

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA FILOZOFICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2025

JOSEF PÍSAŘ

Univerzita Pardubice

Filozofická fakulta

Hospodaření menších městských obcí na pardubickém panství v první polovině
17. století

Diplomová práce

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Josef Písař**
Osobní číslo: **H23327**
Studijní program: **N0222A120033 Historie**
Specializace: **Historie – Kulturně historická studia**
Téma práce: **Hospodaření menších městských obcí na pardubickém panství v první polovině 17. století**
Zadávající katedra: **Ústav historických věd**

Zásady pro vypracování

Student provede základní pramenný výzkum účetní dokumentace měst a městeček na panství Pardubice z první poloviny 17. století. Na základě analýzy těchto pramenů, zaměřené zvláště na závěrečné období třicetileté války, formuluje závěry, týkající se ekonomického dopadu válečných událostí na hospodaření těchto městských obcí. Vezme v potaz i vztah mezi polohou dané lokality, komunikační sítí a průběhem tažení vojsk a umístěním jejich zimovišť.

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

František ŠEBEK a kol., Dějiny Pardubic I., Pardubice 1990

Eduard MAUR, *Český komorní velkostatek v 17. století, Příspěvek k otázkám "druhého nevolnictví" v českých zemích*, Praha 1975

Zuzana VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí – Správa komorních panství Pardubice, Poděbrady a Kolín v letech 1614-1702*, Pardubice 2023

Vedoucí diplomové práce: **prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.**
Ústav historických věd

Datum zadání diplomové práce: **30. března 2024**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. března 2025**

---

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.

děkan

V Pardubicích dne 30. listopadu 2024

---

doc. Mgr. Pavel Marek, Ph.D.

vedoucí katedry

Prohlašuji:

Práci s názvem Hospodaření menších městských obcí na pardubickém panství v 1. polovině 17. století jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Přelouči dne

Josef Písař

Poděkování

V první řadě bych rád co nejupřímněji poděkoval vedoucímu mé diplomové práce prof. PhDr. Petru Vorlovi, CSc. za poskytnutou pomoc, důležité rady a připomínky, se kterými jsem mohl práci napsat. Za druhé bych rád také poděkoval všem pracovníkům v Archivu Národního muzea v Praze, Státním oblastním archivu v Zámrsku a Státním okresním archivu v Pardubicích (zde jmenovitě Mgr. Tereze Siglové, Ph.D.) za jejich vstřícnost, laskavost a nápomoc při vyhledávání archivních pramenů. Dále bych chtěl moc poděkovat Mgr. Jitce Capaliniové za veliké úsilí při korektuře mé diplomové práce. S vděkem se též obracím i na své milé kolegy a přátele z vysokoškolského studia (zde jmenovitě Bc. Martině Čížkové a dalším lidem) za jejich cenné rady a pomoc v technickém směru při tvorbě práce. A stejně tak i na své přátele z okolí domova, kteří mne podporovali. Ten největší dík patří i celé mé rodině a příbuzným, kteří mne po celou dobu mého studia výrazně podporovali, za což jsem jim velice vděčný.

Název

Hospodaření menších městských obcí na pardubickém panství v 1. polovině 17. století

Anotace

Diplomová práce se zaměřuje na analýzu městských počtů v obcích na komorním panství Pardubice v letech 1641-1646. Tato analýza je následně komparována s účetnictvím v předbělohorské době, konkrétně v letech 1601 a 1612. Celkové hospodaření je zahrnuto v kontextu vývoje komorního panství v raném novověku, a především důsledků předválečné a válečné doby.

Klíčová slova

Pardubické dominium, třicetiletá válka, městské počty, předbělohorská a pobělohorská doba, 17. století

Title

The Economy of Smaller Urban Municipalities in the Pardubice Estate in the First Half of the 17th Century

Annotation

The diploma thesis focuses on the analysis of urban accounts in the villages of the municipalities in the Pardubice chamber estate in the years 1641-1646. This analysis is then compared with the accounts from the period before the Battle of White Mountain, specifically in 1601 and 1612. The overall management is set in the context of the development of the chamber estate in the early modern period, and especially the consequences of the pre-war and wartime period.

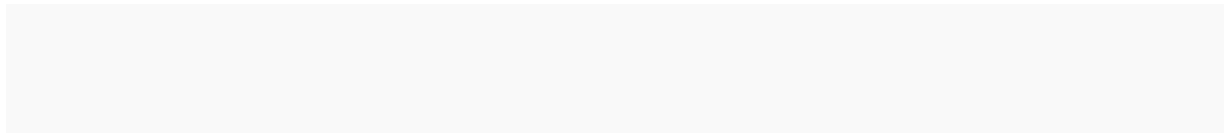
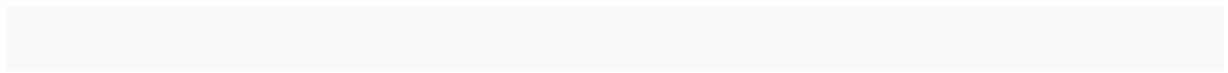
Keywords

Pardubice dominion, Thirty Years' War, urban accounts, pre-Battle of White Mountain period, post-Battle of White Mountain period, 17th century

OBSAH

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE	3
ÚVOD	14
1. Účetnictví komorních městeček.....	16
2. České země a komorní panství v 17. století.....	20
3. Pardubické dominium za třicetileté války.....	23
3.1 Pobělohorské události na dominiu	23
3.2 Třicátá léta a válečná tažení	24
3.3 Závěr válečných let a ekonomické dopady na panství.....	26
4. Účetní dokumentace městských obcí v předbělohorské době	28
4.1 Rok 1601	28
4.2 Rok 1612	59
5. Vyúčtování dominia v závěrečných letech války	92
5.1 Týnec nad Labem	93
5.1.1 1641-1643.....	94
5.1.2 1643-1644.....	99
5.1.3 1644-1645.....	103
5.1.4 1645-1646.....	106
5.2 Holice	110
5.2.1 1641-1642.....	110
5.2.2 1643-1644.....	113
5.2.3 1644.....	118
5.2.4 1645-1646.....	121
5.3 Dašice	125
5.3.1 1641-1643.....	125
5.3.2 1643-1644.....	129
5.3.3 1644-1645.....	133
5.3.4 1645-1646.....	136
5.4 Sezemice.....	141
5.4.1 1641-1642.....	141
5.4.2 1643-1644.....	145
5.4.3 1644-1645.....	149
5.4.4 1645-1646.....	152
5.5 Přelouč nad Labem.....	157
5.5.1 1641-1642.....	157

5.5.2	1643-1644.....	163
5.5.3	1645-1646.....	167
5.6	Bohdaneč.....	172
5.6.1	1641-1643.....	172
5.6.2	1643-1644.....	177
5.6.3	1644-1646.....	181
ZÁVĚR.....		187
Resumé.....		193
Seznam použitých zdrojů:		199

Seznam obrázků:

Obrázek 1 - Převzato z P. Vorel: Dějiny města Přelouče II. (1618-1848), Přelouč 2002, s. 24	27
Obrázek 2 - Seznam osob v obnoveném úřadu městském městečka Týnce nad Labem r. 1601, Foto: Josef Písař, Topografická sbírka F, 157 Počty měst a městeček panství Pardubice, Archiv Národního muzea Praha	33
Obrázek 3 - Úvodní stránka městského počtu městečka Holice (Nový příjem obecních peněz pro rok 1601), Foto: Josef Písař, Topografická sbírka F 157 - Počty měst a městeček panství Pardubice, Archiv Národního muzea Praha	38
Obrázek 4 - Seznam osob, které mají pronajaté krávy v nájmu na louce špitální v městě Přelouči nad Labem, Foto: Josef Písař, Topografická F 157 - Počty měst a městeček panství Pardubice, Archiv Národního muzea Praha	53
Obrázek 5 - Výsledná suma všech příjmů peněz zádušních městečka Dašice roku 1612, Foto: Josef Písař, Topografická sbírka F 157 - Počty měst a městeček panství Pardubice, Archiv Národního muzea Praha	74
Obrázek 6 - Položky Vydání obecních peněz městečka Bohdaneč roku 1612, Foto: Josef Písař, Topografická sbírka F 157 - Počty měst a městeček panství Pardubice, Archiv Národního muzea Praha.....	91
Obrázek 7 - Úvodní zápis městského počtu Týnce nad Labem z let 1641-1643, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty, Státní oblastní archiv Zámorsk	95
Obrázek 8 - položky Vydání obecních peněz, druhé vyúčtovací období městečka Holice; Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městských počtů, Státní oblastní archiv Zámorsk.....	116
Obrázek 9 - Úvodní stránka čtvrtého vyúčtovacího období dašické agendy, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č 556 městské počty, Státní oblastní archiv Zámorsk	139
Obrázek 10 - Úvodní stránka počtu peněz kontribučních města Přelouče n. Labem v prvním vyúčtovacím období, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č 556 městské počty, Státní oblastní archiv Zámorsk.....	162
Obrázek 11 - Starý a nový příjem zádušního počtu kostela sv. Jiří bohdanečské agendy ve třetím vyúčtovacím období, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty, Státní oblastní archiv Zámorsk	185

Seznam tabulek:

Tabulka 1 - Složení městské rady městečka Týnec nad Labem r. 1601	29
Tabulka 2 - Podrobné vyúčtování městečka Týnec nad Labem r. 1601	31
Tabulka 3 - Složení městské rady městečka Holice r. 1601	34
Tabulka 4 - Podrobné vyúčtování městečka Holice r. 1601	36
Tabulka 5 - Složení městské rady městečka Dašice r. 1601	39
Tabulka 6 - Celková bilance rozúčtování městečka Dašice r. 1601	41
Tabulka 7 - Podrobné vyúčtování městečka Dašice r. 1601	41
Tabulka 8 – Složení městské rady městečka Sezemice r. 1601	44
Tabulka 9 - Celková bilance rozúčtování městečka Sezemic r. 1601	46
Tabulka 10 - Podrobné vyúčtování městečka Sezemic r. 1601	46
Tabulka 11 - Složení městské rady města Přelouče nad Labem r. 1601	49
Tabulka 12 - Podrobné vyúčtování města Přelouče nad Labem r. 1601	51
Tabulka 13 - Složení městské rady městečka Bohdaneč r. 1601	54
Tabulka 14 - Celková bilance rozúčtování městečka Bohdaneč r. 1601	56
Tabulka 15 - Podrobné vyúčtování městečka Bohdaneč r. 1601	56
Tabulka 16 - Složení městské rady městečka Týnce nad Labem r. 1612	60
Tabulka 17 - Celková bilance rozúčtování městečka Týnce nad Labem r. 1612	61
Tabulka 18 - Podrobné vyúčtování městečka Týnce nad Labem r. 1612	61
Tabulka 19 - Složení městské rady městečka Holice r. 1612	64
Tabulka 20 - Celková bilance rozúčtování městečka Holice r. 1612	66
Tabulka 21 - Podrobné vyúčtování městečka Holice r. 1612	66
Tabulka 22 - Složení městské rady městečka Dašice r. 1612	69
Tabulka 23 - Celková bilance rozúčtování městečka Dašice r. 1612	71
Tabulka 24 - Podrobné vyúčtování městečka Dašice r. 1612	71
Tabulka 25 - Složení městské rady městečka Sezemice r. 1612	75
Tabulka 26 - Celková bilance rozúčtování městečka Sezemice r. 1612	77
Tabulka 27 - Podrobné vyúčtování městečka Sezemice r. 1612	77
Tabulka 28 - Složení městské rady města Přelouče nad Labem r. 1612	80
Tabulka 29 - Celková bilance rozúčtování města Přelouče nad Labem r. 1612	82
Tabulka 30 - Podrobné vyúčtování města Přelouče nad Labem r. 1612	82
Tabulka 31 - Složení městské rady městečka Bohdaneč r. 1612	85
Tabulka 32 - Složení městské rady městečka Bohdaneč pro budoucí rok 1613	86
Tabulka 33 - Celková bilance rozúčtování městečka Bohdaneč r. 1612	88
Tabulka 34 - Podrobné vyúčtování městečka Bohdaneč r. 1612	88
Tabulka 35 - Složení městské rady obce Týnec nad Labem v období 1641-1643	94
Tabulka 36 - Složení městské rady obce Týnec nad Labem v letech 1643-1644	99
Tabulka 37 - Složení městské rady obce Týnec nad Labem v letech 1644-1645	103
Tabulka 38 - Složení městské rady obce Týnec nad Labem v letech 1645-1646	106
Tabulka 39 - Souhrnné počty městečka Týnec nad Labem ve 40. letech 17. století	109
Tabulka 40 - Složení městské rady obce Holice v letech 1641-1642	110
Tabulka 41 - Složení městské rady obce Holice v letech 1643-1644	113
Tabulka 42 - Složení městské rady obce Holice v roce 1644	118
Tabulka 43 - Složení městské rady obce Holice v letech 1645-1646	121

Tabulka 44 - Souhrnné počty městečka Holice ve 40. letech 17. století.....	124
Tabulka 45 - Složení městské rady obce Dašice v letech 1641-1643	125
Tabulka 46 - Složené městské rady obce Dašice v letech 1643-1644.....	129
Tabulka 47 - Složení městské rady obce Dašice v letech 1644-1645	133
Tabulka 48 - Složení městské rady obce Dašice v letech 1645-1646	136
Tabulka 49 - Souhrnné počty městečka Dašice ve 40. letech 17. století	140
Tabulka 50 - Složení městské rady obce Sezemice v letech 1641-1642.....	141
Tabulka 51 - Složení městské rady obce Sezemice v letech 1643-1644.....	145
Tabulka 52 - Složení městské rady obce Sezemice v letech 1644-1645.....	149
Tabulka 53 - Složení městské rady obce Sezemice v letech 1645-1646.....	152
Tabulka 54 - Souhrnné počty městečka Sezemice ve 40. letech 17. století.....	156
Tabulka 55 - Složení městské rady města Přelouče nad Labem v letech 1641-1642	157
Tabulka 56 - Složení městské rady města Přelouče nad Labem v letech 1643-1644	163
Tabulka 57 - Složení městské rady města Přelouče nad Labem v letech 1645-1646	167
Tabulka 58 - Souhrnné počty města Přelouče nad Labem ve 40. letech 17. století.....	171
Tabulka 59 - Složení městské rady obce Bohdaneč v letech 1641-1643	172
Tabulka 60 - Složení městské rady obce Bohdaneč v letech 1643-1644	177
Tabulka 61 - Složení městské rady obce Bohdaneč v letech 1644-1646	181
Tabulka 62 - Souhrnné počty městečka Bohdaneč ve 40. letech 17. století	186

Seznam grafů:

Graf 1 - Podrobné vyúčtování městečka Týnec nad Labem r. 1601	32
Graf 2 - Podrobné vyúčtování městečka Holice r. 1601.....	37
Graf 3 - Celková bilance rozúčtování městečka Dašice r. 1601.....	42
Graf 4 - Podrobné vyúčtování městečka Dašice r. 1601	43
Graf 5 - Celková bilance rozúčtování městečka Sezemice r. 1601	47
Graf 6 - Podrobné vyúčtování městečka Sezemice r. 1601	48
Graf 7 - Podrobné vyúčtování města Přelouče nad Labem r. 1601	52
Graf 8 - Celková bilance rozúčtování městečka Bohdaneč r. 1601.....	57
Graf 9 - Podrobné vyúčtování městečka Bohdaneč r. 1601	58
Graf 10 - Celková bilance rozúčtování městečka Týnec nad Labem r. 1612.....	62
Graf 11 - Podrobné vyúčtování městečka Týnec nad Labem r. 1612.....	63
Graf 12 - Celková bilance rozúčtování městečka Holice r. 1612	67
Graf 13 - Podrobné vyúčtování městečka Holice r. 1612.....	68
Graf 14 - Celková bilance rozúčtování městečka Dašice r. 1612.....	72
Graf 15 - Podrobné vyúčtování městečka Dašice r. 1612	73
Graf 16 - Celková bilance rozúčtování městečka Sezemice r. 1612	78
Graf 17 - Podrobné vyúčtování městečka Sezemice r. 1612	79
Graf 18 - Celková bilance rozúčtování města Přelouče nad Labem r. 1612	83
Graf 19 - Podrobné vyúčtování města Přelouče nad Labem r. 1612.....	84
Graf 20 - Celková bilance rozúčtování městečka Bohdaneč r. 1612.....	89
Graf 21 - Podrobné vyúčtování městečka Bohdaneč r. 1612	90
Graf 22 - Vyúčtování městečka Týnec nad Labem v období 1641-1643	98
Graf 23 - Vyúčtování městečka Týnec nad Labem v období 1643-1644	102
Graf 24 - Vyúčtování městečka Týnec nad Labem v období 1644-1645	105
Graf 25 - Vyúčtování městečka Týnec nad Labem v období 1645-1646	108
Graf 26 - Vyúčtování městečka Holice v období 1641-1642	112
Graf 27 - Vyúčtování městečka Holice v období 1643-1644	117
Graf 28 - Vyúčtování městečka Holice roku 1644	120
Graf 29 - Vyúčtování městečka Holice v období 1645-1646	123
Graf 30 - Vyúčtování městečka Dašice v období 1641-1643	128
Graf 31 - Vyúčtování městečka Dašice v období 1643-1644.....	132
Graf 32 - Vyúčtování městečka Dašice v období 1644-1645	135
Graf 33 - Vyúčtování městečka Dašice v období 1645-1646.....	138
Graf 34 - Vyúčtování městečka Sezemice v období 1641-1642.....	144
Graf 35 - Vyúčtování městečka Sezemice v období 1643-1644.....	148
Graf 36 - Vyúčtování městečka Sezemice v období 1644-1645.....	151
Graf 37 - Vyúčtování městečka Sezemice v období 1645-1646.....	155
Graf 38 - Vyúčtování města Přelouče nad Labem v období 1641-1643.....	161
Graf 39 - Vyúčtování města Přelouče nad Labem v období 1643-1644.....	166
Graf 40 - Vyúčtování města Přelouče nad Labem v období 1644-1646.....	170
Graf 41 - Vyúčtování městečka Bohdaneč v období 1641-1643.....	176
Graf 42 - Vyúčtování městečka Bohdaneč v období 1643-1644.....	180
Graf 43 - Vyúčtování městečka Bohdaneč v období 1644-1646.....	184

ÚVOD

Volba názvu mé diplomové práce spočívala v rozšíření dosažených znalostí a informací z předešlého výzkumu. Ve své diplomové práci s názvem Hospodaření menších městských obcí na pardubickém panství v 1. polovině 17. století se budu zabývat hospodářskou a ekonomickou stránkou měst a městeček na pardubickém dominiu v závěrečných letech třicetileté války. Zpracováním této práce jsem se posunul od své kvalifikační práce, ve které jsem se zabýval účetnictvím města Přelouče nad Labem v letech 1641-1646, kde jsem speciální pozornost věnoval kontribučním účtům. Proto jsem se rozhodl navázat na svou práci a podrobit analýzu městských počtů ve všech obcích komorního panství Pardubice, vyjma Pardubic. Tuto analýzu jsem umístil do čtyřicátých let 17. století, tedy do závěru třicetileté války.

Práce se dělí na dva velké celky, které dohromady obsahují 5 velkých kapitol, včetně úvodu a závěru. První část obsahuje souhrn všech zdrojů, které budu v práci využívat. Na základě sekundárních zdrojů podám v druhé kapitole s názvem České země a komorní panství v 16. a 17. století obecně známé informace o vývoji komorních panství za prvních Habsburků na českém trůně. Zde se konkrétně zaměřím na panství Pardubice od dob přechodu dominia z rodu Pernštejnů na královskou komoru až do předvečeru počátku třicetileté války. V této části využiji převážně literaturu zaměřenou na vývoj komorních panství od prof. PhDr. Eduarda Maura, CSc., nebo monografii od PhDr. Zuzany Vlasákové, Ph.D., ale také použiji obecnější domácí i zahraniční literaturu k třicetileté válce.

Třetí kapitola s názvem Pardubické dominium za třicetileté války se dělí na tři podkapitoly, ve kterých přiblížím osudy celého pardubického panství od bělohorské porážky, přes švédskou ofenzivu na přelomu 30. a hlavně 40. let až do konce války v roce 1648. V této kapitole využiji literaturu vymezující se přímo na dějiny pardubického panství a jednotlivých městských obcí za třicetileté války. Jmenovitě se jedná o monografii Josefa Sakaře či PhDr. Františka Šebka k dějinám města Pardubic, dále práce prof. PhDr. Petra Vorla, CSc. k dějinám města Přelouče či několik prací Josefa Nechvíle k městečkům Sezemice, Dašice a Bohdaneč. Kromě toho použiji i další regionální literaturu a prameny vydané v edici, konkrétně

Prameny k dějinám třicetileté války – Regesta fondu militare III.-VIII. od Václava Lívy, které mi pomohou zmapovat pohyb domácích i nepřátelských vojsk na pardubickém panství během války.

Druhá část mé práce se skládá z mého výzkumu, kde jsou obsaženy dvě velmi rozsáhlé kapitoly. Ve čtvrté kapitole s názvem Účetní dokumentace městských obcí v předbělohorské době se budu zabývat analýzou městských počtů zmiňovaných městských obcí pardubického dominia v letech 1601 a 1612. Tento pramen je uložen v topografické sbírce F Archivu Národního muzea. Získaná data mi pak následně poslouží k porovnání ekonomické situace během posledních pěti let v závěru války.

Poslední kapitola s názvem Vyúčtování dominia v závěrečných třicetileté letech války bude obsahovat stejně tak propracovanou analýzu městských počtů jako v případě počtů předbělohorských. Tyto městské počty se nachází ve fondu Velkostatku Pardubice v Státním oblastním archivu v Zámrsku. Na základě rozborů všech účtů obsažených v knize městských počtů bude provedena komparace účetnictví nejen mezi jednotlivými obcemi, ale také budou data porovnána mezi sebou z hlediska období. Veškerá vyúčtování všech městských obcí jsou názorně pro přehlednost obsažena v tabulkách a grafech. V této kapitole se budu inspirovat literaturou doc. Mgr. Pavly Slavičkové, Ph.D. *Účetnictví mezi tradicí a racionalitou v českých zemích od středověku do počátku 18. století*, kde objasním, co to byl partikulární účet, který byl součástí obecních peněz městečka Dašice.

Cílem práce je předložit shromážděná data a celková ekonomická stanoviska, která hrála zásadní roli v hospodaření pardubického panství v předválečné i válečné době a také prohloubit dosažené poznatky o fungujícím ekonomickém systému v dobách raného novověku. Zároveň si pokládám ve své práci otázky, na které se pokusím nalézt odpovědi: Do jaké míry a jaké hmotné či finanční zátěže způsobily problémy průtahů všech vojsk na pardubickém panství? Jak se tyto problémy odrazily v agendě všech těchto obcí? A byl skutečně ekonomický a hospodářský rozvrat panství způsobený válkou odehrávající se v politickém pozadí?

1. Účetnictví komorních městeček

V první části ve své diplomové práci se zabývám pramennou základnou a sekundárními zdroji, se kterými budu pracovat a které k práci využiji. Pramenná základna je tvořena převážně prameny archivními, které se týkají hospodářské a ekonomické agendy jednotlivých měst a městeček na pardubickém dominiu v předbělohorské době i na sklonku třicetileté války. Stěžejním pramenem této diplomové práce představuje Kniha městských počtů č. 556, která je uložena ve fondu Velkostatku Pardubice ve Státním oblastním archivu v Zámrsku. Tento pramen poměrně detailně zachycuje vedené účetnictví každých městských obcí v letech 1641-1646. Jedná se o město Přelouč a městečka Týnec nad Labem, Bohdaneč, Dašice, Sezemice a Holice. Pardubice nejsou v prameni zaznamenány, jelikož pro dané období si městská rada vedla své vlastní účetnictví. Tento pramen je zobrazován v knize, která má polokoženou vazbu a je lehce poničená. I přes tyto menší nedostatky se jedná o konečnou formu čistopisu a pramen podává strážlivé informace o hospodaření obcí. Každé město či městečko je v prameni zmíněno vícekrát pro období jednotlivých let, kdy byla agenda v obci provedena. A protože vždy po vykonaném soupisu kniha počtů putovala do dalšího města či městečka, byla každá část psána jiným písařem. Nicméně podoba struktury je zachována pro všechny ostatní obce a dělí se do čtyř částí. V úvodu byl vždy sepsán seznam osob, které byly v přítomnosti soupisu včetně hejtmana. Dále kdy byl zápis proveden a ve které měně byly počítány položky příjmů a výdajů. Poté následoval starý příjem z peněz za minulé léta a již rozepsané položky z nových příjmů a vydání z peněz obecních, zádušních, špitálních, a v poslední řadě i kontribučních. Na konci každého soupisu byl uveden součet všech položek a vyčíslení konečné částky příjmů a výdajů písařem. Ve své práci tento pramen podrobím detailní analýze a zprostředkuji dosažené údaje o hospodářském a ekonomickém stavu na komorním panství Pardubice v závěru třicetileté války.

Dalším stěžejním archivním pramenem, který hodlám značně využít, jsou Počty měst a městeček na panství Pardubice z let 1601, 1612 a 1621¹. Tento materiál je uložen v Archivu Národního muzea v Praze a zanesen v topografické Sbírci F. V této knize se také nachází vyúčtování městeček Dašic, Holic, Sezemic, Týnce nad Labem, Bohdanče a města Přelouče. Všechny 3 knihy jsou v poměrně zachovalém stavu. I tyto počty měst a městeček z předbělohorské doby mají do jisté míry velice obdobnou strukturu jako počty z 40. let 17. století, které jsou uloženy v Zámrsku. Charakteristickým znakem každého vyúčtování v daném městě či městečku bylo, že je prováděl jiný písař. Nicméně oproti počtům z mladší doby však má tento pramen pár odlišností. Tou nejdůležitější odlišností od vyúčtování z konce třicetileté války je absence složky příjmů a výdajů peněz

---

¹ Pro svou práci budu využívat městské počty pardubického panství z let 1601 a 1612

kontribučních, a to u všech městských obcí pardubického dominia. Je to z toho důvodu, že kontribuční plat se stal velice citelným zásahem do hospodářství a ekonomiky celého pardubického panství až v dobách válečného stavu. Nicméně ale se ve dvou knihách městských počtů nachází výkaz na počet krav, které měli lidé z měst či městeček v nájmu zádušním či špitálním a v závěru byl písařem proveden součet všech kusů. Postup při vyúčtování celé agendy byl totožný s fakturací pardubického panství ze závěrečných let války. U prvních dvou počtů z let 1601 a 1612 vždy na začátku byl vypsán seznam osob, které stály u nového obnovení úřadu.² Poté následovala již zmíněná agenda dané obce. V záhlaví byl uveden seznam osob přítomných zápisu a také kdy byl zápis pořízen. Na konci zápisu byla vždy uvedena měna, ve které byly jednotlivé položky vyčísleny. V obou případech se jednalo o groš míšeňský. Následně byly zde vypsány položky všech příjmů i vydání z peněz obecních. Tento počet je nejobsáhlejší účet u každé městské obce, a to jak v době předbělohorské, tak v době válečné. Poté již následovaly počty z peněz zádušních, sirotčích a v některých obcích i počty z peněz špitálních. I tato vyúčtování byla po obsahové a formální stránce totožná jako výše zmíněné počty z peněz obecních, jelikož se jednalo o stejný systém postupu při sumarizaci. Pomocí tohoto pramene, který budu komparovat s výše zmíněnými materiály, zde podám výsledky o celkové fakturaci panství. Poskytnu tím hospodářský a ekonomický obraz chodu dominia před válkou a objasním, do jaké míry zasáhly platby kontribučních účtů do celé ekonomické agendy a jak onu citelnou změnu pocítili obyčejní lidé.

Kromě těchto pramenů na závěr nahlédnu i do materiálů týkající se vnitřního chodu městského účetnictví. Jedná se pramen trhových knih města Přelouče a městeček Holic a Dašic, kde se zaměřím na odkoupené grunty obyvatel ve 40. letech 17. století.

Dalším primárním zdrojem mé diplomové práce se stanou prameny vydané. Do této skupiny zařadím pramen vydaný v edici, a to Prameny k dějinám třicetileté války – *Regesta fondu militare* od Václava Lívy. Tento pramen mi poskytne představu o činnostech a pohybu jednotlivých armád na pardubickém dominiu, které v průběhu i ke konci válečných let sužovaly právě tuto oblast ekonomicky a hospodářsky. Tento pramen je vydán v edici v šesti dílech (III.-VIII.), kde jsou zaznamenány formou deníkové záznamu válečných událostí odehrávajících v různých městech Zemích Koruny české.

Výraznou součástí této práce budou také sekundární zdroje.³ Práci s odbornou literaturou využiji hlavně v prvních dvou kapitolách, které budou představovat kompilační části mé práce.

---

² Je tím myšleno tzv. „sázení konšelů“ – po uplynutí období se nové osoby vystřídaly v úřadech

³ V této kapitole se nachází výčet literatury, která bude oporou celé mé práce.

K první kapitole s názvem České země a komorní panství v 16. a 17. století použiji obecnou odbornou literaturu (i zahraniční) o třicetileté válce, jako například od Geoffreye Parkera – *The Thirty Year's War* či *Děje Čech a Moravy za Ferdinanda II. až do konce třicetileté války (1637-1648)* od Antonína Rezka. Ve větší míře sáhnu po monografiích a studiích týkajících se vývoje komorních panství v Zemích Koruny české, a to v díle Eduarda Maura – *Český komorní velkostatek v 17. století: příspěvek k otázkám „druhého nevolnictví“ v českých zemích*, dále nově publikovanou monografii Zuzany Vlasákové – *Mezi normou a každodenní praxí: Správa komorních panství Pardubice, Poděbrady a Kolín v letech 1614-1702*. Nebo využiji monografii Marka Ďurčanského – *Česká města a jejich správa za třicetileté války* či vícesvazkovou práci *Hrady, zámky a tvrze Království českého* od Augusta Sedláčka, konkrétně první díl zaměřující se na oblast Chrudimska. V poslední řadě budu do této kapitoly čerpat informace ze studie Miloslava Volfa, jehož příspěvek *Dvorská komora a české finance před Bílou horou a po ní (1610-1640)* vyšel ve Sborníku archivních prací v roce 1980.

Ve druhé kapitole nazvané Pardubické dominium za třicetileté války se budu více opírat o specifičtější zaměřenou odbornou literaturu, která se bude týkat nejen vývoje a dějin města Pardubic, ale i celého komorního panství. Takový rozšířenější dějinný vývoj všech městských obcí naleznou ve sborníku historických prací, který redigoval František Rosůlek – *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko: dějinný a místopisný obraz*. Ve druhé řadě bude ve větší míře tato kapitola obsahovat literaturu zaměřenou na dějiny pardubického dominia a Pardubic samotných. Z monografií to jistě bude kolektivní práce Petra Vorla, Davida Richtera a Zuzany Vlasákové *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, která vyšla v předešlém roce. Dále budu čerpat z monografií Josefa Sakaře – *Dějiny Pardubic nad Labem, díl I. Dějinný přehled města, zámku a bývalého panství do roku 1648 (část 1)* a *Dějiny Pardubic nad Labem, díl III. Život náboženský do roku 1900 (část 1)* a stejně tak z monografie Františka Šebka a jeho kolektivu – *Dějiny Pardubic I.* z roku 1990. Velkým příspěvkem v této kapitole bude též zastoupení odborných studií Terezy Siglové, které vyšly v časopisu Ústavu historických věd Univerzity Pardubice a ve Východočeském sborníku historickém. Jedná se konkrétně o *Zadlužení usedlostí městeček pardubického panství za třicetileté války a poválečná obnova* nebo *Sirotci a vdovy v městečku Dašicích v letech 1563-1618* Čerpat budu i z její monografie *Úvěr a zadlužení obyvatel městeček pardubického panství v 16. a 17. století*.

A v poslední řadě mi také bude velkým přínosem odborná literatura k jednotlivým městským obcím na panství z doby konce třicetileté války. K dějinám města Přelouče využiji 2 monografie Petra Vorla, a to *Dějiny města Přelouče 1. a 2. díl* a také monografie Josefa Ledra – *Dějiny města Přelouče nad Labem*. Pro dějiny ostatních městských obcí použiji literaturu Josefa Nechvíle, který zpracoval krátký vývoj obcí Dašic, Holic a Sezemic. Jedná se jmenovitě o díla: *Dašice a*

přifařené obce; Holice a přifařené obce a Sezemice, Dříteč, Kunětice a Hora Kunětická, které vyšly v jednom roce 1882. V poslední řadě souhrnnou rekapitulaci vývoje a dějin všech měst a městeček naleznu ve vícesvazkové práci *Hrady, zámky a tvrze Království českého* od Augusta Sedláčka.

V závěru své práce využiji i jisté poznatky ze dvou kvalifikačních prací. V první řadě ze své kvalifikační práce s názvem *Výběr kontribucí v městě Přelouči v letech 1641-1646*, kterou jsem vypracoval na Filozofické fakultě pod Ústavem historických věd Univerzity Pardubice v roce 2023. Jistou inspiraci naleznu ve druhé bakalářské práci s názvem *Pardubice a Chrudimský kraj roku 1639* z roku 2023, jejíž autorem je Jaroslav Kořínek z Filozofické fakulty, Ústavu historických věd na Univerzitě v Pardubicích.

2. České země a komorní panství v 17. století

Na přelomu 16. a 17. století byl historický územní celek Země Koruny české již součástí rozsáhlých habsburských držav. Spolu s rostoucí mocí a důsledným upevňováním náboženského vlivu habsburských panovníků na české země, rostla také jejich majetková základna, která byla po celou dobu raného novověku značně rozšiřována. Kromě zahraničních oblastí, které Habsburkové připojovali ke svému majetku, tak také uvnitř českých zemích započal budovat tento vládnoucí rod systém panství. Tato panství se stala samostatnými jednotkami se svým vlastním vedením a tato panství byla majetkem patrimoniální správy jednoho vlastníka.

Oproti středověké době, kdy byl královský majetek rozmístěn po hradech a tvrzích, které vyznačovaly podobu opevněného pásma, v dobách raného novověku se tato panství stala hustou komplexní sítí, rozdělenou na dva rozsáhlé ucelené komplexy.⁴ První komplex ležel v Polabí a druhý byl vybudován v Brdech a obě panství poskytovala panovníkovi oblast klidu, kde si oddychl od povinností, ale také byly zásobovacím centrem v dobách pobytu vladaře v Praze.⁵ S výstavbou a organizací těchto komplexů započal již Ferdinand I. Habsburský v období 40. let 16. století. A po roce 1540 začal Ferdinand I. skupovat (nebo konfiskovat) veškeré statky, které se staly jeho soukromým majetkem a mohl s nimi svévolně nakládat.⁶ Velmi razantně přikročil k výkupu a postupně získal panství Křivoklát, Poděbrady a Kolín a ke konci čtyřicátých let i Brandýs, Přerov, Lysou nad Labem a Benátky nad Jizerou. O několik let později, konkrétně v roce 1560, došlo ke koupi panství Pardubice, které komora zakoupila od rodu Pernštejnů, který se topil v dlužích.⁷ V dalších krocích při zbudování hustého síťového komplexu pokračovali následníci Ferdinanda I. syn Maxmilián II. a poté i Rudolf II. Habsburský. Nicméně celkové snažení při budování a reorganizaci komorních panství se začalo vytrácet s nástupem Rudolfova bratra Matyáše Habsburského na trůn. Po svém zvolení daroval panství Chlumeck nad Cidlinou Václavu Vchynskému. O další rozklad této sítě se postarala blížící se třicetiletá válka, kdy jedno panství po druhém ze sítě odpadlo, počínaje Krumlovem, který byl ztracen roku 1622, dále Malešov, Karlštejn, Dobříš a další alody⁸. K zastavení

---

⁴ Eduard MAUR, *Český komorní velkostatek v 17. století: příspěvek k otázkám "druhého nevolnictví" v českých zemích*, Praha 1975, s. 15

⁵ Tamtéž, s. 15

⁶ Zuzana VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí: Správa komorních panství Pardubice, Poděbrady a Kolín v letech 1614-1702*, Červený Kostelec 2023. s. 62-63

⁷ Tamtéž, s. 64

⁸ Alod/alodní majetek = pozemek v úplném vlastnictví se kterým mohl vlastník nakládat dle své vůle

rozpadu došlo až 10 let po válce a znovu začal pomalu narůstat. Nicméně až po dlouhé době v 60. letech 19. století se rozprodal zbylý majetek celé husté sítě komorních panství.⁹

Co do velikosti a rozsahu zaujímal se svými 745 km² největší panství Pardubice, které v polovině 17. století čítalo dvě velká města, pět městeček a 130 vesnic.¹⁰ Ještě za správy Pernštejnů bylo k tomuto panství postupně přikoupeno roku 1490 městečko Bohdaneč, které tvořilo jádro celého panství a roku 1507 městečko Dašice.¹¹ V městečku Dašice a městečku Bohdaneč se vyskytovala největší kumulace lidí a byly tak nejlidnatějšími.¹² Méně lidnatý Týnec nad Labem byl zakoupen k panství o tři roky později po Dašicích. Toto městečko mělo významnou polohu, protože v těchto místech se dalo přebrodit Labe.¹³ Tato městečka připojená k pardubickému dominiu tvořila rozsáhlý tržní a hospodářský systém.¹⁴ Toto panství zakoupil Ferdinand I. Habsburský jednadvacátého dne měsíce března roku 1560 od zadluženého Jaroslava z Pernštejna v celkové výši 400 000 kop grošů míšeňských, které ale převzaly Jaroslavovi věřitelé kvůli jeho dluhu, který se v době prodeje vyšplhal ještě o 50 000 kop grošů míšeňských.¹⁵ Nicméně uhrazení všech dluhů po Jaroslavu z Pernštejna se táhlo dalších několik let.¹⁶ Ve stejném roce bylo připojeno k panství městečko Přelouč nad Labem, které roku 1580 císař Rudolf II. povýšil na komorní město tohoto dominia.¹⁷ Panství, které přešlo v roce 1560 z rukou Pernštejnů na královskou komoru¹⁸, se velice výrazně začlenilo do hustého komplexu komorních panství a za vlády Maxmiliána II. a Rudolfa II. hospodářsky vzkvétalo. Došlo k poklesu rybníkářství, které za dob Pernštejnů vytvářelo spolu s jihočeským panstvím výrazně monopol. Naopak se v průběhu těchto padesáti let rozvinulo pivovarnictví.¹⁹ V poslední dekádě 16. století se čteněji rozhořely náboženské konflikty, které se společně s útoky Turků překlopily i do

---

⁹ E. MAUR, *Český komorní velkostatek*, s. 16-17

¹⁰ Z. VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí*, s. 66

¹¹ Tereza SIGLOVÁ, *Úvěr a zadlužení obyvatel městeček pardubického panství v 16. a 17. století*, Pardubice 2017, s. 10

¹² Tereza SIGLOVÁ, *Zadlužení usedlostí městeček pardubického panství za třicetileté války a poválečná obnova*, *Theatrum historiae* 16, 2015, s.108

¹³ Tamtéž, s. 108

¹⁴ Petr VOREL – David RICHTER – Zuzana VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, Pardubice 2024, s. 21

¹⁵ František ŠEBEK a kol., *Dějiny Pardubic I*, Pardubice 1990, s. 137

¹⁶ Tamtéž, s. 139

¹⁷ Petr VOREL, *Dějiny města Přelouče I*, Přelouč 1999, s.67-68

¹⁸ „Dvorská komora vešla v život 1. ledna 1527 a měla se stát nadřízeným orgánem všem čtyřem zemským komorám...“; Královská komora spadala pod vliv Dvorské komory; Miloslav VOLF, *Dvorská komora a české finance před Bílou horou a po ní (1610-1640)*, *Sborník archivních prací* 30, 1980, č. 1, s. 62

¹⁹ F. ŠEBEK, *Dějiny Pardubic I.*, s. 142

počátku 17. století.²⁰ I přes prohru Rudolfa II. roku 1611 mu panství Pardubice bylo ponecháno a až do své smrti roku 1612 bránil prodeji tohoto panství.

Po Rudolfově smrti spadly Pardubice opět pod královskou komoru.²¹ Držitelem panství se stal Rudolfův bratr Matyáš. Za jeho vlády se dostal do mírného střetu s vlivným politikem Karlem I. z Lichtenštejna, který chtěl panství pardubické odkoupit. Činil tak už za vlády staršího bratra Rudolfa a následně i za vlády Matyáše, kterému dopomohl k české koruně. Po rozsáhlé domluvě nakonec Karel I. z Lichtenštejna roku 1613 obdržel knížectví opavské.²² Až do konce roku 1617 bylo pardubické panství bojištěm vygradovaných útoků mezi katolíky a protestanty, které vyústily v prosinci zavřením evangelického kostela v Bromově a zbořením kostela v severočeském Hrobu. Česká protestantská stavovská opozice to považovala za poslední kapku a problémy těchto událostí na sebe nenechaly dlouho čekat. Ve druhé polovině měsíce května roku 1618 byli z oken České kanceláře v Ludvíkově křídle na Pražském hradě defenestrováni královští místodržící Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka, Jaroslav Bořita z Martinic společně s písařem Filipem Fabriciem. „*Tato protiakce dala signál k počátku třicetileté války v Evropě.*“²³

---

²⁰ Josef SAKAŘ, *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl 1., část 1, Dějinný přehled města, zámku a bývalého panství do r. 1648.* Pardubice 1920, s. 92

²¹ August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze Království českého I.*, Praha 1993, s. 40

²² J. SAKAŘ, *Dějiny Pardubic nad Labem I.*, s. 94

²³ Pavel BALCÁREK, *Ve víru třicetileté války: politikové, kondotiéři, rebelové a mučedníci v zemích české Koruny*, Praha 2011, s. 27

3. Pardubické dominium za třicetileté války

Tím, že panství Pardubice bylo majetkem samotného panovníka, bylo tak chráněno velmi dlouhou dobu od situace, kdy se panství stalo přímým bojištěm. Jako majetek císaře znamenal jistou ochranu před vojenskými útlaky a příkazy.²⁴

3.1 Pobělohorské události na dominiu

Od defenestrace královských místodržících roku 1618 se po několika krvavých střetech mezi stavovským a císařským vojskem rozhodlo osmého listopadového dne roku 1620 v závěrečné bitvě na Bílé hoře. Bitva tak ukončila dočasnou a marnivou snahu Království českého se vymanit z područí Habsburků. Následky této tragické šarvátky pocítilo panství Pardubice velice záhy. Po deseti dnech od uplynulé bitvy se staly osady a obce pardubického panství terčem rabujících polských kozáků Lisovčků, kteří byli po bitvě rozpuštěni a pronikli do východních Čech, kde plenili a mučili místní obyvatele. Osmnáctého listopadu tak postoupili od Kolína k Přelouči a poté došli až k Pardubicím.²⁵ Ačkoliv se tyto oddíly odlišovaly v otázkách náboženského vyznání u katolických žoldnéřů, v císařské armádě však byly soudržným a nepostradatelným celkem.²⁶ Útrapám však nebyl konec. Na počátku roku 1622 vniklo do Pardubic saské vojsko a hned obsadilo nejdůležitější místa. Poté začalo tyranizovat nejen obyvatele Pardubic, ale i ostatní městečka pardubického panství.²⁷ Obyvatelé Pardubic byli tak nuceni vydržet působení saského vojska až do počátku měsíce června, kdy Sasové odtáhli. Po tu dobu jim byly vydávány peníze na stravu a žold.²⁸ Nedlouho poté prošel Pardubicemi další oddíl Poláků a ve druhé polovině měsíce listopadu přitáhly dva prapory saské pěchoty, které zase na počátku července roku 1623 odtáhly.²⁹ Těmito průtahy trpěly opakovaně Pardubice až do konce dvacátých let 17. století. A nejinak tomu bylo i u dalších městských obcí pardubického dominia. V polovině měsíce dubna roku 1624 bylo město Přelouč a městečko Bohdaneč nuceno vyčlenit kvartýry pro Collaltův regiment, protože dosavadní kvartýry „byly pro regiment nedostačující“.³⁰ V téže době byly zátěži vojsk ochromeny i městečka Dašice a Týnec nad Labem.³¹ Kromě vojenských

---

²⁴ T. SIGLOVÁ, *Zadlužení usedlostí městeček*, s. 108

²⁵ Josef LEDR, *Dějiny města Přelouče nad Labem*, Brno 2012, s. 190

²⁶ Marek ĎURČANSKÝ, *Česká města a jejich správa za třicetileté války*, Praha 2014, s. 72

²⁷ František ROSŮLEK, *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko: dějinný a místopisný obraz. Díl III. Místopis*, Brno 2015, s. 467

²⁸ J. SAKAŘ, *Dějiny Pardubic I*, s. 98

²⁹ F. ROSŮLEK, *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko*, s. 467-468

³⁰ Václav LÍVA (ed.), *Prameny k dějinám třicetileté války – Regesta fondu militare III.*, Praha 1951, s. 626

³¹ T. SIGLOVÁ, *Úvěr a zadlužení obyvatel městeček*, s. 12

průtahů zastihly některé obce i jiné katastrofy. Například roku 1623 pobývající vojáci založili požár, při kterém shořel pivovar v městečku Sezemicích.³²

Nicméně společným znakem pro obce komorního panství Pardubice se stala násilná rekatolizace. Ta započala roku 1625, kdy na příkaz pražského arcibiskupa Harracha měly být všechny fary a kostely v obcích na komorním panství obsazovány katolickými duchovními.³³ Na dominiu začali s upevňováním katolické víry vedle domácích i polští kněží a polští minorité a jiní řeholníci.³⁴ Mezi obyvateli všech obcí tak docházelo k zápasům v otázkách víry. Mnoho lidí bylo nuceno odejít do exilu, jiní zase byli nuceni přestoupit na víru katolickou. Pověřeným na tuto akci byl hejtman pardubického panství Kašpar Zeller z Rosenthalu, který se do rekatolizace pustil velmi rázně. Nejprve začal uplatňovat rekatolizaci přímo v Pardubicích, kde jejím protestantským obyvatelům hrozil i žalářem. Například v městě Přelouči přestup na víru katolickou trval mnohem déle. Ke značnému obratu došlo roku 1627, kdy Ferdinand II. vydal Obnovené zřízení zemské, ve kterém deklaroval jedinou uznanou víru, a to katolickou.³⁵ Násilné rekatolizování obcí na pardubickém dominiu pokračovalo i na počátku let třicátých.

3.2 Třicátá léta a válečná tažení

Až do roku 1635 měli obyvatelé obcí pardubického panství téměř klidný život. Městské obce, které se rozkládaly podél hlavního tahu, neunikly roku 1631 ustupujícím saským oddílům. Například v Přelouči byl zničen ustupujícím vojskem most přes Labe, který hrál důležitou roli ve strategii.³⁶ Saské jednotky se dále ubíraly i k Pardubicím a operovaly po téměř celém území pardubského dominia. V průběhu probíhající války některé městské obce však zakusily díky vojenským průtahům i živelné pohromy, kdy např. roku 1635 shořelo městečko Dašice.³⁷ A stejně tak lehla velkým požárem v květnu 1635 i Přelouč, který způsobili císařští a mnoho domů zde zůstalo pustých.³⁸ Nové válečné konflikty se rozhořely od druhé poloviny druhé poloviny.

Na politickém pozadí došlo ve druhé polovině třicátých let k aktu, kdy Francie v květnu 1635 vypověděla válku Španělsku.³⁹ Mezitím v říjnu roku 1636 se dostala do popředí švédská armáda po vyhrané bitvě u Wittstocku nad císařsko-saským vojskem. Švédské armádě velel generál Johan

---

³² Josef NECHVÍLE, *Sezemice, Dříteč, Kunětice a Hora Kunětická*, Pardubice 1882, s. 17

³³ Petr VOREL, *Dějiny města Přelouče 2*, Přelouč 2002, s. 14

³⁴ Josef SAKAŘ, *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl 3., část 1, Život náboženský do roku 1900.*, Pardubice 1926, s. 17

³⁵ P. VOREL, *Dějiny města Přelouče 2*, s. 16-17

³⁶ Tamtéž, s. 24

³⁷ Josef NECHVÍLE, *Dašice a přífařené obce*, Pardubice 1882, s. 17

³⁸ J. LEDR, *Dějiny Přelouče nad Labem*, s. 202

³⁹ Radek FUKALA, *Sen o odplatě: dramata třicetileté války*, Praha 2005, s. 272

Banér. O dva roky později došlo k transformaci uvnitř švédského vojska.⁴⁰ Banér se tak připravoval na postup do Čech ze severu, kam vpadl z jara roku 1639. Se svou armádou vtrhl konkrétně do oblasti severních a západních Čech.⁴¹ Tento vpád vyvolal po Zemích Koruny české zděšení a velký rozruch. Poté koncem května se švédská armáda přesunula ku Praze, kterou začala marně obléhat. Po velkém neúspěchu nakonec Banér obsadil počátkem letního období Starou Boleslav, kde se se svou armádou usadil a opevnil a z dalších měst⁴² se tak staly výchozí body, odkud podnikal výpady do severních a východních oblastí Čech, kde jeho armáda loupila a mučila obyvatele panství.⁴³ A netrvalo dlouho, a samotní obyvatelé komorního panství Pardubice pocítili velmi citelně válečné trápení sami na sobě. Před válečnou hrůzou však panovník Ferdinand III. některým městským obcím koncem třicátých let potvrdil městská privilegia a povolil k dosavadním konajícím se trhům navíc i nové trhy, jarmarky či koňské trhy. K potvrzení dosavadních privilegií a povolení nových trhů došlo v Přelouči, Dašicích a v Bohdanči.

Přelom třicátých a čtyřicátých let se stal noční můrou celého pardubického panství. Od tohoto období až do konce válečných let nebyl na panství klid a nikdo si nebyl jist svým životem. Obyvatelé městských obcí se v průběhu závěrečné války potýkali s průtahy císařských i švédských vojsk, obsazováním a obléháním měst a městeček, rabováním, vypálením i požáry a jinými zločiny proti lidskosti. Švédská armáda, která se rozdělila na dvě části, posléze táhla dvěma různými směry. Druhá část švédské armády vyrazila k Nymburku, dále k Poděbradům a přes Kladruby do Přelouče a následně do Pardubic a Chrudimi.⁴⁴ V letních červnových dnech roku 1639 dorazili Švédové k Pardubicím a začali je obléhat, ale Pardubice se ubránily. Banér tak se svou armádou táhl celým panstvím, které pustošil a plnil drastickým způsobem. Tyto hrůzostrašné věci se poměrně záhy odrazily i v celkovém hospodaření pardubického panství, jelikož mnoho domů a gruntů bylo vypáleno. Švédové poprvé vtrhli i do Týnce nad Labem roku 1639 a podruhé vpadli do městečka ještě roku 1643.⁴⁵ Všem pohromám však nebyl zdaleka konec. V listopadu roku 1640 se obyvatelé Pardubic potýkali s přítomností císařské posádky z Colloredova pluku, o kterou se museli starat a

---

⁴⁰ Tamtéž, s. 275-276

⁴¹ Tamtéž, s. 279

⁴² Mluvíme o Litoměřicích, Mělníku a Brandýse nad Labem

⁴³ R. FUKALA, *Sen o odplatě*, s. 280

⁴⁴ Antonín REZEK, *Děje Čech a Moravy za Ferdinanda III. až do konce třicetileté války (1637-1648)*, Praha 1890, s. 211

⁴⁵ Zuzana MIŠKOVSKÁ – Kateřina PEJŠOVÁ, *Inventář Archiv města Týnce nad Labem 1584-1945 (1966)*, Kolín 2010, s. 2

živit ji.⁴⁶ Ve stejném roce zčásti lehlo popelem městečko Dašice⁴⁷ a v září roku 1641 shořela Přelouč podruhé.⁴⁸ K dalším vpádům švédského vojska docházelo i nadále v dalších letech.

3.3 Závěr válečných let a ekonomické dopady na panství

Na počátku čtyřicátých let došlo na malou chvíli k odlehčení vypjaté válečné situace. „*Banérova smrt v květnu 1641, po níž následovala vzpoura některých jednotek jeho armády kvůli žoldu, poskytla císařským krátký oddech.*“⁴⁹ Nebylo to však na dlouho, protože se na Banérovo místo dostal více násilnický švédský vojevůdce Lennart Torstenson. S rokem 1643 dopadla na pardubické panství nová válečná pohroma. Počátkem letního období se Torstenson se svou armádou přesunul od Kunětické hory před brány Pardubic, kde zahájil prudkou ofenzivu. Město se mu však dobýt nepodařilo, a proto odtáhl a drancoval nejprve na daném dominiu⁵⁰ v dalších městských obcích a poté se přesunul do jiné oblasti Čech. Nejen švédská ale i císařská armáda se pohybovala v oblasti pardubického panství a městské obce tak musely snášet jejich přítomnost, přestože císařští jim působili velké škody.⁵¹ Pardubický hejtman Jan Purkhart Kordule ze Sloupna se co nejvíce snažil zabezpečit oblast pardubického panství, které chtěl uchránit před vojenskými průtahy, vyživováním a rabováním císařských i nepřátelských vojsk. Jenže vojsko nebo či určité oddíly se pohybovaly po panství volně a kradly a pustošily bez vědomí nadřízených.⁵² Švédská hrozba se dostavila do oblasti dominia ještě jednou ve druhé polovině října roku 1645, kdy vojsko se pokusilo znovu zaútočit a dobýt pardubické brány města. Obyvatelé Pardubic však před blížícími se Švédy zapalovali domy, dvorce, mlýny a jiné budovy a se zbraní v ruce bojovali proti svým dobyvatelům. Stejně tak vzplál i zámek, který se naštěstí včas podařilo uhasit. Když ani napotřetí se Torstensonovi nepodařilo Pardubice dobýt, odtáhl směrem ke Kunětické hoře, kterou též vypálil. Následně se přesunul k Hradci Králové, odkud pokračoval k Jičínu a následně k Litoměřicím.⁵³ I přes odražené švédské vojsko roku 1645 vojenské útrapy provázely panství až do konce třicetileté války. V nedalekých Žlebech se opakovaně objevovala švédská posádka a rabovala západní část pardubického panství.⁵⁴ Celé komorní panství bylo zpustošené natolik, že škody byly nedozírné, a ještě několik desítek let po válce

---

⁴⁶ F. ROSŮLEK, *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko*, s. 470

⁴⁷ J. NECHVÍLE, *Dašice a přífařené osady*, s. 17

⁴⁸ P. VOREL, *Dějiny města Přelouče 2*, s. 33

⁴⁹ Geoffrey PARKER, *The Thirty Year's War*, London 1984, s. 169

⁵⁰ Zprávy o pohybu plundrujícího švédského vojska jsou dány stejně výrazně jako v jiných městských obcích i v městečku Holicích, kde „*roku 1643 a v letech následujících městečko často shořelo, ztratilo pivovar a více jej nepostavilo...*“; Josef NECHVÍLE, *Holice a přífařené osady*, Pardubice 1882, s. 9

⁵¹ J. LEDR, *Dějiny města Přelouče nad Labem*, s. 205

⁵² P. VOREL, *Dějiny města Přelouče 2*, s. 42

⁵³ J. SAKAŘ, *Dějiny Pardubic 1*, s. 120-121

⁵⁴ P. VOREL, *Dějiny města Přelouče 2*, s. 43-44

se obyvatelé z válečných hrůz vzpamatovávali. Ale z hlediska podílu hospodářství dopadlo panství Pardubice mnohem lépe než panství Brandýs nebo Přerov nad Labem.⁵⁵

Válečné události, které panství postihly mezi léty 1639-1648, se také odrazily v celkovém hospodaření dominia. Vojenské průtahy, vyživování různých vojsk, vyplácení kontribucí a další útrapy rozložily ekonomický a hospodářský systém. Mnoho gruntů, domovů a dvorců bylo vypáleno vojsky. Často je pohltil požár díky přírodním vlivům a díky švédským vpádům lidi z domovů raději utíkali, jako tomu bylo v Dašicích roku 1646⁵⁶. Tudíž obydlí zůstala pustá a trh s prodejem nemovitostí zkolaboval. Ale na mnoho pustých gruntů se po válce lidé navrátili a znovu grunty osadili.⁵⁷ Během pobytu vojsk lidé též museli platit válečné kontribuce armádě za to, že v městských obcích po určitou dobu pobývala. Tyto sumy byly velké. O celkovém hospodaření pardubického panství v předbělohorské době a v období válečných let bude řeč v dalších kapitolách.

Obrázek 1 - Převzato z P. Vorel: *Dějiny města Přelouče II (1618-1848)*, Přelouč 2002, s. 24

⁵⁵ T. SIGLOVÁ, *Úvěr a zadlužení obyvatel městeček*, s. 13

⁵⁶ J. NECHVÍLE, *Dašice a přífařené obce*, s. 17

⁵⁷ T. SIGLOVÁ, *Úvěr a zadlužení obyvatel městeček*, s. 13

4. Účetní dokumentace městských obcí v předbělohorské době

Městské vyúčtování počátkem 17. století se vyskytuje v městských knihách ve třech termínech, kdy se prováděla inventarizace. Jedná se o roky 1601, dále 1612 a v poslední řadě o rok 1621. U všech 3 knih městských počtů se jedná do jisté míry po obsahové stránce o stejnou strukturu, nicméně pár odlišností se u každé knihy najde. Jedna z odlišností je ve formě psaní veškerých částek v první knize městského vyúčtování z roku 1601. Jednotlivé sumy položek nejsou psány arabskými číslicemi, ale v majuskulní a minuskulní novogotické podobě, tedy římskými číslicemi. Další rozdílností je přidání seznamu osob navržených k obnovení úřadu městské obce vždy v úvodu agendy každého města i městečka. V tomto případě je tak činěno v prvních dvou knihách městských počtů. Kromě toho je zde také přidán seznam osob s vyčísleným počtem krav, které se pasou na obecních, zádušních či špitálských loukách a které mají měšťané v nájmu. Třetí kniha z roku 1621 je též podrobně rozpracována, jen zde se jednotlivé položky příjmů i výdajů zapisují pod jednotlivé dvory nebo rychty a následně je jako vždy proveden sumární celkový počet písařem. Stejným charakteristickým znakem je například stejná měna ve všech třech knihách, a to kopy, groše míšeňské a denáry. Druhým stejným znakem je faktum, že u všech tří městských počtů je z hlediska všech příjmů i výdajů nejrozsáhlejším účtem počet z peněz obecních, kde se zaznamenávaly položky různorodého charakteru. Jako komparační materiál využijí pro svou práci první dvě knihy městských počtů z let 1601 a 1612.

4.1 Rok 1601

Každá fakturace v každé městské obci byla v tomto období systematicky rozdělena dle své obsáhlosti. Nejpočetnější zastoupení mělo vyúčtování z peněz obecních. Obecní peníze představovaly příjmy a výdaje peněz, které byly různorodých charakterů. Ve větším počtu se jednalo o peníze z úroků či nájmu různých usedlostí, domů a domků na obci vystavených či dlouhodobě pustých, anebo míst obecních jako například – nájmy ze sladoven, kováren, lázní, pivovarů, krčem, ale také krámů masných či nájmy a úroky rolí a luk obecních. Do obecních peněz také lze zahrnout příjmy i výdaje za potraviny pro obyvatele, tedy nájemné ze starého piva, vína a soli. Další pozornost byla také zaměřena na jiné rozličné potřeby. Ve druhé řadě byla zde uvedena vyúčtování příjmů a výdajů z peněz zádušních, sirotčích a špitálních. Zádušní peníze v tomto případě představovaly vyúčtování příjmů a výdajů spojených za nájmy zádušních míst, jako jsou role a louky (nebo jen určité ohraničené kusy), či rybníky a zahrady. Zahrnuty byly zde zádušní potřeby kolem kostela a v něm, dále příjmy i výdaje za materiál na výrobu vosku, za potraviny, ale také i za nájmy z gruntů jednotlivých lidí a poručenství na gruntech. Další položky byly vykázány na stavbu či opravu kostela. Kromě toho všeho

byly zde zmíněny i kusy dobytka pasoucích se na zádušních prostranstvích. Sirotčí peníze byl typ účtu, které byl vedený pouze v některých obcích za daný rok 1601, a to v Dašicích, Sezemicích a Bohdanči. Tyto fakturace jsou vždy uvedeny v úvodu vyčíslení jmenované městské obce. A v poslední řadě to byly počty z peněz špitálních, které byly vedeny také pouze v jistých obcích, kde byly rozepsány hodnoty spojené s činnostmi a věcmi okolo špitálu.

V případě městečka **Týnce nad Labem** byla struktura celé agendy následující. V první řadě byl zde seznam radních osob, které stály při obnovení úřadu městečka pro rok 1601 a zápis, kdy byla fakturace konána. Následně zápis se konal v den památky sv. Antonína za přítomnosti níže zmíněných osob, které v daném čase ve všech potřebách peníze přijímaly a vydávaly a celková agenda byla učiněna v groši míšeňském.

Tabulka 1 - Složení městské rady městečka Týnec nad Labem r. 1601

Starší městský + městský rada	Melichar Slavík starší městský, Jan Tlapa, Bartoň Musil, Petr Šusterka, Kašpar Batia, Tobiáš Hradecký
Rychtář	Jiřík Kosina
Starší obecní	Jan Rousek, Petr Rosa
Kostelníci	Jan Pavlička, Jan Krošek, Jan Sova
Slanaři	Joachym Novolomnický, Jiřík Vlasák

Následovaly příjmy a výdaje z **obecních peněz**. Hned první v pořadí byl uveden loňský příjem, který činil 481 kop, 2 groše míšeňské a 4 ½ denárů. Většina příjmů z těchto peněz vykazovala nájem z gruntů jednotlivých osob, domů, rolí a luk obecních, ale také vybírání nájemného od jednotlivých osob, které vlastnily třeba část prostoru obecního. Například se jednalo o „*nájem ze staré školy od Anny Šlechtovny*“. Dále do městské kasy přicházely peníze z nájmu obecních míst a prostorů, tedy „*nájmy z kovárny, lázní, sladovny, krčmy, masných krámů řeznických, pivovaru, mlýna obecního a dvou rybníčků*“. Do obecních prostorů byly zahrnuty i služby obyvatelstvu městečka, například pivovarníkům za vaření piva, slanařům za prodávání soli, sladovníkům a jiným lidem. Mezi jiné příjmy z obecních peněz se vykazovaly příjmy za potraviny či nápoje, a to například: „*nájemné z vína a piva, se kterými se šenkovalo, stejně tak za sůl a slad, jež obecní slanaři v daný rok prodávali*“. Kromě toho sem patřily příjmy i za „*jiné rozličné věci a potřeby*“, jako byly například „*příjmy z dobytka hovězího i drobného, příjmy z pokut z her a jiných neřádností, příjmy z kusů lesů lidem odprodaných a v nich proutí a roští*“.

Veškerá vydání se týkala převážně „*úroků, které se odváděly z městské kasy na zámek Pardubice z pivovarů, mlýna obecního pod městečkem, sladovny nebo krámů masných*“. Do výdajů

se však daly zahrnout i „útraty na úřednické platy městské rady ve funkčním období, ale též i peníze za materiál k vyhotovení tovarů (papír, vosk a jiný materiál)“. Kromě toho byly peníze obecní použity na zaplacení řemeslníků za opravy budov a obecních prostorů, jako byly „vodárny, šatlava, kostel“ apod. Jiné výdaje pokryly náklady na ostatní budovy. V poslední řadě se jednalo o vydání na „rozličné potřeby, které se týkaly peněz na šindele k vyspravení střech na mlýně, vodárny, pivovaru, krámů masných a platbu opravářům a řemeslníkům“. V případě městečka Týnce nad Labem byla v celkovém vyúčtování jasná převaha čistého příjmu obecních peněz nad vydáním.

Druhým z účtů zastoupených v agendě obce byl **účet zádušních peněz**. Opětovně byl učiněn zápis za přítomnosti kostelníků Jana Pavličky, Jana Sovy a jistého Vorla a vše bylo spočítáno v groši míšeňském. Loňský příjem těchto peněz čítal 84 kop, 52 grošů míšeňských a 0 denárů. Ve druhé části té stránky byly již vypsány položky příjmů zádušních peněz. Příjmy peněz zádušních do městské kasy byly za různorodé věci, jako například z „proseb u kostela, z úroků a nájmu z rolí a luk zádušních nebo jen z jejich kusů v prostorách městečka, nájmy z jezera a rybníčků týneckých“ apod. Ale byly zde také uvedeny příjmy za materiál na zhotovení kostelních věcí, tj. „za vosk k udělání menších i větších svíček, či poručenství“.

V části výdajů zádušních peněz se jednalo o velice obdobné záležitosti. Vydané peníze z městské kasy šly na nákup potřebných věcí v kostele, jako bylo „víno při bohoslužbách, mouku na pečení hostií, za mýdlo, provazy“ a podobné věci. Kromě jiných to byly „náklady na kostel“ a práce v něm, na zvonici a opravy zvonů, na zaplacení řemeslníků, ale také na opravu školy a výpomoc na úřednické platy pro rychtáře a konšele. I zde výsledná suma čistého příjmu zřetelně převažovala nad sumou výdajů. V poslední inventarizaci této agendy byl zmíněn seznam osob, které měly pronajaté krávy v nájmu na louce zádušní a ze kterých odváděly v období jednoho roku (tj. od sv. Martina roku 1600 do téhož dne roku příštího) malou částku a kterých bylo napočítáno 24 kusů.

Tabulka 2 - Podrobné vyúčtování městečka Týnec nad Labem r. 1601

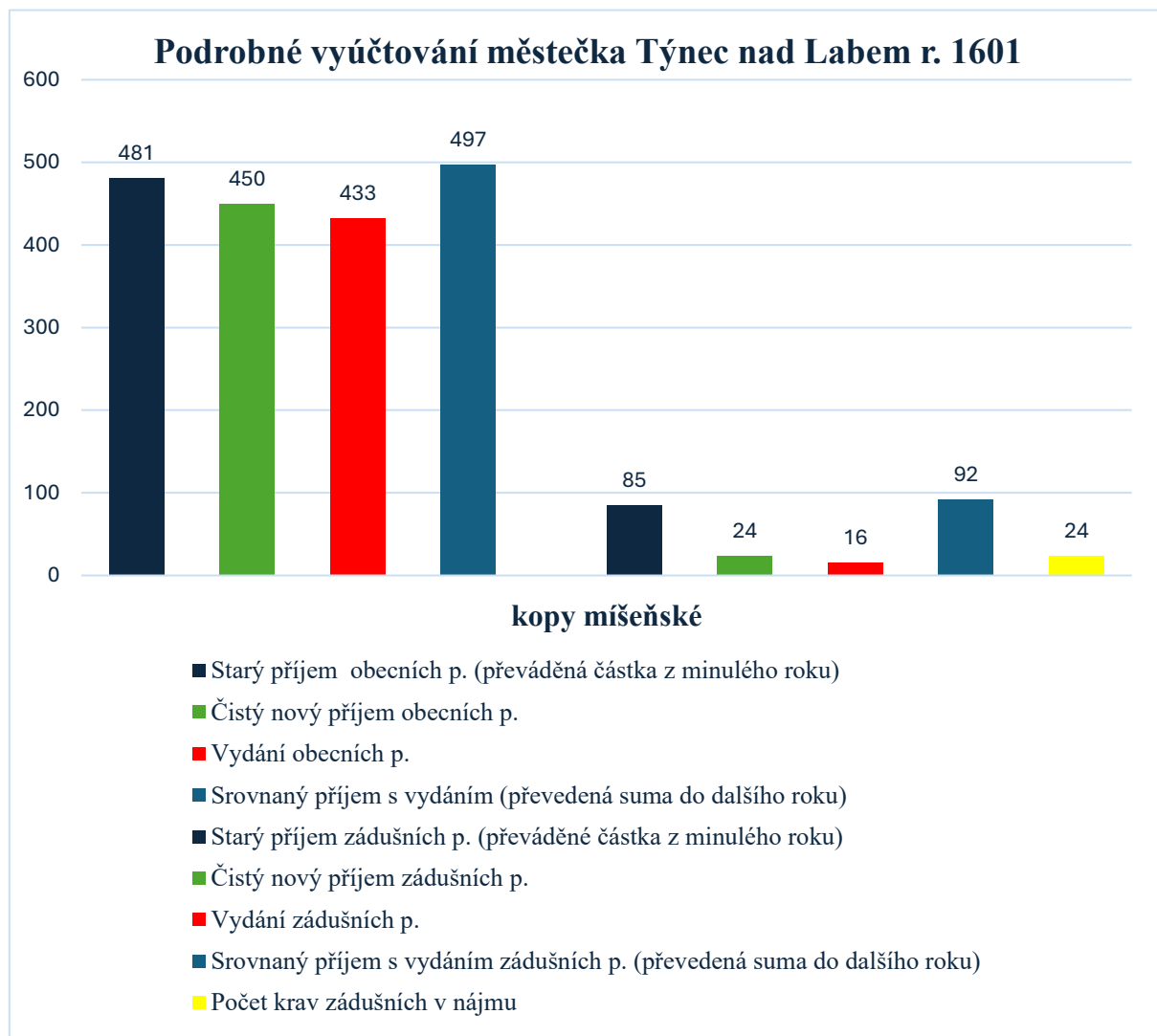
Loňský příjem z peněz obecních	481 kop, 2 groše a 4 ½ denárů
Nový příjem z peněz obecních	931 kop, 3 groše a 1 ½ denáru (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz obecních	433 kop, 28 grošů a 0 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních (do dalšího roku)	497 kop, 35 grošů a 1 ½ denáru
Loňský příjem z peněz zádušních	84 kop, 52 grošů a 0 denárů
Nový příjem z peněz zádušních	109 kop, 0 grošů a 1 denár (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních	16 kop, 31 grošů a 4 denáry
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních (do dalšího roku)	92 kop, 28 grošů a 4 denáry
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martina po dobu 1 roku (1600-1601)	24 krávy

Poznámka⁵⁸

Poznámka⁵⁹

Poznámka⁶⁰

Graf 1 - Podrobné vyúčtování městečka Týnec nad Labem r. 1601

⁵⁸ Pozn.: Zkratka „p.“ v legendách grafů = peněz (dále v grafech již zkratka „p.“)

⁵⁹ Pozn.: Čtení legend je odshora dolů (vyúčtování obcí roku 1601 a 1612)

⁶⁰ Pozn.: V grafech pro rok 1601 a 1612 uvádím hodnoty čistého nového příjmu vše peněz obecních, zádušních a špitálních bez započítaného Loňského příjmu = restu minulého

Podobné to bylo v městečku **Holice**. Celková agenda této městské obce za daný rok 1601 byla rozdělena stejně jako v Týnci nad Labem. Nejpočetnější složkou bylo vyúčtování peněz obecních. Dále byl zde zmíněn počet krav holických obyvatel, které se pásly na loukách obecních. Ve druhé části agendy následovala sumarizace příjmů a vydání peněz zádušních. Počet krav pasoucích se na zádušní louce byl uveden v závěru celého vyúčtování. Následně byl učiněn zápis v pondělí po neděli Devítíniku⁶¹ za přítomnosti níže jmenovaných osob v obnoveném úřadu městském a veškeré výsledné sumy byly uvedeny v měně groše míšeňského.

Tabulka 3 - Složení městské rady městečka Holice r. 1601

Starší městský + městská rada	Václav Bidlo starší městský, Marek Vydřel, Václav Komárovský, Blažej Synek, Lukáš Lehký, Václav Peřina, Valentin Rektor, Martin Železný, Jan Bareš, Martin Šimůnků, Jan Pokorný, Vondra Buchal
Rychtář	Petr Zběhlík
Starší obecní	Jan Bidlo, Václav Záleský, Jan Michalců, Matěj Kolář
Slanaři	Matěj Krahulík, Martin Balcarů
Kostelníci	Matěj Sádovský, Tom Krejčíř, Tomáš Hostovský
Zvoníci	Jakub Jedlička, Vít Nečesaný, Tomáš Hykl, Jan Řezáč
Cechmířtři tkalcovští	Matěj Krahulík, Marek Vydřel
Výběrčí Svolení Sněmovní	Jiřík Šimůnků, Jiřík Vašků

Po provedení kontroly všech přítomných byla rozpracována agenda všech účtů dané obce. V úvodu tohoto účtu byl zmíněn loňský příjem obecních peněz, který byl stanoven na 641 kop, 26 grošů míšeňských a 0 denárů. V první řadě agendu tvořily příjmy **obecních peněz**, které obsahovaly „úroky z domů na obci vystavěných či domů“, kde byli vlastníky obyvatelé městečka nebo přímo osoby radní. Za druhé se sem řadily „nájem z gruntů“ jednotlivých osob, dále „nájem z rolí, luk a pastvin obecních. Za třetí se jednalo o nájem z obecních prostor, jako byl například *verštat kovářský, lázně obecní, haltýř obecní*⁶²“. Za čtvrté šlo o příjmy z potravin ze soli, piva a vína. A v poslední řadě obecní příjmy tvořily i výnosy z dobytka pasoucího se na loukách obecních. Nejvyššími příjmy tohoto účtu vykazovaly nájem z obecních prostorů, nájem a úroky z gruntů jednotlivých fyzických osob a výnosy z potravin.

⁶¹ Neděle po Devítíniku = devátá neděle před Velikonocemi

⁶² Haltýř obecní = malá vodní nádrž obecní, která sloužila k uchování ryb

Naproti tomu ve vydáních většinou převažovaly položky útrat a nákladů. I zde byly zaznamenány „útraty na úřednický plat“, hlavně „*osob radních (purkmistra a konšelů), městského soudu, písaře radního*“ a jiných lidí. Jiné výlohy byly vynaloženy na opravu „*budov, hodin, orloje, stejně jako na dům radního, či obecných prostorů* – tj. *na lázně obecní, na rybníky obecní dvě chalupy pastuši a jiných míst*“. Další výdaje byly použity na materiál ke zhotovení věcí. Určité náklady byly městskou pokladnou vynaloženy i „*lidem, kterým grunt lehl popelem, nebo lidem a vojákům, kteří do městečka přijížděli*“. A v poslední řadě byly zde písařem zmíněny menší výlohy na „*rozličné potřeby, tj. poslům, kteří byli vysíláni se zprávami či za dříví z lesa a jiných věcí*“. Na základě sumarizace rozpočtů obecních peněz převažovaly čisté příjmy nad výdaji. V závěru agendy byl přiložen seznam osob, které měly pronajaté krávy na loukách obecních a ze kterých v období jednoho roku platily menší sumu. Celkový počet pasoucích se krav není udán, ale dle vyobrazené seznamu písařem městským bylo mnou spočítáno 6 kusů krav.

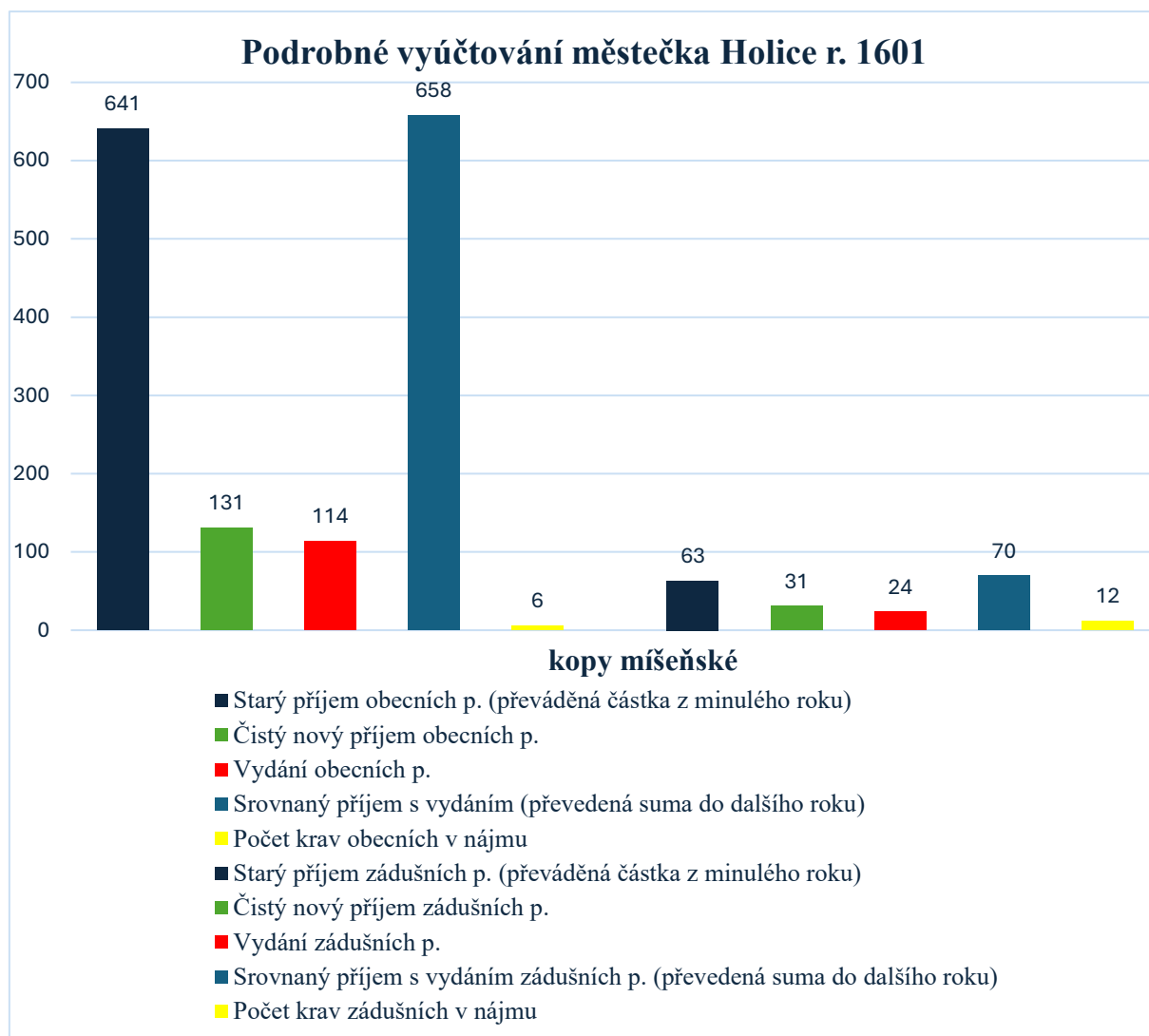
Agenda **zádušních peněz** tohoto městečka byla sepsána za přítomnosti konšelů a starších radních a vše bylo spočteno v groši míšeňském. Před novými příjmy byl zde zmíněn i loňský příjem v hodnotě 63 kop, 0 grošů míšeňských a 1 denáru. Příjmy zde zastupovaly převážně materiály týkající se zádušních věcí, tj. „*za zhotovení svíci a svíček, za vosk, papír a jiné věci*“. Dále do příjmů spadaly i nájmy ze zádušních míst, jako byla „*fara, stodola, či louky zádušní*“. Jisté výlohy byly užity také „*na poručenství jednotlivých fyzických osob obce*“.

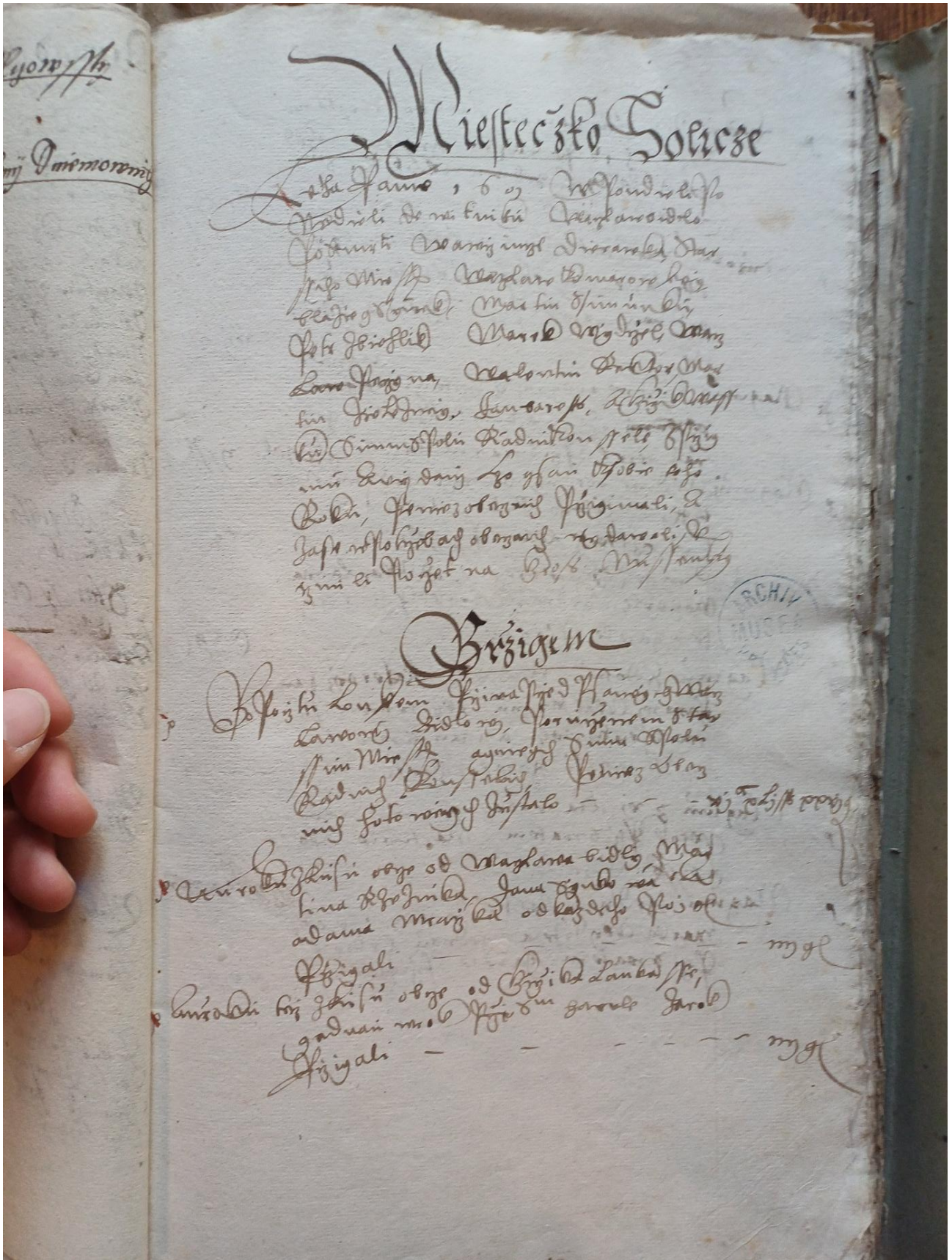
U účtů týkající se vydání byly peníze vynakládány hlavně na zhotovení zádušních věcí a pomocného materiálu a personálu v kostele i kolem něj. Dále za služby kostela konané lidem, tj. za „*veškeré obřady*“, ale také zaplacení lidí a řemeslníků za práci, tj. za „*opravy kostela a jiných budov*“. Z druhého hlediska byly peníze vynakládány na nájmy z míst zádušních, které představovaly louky a pastviny, dále nájmy z gruntů jednotlivých osob, „*náklady na školu*“ a v poslední řadě za „*potřeby rozličné*“. V případě tohoto účtu peněz zádušních byla převažující suma čistého příjmu. Počet krav na loukách obecních, které měli holičtí v nájmu a ze kterých platili v období jednoho roku, činil 12 kusů krav.

Tabulka 4 - Podrobné vyúčtování městečka Holic r. 1601

Loňský příjem z peněz obecních	641kop, 26 grošů a 0 denárů
Nový příjem z peněz obecních	771 kop, 57 grošů a 0 denárů (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz obecních	114 kop. 0 grošů a 6 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních (do dalšího roku)	657 kop, 51 grošů a 1denár
Počet krav obecních v nájmu v období sv. Martina po dobu 1 roku (1600-1601)	6 krav
Loňský příjem z peněz zádušních	63 kop, 0 grošů a 1 denár
Nový příjem z peněz zádušních	94 kop, 34 grošů a 4 denáry (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních	24 kop, 43 grošů a 6 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních (do dalšího roku)	69 kop, 50 grošů a 5 denárů
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1600-1601)	12 krav

Graf 2 - Podrobné vyúčtování městečka Holice r. 1601

Obrázek 3 - Úvodní stránka městského počtu městečka Holice (Nový příjem obecních peněz pro rok 1601), Foto: Josef Písař, Topografická sbírka F 157 - Počty měst a městeček panství Pardubice, Archiv Národního muzea Praha

Jihozápadním směrem od Holic se na pardubickém dominiu rozkládalo městečko **Dašice**. Oproti dosavadní struktuře vedení agendy disponovalo městečko i vyúčtováním peněz sirotčích, purkrechtních a také vykázané peníze z gruntů a dluhů. V těchto účtech, stejně jako v případě vykázaní peněz obecních a zádušních, byly veškeré částky uváděny v groších míšeňských. V den učinění zápisu, tj. v úterý sv. Matěje byla provedena inventarizace za přítomnosti níže jmenovaných osob v obnoveném úřadu městském a celá agenda byla účtována v groši míšeňském.

Tabulka 5 - Složení městské rady městečka Dašice r. 1601

Starší městský + městská rada	Diviš Hanzlů starší městský, Jiřík Sochovec, Bartoloměj Vokřínek, Matěj Kučera, Pavel Zámečník, Jiřík Slavík, Pavel Bílků, Sixt Pohonný, Petr Svoboda, Jan Procházka, Daniel Krejčí, Mikuláš Krupař
Rychtář	Jan Silný
Starší obecní	Ondřej Skalický, Jan Turků
Slanař	Jan Patočka
Kostelníci	Matěj Hladíků, Jiřík Kořínek
Zvoníci	Matěj Holub Pekař, Václav Rozsypal, Kryštof Kovář, Vít Hrochů, Vondra Pokorný, Jan Peška, Jiřík Jiruška

V prvé řadě byly zde účty **peněz sirotčích a purkrechtních**. Tyto peníze byly vydávány na sirotky jako jedince nebo celé rodiny žijící v Dašicích. Všichni sirotci byli vedeni v tzv. sirotčích knihách, kde byl evidován majetek sirotků.⁶³ Vrchnost, která byla pověřena poručenstvím nad sirotky, spravovala tak jejich majetek do doby, než se stanou zletilými. V případě peněz purkrechtních se jednalo o složené částky z gruntů měšťanů, kteří si chtěli grunt zakoupit do dědičného držení a složené sumy byly přijaty městskou radou. Celková suma sirotčích a purkrechtních peněz činila 2196 kop, 46 grošů míšeňských a 1 denár. Dále byl zde přidán účet, který vykazoval hotové peníze na gruntech a dluzích fyzických osob obce a souhrnná suma byla tak vyčíslena na 524 kop, 12 grošů míšeňských a 0 denárů. A v plné výši všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních a zádušních hotových zůstalo 2064 kop, 33 grošů míšeňských a ½ denáru.

Dalším účtem, který byl nejobsáhlejším je **počet z peněz obecních**. V tomto počtu byl stanoven hned v úvodu loňský příjem, který činil 102 kop, 43 grošů míšeňských a 6 ½ denáru. V nových příjmech z těchto peněz bylo největší zastoupení v úrocích z nemovitosti, jež byly vystavěny na obecních místech či v obecních prostorech, jako byly „úroky z domků a stodol, nájmu

⁶³ Tereza SIGLOVÁ, *Sirotci a vdovy v městečku Dašicích v letech 1583-1618*, Východočeský sborník historický 11, 2002, s. 4

z třídy či komůrky při šatlavě“. Dále se jednalo o „*nájmy z luk a louček obecních nebo luk v nájmech fyzických osob, z orných rolí, ale také nájmy z domů a gruntů fyzických osob*“. Další příjem do městské kasy se čerpal z potravin. Konkrétně za „*sůl, která se prodávala v bečkách a hlávkách domácím i přespolním obyvatelům, nájemné z vína a piva či příjem z trhů neboli tržného*“. A v poslední řadě se jednalo také o „*nájemné z dobytka pasoucího se na obecních loukách, výnos za dříví, proutí, roští a třísky z luk obecních a příjmy z pokut pro hry, svády a jiné neřády*“.

V položkách vydání peněz obecních byly nejvíce zaznamenány úroky, útraty. Početná suma byla vykázána ve formě „*úroků J.M.C.*⁶⁴, *které byly odváděny na zámek do Pardubic*“ v pravidelných splátkách, tedy ve svatojiřském a svatohavelském termínu. Do výdajů byly také zahrnuty „*útraty na úřednické platy, tedy pro purkmistra, konšely, rychtáře a písaři radnímu a dalším lidem v úřadu*“. V opačném případě byly zde vyzdviženy i útraty samotných radních osob, které vykazovaly v obecních potřebách dobrým lidem. Další útraty byly vynaloženy na opravu městských budov, jako byl „*dům radní, prašná brána, škola, třída obecní nebo opravy kostelních hodin a orloje*“. Na opravy šatlavy nebo komůrky při šatlavě nebyla vydána žádná částka. V poslední řadě byly výlohy z peněz obecních dány „*pohořelým a chudým lidem, jež přicházejí do města*“ a jdou žebrotou a také za „*potřeby rozličné, tj. poslům za doručování zpráv, sousedům, jež vstupovali do rathausu se svými žádostmi*“ a další. V celkové sumarizaci výdaje obecních peněz převažovaly nad čistými příjmy. Počet pasoucích se krav na obecních loukách, které měli holičtí sousedé v nájmu a ze kterých každý platil malou sumu v období jednoho roku, se vykázal na 7 kusů krav.

Třetím účtem byl **počet z peněz zádušních**, který byl též vyčíslen v měně groše míšeňského. Před analýzou nových příjmů tohoto účtu zde nalézáme loňský příjem, jež byl stanoven na 268 kop, 18 grošů míšeňských a 3 denáry. Ze zmíněných výnosů zádušního účtu byly peníze přijaty za „*prosby u kostela*“, dále z jednotlivých nájmu ze zádušních míst, jako byly „*louky a role zádušní, palouku zádušního, ale i z gruntů fyzických osob*“. Přijímané peníze byly vykázány i za poručenství obyvatel Dašic, př. „*Poručených Václavem synem po Pavlu Kučerovi, od něhož přijali 2 kopy.*“ Co se týče výloh tohoto účtu, byly peníze vynakládány směrem k záduší, tj. za „*služby do kostela, ale také celý náklad na kostel a faru*“.

Vydání také spočívala nejen v opravách kostela a fary, ale také na zaplacení řemeslníků a všech lidí, kteří se na opravách aktivně podíleli. Menšími sumami, které městská rada vynaložila z peněz zádušních, se platil materiál potřebný pro chod kostela či služby v něm. Mezi tento materiál se řadily výlohy na „*mouku k upečení hostií, dále za mýdlo k vyčištění mešního roucha a také za*

---

⁶⁴ J.M.C. = zkratka Jeho Milosti Císařské (dále již J.M.C.)

provazy a řemeny na krovy“. Na základě rekapitulace všech položek tohoto účtu bylo stanoveno, že čisté příjmy převažovaly nad vydáním celkového počtu peněz zádušních. Závěrem byl zde stanoven počet krav, ze kterých obyvatelé Dašic odváděli nájem a jež se pásly na louce zádušních v období jednoho roku. Sumárum byl výsledný počet 38 kusů krav.

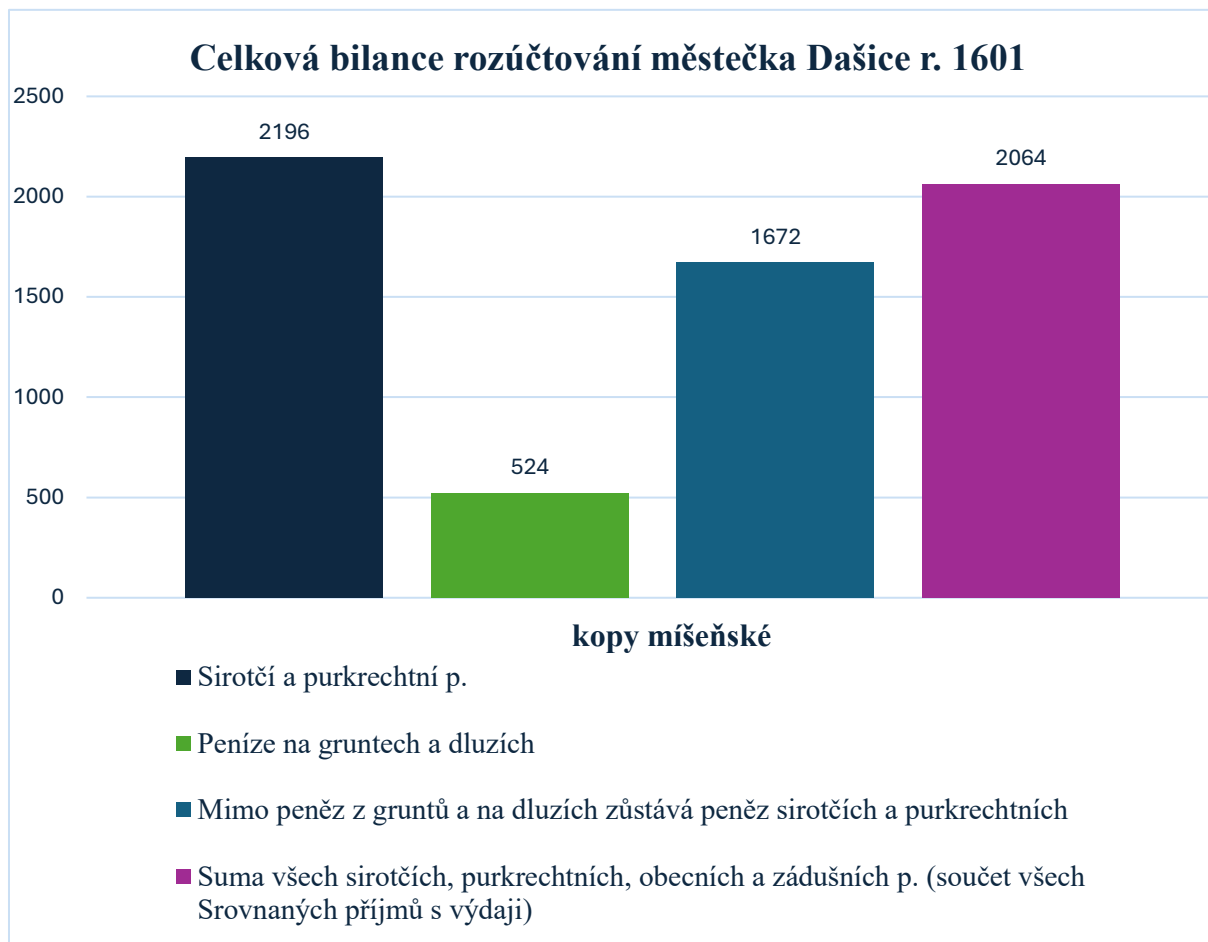
Tabulka 6 - Celková bilance rozúčtování městečka Dašice r.1601

Suma všech sirotčích a purkrechtních peněz	2196 kop, 46 grošů a 1 denár
Suma na gruntech a dluzích ukázaných	524 kop, 12 grošů a 0 denárů
Mimo peněz z gruntů a na dluzích zůstává peněz sirotčích a zádušních	1672 kop, 34 grošů a 1 denár
Peněz obecních zůstává (do dalšího roku)	71 kop, 4 ½ grošů a 0 denárů
Peněz zádušních zůstává (do dalšího roku)	320 kop, 54 grošů a 3 denáry
Suma všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních a zádušních, mimo peněz na gruntech a dluzích ukázaných zůstává	2064 kop, 33 grošů a ½ denáru

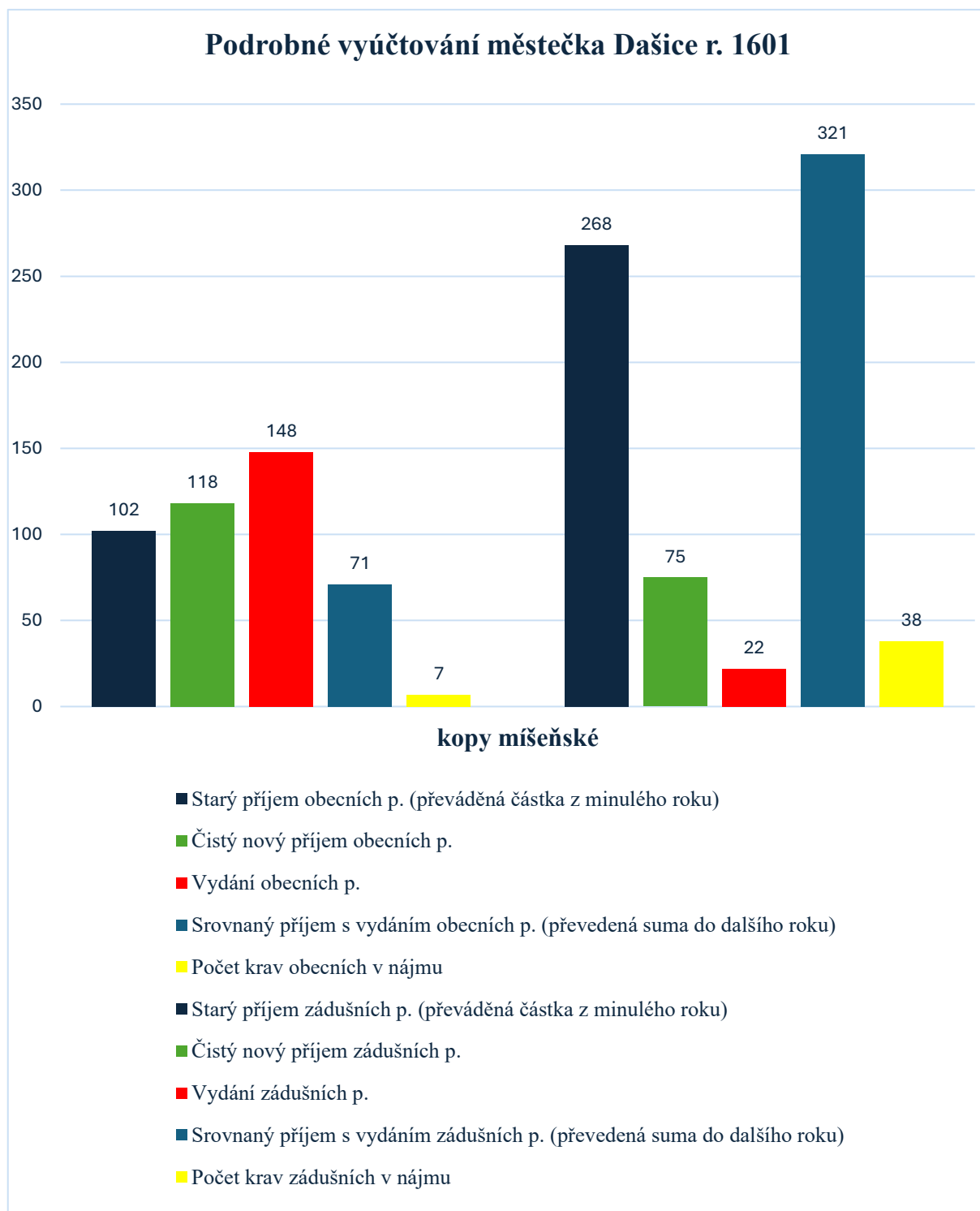
Tabulka 7 - Podrobné vyúčtování městečka Dašice r. 1601

Loňský příjem z peněz obecních	102 kop, 43 grošů a 6 ½ denárů
Nový příjem z peněz obecních	219 kop, 53 ½ grošů a 0 denárů (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz obecních	148 kop, 49 grošů a 0 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních (do dalšího roku)	71 kop, 4 ½ grošů a 0 denárů
Počet krav obecních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1600-1601)	7 krav
Loňský příjem z peněz zádušních	268 kop, 18 grošů a 3 denáry
Nový příjem z peněz zádušních	343 kop, 1 groš a 0 denárů (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních	22 kop, 6 grošů a 4 denáry
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních (do dalšího roku)	320 kop, 54 grošů a 3 denáry
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1600-1601)	38 krav

Graf 3 - Celková bilance rozúčtování městečka Dašice r. 1601

Graf 4 - Podrobné vyúčtování městečka Dašice r. 1601

V městské obci **Sezemice** byla souhrnná inventarizace propracována více podrobněji. V první řadě byly zde zmíněny účty peněz sirotčích a purkrechtních. Druhým největším účtem této obce byl účet peněz obecních, který měl vyčleněný samostatný počet, a to výnosy a náklady z mlýna obecního. Závěr celé inventarizace představoval účet peněz zádušních. Zápis o sumarizaci agendy v Sezemících proběhl ve čtvrtek po sv. Matěji roku 1601 za přítomnosti níže jmenovaných osob obnoveného úřadu městského a všechny položky byly vypočteny na měnu groše míšeňského.

Tabulka 8 – Složení městské rady městečka Sezemice r. 1601

Starší městský + městská rada	Ondřej Chour starší městský, Bartoloměj Kolář, Tobiáš Pohonný, Jan Vrána, Martin Kostecký, Adam Žid, Jiřík Pekárek, Jan Zelinka, Vít Chládek, Petr Kubeška, Matěj Březina, Pavel Čermák
Rychtář	Martin Štolecký
Starší obecní	Jan Vokoun, Matěj Kožišník
Správcové mlýnští	Jiřík Štěrbá, Jakub Mráček
Slanař	Jan Svoboda
Kostelníci	Tomáš Novohradský, Jiřík Arkleb
Zvoníci	Šimon Karásek, Jan Strnad, Šimon Kovář, Joachym Kovář, Pavel Zádka, Vojtěch Beran, Štěpán Benda
Pokladníci Jeho Milosti Císařské	Václav Havlíček

Stejně jako v případě městečka Dašic byl první v pořadí **počet peněz sirotčích**. Veškeré peníze a majetek tohoto účtu měl být vydán jedincům či celým rodinám sirotků ve chvíli, kdy dosáhnout zletilosti a byl jim onen majetek předán. Druhý účet **peněz purkrechtních** byl veden za účelem přijetí složených částek měšťanů, kteří si chtěli zakoupit grunt do dědičného držení. A tak suma všech sirotčích a purkrechtních peněz hotových byla 1766 kop, 38 grošů míšeňských a 5 denárů. Dále byl zde zaznamenán účet peněz obecních hotových, jež byl vyčíslen na 2179 kop a 21 grošů míšeňských a účet peněz zádušních hotových, který čítal 104 kop, 16 grošů míšeňských a 3 denáry. Písařem byl též proveden součet všech peněz, tj. sirotčích, purkrechtních, obecních a zádušních hotových, jejichž suma byla 4050 kop, 15 grošů míšeňských a 4 ½ denáru.

Druhou obsáhlou složkou byly **počty obecních peněz**. Na začátku tohoto vyúčtování byl zaznamenán loňský počet tohoto účtu, jež činil 1991 kop, 48 grošů míšeňských a 1 denár. Převážná většina výnosů se týkala „úroků a nájmu z domků a stodol na obci vystavěných, gruntů fyzických osob, zahrad obecních, rolí, luk a louček“. Ve druhé řadě se jednalo o příjmy z obecních prostor, jako byla „třída obecní, škola a lázně obecní“ a jiné. Další výnosy připadly městské kase za služby a potraviny pro lid obecní, tj. „za sůl, která se prodává domácím i přespolečným lidem v bečkách, za

uvařené pivo v pivovaru obecním a také příjmy z jarmarečného, jež se konal při památce sv. Trojice a při památce Proměnění Krista“. Menší příjem v městské kase byl vykázán za „*nájem 6 krav pasoucích se na obecní louce jednou v rok při sv. Martinu po 12 groších a z nichž byly přijaty 2 kopy“.* Za „*dříví, proutí a třísky z luk obecních“* nebyl účtován žádný výnos. Dílčím účtem byl počet z mlýna obecního, kde byly zaneseny příjmy. Tyto výnosy byly tvořeny sumarizací celkového počtu namletých obilnin v loňském roce, které byly prodávány lidem domácím, tj. „*sousedům dobrým, nebo byly odváděny na zámek do Pardubic“.* Jednalo se o pšenici, žito, ječmen, jáhly a slad. U každé obilniny bylo nejprve rozepsáno, kolik bylo v loňském roce zpracováno a vydáno, potom kolik bylo přijato v tento rok, a nakonec komu bude rozprodáno. Vše bylo uváděno v mírách plošných a jednalo se o jednotku korce. Na konci každé stránky byla písařem uvedena poznámka, kolik k budoucímu počtu zůstalo obilnin. Např. „*k budoucímu počtu zůstává 22 korců a 1 měrice pšenice“.*

Skupina výdajů obecních peněz úzce kooperovala s příjmy. Do nákladů obecních peněz ve velké míře připadaly úroky, útraty a náklady různorodých věcí. „*Úroky byly vykázány na zámek do Pardubic z pivovaru, zahrady, dvora a z lázní obecních“.* Následovaly útraty na úřednické platy a platy lidem spojených s chodem městečka, tj. „*poslům, mistru popravčímu, ale také i přistěhovanému kněžímu“.* S výdaji byly spojeny i „*náklady na budovy“* a opravy v nich, dále „*náklady na kostelní hodiny, orloje, ale také náklady spojené s třídou obecní, školou, lázněmi“* a dalšími prostory. Kromě toho městská rada vydala peníze na různorodé záležitosti, např. na „*obřady kněžské, pohořelým a jiném lidem, kteří mají nouzi a bídu, za potřeby rozličné“.* Do nákladů lze také započítat útraty na mlýn obecní, které se projeví ve formě oprav mlýna, tj. za „*udělání nových prken na podlahu ve mlýně, dále plat mlynáři obecnímu a za krmení kupované pro vepře pasoucí se u mlýna obecního“.* V závěru byl uveden počet kusů krav pasoucích se na loukách obecních, ze kterých sezemičtí platili nájem v období jednoho roku a celkový počet byl 6 kusů krav. Na základě sumarizace čisté příjmy obecních peněz převažovaly nad výdaji.

Třetím v pořadí byl **účet zádušní**, který měl též rozepsané výnosy a náklady. Loňský příjem uvedený v úvodu nových příjmů byl spočten na 91 kop, 53 grošů míšeňských a 3 denáry. Jak příjmy, tak náklady se týkaly různorodého charakteru. U výnosů byl nejčastější položkou příjem z gruntů fyzických osob městečka Sezemic. Další v pořadí byly příjmy z luk zádušních. Následovaly příjmy spojené se službou kostela obyvatelům městečka, tj. za „*prosby u kostela“*, anebo za materiál k přípravě zádušních věcí v kostele, tj. za „*vosk na výrobu velkých i malých svící“.*

U nákladů to byly též věci různého charakteru. Mezi ty opakované se řadily „*náklady na kostel a faru“* a potřebné věci v nich, tj. za „*víno do kostela, za mouku k pečení hostií, za provazy, za mýdlo k umytí roucha mešního a za dříví“.* Za „*potřeby rozličné“* nevydali nic. Počet krav pasoucích

se na louce zádušní, ze kterých sezemičtí v období jednoho roku platili nájemné malou částkou, byl stanoven na 47 kusů. V tomto počtu zádušním měla městská rada vyšší čistý příjem než vydání.

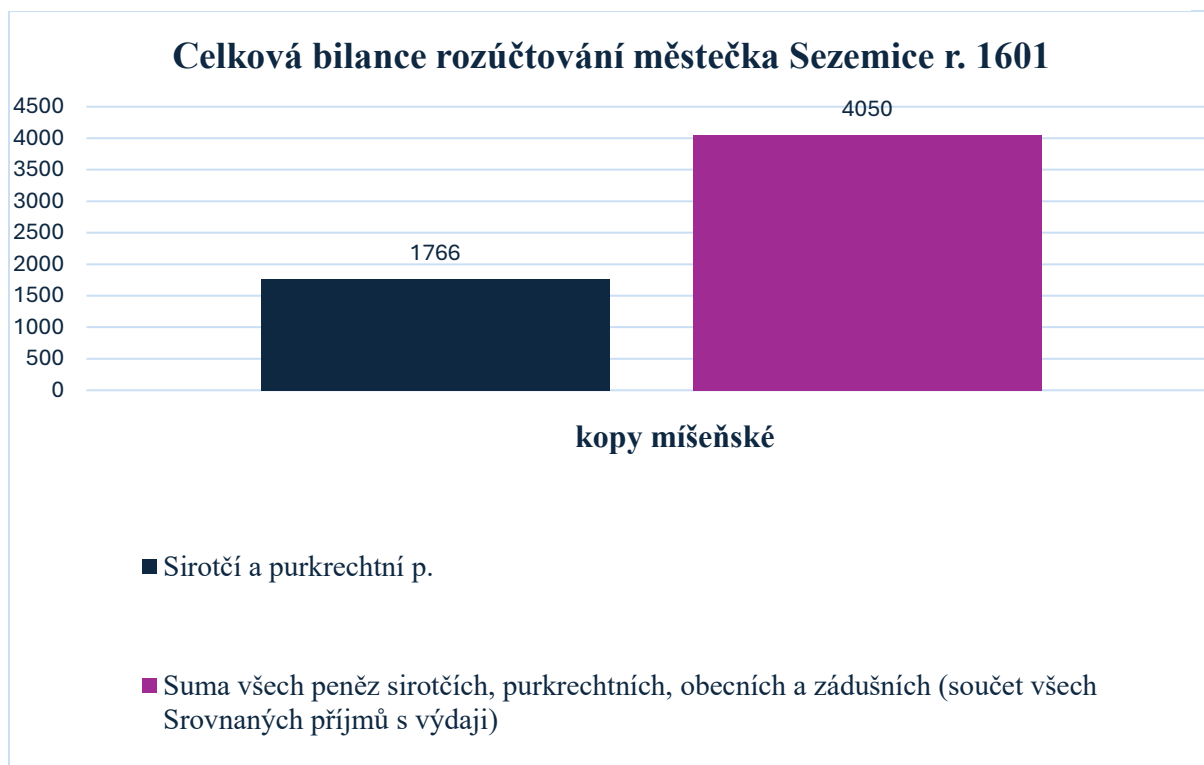
Tabulka 9 - Celková bilance rozúčtování městečka Sezemic r. 1601

Suma všech sirotčích a purkrechtních peněz	1766 kop, 38 grošů a 5 denárů
Peněz obecních hotových (do dalšího roku)	2179 kop, 20 ½ grošů a 0 denárů
Peněz zádušních hotových (do dalšího roku)	104 kop, 16 grošů a 3 denáry
Suma všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních a zádušních, mimo peněz na gruntech a dlužích ukázaných zůstává	4050 kop, 15 grošů a 4 ½ denáru

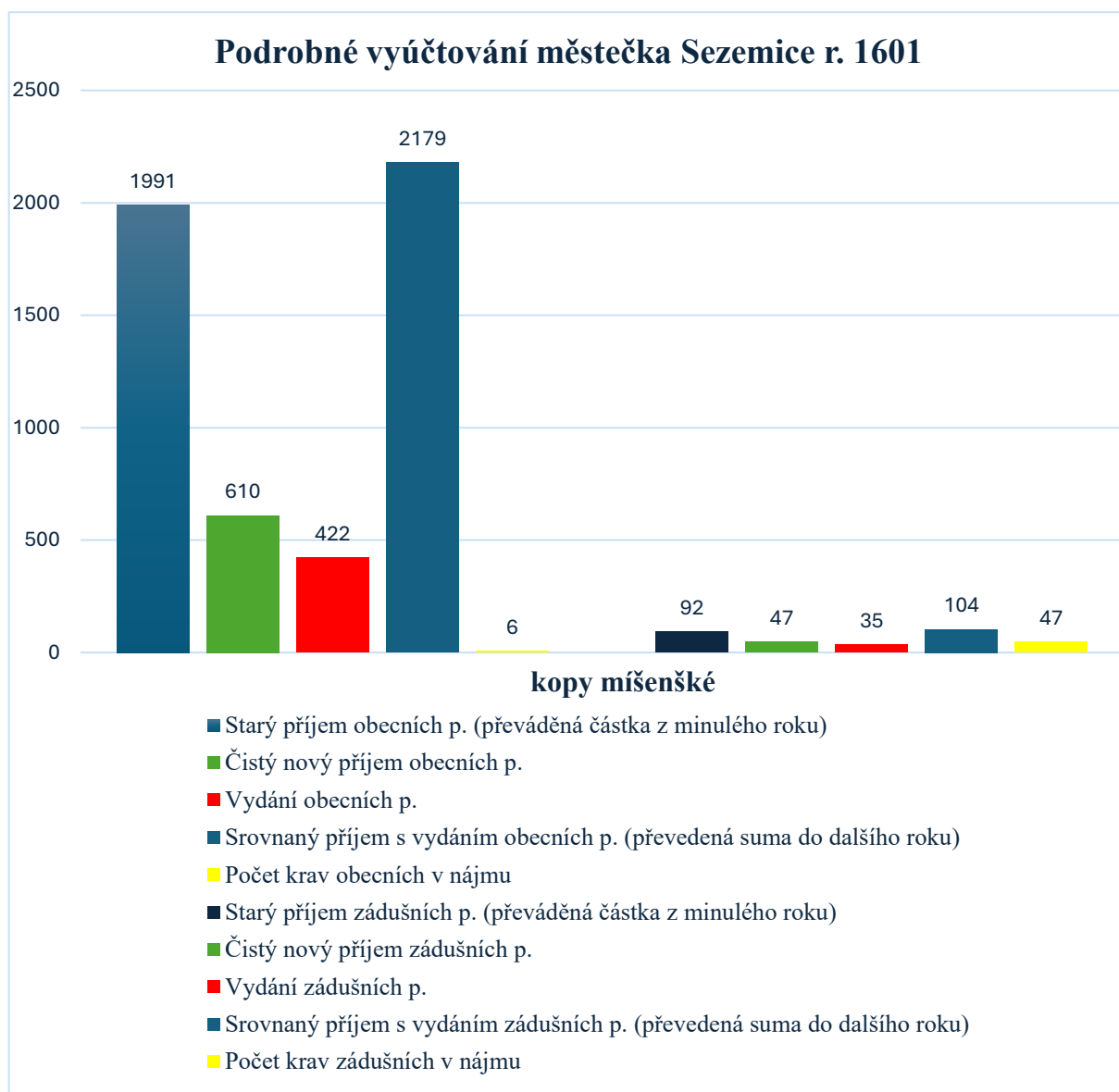
Tabulka 10 - Podrobné vyúčtování městečka Sezemic r. 1601

Loňský příjem z peněz obecních	1991 kop, 48 grošů a 1 denár
Nový příjem z peněz obecních (včetně mlýna obecního)	2601 kop, 15 grošů a 4 ½ denáru (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz obecních (včetně nákladů na mlýn obecní)	421 kop, 55 grošů a 1 denár
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních (do dalšího roku)	2179 kop, 20 ½ grošů a 0 denárů
Počet krav obecních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1600-1601)	6 krav
Loňský příjem z peněz zádušních	91 kop, 53 grošů a 3 denáry
Nový příjem z peněz zádušních	139 kop, 14 grošů a 4 denáry (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních	34 kop, 58 grošů a 1 denár
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních (do dalšího roku)	104 kop, 16 grošů a 3 denáry
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1600-1601)	47 krav

Graf 5 - Celková bilance rozúčtování městečka Sezemice r. 1601

Graf 6 - Podrobné vyúčtování městečka Sezemice r. 1601

Oproti všem městečkům pardubického dominia bylo účetnictví města **Přelouče nad Labem** jedním z nejobsáhlejších, už jen proto, že se jednalo o město. Ale dle struktury ostatních městských obcí byla tato agenda po formální stránce ve způsobu zápisu stejná. Na rozdíl od výše zmíněných městských obcí měla Přelouč, kromě účtů z peněz obecních a zádušních, také ve své agendě vedenou fakturaci počtů peněz špitálních, které plynuly ze špitálu, který byl ve městě. Zápis o provedení celkové agendy se konal v pondělí dne památky sv. Řehoře roku 1601 za přítomnosti níže jmenovaných osob obnoveného úřadu městského a celkový počet byl učiněn v groši míšeňském.

Tabulka 11 - Složení městské rady města Přelouče nad Labem r. 1601

Starší městský + městská rada	Jan Kapitola starší městský, Pavel Kantor, Jakub Nemanický, Jan Žitavský, Jiřík Laboun, Václav Hamza, Vavřinec Šiják, Jan Salavec, Jan Slon, Tomáš Klatovský, Jan Vodička, Jakub Ježek
Rychtář	Diviš Kolínský
Starší obecní	Jan Stolička, Jiřík Žádnej, Adam Růžička,
Starší důchodní	Jiřík Krčil, Václav Holub
Slanař	Vavřinec Tichý
Správce cihelny	Mikuláš Špaček
Správce špitálu	Jan Zámečník, Jan Budínský
Kostelníci	Jan Jiráků, Martin Jelínek, Jan Bohdanečský,
Pokladníci J.M.C.	Matěj Mydlář, Jiřík Kohout
Vybírání podle svolení sněmovního z masa páleného a jiných věcí	Jan Koudelka, Jan Zelinka

Po zmínění údaje o počtu z loňského roku a jež byl písařem vypočten na 319 kop, 7 grošů míšeňských a 5 denárů, byl prvním účtem v celé agendě města **počet z peněz obecní**, který byl nejobsáhlejší. Stejně jako jinde byl tento účet rozdělen na příjmy a výdaje. Dle zaznamenaných výnosů se velká část týkala úroků z nemovitostí, tj. „*úroky z domků a stodol na obci vystavěných, či nájmu z obecních míst, tj. nájmu z celých (nebo jen kusu) rolí a luk obecních, nájmu z domu obecního, haltýře, sladovny, 3 rybníčků obecních, mlýna, lázní, cihelny a dalších prostorů*“. Hned v zástupu dalších výnosů následovalo nájemné z gruntu fyzických osob města Přelouče. Další velikou položkou byly příjmy za potraviny, tj. „*za sůl, víno, pivo, slad*“. A následně se jednalo o položky různých charakterů. Jmenovitě: „*výnosy z lesů a v nich za dříví a proutí, za zhotovení koles obecních a v dobách jarmarků také příjem z jarmarečného*“. V poslední řadě byly v účtu uvedeny příjmy za nepoctivost obyvatel, tj. „*příjmy z pokut, her, svádů a jiných neřestí*“.

U položek vydání operovaly ve velké míře „*úroky odváděné na zámek do Pardubic, tj. úroky z mlýna obecního, pivovaru, sladovny a 3 rybníčků*“. Kromě úroků byly z městské kasy odvedeny

také berně z mlýna a sladovny. Následovaly „útraty na platy úřednické, na materiál k zhotovení potřebných věcí, tj. za papír, vosk, šindel a prkna“. Další náklady byly spojeny s opravou budov, tj. „dům radní, verštat zámečnický, šatlava, krámy, mlýn obecní, sladovna a cihelna“; či městských částí, tj. „oprava hodin městských, orloje, bran městských a také útraty všem řemeslníkům a opravářům“. A v menší míře byly zde zmíněny i „náklady na rozličné potřeby“. I přesto, že položky výdajů byly převažující, hodnoty čistého příjmu zde byly s výdaji téměř srovnatelné.

Druhým účtem agendy města byl **počet peněz zádušních**. Fakturace tohoto účtu byla učiněna v groši míšeňském a byla rozdělena na příjmy a výdaje. Pod zápisem, ve kterém byla uvedena měna zádušního účtu, se nacházel loňský příjem zádušních peněz, který čítal 180 kop, 14 grošů míšeňských a ½ denáru. V sekci příjmů bylo největší zastoupení v nájmech z rolí a luk zádušních a služby kolem kostela i v něm. Dále za „poručenství osob a odvádění desátku obilí po smrti kněze“.

Naopak u výdajů se jednalo o náklady za potraviny a materiál do kostela, tj. „za víno mešní, mouku k pečení oplatků, za mýdlo k mytí mešního roucha, za vosk k děláni svící, za šindel, prkna a hřebíky a dalších věcí“. Pak zde byly zaneseny „náklady na opravu zvonů v kostele, náklady na faru a školu“. A v poslední řadě za rozličné potřeby, tj. „za útraty úředních osob, které byly v potřebách zádušních přítomny“. Převažující byl zde opět čistý příjem. V závěru tohoto účtu byl i seznam osob, jež měly pronajaté krávy v nájmu na louce zádušní a ze kterých v období jednoho roku platily malou částku. Na zádušní louce pak bylo celkem 62 kusů krav.

Třetím účtem agendy byl **počet peněz špitálních**. Loňský příjem byl stanoven na 268 kop, 43 grošů a 5 ½ denáru. I tato fakturace byla rozdělena na výnosy a náklady. Velkou položkou u příjmů byly „nájmy z rolí špitálských, ale také za svršky chudých lidí, jež zemřeli ve špitále“.

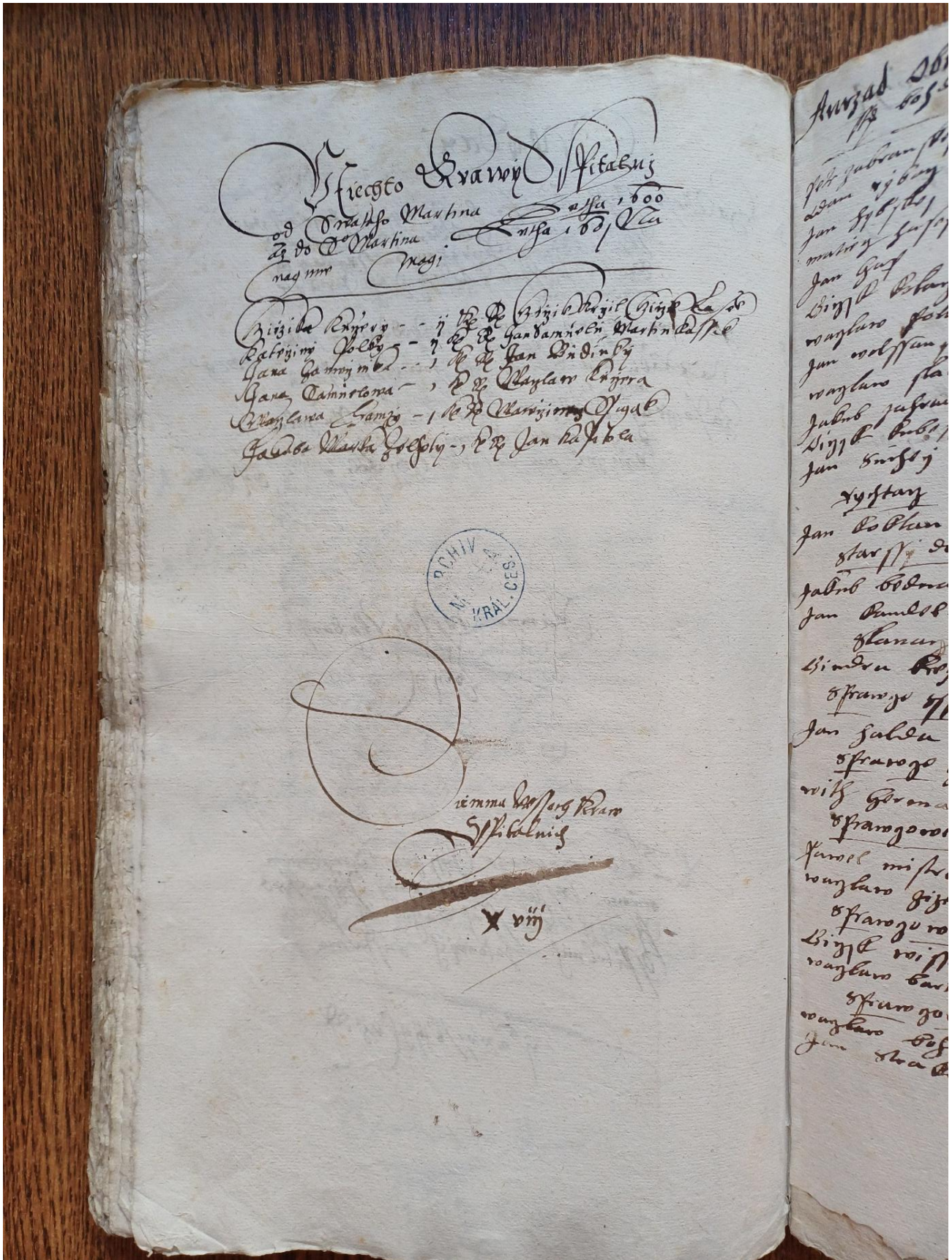
Naproti tomu u položek vydání byly nejvíce zmíněny náklady na potraviny pro špitál, tj. „hrách, kroupy, jáhly a jiné suroviny“. Dále byly peníze vydány „na dříví k topení do špitálu a též za potřeby rozličné, tj. na vyřízení věcí po člověku, který ve špitále zemřel“. Zde u tohoto účtu jasně převažoval čistý příjem nad vydáním. A stejně jako u zádušních peněz byl i zde seznam osob, které měly pronajaté krávy v nájmu na louce špitální, ze kterých každý platil menší částku. Celkový počet krav byl stanoven na 8 kusů.

Tabulka 12 - Podrobné vyúčtování města Přelouče nad Labem r. 1601

Loňský příjem z peněz obecních	319 kop, 7 grošů a 5 denárů
Nový příjem z peněz obecních	907 kop, 45 grošů a 2 denáry (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz obecních	680 kop, 44 grošů a 5 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních (do dalšího roku)	227 kop, 0 grošů a 4 denáry
Loňský příjem z peněz zádušních	180 kop, 14 grošů a ½ denáru
Nový příjem z peněz zádušních	345 kop, 25 grošů a 2 ½ denáru (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních	96 kop, 56 grošů a 1 denár
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních (do dalšího roku)	248 kop, 29 grošů a 1 ½ denáru
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1600-1601)	62 krav
Loňský počet z peněz špitálních	268 kop, 43 grošů a 5 ½ denáru
Nový příjem z peněz špitálních	270 kop, 45 grošů a 5 ½ denáru (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz špitálních	0 kop, 42 grošů a 0 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz špitálních (do dalšího roku)	270 kop, 3 groše a 5 ½ denáru
Počet krav špitálních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1600-1601)	8 krav

Graf 7 - Podrobné vyúčtování města Přelouče nad Labem r. 1601

Fructo Exaroy Pitakuj
od Ondrejho Martina 1600
z do Ondrejho Martina 1601
magr magr

- Bizida Ruzica - 11 1/2
- Katijini Jozef - 7 1/2
- Jana Garmy mba - 1 1/2
- Jana Camnotova - 1 1/2
- Wenzlawa Samy - 1 1/2
- Jakob Waula Jozef - 1 1/2

ARCHIV
KRAL. CES.

iemma Wenzlawa
Wenzlawa
X viij

Handwritten text on the right page, including names like 'Jan', 'Wenzlawa', and 'Magr'.

Obrázek 4 - Seznam osob, které mají pronajaté krávy v nájmu na louce špitální v městě Přelouči nad Labem, Foto: Josef Písař, Topografická F 157 - Počty měst a městeček panství Pardubice, Archiv Národního muzea Praha

Posledním městečkem v knize městských počtů pro rok 1601 bylo městečko **Bohdaneč**. I tato městská obec měla stejně jako město Přelouč nad Labem velmi obsáhle vedenou agendu pro daný rok. Nejprve byla v agendě uvedena sumarizace sirotčích, purkrechních, obecních, zádušních a špitálních peněz hotových, spolu s výslednou sumou na gruntech a dluzích. A pak následovaly účty peněz obecních, špitálních a 2 účty peněz zádušních. V jediné Bohdanči byly vedeny dva účty zádušní, jelikož jeden účet byl brán jako počet z peněz zádušních pro město a druhý byl určen pro kostel sv. Jiří v Bohdanči. V den konání sumarizace celé agendy byl vytvořen zápis do účetní knihy, tj. ve čtvrtek po svatém Řehoři a u sepsání agendy byly přítomny níže jmenované osoby v obnoveném úřadu městském. Všechny položky byly uváděny v měně groše míšeňského.

Tabulka 13 - Složení městské rady městečka Bohdaneč r. 1601

Starší městský + městská rada	Petr Zábranský starší městský, Adam Rybář, Jan Hybský, Matěj Hasejk, Jan Čáp, Jiřík Pekař, Václav Potůček, Jan Volšanský, Václav Slavík, Jakub Zahradka, Jiřík Kubeš, Jan Suchý
Rychtář	Jan Koptan
Starší důchodní	Jakub Bednář, Jan Koudelka
Slanař	Jindra Krejčí
Správce špitálu	Jan Halda
Správce cihelny	Vít Čermák
Správcové mlýnští	Pavel Místrný, Václav Žiželský
Správcové pivovaru	Jiřík Víšek, Václav Bartošek
Správcové [?]	Václav Bohatý, Jan Straka
Kostelníci městský	Jan Vodvárka, Tomáš Sejkora, Václav Kment
Kostelníci sv. Jiří	Jan Karpíšek, Lukáš Pabíček
Pokladníci J.M.C.	Jan Postřihač, Matěj Čáslavský
K Vybírání svolení sněmovního	

V úvodu agendy zde byly uvedeny **účty sirotčích a purkrechních peněz**. Sumární hodnota těchto peněz byla vyčíslena na 3095 kop, 42 grošů míšeňských a 6 denárů. Následovala suma na gruntech a dluzích jednotlivých obyvatel Bohdanče a písařem byla sečtena na rovných 408 kop. Následně byly seskupeny všechny položky hotových peněz obecních, zádušních a sirotčích, u každého účtu byl proveden mezisoučet a na závěr došlo k sečtení všech účtů dohromady, a tudíž výsledná suma čítala 5979 kop, 50 grošů míšeňských a 2 denáry.

Další v pořadí byl **účet obecních peněz**, který byl velice obsáhlý. V úvodu tohoto účtu byl uveden loňský příjem, jež byl vyčíslen na 2614 kop, 16 grošů míšeňských a 2 ½ denáru. Největšími položkami u příjmů obecních peněz byly „*nájmy z domků a stodol, z domu radního*“ a další obecních prostorů, jako byla „*sladovna, nájemné z baráčků od hokyní, ze dvou světniček v rathause, ze sklepa*

v domě radním, mlýna obecního“. Druhými nejčastějšími údaji v účtu byly úroky z nemovitostí, tj. *„z rolí a luk obecních, pastvin, domků na obci vystavěných“*. Četné zastoupení měly také příjmy z gruntů fyzických osob. Jiné výnosy do městské kasy přicházely z potravin a jiných komodit, tj. *„za prodávané víno, staré pivo a sůl“*. V dobách jarmarku byly přijaté peníze *„z jarmarečného, z městských vah a z cla“*. V poslední řadě se jednalo i o *„příjmy z pokut, her, svádů a jiných neřestí“*. Samostatnou část příjmů tvořily výnosy počtu mlýna obecního, které byly spojeny s mletím surovin pro pivovary, ale i pro obyvatele domácí i přespolní za částky, jež činily určitý příjem v městské kase.

Naproti tomu u nákladů z peněz obecních se opět vyskytovaly položky úroků, placení berně, nákladů a útrat. *„Úroky, jež byly odváděny na zámek do Pardubic se týkaly domu radního, váhy obecní, mlýna obecního a pivovaru“*. Z mlýna obecního byly do Pardubic též odváděné berně ustanovené sněmovním nařízením. Co se týče útrat, ty byly vynaloženy na *„platy úředníků“*. Náklady zmíněné ve výdajích se týkaly oprav obecních prostor, tj. *„na šatlavu, pivovar, obilnice, mlýn obecní a cihelnu“* nebo na opravy budov a městských částí, tj. *„náklady na opravu orloje, mostu, bran městských a dalších míst“*. V poslední řadě se jednalo o *„náklady na potřeby rozličné“*. Na základě sumarizace počtu peněz obecních byly čisté příjmy jasně převažující nad výdaji.

Následující **účet peněz zádušních** byl tentokrát tvořený dvěma samostatnými účty. Jeden se týkal záduší městského a druhý byl veden při kostele sv. Jiří, který byl v městečku. Obě fakturace byly tvořeny položkami výnosů a nákladů a jednalo se o věci spojené se záduším v obci. Příjmy i výdaje se týkaly materiálu do kostela na výrobu předmětů, služby kostela obyvatelstvu, nájmu ze zádušních prostorů, nákladů spojených s kostelem i farou, tj. *„na opravy a činnosti či služby v nich konané“*. Stejně tak byl v obou případech ke konci uveden počet krav, které měli bohdanečští v nájmu na louce zádušní a ze kterých platil každý v období jednoho roku menší sumy, které v prvním případě činily 55 kusů krav a ve druhém 8 kusů krav. Po důkladné sumarizaci obou účtů zádušních bylo zřetelné, že položky výdajů převažovaly nad čistými příjmy.

Posledním účtem celé bohdanečské agendy byly **peníze špitální**, jejichž výnosy a náklady byly vynaloženy na příjmy z nájmu špitálských prostor, úkony a služby pro chudé, na potraviny pro chudé, náklady na špitál a rozličné věci kolem místního špitálu. Závěrem této fakturace byl seznam obyvatel, kdo měl pronajaté krávy v nájmu na špitální louce a ze kterých v období jednoho roku každý platil drobné sumy. Celkový počet byl 9 kusů krav. Zde byly jasnou převahou výdaje nad čistými příjmy.

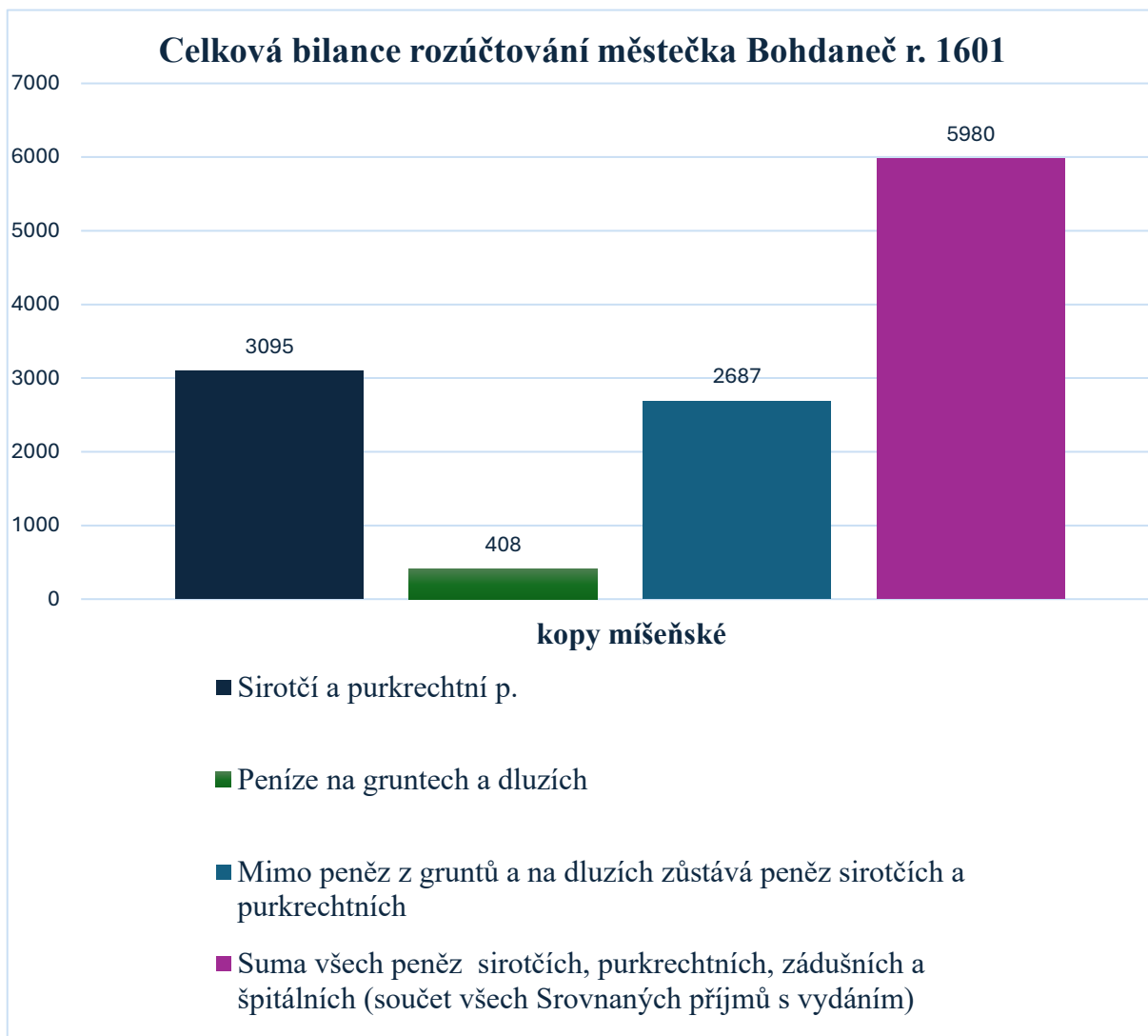
Tabulka 14 - Celková bilance rozúčtování městečka Bohdaneč r. 1601

Suma všech sirotčích a purkrechtních peněz	3095 kop, 42 grošů a 5 ½ denáru
Suma na gruntech a dluzích ukázaných	408 kop, 0 grošů a 0 denárů
Mimo peněz z gruntů a na dluzích zůstává peněz sirotčích a purkrechtních	2687 kop, 42 grošů a 5 ½ denáru
Peněz obecních hotových (do dalšího roku)	2947 kop, 30 grošů a 2 denáry
Peněz zádušních od kostela (do dalšího roku)	29 kop, 8 grošů a 5 denárů
Peněz zádušních od kostelníka (do dalšího roku)	188 kop, 7 grošů a 6 ½ denáru
Peněz špitálních hotových	127 kop, 20 ½ grošů a 0 denárů
Suma všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních, zádušních a špitálních mimo všechna vydání na gruntech a dluzích hotových peněz zůstává	5979 kop, 50 grošů a 1 ½ denáru

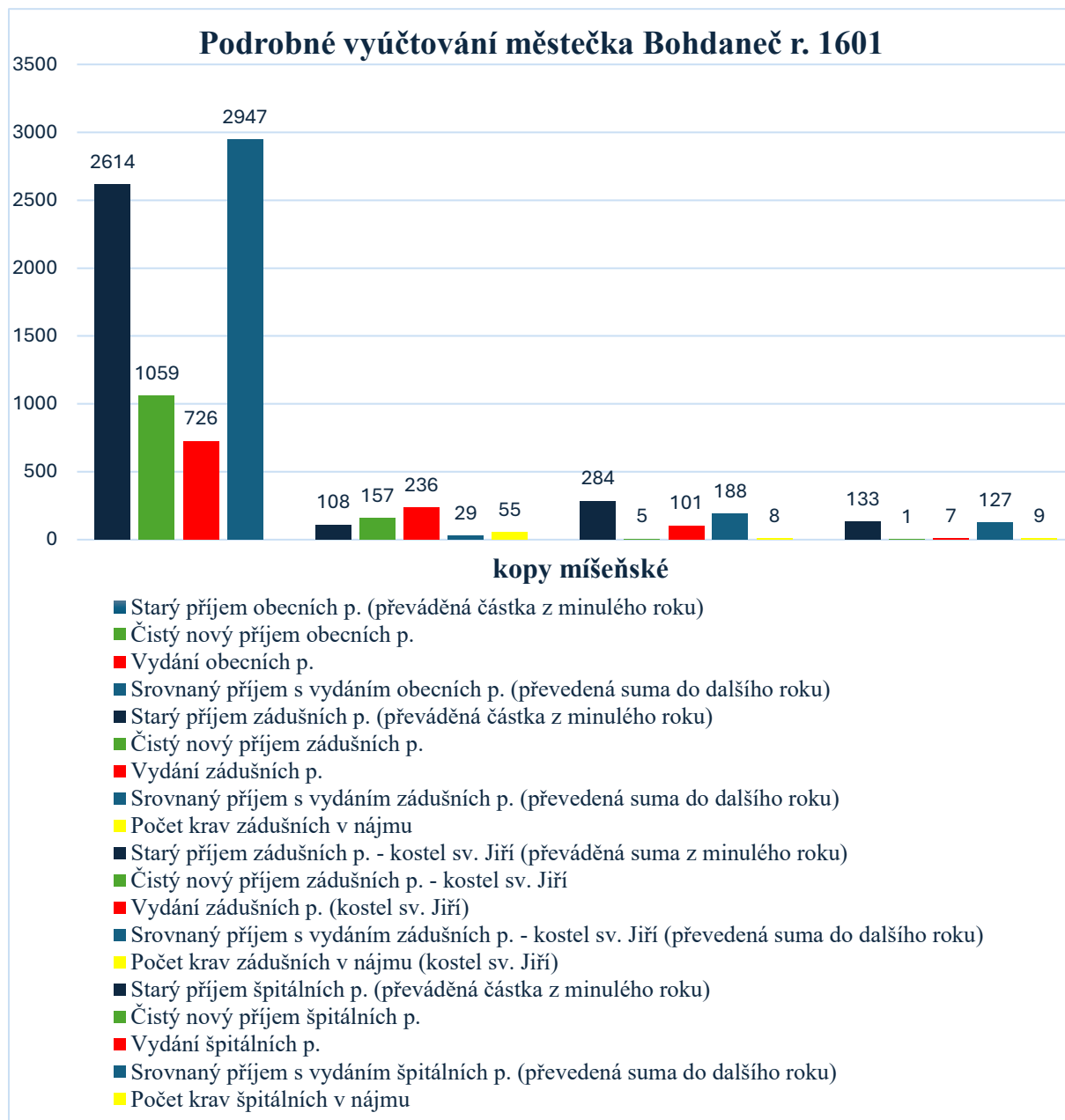
Tabulka 15 - Podrobné vyúčtování městečka Bohdaneč r. 1601

Loňský příjem z peněz obecních	2614 kop, 16 grošů a 2 ½ denáru
Nový příjem z peněz obecních (včetně mlýna obecního)	3673 kop, 47 grošů a 2 ½ denáru (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz obecních (včetně nákladů na mlýn obecní)	726 kop, 17 grošů a ½ denáru
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních	2947 kop, 30 grošů a 2 denáry
Loňský počet z peněz zádušních	108 kop, 47 grošů a 5 denárů
Nový příjem z peněz zádušních	265 kop, 40 ½ grošů a 4 denáry (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních	236 kop, 32 grošů a 6 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních	29 kop, 8 grošů a 5 denárů
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1600-1601)	55 krav
Loňský počet z peněz zádušních (kostel sv. Jiří)	284 kop, 29 grošů a 5 ½ denáru
Nový příjem z peněz zádušních (kostel sv. Jiří)	289 kop, 3 groše a 2 ½ denáru (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních (kostel sv. Jiří)	100 kop, 55 grošů a 3 denáry
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních (kostel sv. Jiří)	188 kop, 7 grošů a 6 ½ denáru
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1600-1601; kostel sv. Jiří)	8 krav
Loňský počet z peněz špitálních	133 kop, 15 grošů a 5 ½ denáru
Nový příjem z peněz špitálních	134 kop, 45 grošů a 6 ½ denáru (+ loňský příjem)
Vydání z peněz špitálních	7 kop, 25 grošů a 3 denáry
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz špitálních	127 kop, 20 ½ grošů a 0 denárů
Počet krav špitálních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1600-1601)	9 krav

Graf 8 - Celková bilance rozúčtování městečka Bohdaneč r. 1601

Graf 9 - Podrobné vyúčtování městečka Bohdaneč r. 1601

4.2 Rok 1612

Druhá kniha městských počtů pardubického dominia byla vedena pro rok 1612. Co se týče formální a obsahové struktury korespondovala do jisté míry s knihou počtů pro rok 1601. I zde najdeme u každého městečka velice podrobně zpracovanou agendu písařem městským. Každá agenda byla vždy sepsána v určitém dni za přítomnosti radních v obnoveném úřadu městském, fakturace všech položek byla uvedena v sumě v groši míšeňském. Stejně jako ve výše analyzované knize městských počtů, tak i zde měly největší zastoupení počty z peněz obecních. Peníze obecní byly tvořeny příjmy a výdaji z různých věcí, jako například peníze z úroků či nájmu různých usedlostí, domů a domků na obci vystavených či dlouhodobě pustých, anebo z míst obecních jako například – nájmy ze sladovny, kovárny, lázní, pivovaru, krčmy, rybníků, mlýna a dalších prostor, ale také krámů masných či nájmy a úroky z rolí a luk obecních. Do obecních peněz také lze zahrnout příjmy i výdaje za potraviny pro obyvatele, jako bylo nájemné ze starého piva, vína a soli. Jistá pozornost byla také zaměřena na jiné rozličné potřeby. Druhým obsáhlým účtem, který se nacházel v agendě všech městských obcí, byl počet z peněz zádušních. Veškeré výnosy a náklady v této fakturaci byly spojené s činnostmi, službami a jinými věcmi okolo kostela a fary. A pak tu byly i účty peněz sirotčích a purkrechtních, které byly tentokráte uváděny v každé městské obci, kromě počtu peněz špitálních, které byly zaznamenány jen u městeček, kde se vyskytoval špitál. V závěru každého vyúčtování u každé městské obce byl vyobrazen seznam osob a počet kusů krav, které měli obyvatelé pronajaté v nájmu na loukách zádušních, obecních či špitálních a ze kterých v období jednoho roku (vždy o sv. Martinovi) platili menší částku. Co se týče hlavního rozdílu, tak oproti první knize byly zde všechny sumy již vyčísleny arabskými číslicemi. Dalším rozdílem je fakt, že oproti městským počtům z let 1601, byly sirotčí a purkrechtní peníze spolu s dalšími účty zaznamenány u každé městské obce.

První sumarizace agendy byla provedena v **Týnci nad Labem**. Celou agendu městečka tvořily příjmy a výdaje peněz sirotčích a purkrechtních, obecních a zádušních. Nejpočetnějším účtem jsou počty z peněz obecních. Sepsání celé agendy proběhlo ve středu po svatém Řehoři léta Páně 1612 za přítomnosti níže jmenovaných osob radních v obnoveném úřadu městském a celkový počet byl učiněn v groších míšeňských.

Tabulka 16 - Složení městské rady městečka Týnce nad Labem r. 1612

Starší městský + městská rada	Petr Šusterka starší městský, Kašpar Baťa, Havel Špaček, Jiřík Vlasák, Samuel Pekař, Václav Kutlír
Rychtář	Bartoň Musil
Starší obecní	Michal Zedník, Jiřík Heizlar
Slanaři	Tobiáš Hradecký, Kryštof Mlynář
Kostelníci	Jakub Hlinák, Matouš Vorel, Tomáš Tuček
K vybírání posudního?	Jan Kousek

V úvodu této fakturace byl uveden **počet peněz sirotčích a purkrechtních**. V prvním případě se jednalo o peníze, které byly vydány městskou radou na jednotlivé sirotky nebo celé rodiny ve chvíli, kdy dovršili zletilosti a připadl jim jejich majetek. A v případě druhém se jednalo o složené částky z gruntů měšťanů, kteří si chtěli grunt zakoupit do dědičného držení a složené sumy byly přijaty městskou radou. Výsledná suma všech peněz činila 905 kop, 16 grošů míšeňských a 6 denárů. Za sirotčím a purkrechtním účtem následovaly počty peněz obecních a zádušních hotových. A po sumarizaci byla výše všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních a zádušních hotových vypočtena na 1059 kop, 23 grošů míšeňských a 1 ½ denáru.

Druhá obsáhlá složka týneckého vyúčtování byla tvořena výnosy a náklady **peněz obecních**. V úvodu této složky byl zmíněn loňský příjem, který činil 69 kop, 45 grošů míšeňských a 3 denáry a poté následovaly veškeré položky příjmů a výdajů. Z pohledu nových příjmů měly zde největší zastoupení nájmy a úroky. Nájmy byly odváděny do městské kasy hlavně za obecní prostory, tj. „*louky obecní, kovárny, třídy, lázně, krčmy, mlýna, pivovaru, či jiných prostorů*“. Úroky přicházely do městské kasy z „*domků a stodol na obci vystavěných*“. Další příjmy přicházely za potraviny a suroviny zpracované a prodávané ve městě, tj. „*za staré pivo, víno a sůl*“. V dobách jarmarku byl také „*příjem z jarmarečného*“. V poslední řadě se jednalo o příjmy různého charakteru, tj. „*po třech ospiích za dobytek, za pokuty pro hry, svády a jiné neřesti či užitky z rybníčků obecních*“.

Značnou převahu u výdajů zastupovaly úroky, berně, útraty a náklady. Veškeré *úroky odcházely na zámek do Pardubic z obecních prostorů*, jako byl „*mlýn, pivovar a sladovna obecní*“. Berně byly odváděny z mlýna obecního. V položce útrat byl vykázán „*plat úředníkům a lidem, kteří se starali o chod obce*“. Četné zastoupení v agendě byly náklady spojené s opravami budov, městských částí, suroviny a materiál k opravám, ale také k jejich chodu a činnosti a v poslední řadě náklady na jiné rozličné potřeby. Na základě sumarizace všech součtů příjmů a výdajů byly zde převyšující čisté příjmy nad výdaji.

Poslední záznam agendy se týkal **počtu peněz zádušních**. I zde byly jednotlivé položky rozděleny na příjmy i výdaje a celková sumarizace byla uvedena v měně groše míšeňského. Pod zápisem byl udán loňský příjem těchto peněz, který byl vypočten na 75 kop, 13 grošů míšeňských a 1 ½ denáru. Jak u výnosů, tak u nákladů zádušního počtu se jednalo o položky spojené s „úroky ze zádušních prostorů, nájmy rolí a luk zádušních, církevními obřady obyvatelům, ale také s náklady spojené s kostelem, farou či školou, nebo za suroviny a materiál k zhotovení věcí do kostela“. V závěru agendy byl přiložen seznam osob, které měly pronajaté krávy na nájmu na louce zádušní a ze kterých v období jednoho roku platily menší částky a celkový počet byl 29 kusů krav. V nákladech byly zmíněny i potřeby rozličné. Zde v tomto vyúčtování výdaje převyšovaly čisté příjmy.

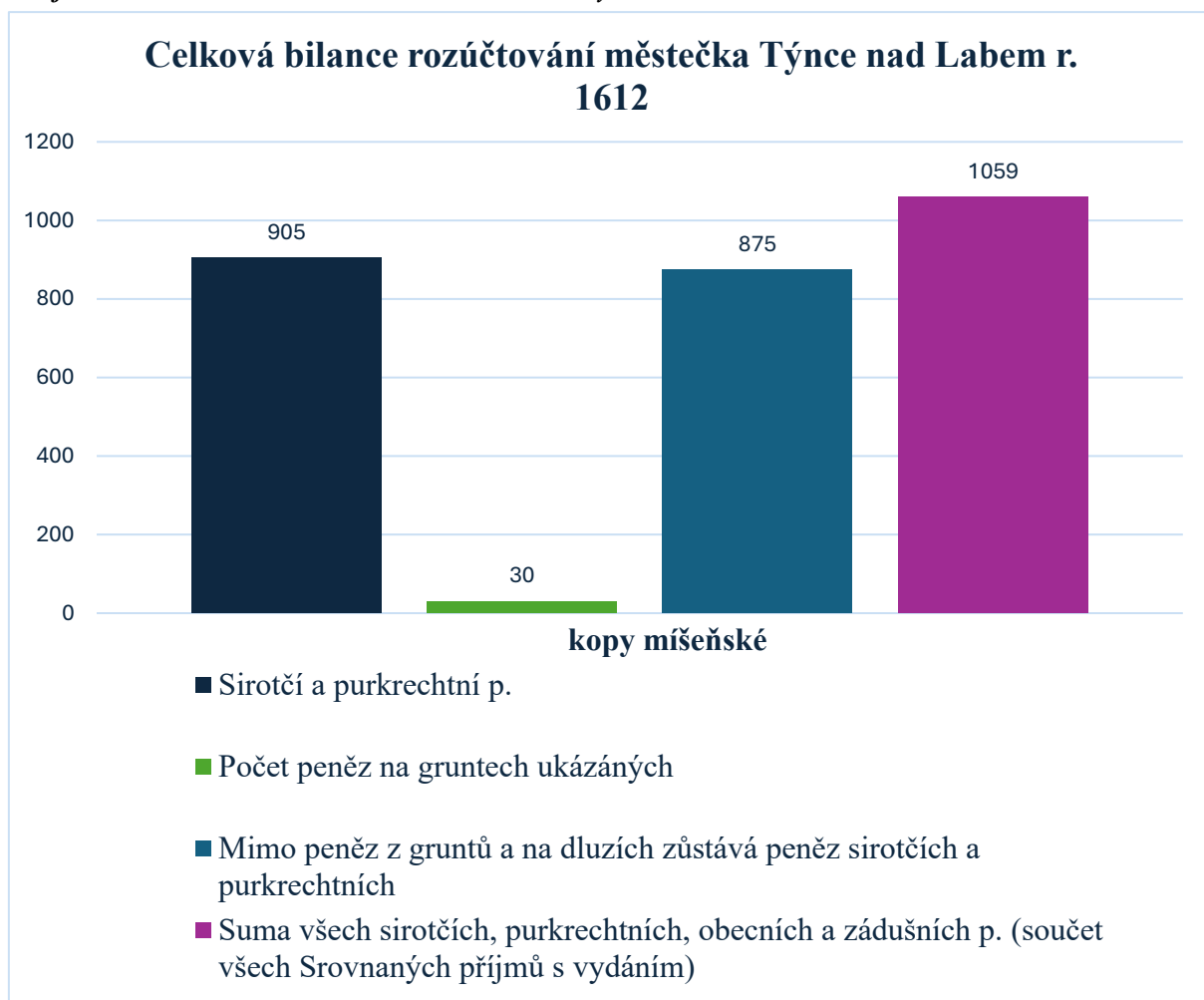
Tabulka 17 - Celková bilance rozúčtování městečka Týnce nad Labem r. 1612

Suma všech sirotčích a purkrechtních peněz	905 kop, 16 grošů a 6 denárů
Suma na gruntech ukázaných	30kop, 0 groše a 0 denárů
Mimo peněz z gruntů a na dluzích zůstává peněz sirotčích	875 kop, 16 grošů a 6 denárů
Peněz obecních hotových zůstává	133 kop, 50 grošů a 2 denáry
Peněz zádušních hotových zůstává	50 kop, 16 grošů a ½ denáru
Suma všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních a zádušních mimo všechna vydání na gruntech hotových peněz zůstává	1059 kop, 23 grošů a 1 ½ denáru

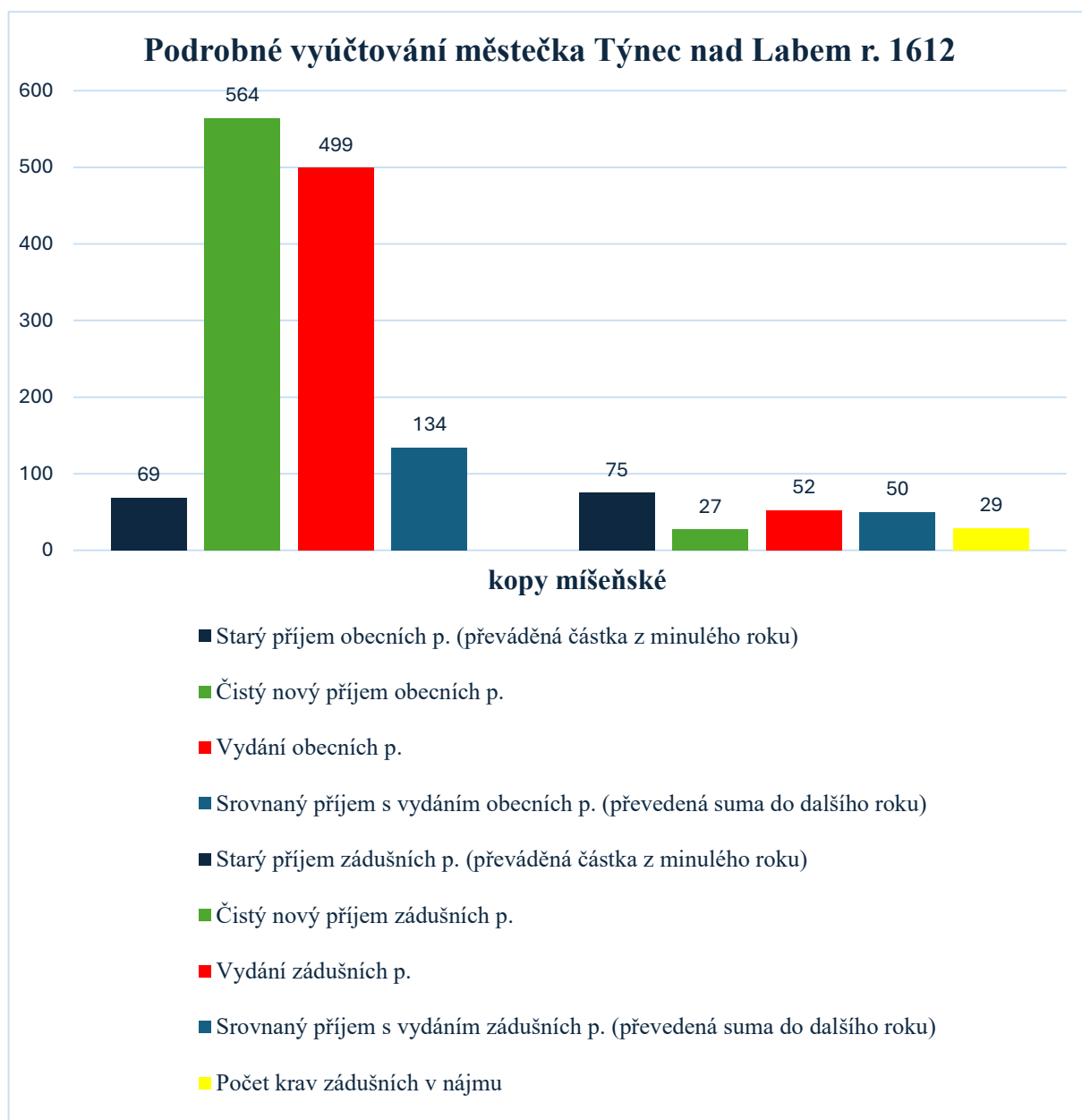
Tabulka 18 - Podrobné vyúčtování městečka Týnce nad Labem r. 1612

Loňský počet z peněz obecních	69 kop, 45 grošů a 3 denáry
Nový příjem z peněz obecních	633 kop, 32 grošů a 0 denárů (včetně loňského počtu)
Vydání z peněz obecních	499 kop, 41 grošů a 5 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních	133 kop, 50 grošů a 2 denáry
Loňský počet z peněz zádušních	75 kop, 13 grošů a 1 ½ denáru
Nový příjem z peněz zádušních	102 kop, 12 grošů a 6 ½ denáru (včetně loňského počtu)
Vydání z peněz zádušních	51 kop, 56 grošů a 6 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních	50 kop, 16 grošů a ½ denáru
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	29 krav

Graf 10 - Celková bilance rozúčtování městečka Týnec nad Labem r. 1612

Graf 11 - Podrobné vyúčtování městečka Týnec nad Labem r. 1612

Další v pořadí byla agenda městečka **Holice**. Stejně jako v případě Týnce nad Labem bylo i zde zpracované vyúčtování velice detailní. Na samotném úvodu vyúčtování se nacházel zápis o počtu peněz sirotčích a purkrechtních a pak následoval souhrn peněz obecních a zádušních hotových. Potom již následovaly počty z peněz obecních a zádušních pro rok 1612. Vyúčtování bylo pečlivě zaneseno v městské knize v pondělí po neděli postní Laetare⁶⁵ za přítomnosti níže jmenovaných osob radních v obnoveném úřadu městském a výsledné sumy celé agendy byly uvedeny v groších míšeňských.

Tabulka 19 - Složení městské rady městečka Holice r. 1612

Starší městský + městská rada	Adam Pekař starší městský, Václav Komárovský, Blažej Synek, Jan Bareš, Jiřík Nosek, Tomáš Hostovský, Jiřík Černý, Jiřík Šimůnek, Václav Buchal, Adam Kolenec, Mikuláš Krejčů, Jiřík Barvíř
Rychtář	Vít Nečesaný
Starší obecní	Jan Synků, Lukáš Lehký, Václav Horyna, Martin Železný
Slanaři	Mikuláš Lehký, Matěj Macas
Kostelníci	Martin Balcar, Mikuláš Hlahulek, Lukáš Redák
Zvoníci	Jakub Jedlička, Jan Němec, Matěj Maršálků, Mikuláš Bidlo
Cechmířtři tkalcovští	Matěj Krahulík, Mikuláš Lehký

Veškeré **počty peněz sirotčích a purkrechtních** představovaly důležitou část celé agendy, jelikož se jednalo o zaznamenané částky, které městská rada vydala sirotkům po dovršení dospělosti a v případě peněz purkrechtních se částky týkaly sumy složené obyvateli obce, kteří si chtěli zakoupit nemovitost do dědičného držení. Sumární cena obou účtů se vyšplhala na 1802 kop, 23 grošů míšeňských a 1 ½ denáru. Hned za těmito počty se nacházela sumarizace peněz obecních a zádušních hotových a také konečná výsledná suma všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních a zádušních hotových, která činila 2690 kop, 25 grošů míšeňských a 3 ½ denáru.

Následovaly **počty z peněz obecních** pro daný rok 1612. Toto vyúčtování bylo rozděleno na příjmy a výdaje. První položkou byl uvedený loňský počet 687 kop, 18 grošů míšeňských a 6 ½ denáru a poté to již byly položky z nového příjmu. Nejčastější položky výnosů byly odváděny do městské kasy z úroků, tj. „z kusu obce, z 16 domů na obci vystavěných, ale i z menších vesniček poblíže městečka a verštatů kovářského“. Druhým početným zástupcem výnosů obecních peněz byly nájmy z obecních prostorů, tj. „z lázní obecních, třídy obecní, domu radního, váhy obecní či rolí, luk a pastvin obecních“. Dalším výnosem byly odváděné částky z gruntů fyzických osob. V menším

⁶⁵ Neděle postní Laetare = jedná se o 4. neděli v postní době, lidové označení zní Květná neděle

počtu byly další výnosy z potravin a surovin prodávaných v obci, hlavně za sůl. A v poslední řadě se jednalo o příjmy různého charakteru, jako byl „*příjem z lesa obecního, za ryby z rybníků obecních, za šindel, dříví a jiné věci*“.

Největší položkou nákladů tvořily útraty na úřednické platy a lidem, kteří se starali o chod města. Hned za útratami následovaly po menších částkách náklady na budovy a prostory městské, tj. „*náklady na orloj, na dům radní, na lázně, třídu, na chalupu pastuši a sroubek obecní či jiných prostorů*“. Další výdaje byly už rozdílných charakterů, např. „*za dříví J.M.C. do důchodů panství pardubického, dále peníze pohořelým a jiným chudým lidem, kteří žebřali anebo výdaje na potřeby rozličné, tj. tesařům na opravu podlah, kovářům za udělení petlice k vratům a dalším lidem*“. V závěru tohoto účtu byl na konci vypsán seznam jmen obyvatel, jež měli pronajaté krávy v nájmu na louce obecní a ze kterých platili v předepsaném období menší sumu a počet krav byl stanoven na 8 kusů. Na základě sumarizace všech položek vyúčtování obecních peněz byla zde převaha čistého příjmu nad vydáním.

Třetím účtem, který byl zanesen v agendě městečka Holic byl **počet ze zádušních peněz**. Toto vyúčtování bylo také tvořeno zápisem o loňském příjmu, jež činil 157 kop, 54 grošů míšeňských a 2 ½ denáru a položkami nových příjmů a výdajů. Všechny položky byly uvedeny v groších míšeňských. Příjmy i výdaje byly tvořeny převážně úroky ze zádušních prostorů, nájmy rolí a luk zádušních a církevními obřady obyvatelům.

Z hlediska výdajů se jednalo o náklady spojené s kostelem, farou či školou, nebo za suroviny a materiál k zhotovení věcí do kostela. V nákladech byly zmíněny i potřeby rozličné, tj. „*za dříví na faru, tesařům na opravy haltěře zádušního, za hřebíky a šindele k případným potřebám a nádeníkům od vychýlení haltěře*“. Závěr vyúčtování zádušních peněz obsahoval přiložený seznam osob, které měly pronajaté krávy na nájmu na louce zádušní a ze kterých v období jednoho roku platily menší výdaj, kde celkový počet byl vykalkulován na 15 kusů krav. I zde v tomto vyúčtování čisté příjmy nepatrně převyšovaly výdaje.

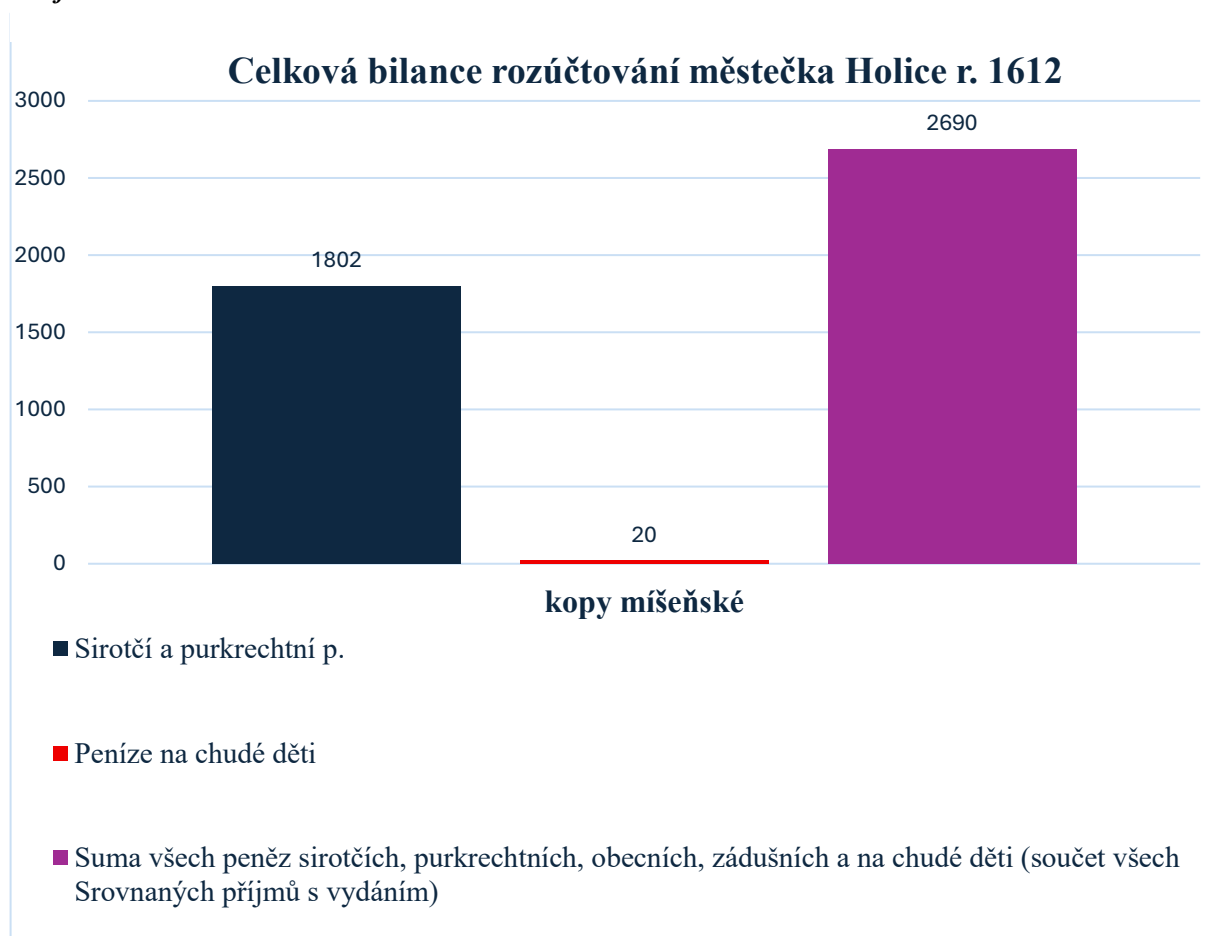
Tabulka 20 - Celková bilance rozúčtování městečka Holice r. 1612

Suma všech sirotčích a purkrechtních peněz	1802 kop, 23 grošů a 1 ½ denáru
Peněz obecních hotových zůstává	709 kop, 47 grošů a 1 ½ denáru
Peněz zádušních hotových zůstává	158 kop, 15 grošů a ½ denáru
Peněz na chudé děti zůstává	20 kop, 0 grošů a 0 denárů
Suma všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních, zádušních a na chudé děti, hotových peněz zůstává	2690 kop, 25 grošů 3 ½ denáru

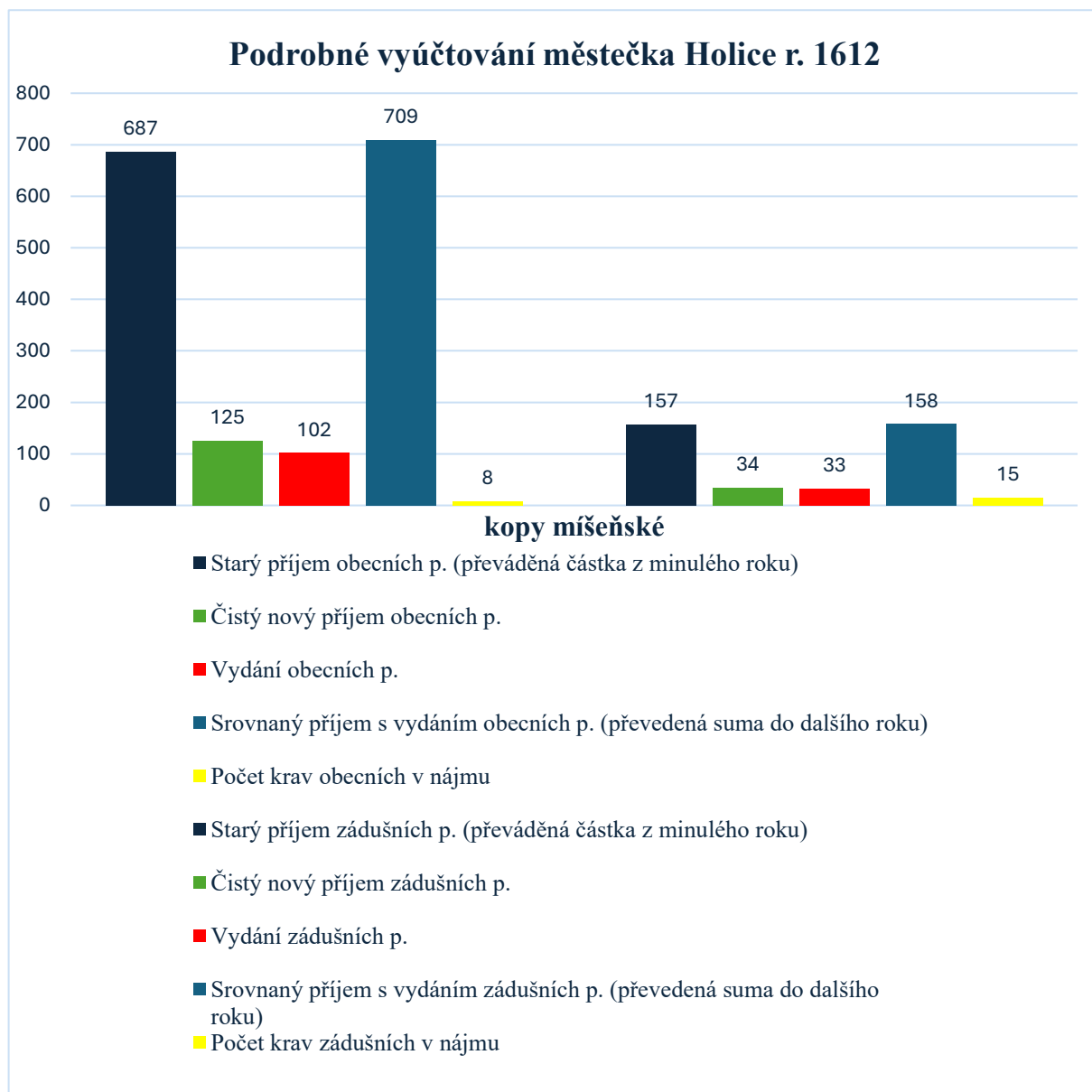
Tabulka 21 - Podrobné vyúčtování městečka Holice r. 1612

Loňský příjem z peněz obecních	687 kop, 18 grošů a 6 ½ denáru
Nový příjem z peněz obecních	812 kop, 10 grošů a 6 ½ denáru (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz obecních	102 kop, 23 grošů a 5 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních	709 kop, 47 grošů a 1 ½ denáru
Počet krav obecních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	8 krav
Loňský příjem z peněz zádušních	157 kop, 54 grošů a 2 ½ denáru
Nový příjem z peněz zádušních	192 kop, 5 grošů a 4 ½ denáru (včetně loňského počtu)
Vydání z peněz zádušních	33 kop, 50 grošů a 4 denáry
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních	158 kop, 15 grošů a ½ denáru
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	15 krav

Graf 12 - Celková bilance rozúčtování městečka Holice r. 1612

Graf 13 - Podrobné vyúčtování městečka Holice r. 1612

Po obsahové i formální stránce byla zpracovaná agenda obce **Dašice** úplně stejná. Jako první v pořadí najdeme účty sirotčích a purkrechtních peněz a hned po jejich vyúčtování byl zde souhrn všech peněz na gruntech a dluzích a v závěru prvního vyúčtování byla písařem spočtena výsledná suma všech peněz, tj. sirotčích, purkrechtních, peněz na gruntech a dluzích a peněz obecních a zádušních hotových. Druhý obsáhlý účet byl počet z peněz obecních a třetím účtem v celé agendě této obce byl počet z peněz zádušních. Zápis o inventarizaci byl proveden v pondělí po neděli Misericordias⁶⁶ za přítomnosti níže jmenovaných osob radních v obnoveném úřadu městském a všechny sumy byly učiněny v měně groše míšeňského.

Tabulka 22 - Složení městské rady městečka Dašice r. 1612

Starší městský	Václav Bílek, Jan Rektor, Jan Procházka, Jan Stanislavů, Jiřík Sochovec, Pavel Mšenský, Matěj Kučera, Jiřík Aron, Jakub Vávrů, Jan Hloušek, Jan Hřmot, Jakub Pinvička
Rychtář	Ondřej Svoboda
Starší obecní	Jan Peška, Adam Černý
Slanař	Jan Borovec
Kostelníci	Matěj Hladík, Jakub Havele
Zvoníci	Václav Peška, Bartoň Zavřel, Jakub Rozsypal, Jan Urban, Václav Borovec, Matěj Rozsypal, Mikuláš Štefek

V úvodu celé agendy by zmíněn **počet z peněz sirotčích a purkrechtních**. Ten byl písařem městským vykázan v hodnotě 1891 kop, 28 grošů míšeňských a 6 denárů. Následovala suma, která byla spočítána z peněz na gruntech a dluzích a činila tedy 705 kop, 20 grošů míšeňských a 0 denárů. Po sečtení všech peněz sirotčích, purkrechtních, peněz na gruntech a dluzích, peněz obecních a zádušních hotových byla sumární cena stanovena na 1909 kop, 16 grošů míšeňských a 1 denár.

Druhým účtem v dašické agendě byl **počet z peněz obecních**. Hned v úvodu byl písařem zmíněn loňský počet za rok 1611, který byl vyčíslen na 11 kop, 17 grošů míšeňských a 4 denáry. Poté následovaly položky příjmů a výdajů. Největší zastoupení v příjmech měly nájmy z obecních prostorů, tj. „*nájmu z domu radního, třídy obecní, komůrek při šatlavě, lázní obecních, ale také z luk obecních a městských*“. Druhé velmi početné zastoupení plynulo do městské kasy z gruntů fyzických osob městečka Dašice. Kromě nájmu zde najdeme také úrok, jež byl odváděn z „*domků a stodol na obci vystavěných a rolí, luk a pastvin, které sousedé pod úrok dali městu*“. Příjmy také přicházely za

⁶⁶ Misericordia Dei = svátek Božího milosrdenství

suroviny prodávané ve městečku, tedy „*za sůl a víno, ale také vybírání tržného v době jarmarku, tj. o Velikonocích*“.

Naproti tomu u položek vydání byla nejvíce ceněná položka „*platů úředníkům města lidem, kteří se starají o chod města*“. Druhou vícekrát zmíněnou položkou ve vydáních byly náklady na budovy a prostory obecní a také na jejich opravy, tj. „*náklady na dům radní, náklady na opravu bran městských, studnice, dále jsou to náklady na školu a třídu obecní, šatlavu obecní a další prostory*“. Další výdaje byly již různého charakteru, tj. „*úroky J.M.C. ze statků, pohořelým a jiným chudým lidem, kteří mají bídu a nouzi a za potřeby rozličné*“. Závěrečnou část tohoto účtu představoval seznam osob, které měly pronajaté krávy v nájmu na louce obecní a v období jednoho roku z nich platily nepatrný výdaj. Celkem bylo zde napočítáno 7 kusů krav. Po dokončení sumarizace obecních peněz položky čistého příjmu výrazně převyšovaly nad vydáním.

Třetím a posledním vyúčtováním této dašické agendy byl **počet z peněz zádušních**. I ten byl učiněn v měně groši míšeňském. Loňský počet zádušních peněz činil 495 kop, 1 groš míšeňský a 2 denáry. Opět jako obecní peníze i tento účet byl rozdělený na položky příjmů a výdajů. Veškeré příjmy byly spojeny se službou a činností kostela obyvatelům, tj. „*za církevní obřady*“, dále za nájem z nemovitosti či zádušních prostorů, tj. „*za kus louky zádušní nebo nájmy z rolí a luk zádušních*“.

Naproti tomu u výdajů byly nejčastější položky náklady za suroviny a jiné věci do kostela, tj. „*za víno k bohoslužbám, za mouku k pečení oplatek, za provazy anebo náklady na dům radní, který je opravován*“. A v poslední řadě se jednalo o výdaje na „*rozličné potřeby, např. za bečku soli pro pana faráře*“. Stejně jako u počtu peněz obecních i zde byly zmíněné osoby, které měly pronajaté krávy na nájmu na louce zádušní v období jednoho roku z nich platily malou sumu. Suma krav byla 39 kusů. I u tohoto vyúčtování čistý příjem zádušních peněz převažoval nad výdaji.

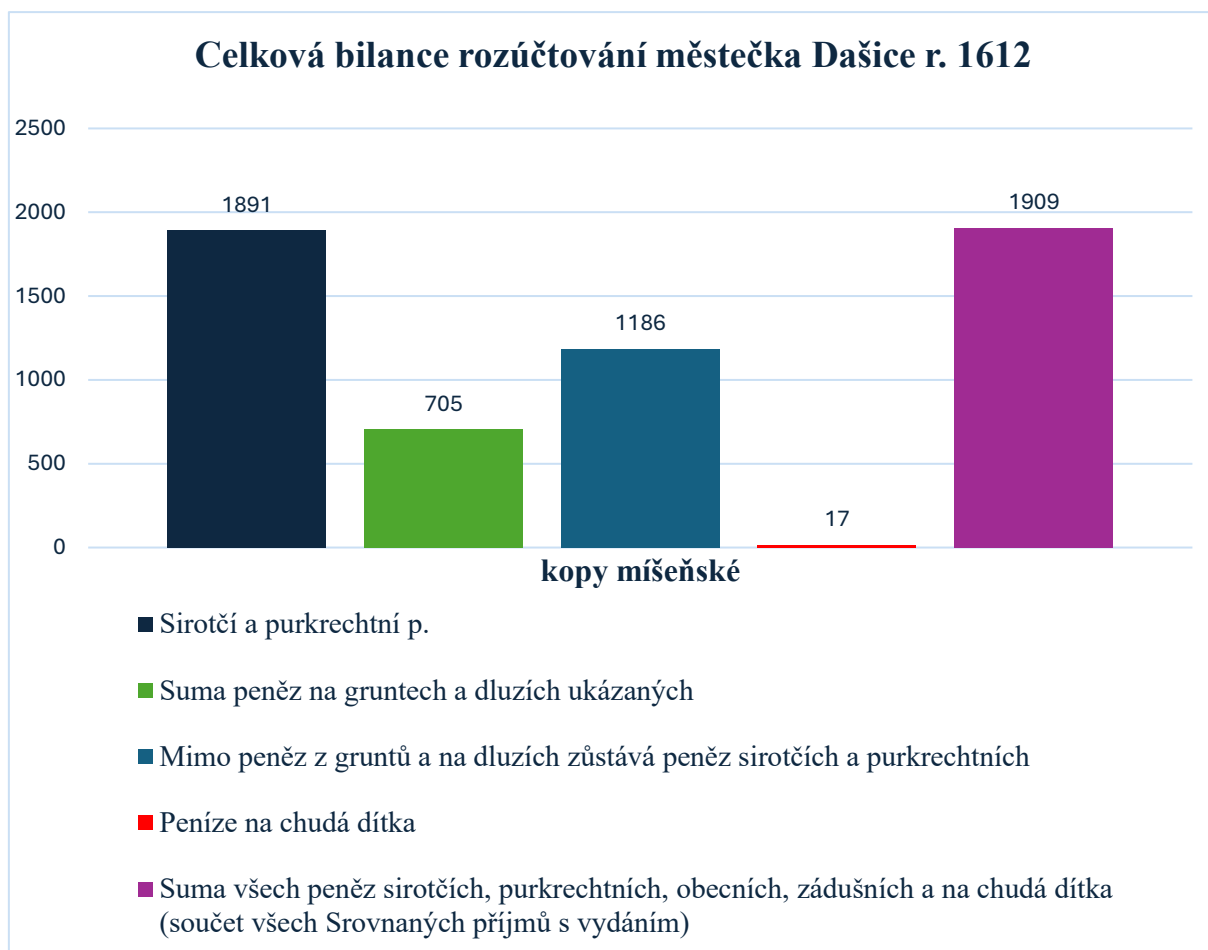
Tabulka 23 - Celková bilance rozúčtování městečka Dašice r. 1612

Suma všech sirotčích a purkrechtních peněz	1891 kop, 28 grošů a 6 denárů
Suma na gruntech a dluzích ukázaných	705 kop, 20 grošů a 0 denárů
Mimo peněz na gruntech a dluzích peněz sirotčích a purkrechtních zůstává	1186 kop, 8 grošů a 6 denárů
Peněz obecních hotových zůstává	156 kop, 10 grošů a 5 denárů
Peněz zádušních hotových zůstává	550 kop, 6 grošů a 4 denáry
Peněz Václava ... z lásky na dítku chudá zůstává	16 kop, 50 grošů a 0 denárů
Suma všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních, zádušních a na chudé dítku poručených, mimo na gruntech a dluzích ukázaných hotových peněz zůstává	1909 kop, 16 grošů a 1 denár

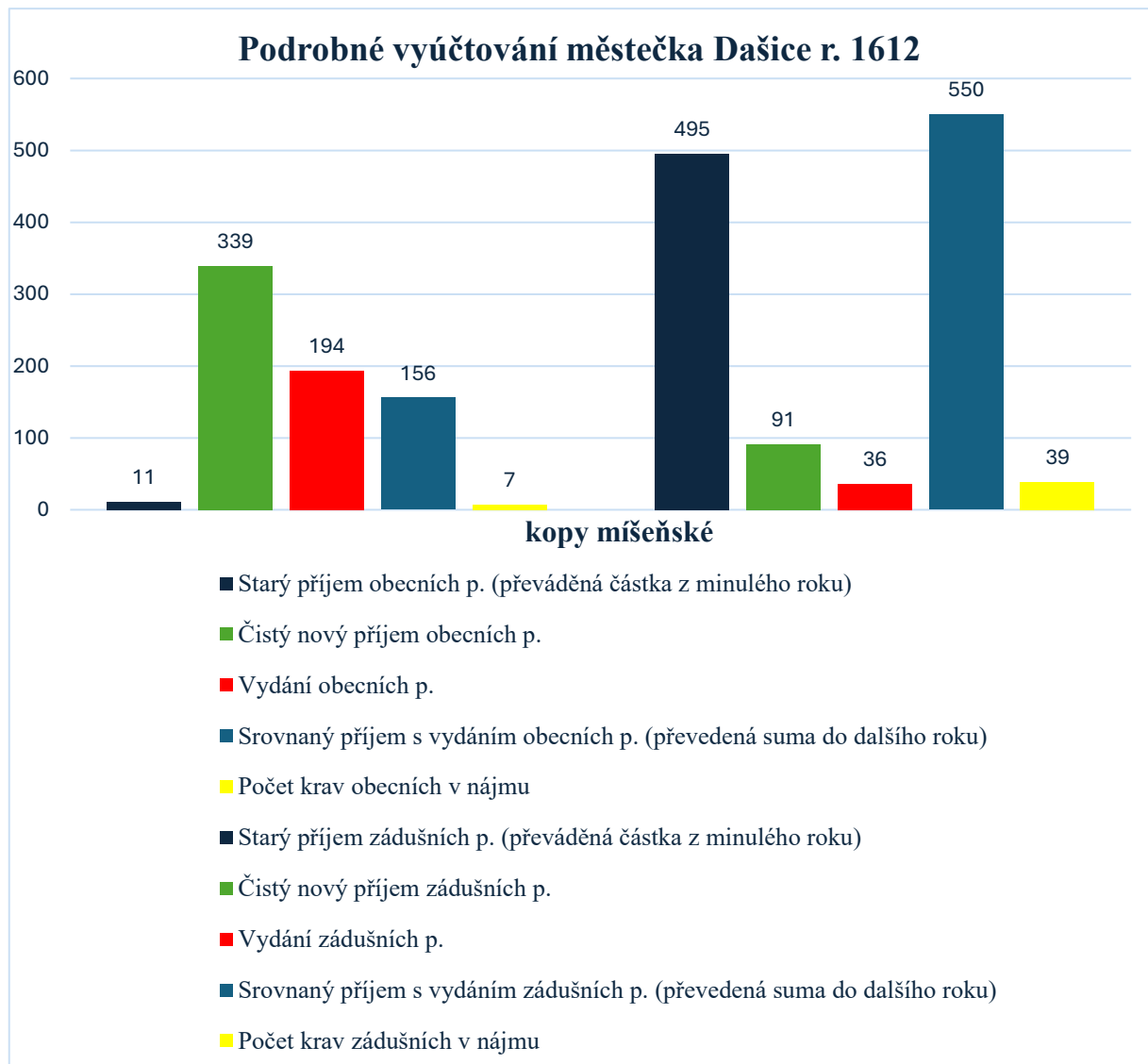
Tabulka 24 - Podrobné vyúčtování městečka Dašice r. 1612

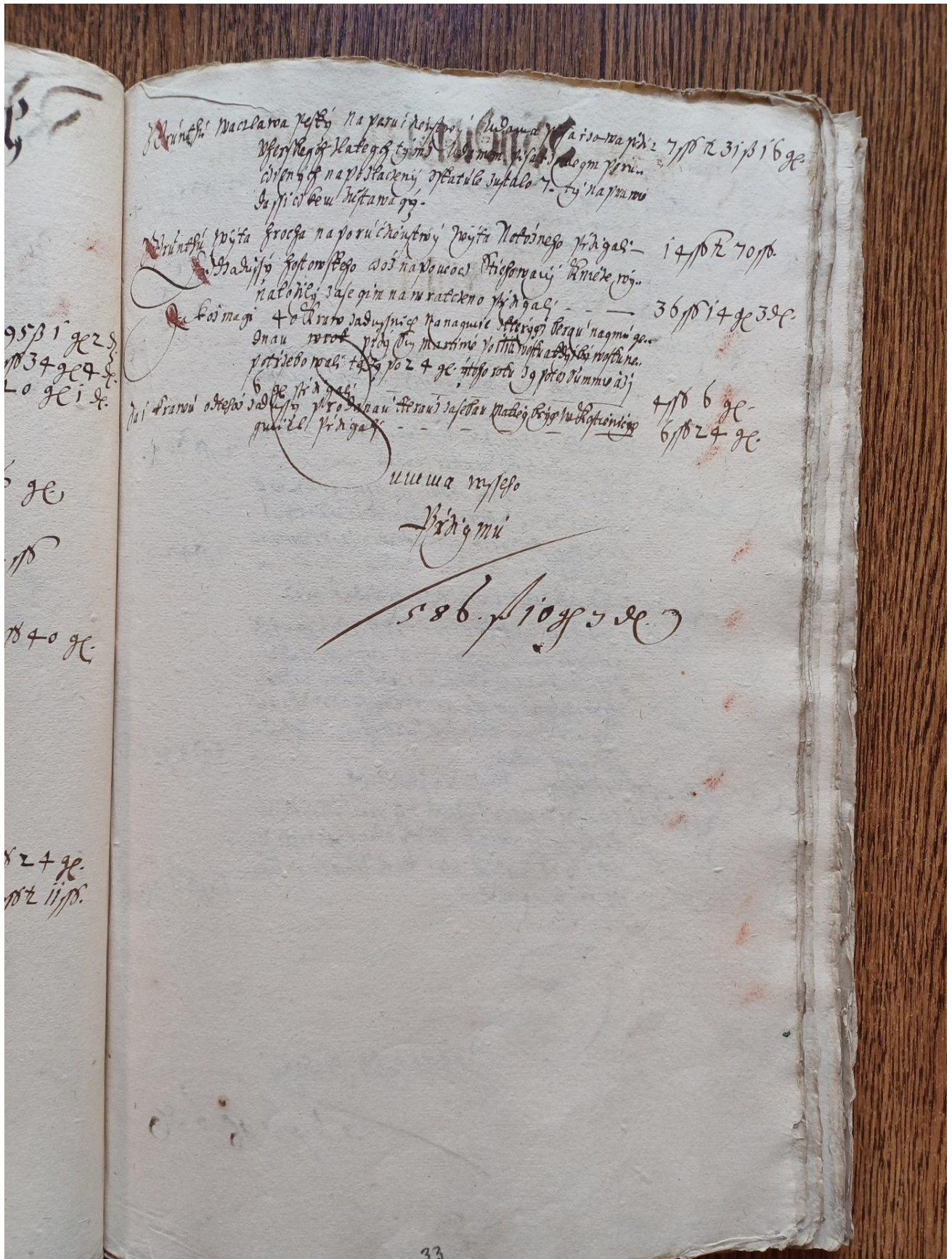
Loňský počet z peněz obecních	11 kop, 17 grošů a 4 denáry
Nový příjem z peněz obecních	350 kop, 22 grošů a 2 denáry (včetně loňského počtu)
Vydání z peněz obecních	194 kop, 11 grošů a 4 denáry
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních	156 kop, 10 grošů a 5 denárů
Počet krav obecních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	7 krav
Loňský příjem z peněz zádušních	495 kop, 1 groš a 2 denáry
Nový příjem z peněz zádušních	586 kop, 10 grošů a 7 denárů (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních	36 kop, 3 groše a 6 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních	550 kop, 6 grošů a 4 denáry
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	39 krav

Graf 14 - Celková bilance rozúčtování městečka Dašice r. 1612

Graf 15 - Podrobné vyúčtování městečka Dašice r. 1612

Obrázek 5 - Výsledná suma všech příjmů peněz zádušních městečka Dašice roku 1612, Foto: Josef Písař, Topografická sbírka F 157 - Počty měst a městeček panství Pardubice, Archiv Národního muzea Praha

Čtvrtou obcí uvedenou v městské knize počtů léta 1612 bylo městečko **Sezemice**. Po formální a obsahové stránce vyhotovení této agendy byla zcela stejná s vypracovanou agendou městeček předešlých. V úvodu tohoto vyúčtování byl počet peněz sirotčích a purkrechtních. Následovalo vyúčtování peněz obecních a zádušních hotových a po tomto mezisoučtu byla stanovena celková suma všech peněz dohromady. Druhým velkým účtem byly počty peněz obecních pro daný rok a posledním velkým účtem byly počty z peněz zádušních. Zápis o vyhotovení agendy sezemické byl učiněn ve středu po Misericordias za přítomnosti níže jmenovaných osob radních v obnoveném úřadu městském a všechny sumarizované částky byly vedeny v groších míšeňských.

Tabulka 25 - Složení městské rady městečka Sezemice r. 1612

Starší městský + městská rada	Adam Žid starší městský, Jiřík Štěrba, Martin Štolecký, Vít Bejček, Jan Svoboda, Jan Vrána, Tobiáš Pohonný, Matěj Březina, Jakub Mráček, Jan Příhoda, Matěj Macek, Štěpán Drahorád
Rychtář	Vavřinec Štefan
Starší obecní	Adam Příhoda, Václav Budík
Správcové mlýna	Pavel Čermák, Jan Karásek
Slanař	Jan Suchý
Kostelníci	Adam Koleneč, Jan Čapek
Zvoníci	Jan Opatovský, Jan Strnad, Václav Rýnský, Václav Mohelnický, Vojtěch Beran, Václav Němčický, Martin Machek, Václav Čapků
Pokladníci	Šimon Kovář

První v pořadí vyúčtování byly **peníze sirotčí a purkrechtní**. Ty byly písařem vykázány na 968 kop, 40 grošů míšeňských a 2 ½ denáru. Dále byly písařem provedeny mezisoučty peněz obecních a zádušních hotových. A v závěru prvního účtu byla vyčíslena souhrnná suma všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních a zádušních hotových a peněz na chudé děti a poručníctví, která činila 3132 kop, 25 grošů míšeňských a 2 denáry.

Obsáhlý účet, který tvořil sezemickou agendu byl **počet z peněz obecních**. Na začátku tohoto vyúčtování byl záznam loňského příjmu v částce 1987 kop, 20 grošů míšeňských a 2 ½ denáru. Následovaly rozpracované položky příjmů a výdajů. Nejpočetnějšími položkami u příjmů byly úroky z nemovitostí, např. „*úroky z domů a stodol na obci vystavěných, úroky z kusů zahrad či roky z rolí a luk*“. Další početné položky příjmů byly nájmy obecních míst a prostorů, např. „*nájem z školy a třídy obecní, lázní, nájmy z rolí a luk, či nájmy z bran obecních*“. Do městské kasy také přicházely příjmy z gruntů jednotlivých obyvatel Sezemice. Následně byly v agendě zaznamenány příjmy různorodého charakteru, tj. v dobách jarmarku bylo „*vybíráno jarmarečné*“, dále to byly také příjmy za suroviny,

např. „za staré pivo vařené v pivovarech, za víno a sůl prodávané lidem a jiné“. Samostatným příjmem byl výnos z mlýna obecního, kde se mlelo obilí a které se pak prodávalo do obecních institucí, např. „do pivovaru nebo domácím i přespolním lidem“.

Stejným způsobem byly vyčleněny i výdaje obecních peněz. Nejvíce opakujícími se položkami byly útraty, hlavně na „úřednický plat a lidem, kteří se starají o chod města“. Tyto útraty na úředníky byly také nejdražším výdajem obecních peněz. Druhým nejpočetnějším výdajem byl „úrok J.M.C. z pivovaru a úrok J.M.C. na zámek do Pardubic“. V poslední řadě se jednalo o výdaje jiného charakteru, tj. „za papír a vosk, za dříví a proutí z lesa, náklady na školu a jiných obecních prostorů a jiné“. I zde byly zmíněny „výdaje na rozličné potřeby“. Stejně jako u příjmů byly zde zmíněny „náklady na mlýn obecní“, které byly ve formě proplacení jednotlivých osob, které se staraly o činnost mlýna. Na úplný závěr byl na konci agendy přiložen seznam osob, které měly pronajaté krávy na louce obecní a v období jednoho roku z nich odváděly menší výdaj. Celkem se jednalo o 10 kusů krav. Na základě sumarizace celého vyúčtování peněz obecních výdaje převažovaly nad čistým příjmem.

Třetí účet sezemické agendy tvořily **počty z peněz zádušních**. Toto vyúčtování bylo též rozděleno na příjmy a výdaje. Pod zápisem byl zaznamenán loňský příjem v hodnotě 244 kop, 0 grošů míšeňských a 1 denár. Po sumarizaci všech příjmů nejvýše hodnocenou položkou byly služby obyvatelům od kostela, tj. „za obřady a prosby do kostela“. Mezi další příjmy by se daly zařadit „nájmy z rolí a luk zádušních nebo úroků z domků jednotlivých osob“. Ostatní příjmy byly tvořeny rozdílnými věcmi, např. „příjem za suroviny do kostela – vosk k udělání svící, za poručenství a jiných věcí“.

Oproti příjmům byly náklady počtu zádušního velmi malé. Ve výdajích byly zařazeny náklady na suroviny a materiál potřebný do kostela, tj. „za mouku k pečení oplatek, za mýdlo k praní roucha mešního, za provazy na zvony či jiný materiál“. Patřily tam také výdaje na opravu budov či jejich částí a jejich opravářům, tj. „náklad na kostel, náklad na opravu dveří do kostela, náklady na faru a materiály do ní“ apod. A v poslední řadě padly výdaje „na rozličné potřeby“. V přiloženém seznamu jmen na konci agendy měl každý obyvatel pronajatý počet krav v nájmu na louce zádušní v období jednoho roku a z nich platil menší částku. Počet byl stanoven na 53 kusů krav. V tomto vyúčtování čistý příjem převažoval nad výdaji.

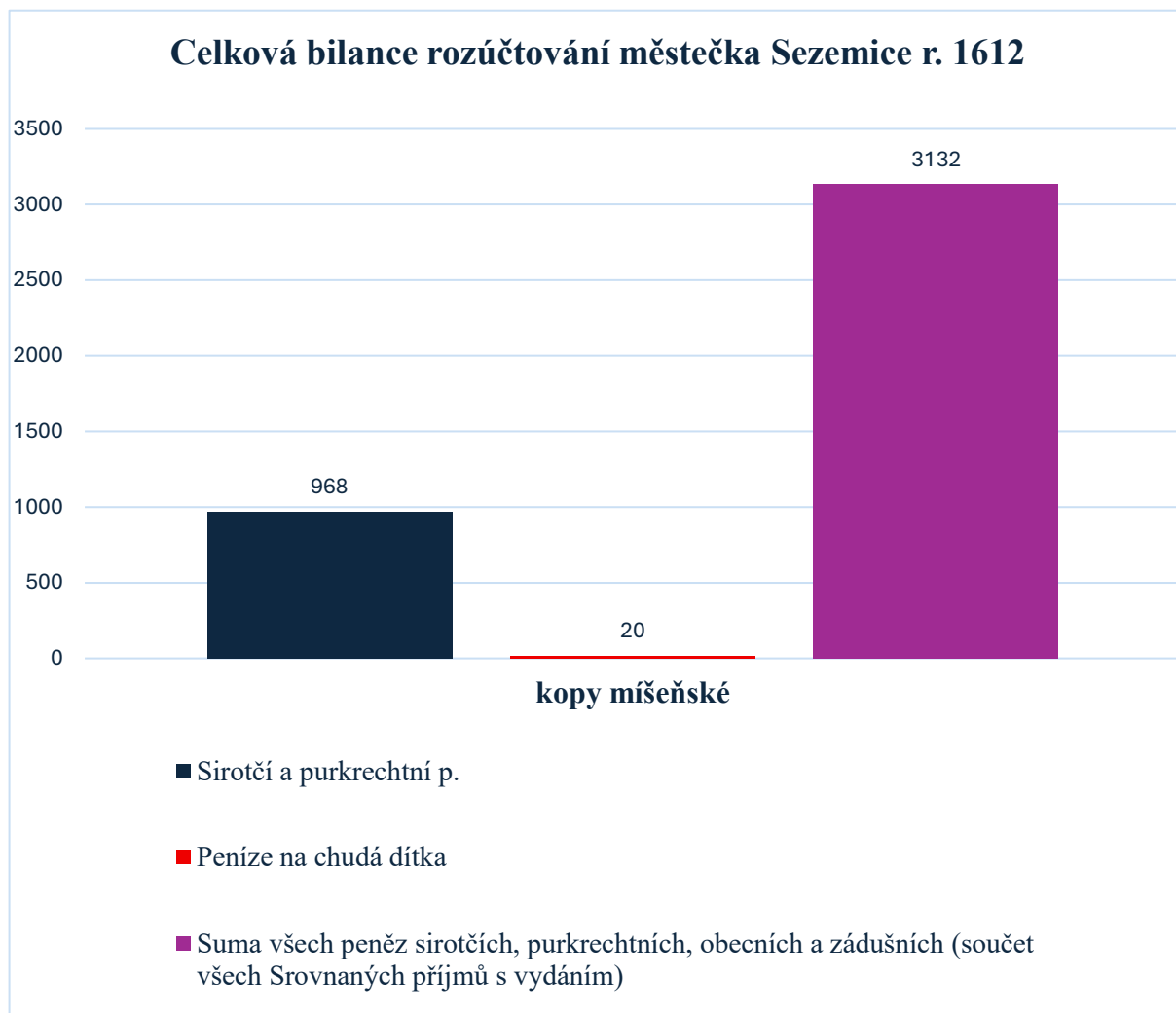
Tabulka 26 - Celková bilance rozúčtování městečka Sezemice r. 1612

Suma všech sirotčích a purkrechtních peněz	968 kop, 40 grošů a 2 ½ denáru
Peněz obecních hotových zůstává	1892 kop, 9 grošů a 2 ½ denáru
Peněz zádušních hotových zůstává	251 kop, 35 grošů a 4 denáry
Peněz Václavem z ... z lásky ... chudých dítek hotových peněz zůstává	20 kop, 0 grošů a 0 denárů
Suma všech peněz sirotčích, purkrechtních, obecních, zádušních a na chudé dítky poručených, ukázaných hotových peněz zůstává	3132 kop, 25 grošů a 2 denáry

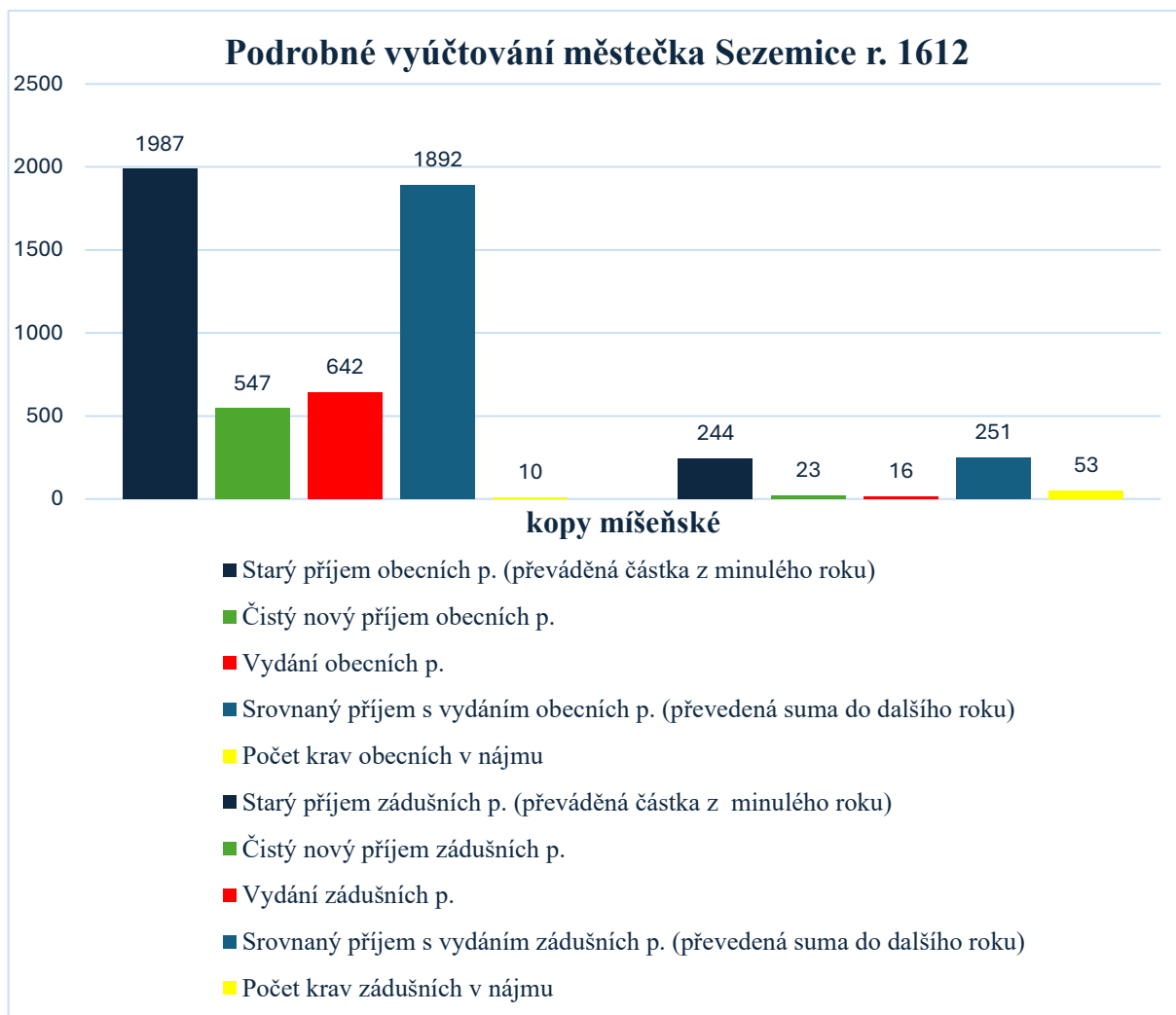
Tabulka 27 - Podrobné vyúčtování městečka Sezemice r. 1612

Loňský počet z peněz obecních	1987 kop, 20 grošů a 2 ½ denáru
Nový příjem z peněz obecních (včetně příjmů z mlýna obecního)	2534 kop, 25 grošů a 1 ½ denáru (včetně loňského počtu)
Vydání z peněz obecních (včetně nákladů na mlýn obecní)	642 kop, 15 grošů a 6 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních	1892 kop, 9 grošů a 2 ½ denáru
Počet krav obecních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	10 krav
Loňský příjem z peněz zádušních	244 kop, 0 grošů a 1 denár
Nový příjem z peněz zádušních	267 kop, 58 grošů a 3 denáry (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních	16 kop, 22 grošů a 6 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních	251 kop, 35 grošů a 4 denáry
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	53 krav

Graf 16 - Celková bilance rozúčtování městečka Sezemice r. 1612

Graf 17 - Podrobné vyúčtování městečka Sezemice r. 1612

Předposlední agenda městské knihy počtů byla sepsána v městě **Přelouči nad Labem** léta Páně 1612. Formální a obsahová struktura agendy byla do jisté míry stejná jako u výše zmíněných městeček pardubického dominia, nicméně zde v agendě byl přidán ještě účet špitálních peněz, který byl veden v místním špitále. V tomto účtu se opět vyskytovaly počty z peněz sirotčích a purkrechních, dále peníze obecní, zádušní a špitální hotové, kde byly provedeny součty. Poté již následovaly hlavní počty z peněz obecních, zádušních a špitálních. Zápis o provedení agendy byl učiněn téhož léta Páně 1612 za přítomnosti níže jmenovaných osob radních v obnoveném úřadu městském a všechny částky a hodnoty byly spočteny v groši míšeňském.

Tabulka 28 - Složení městské rady města Přelouče nad Labem r. 1612

Starší městský + městská rada	Václav Hamza starší městský, Jakub Nemanický, Pavel Kantor, Jiřík Laboun, Pavel Grum, Diviš Kolínský, Alexander Rychnovský, Jan Bohdanečský, Jiřík Krčil, Jan Šťastný, Jan Horecký, Jakub Ježek
Rychtář	Jakub Svoboda
Starší obecní	Jiřík Žádný, Jan Novák, Lukáš Linhartů
Starší důchodní	Václav Vosecký, Jan Vosenský
Slanař	Florián Čermák
Správce cihelny	Mikuláš Špaček
Kostelníci	Jan Jirásků, Jiřík Lukšů, Václav Kučera
Správce špitálu	Jan Budínský, Jan Sokol
Nad clem J.M.C.	Kryštof Menšík, Vavřinec Jelínek
K přijímání posudního	Jan Vosenský
K přijímání důchodu J.M.C.	Jiřík Laboun
Správce mlýna	Burian Rokos

V úvodní části přeloučské agendy byl zmíněn **počet z peněz sirotčích a purkrechních**, který byl vyčíslen na 1820 kop, 30 grošů míšeňských a 1 ½ denáru. Dále byl přiložen účet, kde byla sečtena suma na gruntech a dluzích, která činila 831 kop a 54 grošů míšeňských. A v závěru první fakturace byly písařem vypočteny peníze obecní, zádušní a špitální hotové, z nichž nejpočetnější byly obecní peníze.

Následovaly příjmy **obecních peněz** roku 1612. Stejně jako u ostatních obcí byly největším příjmem nájmy a úrok z nemovitostí, tj. „úrok z domků a stodol na obci vystavěných, nájmy z kusu rolí a luk obecních, nájmy z domu radního, z 21 haltýřů obecních či nájmu z brány obecní“. Dále to byly příjmy z gruntů jednotlivých osob. Další výnosy do městské kasy přicházely z potravin a surovin, tj. „nájemné z vína, nájemné od pivovarů, kde se pivo vaří, z krámů pekařských“ apod. Pak již následovaly příjmy rozdílných věcí, tj. „z pokut pro hry, svády a jiné neřesti, příjmy z pokut pro

pekaře, kteří chleba nepečou, příjem z peněz odúmrtých osob podle obdarování, kteří na obec přichází“, dále za *„mláto a patoky“* a v dobách jarmarků také *„příjem z jarmarečného“* a mnohé další příjmy. Samostatný příjem představovaly jednak *„výnosy z mlýna obecního“*, kde se mlelo obilí a jež bylo dále rozprodáváno lidem domácím, ale také např. *„odváděné nájmy z luk obecních poblíž mlýna či nájmy z dobytka, které se páslo u mlýna“*. Patřily sem i výnosy z důchodu cihelného, kde byl zmíněn loňský příjem počtu cihel.

Veškerá vydání představovala úroky, berně a útraty. Úroky odváděné na zámek do Pardubic byly z mlýna, pastvin pro dobytek, pivovarů, sladovny, rybníka pod lázněmi a lázní obecních. U útrat se jednalo o zaplacení úředníků a lidí, kteří se starali o chod města, tj. *„purkmistru a konšelům, písaři radnímu a jiným osobám“*. Další byly náklady na opravu budov, městských částí, ale i náklady na jejich chod, tj. *„náklady na opravu hodin, náklady na orloj, na dům radní, mlýn obecní, verštat zámečnický a kovářský, krámy pekařské, šatlavu obecní, náklady na vedení vody, na sladovnu obecní či na rybníčky obecní a jiné prostory a části“*. Další náklady byly již různého charakteru a stejně jako u ostatních obcí se opakovaly. U tohoto počtu z peněz obecních byl jasně převažující čistý příjem nad vydáním.

Třetí účet obsahoval **počet z peněz zádušních**, který byl určen k činnostem a službám v kostele nebo okolo kostela, ale i k dalším budovám jako byla fara a škola. I na tomto účtu se položky příjmů a výdajů značně opakovaly a po konečné kontrole čisté příjmy převažovaly nad výdaji. V závěru účtu byl přiložen seznam osob, které měly pronajaté krávy v nájmu na louce zádušní v období jednoho roku a celkový počet byl 64 krav.

Posledním výpisem v přeloučské agendě byl **počet z peněz špitálních**. Tento účet byl spojen s příjmy a výdaji všech činností a služeb ve špitále či kolem něj. Čisté příjmy u tohoto účtu převažovaly nad výdaji. Počet krav v nájmu přeloučských na louce špitální byl v období jednoho roku 8 kusů.

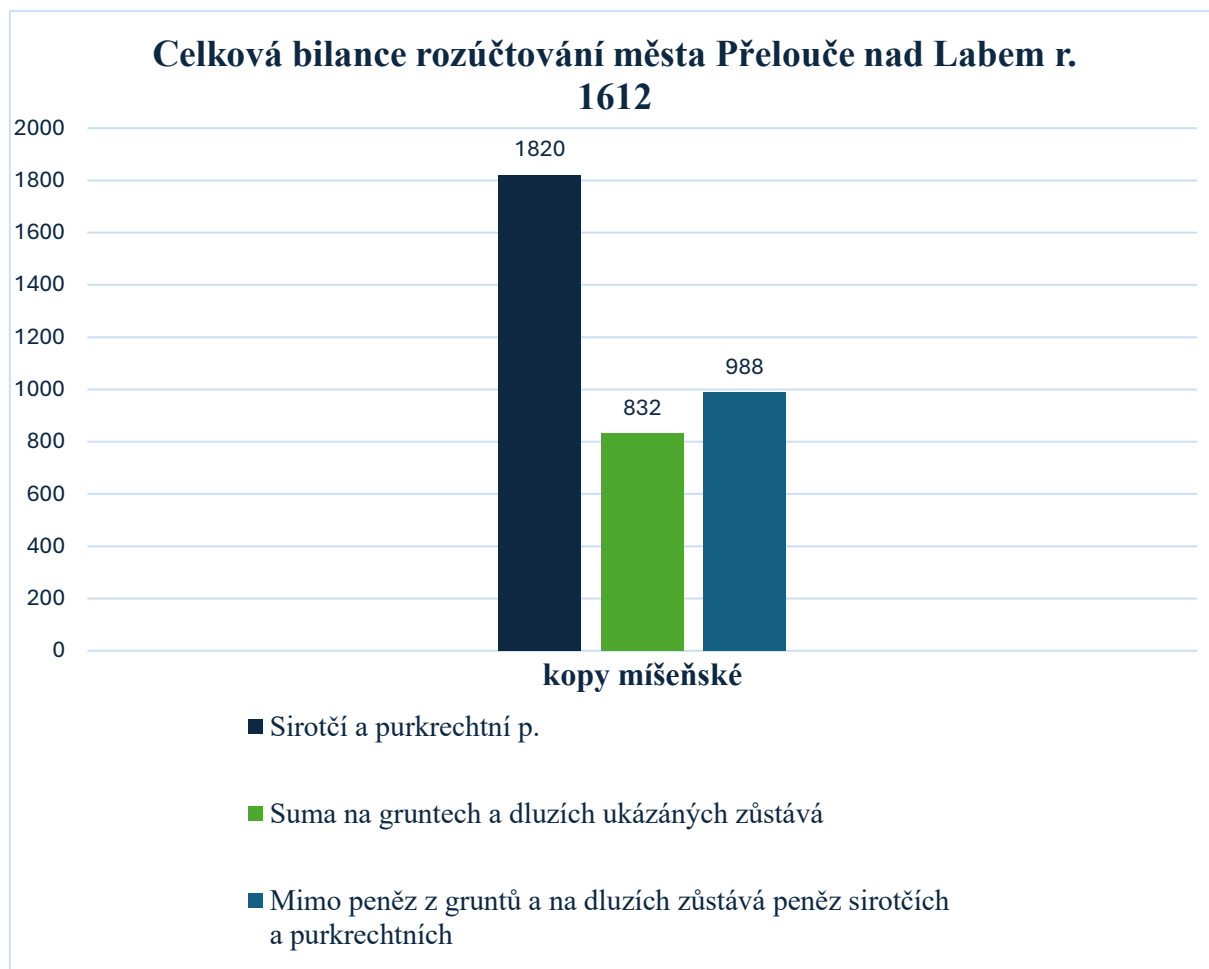
Tabulka 29 - Celková bilance rozúčtování města Přelouče nad Labem r. 1612

Suma všech sirotčích a purkrechtních peněz	1820 kop, 30 grošů a 1 ½ denáru
Suma na gruntech a dluzích ukázaných zůstává	831 kop, 54 grošů a 0 denáru
Mimo peněz na gruntech a dluzích peněz sirotčích a purkrechtních zůstává hotových peněz	988 kop, 36 grošů a 1 ½ denáru
Peněz obecních hotových zůstává	320 kop, 3 groše a 1 denár
Peněz zádušních hotových zůstává	191 kop, 54 ½ groše a 0 denárů
Peněz špitálních hotových zůstává	184 kop, 54 grošů a 6 denárů

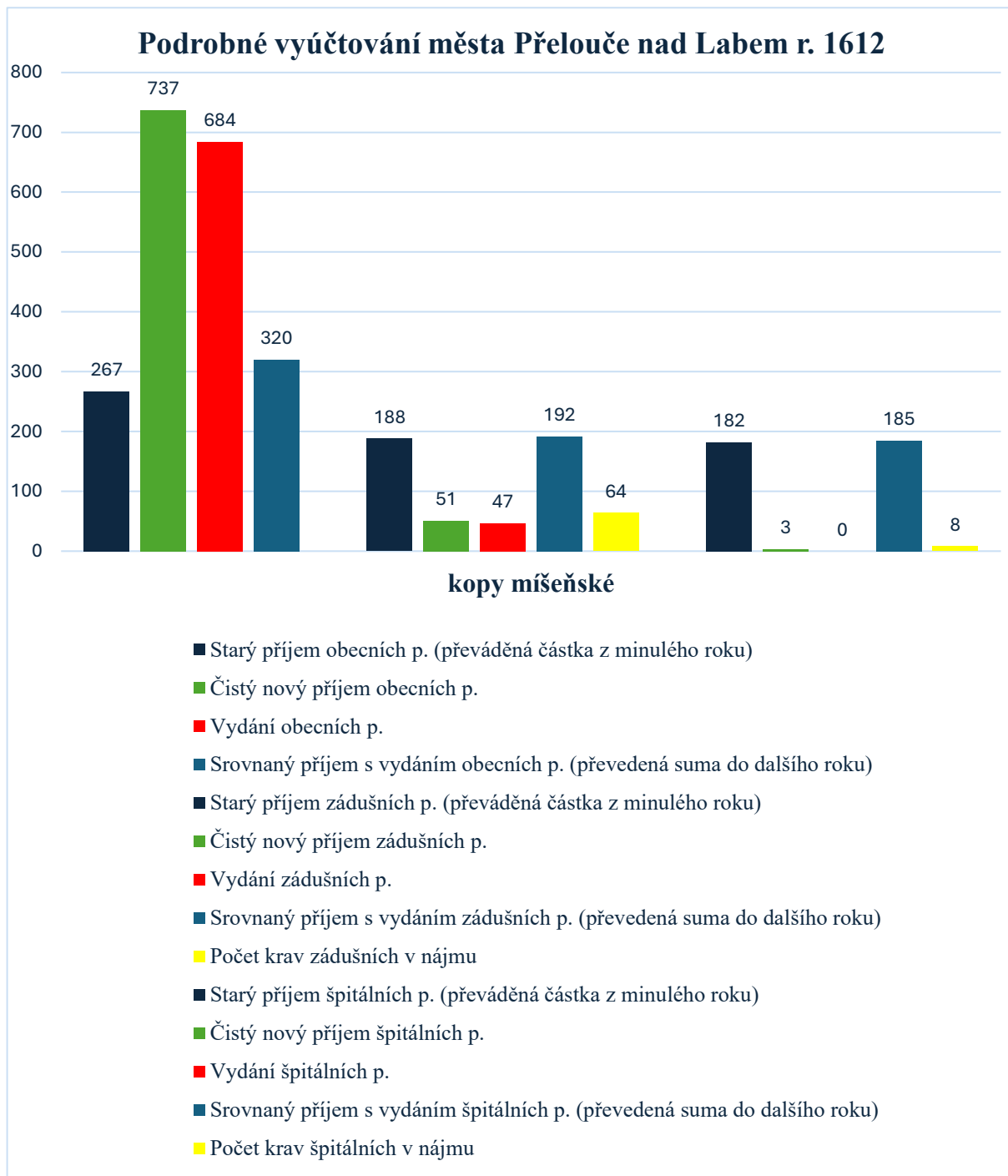
Tabulka 30 - Podrobné vyúčtování města Přelouče nad Labem r. 1612

Loňský počet z peněz obecních	267 kop, 4 ½ grošů a 0 denárů
Nový příjem z peněz obecních (včetně příjmů z mlýna obecního a počtu z důchodu cihelného)	1004 kop, 44 grošů a 4 ½ denáru (včetně loňského počtu)
Vydání z peněz obecních (včetně nákladů na mlýn obecní)	684 kop, 41 grošů a 3 ½ denáru
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních	320 kop, 3 grošů a 1 denáru
Loňský příjem z peněz zádušních	187 kop, 53 grošů a 2 ½ denáru
Nový příjem z peněz zádušních	239 kop, 13 grošů a 2 ½ denáru (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních	47 kop, 18 grošů a 6 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních	191 kop, 54 ½ groše a 0 denárů
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	64 krav
Loňský příjem z peněz špitálních	182 kop, 8 grošů a 6 denárů
Nový příjem z peněz špitálních	185 kop, 42 grošů a 6 denárů (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz špitálních	0 kop, 48 grošů a 0 denárů
Srovnaný příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz špitálních	184 kop, 54 grošů a 6 denárů
Počet krav špitálních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	8 krav

Graf 18 - Celková bilance rozúčtování města Přelouče nad Labem r. 1612

Graf 19 - Podrobné vyúčtování města Přelouče nad Labem r. 1612

Poslední agenda v knize městských počtů byla sepsána v městečku **Bohdanči**. Po formální a obsahové stránce byla prakticky totožná jako u výše jmenovaných obcí s jediným rozdílem, neboť zde byly zmíněny dva účty peněz zádušních. Bylo to z toho důvodu, že jeden zádušní účet byl městský a ten druhý byl z kostela sv. Jiří v Bohdanči. V celé agendě byly zastoupeny počty z peněz sirotčích, purkrechních, obecních, zádušních a špitálních. Zápis o provedené agendě byl učiněn ve čtvrtek po neděli Jubilate léta Páně 1612 za přítomnosti níže jmenovaných osob radních obnoveného úřadu městského a veškerý počet byl učiněn v groši míšeňském. Kromě toho byl zde zmíněn i seznam osob v obnoveném úřadu městském pro následující rok 1613.

Tabulka 31 - Složení městské rady městečka Bohdaneč r. 1612

Starší městský + městská rada	Petr Zábranský starší městský, Jan Hybský, Jan Koktan, Jeroným Srna, Pavel Krušina, Václav Vorel, Pavel Máslů, Jan Náhlík, Matěj Čáslavský, Václav Beran, Václav Víšek, Tomáš Šotnar
Rychtář	Jan Koudelka
Starší obecní	Václav Bartošek, Jakub Bednář, Václav Drábek
Starší důchodní	Jan Slanina, Jan Kolář
Slanař	Jan Kadeřávek
Špitální	Matěj Kovář
Nad cihelnou	Jan Slepíčka
Správcové mlýnští	Cyprian Hořebnický, Linhart Krejčí
Nad pivovary	Václav Drábek, Jan Vodvárka
Nad váhou	Václav Bohatý, Jiřík Žiželský
Kostelníci z městečka	Václav Kment, Petr Král, Václav Fiolka
Kostelníci sv. Jiří	Václav z kopce, Pavel Háša
Pokladníci nad ...	Bartoň Novák, Jan Sýkora

Tabulka 32 - Složení městské rady městečka Bohdaneč pro budoucí rok 1613

Primas + Starší městský	Primas Jan Koktan, Jeroným Srna, Pavel Krušina, Tomáš Šotnar, Václav Beran, Pavel Mašků, Jan Náhlík, Václav Víšek, Matěj Čáslavský, Jan Fáder, Jan Šašek, Václav Kment
Rychtář	Jan Koudelka
Starší obecní	Jakub Bednář, Václav Drábek, Václav Trnka
Starší důchodní	Jan Slanina, Jan Kolář
Slanař	Jan Kadeřávek
Špitální	Kryštof Jasný
Nad cihelnou	Jan Slepíčka
Správcové mlýnští	Linhart Krejčí, Václav Skála
Nad pivovary	Václav Drábek, Jan Vodvárka
Nad váhou	Václav Bohatý, Cyprian Hořebnický
Kostelníci	Václav Fiolka, Jiřík Žiželský, Tomáš Sýkora
Pokladníci	Bartoň Novák, Michal Šmejdiř

První účet v této agendě byl tvořen **počtem z peněz sirotčích a purkrechtních** a po sumarizaci byla souhrnná suma vyčíslena na 1552 kop, 26 grošů míšeňských a 3 denáry. Následovala suma na gruntech a dluzích, jež činila 166 kop a suma na dluzích, která byla stanovena na 526 kop, 20 grošů míšeňských a 5 denárů. V tomto účtu byly písařem zaznamenány i sumy peněz obecních a zádušních hotových, kdy peněz obecních bylo dohromady 5566 kop, 1 groš míšeňský a 3 denáry a těch zádušních bylo 20 kop, 2 groše míšeňské a 2 denáry.

Následoval obsáhlý **účet peněz obecních** pro rok 1612. Účet byl rozdělen na příjmy a výdaje, přičemž čisté příjmy jasně dominovaly nad výdaji. V příjmech nejčastěji převažovaly položky úroků a nájmu z nemovitostí, tj. „*úroky z domků a stodol na obci vystavěných, z luk a domu radního či z pastvin*“. Co se týče nájmu, ty byly odváděny převážně z obecních prostorů, jako byl „*dům radní, 26 světniček na rathause a sklepa, dále z verštatů kovářského a zámečnického, ze mlýna obecního městského i toho druhého a jiných prostorů*“. Četné zastoupení měly také příjmy z gruntů jednotlivých osob. Jiné výnosy do městské kasy přicházely z potravin a jiných komodit, tj. „*hlavně za sůl, která se prodává lidem domácím i přespólním, jež formani vozí, dále nájemné z vína a starého piva*“. V dobách jarmarků jsou vybírány „*příjmy z jarmarečného od kramářů a také za clo*“. V poslední řadě se jednalo i o „*příjmy z pokut pro hry, svády a jiné neřesti*“. Samostatnou skupinu s výnosy obsahoval „*počet z mlýna obecního*“, které byl spojen s mletím surovin pro pivovary, ale i pro obyvatele domácí i přespólní za částky, jež činily určitý příjem v městské kase. Druhou samostatnou skupinou byl počet z důchodu cihelného, kde byl uveden loňský i budoucí počet cihel.

Do skupiny menších výdajů patřily „úroky do důchodu J.M.C., které byly odváděny na zámek do Pardubic z domu radního“, dále zde byly „útraty na platy úředníkům“ a lidem, kteří se starali o chod městečka. Následovaly náklady na budovy a městských částí i jejich oprav, kde byl zahrnutý „orloj, dům radní, chalupa pastuši, šatlava obecní, mlýn obecní či škola nebo obilnice“. Dále „náklady na opravu hodin, opravu bran, náklady na váhu obecní“ a jiné. Další náklady připadly na materiál ke zhotovení věcí, např. „za papír a vosk, za dřevo k děláni topení či náklady na opravy cest a náklady na rozličné potřeby“.

Třetím účtem bohdonečské agendy byly **dva počty z peněz zádušních**, které byly vedeny s činnostmi a službami v kostele nebo okolo kostela, ale i u školy či fary. V případě příjmů prvního zádušního počtu se jednalo hlavně o položky nájmu ze zádušních prostorů. U výdajů byly zase náklady na suroviny ke zhotovení věcí potřebných v kostele. Po konečné kontrole výdaje převažovaly nad čistými příjmy. V závěru účtu byl přiložen seznam osob, které měly pronajaté krávy v nájmu na louce zádušní a v období jednoho roku z nich odváděly menší částku. Celkový počet byl 56 kusů krav. U druhého počtu zádušních peněz od kostela sv. Jiří se u příjmů jednalo hlavně o „prosby u kostela a úroky z rolí a luk zádušních“. V případě výdajů to byly opět náklady na suroviny potřebné v kostele. Zde byl dominující čistý příjem nad vydáním. Počet krav ve druhém počtu zádušním byl stanoven na 8 kusů.

Poslední fakturací této agendy byl **počet z peněz špitálních**, který byl taktéž tvořen výnosy a náklady. Z řad výnosů se jednalo o různé věci, např. „za svršky špitálské či odkázané věci do špitálu z lásky lidí“. U nákladů byla vydána pouze u jedné položky částka o počtu 1 kopy, 29 grošů míšeňských a 1 denáru. Tudiž i zde čistý příjem dominoval nad výdaji. V nájmu bohdonečských počet krav na louce špitálské činil 9 kusů krav.

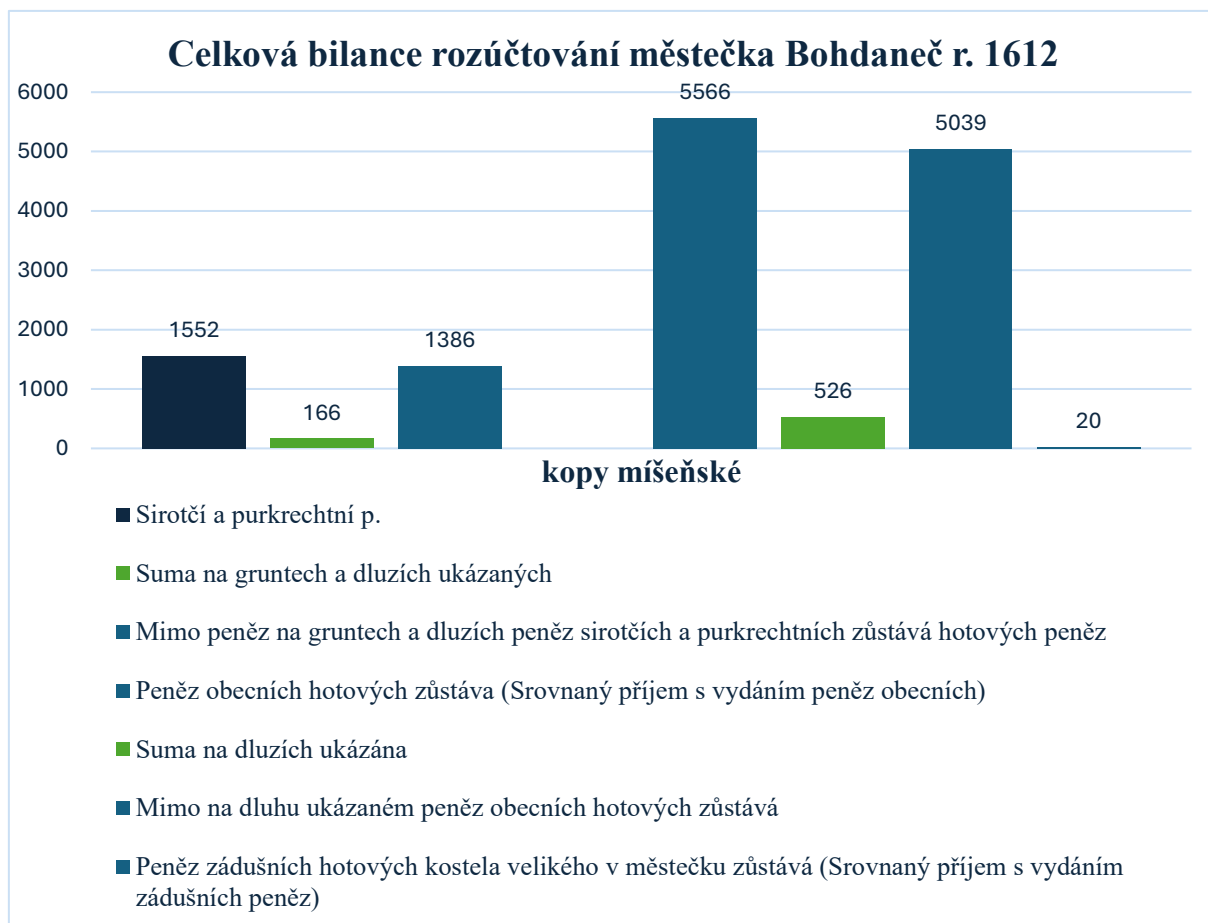
Tabulka 33 - Celková bilance rozúčtování městečka Bohdaneč r. 1612

Suma všech sirotčích a purkrechtních peněz	1552 kop, 26 grošů a 3 denáry
Suma na gruntech a dluzích ukázaných zůstává	166 kop, 0 grošů a 0 denárů
Mimo peněz na gruntech a dluzích peněz sirotčích a purkrechtních zůstává hotových peněz	1386 kop, 26 grošů a 3 denáry
Peněz obecních hotových zůstává	5566 kop, 1 groš a 3 denáry
Suma na dluzích ukázána	526 kop, 20 grošů a 5 denárů
Mimo na dluhu ukázaném peněz obecních hotových zůstává	5039 kop, 40 grošů a 5 denárů
Peněz zádušních hotových kostela velikého v městečku zůstává	20 kop, 2 groše a 2 denáry

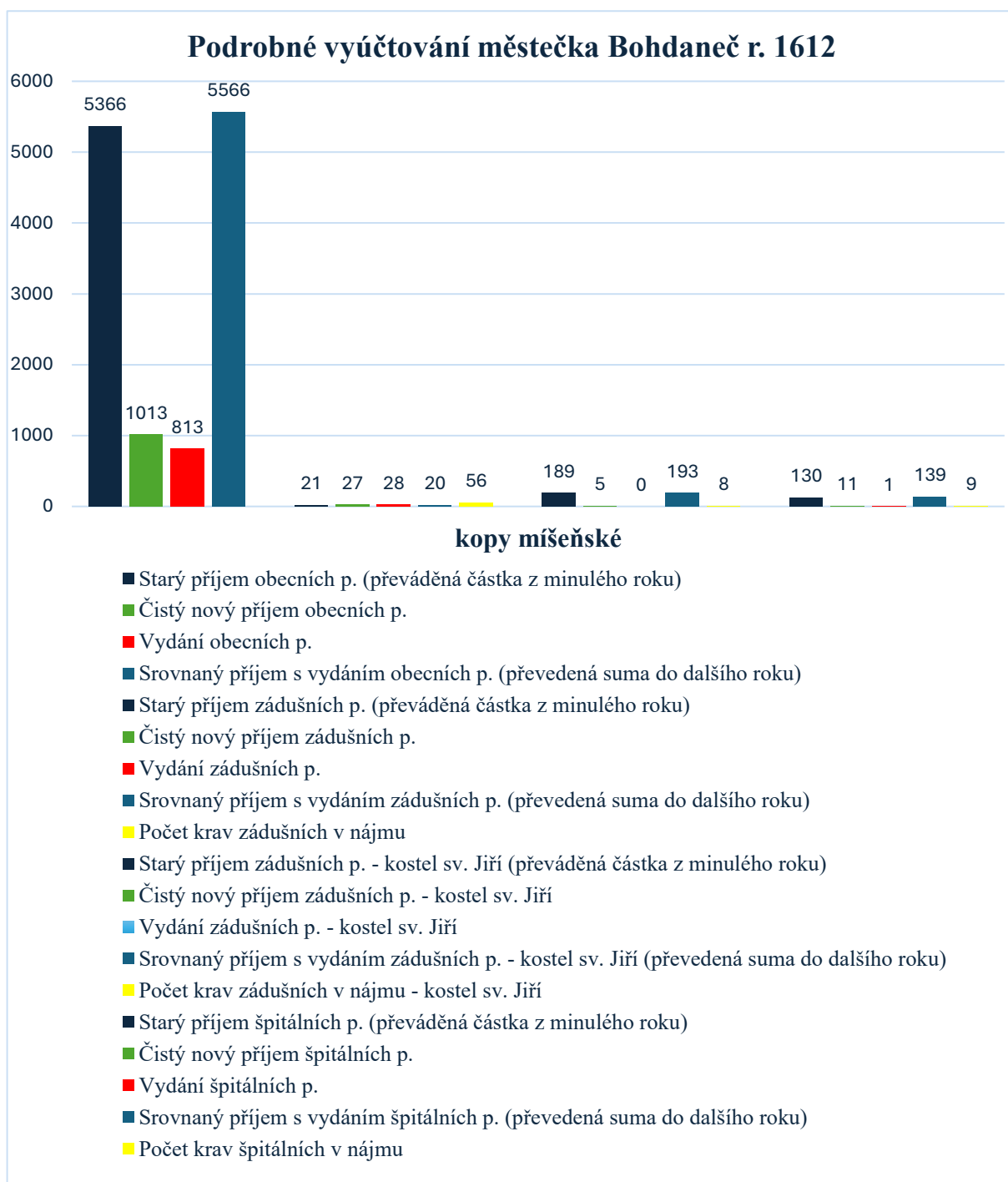
Tabulka 34 - Podrobné vyúčtování městečka Bohdaneč r. 1612

Loňský příjem z peněz obecních	5366 kop, 48 grošů a 5 ½ denárů
Nový příjem z peněz obecních (včetně příjmů z mlýna obecního a důchodu cihelného)	6378 kop, 56 grošů a 0 denárů (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz obecních (včetně nákladů na mlýn obecní)	812 kop, 54 grošů a 4 denáry
Srovnání příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz obecních	5566 kop, 1 groš a 3 denáry
Loňský příjem z peněz zádušních	21 kop, 23 grošů a 3 denáry
Nový příjem z peněz zádušních	47 kop, 58 grošů a 6 denárů (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních	27 kop, 56 grošů a 4 denáry
Srovnání příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních	20 kop, 2 groše a 2 denáry
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	56 krav
Loňský příjem z peněz zádušních (kostel sv. Jiří)	189 kop, 26 ½ groše a 0 denárů
Nový příjem z peněz zádušních (kostel sv. Jiří)	194 kop, 0 grošů a 6 ½ denárů (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz zádušních (kostel sv. Jiří)	0 kop, 25 grošů a 3 denáry
Srovnání příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz zádušních (kostel sv. Jiří)	193 kop, 35 grošů a 3 ½ denáru
Počet krav zádušních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612; kostel sv. Jiří)	8 krav
Loňský příjem z peněz špitálních	130 kop, 35 grošů a ½ denáru
Nový příjem z peněz špitálních	141 kop, 5 grošů a ½ denáru (včetně loňského příjmu)
Vydání z peněz špitálních	1 kopa, 29 grošů a 1 denár
Srovnání příjem s vydáním mimo všechna vydání peněz špitálních	139 kop, 35 grošů a 6 ½ denárů
Počet krav špitálních v nájmu v období sv. Martinu po dobu 1 roku (1611-1612)	9 krav

Graf 20 - Celková bilance rozúčtování městečka Bohdaneč r. 1612

Graf 21 - Podrobné vyúčtování městečka Bohdaneč r. 1612

5. Vyúčtování dominia v závěrečných letech války

Hlavním přínosem celé mé diplomové práce bude analýza pramene městských počtů všech městských obcí na pardubickém panství ve čtyřicátých letech 17. století, tedy na sklonku třicetileté války. Tento typ pramene se řadí mezi písemnosti městské správy.⁶⁷ Kniha položené vazby s lehkou destrukcí je uložena ve fondu Velkostatku Pardubice Státního oblastního archivu v Zámrsku a údaje v ní zaznamenané jsou pro období 1644-1646, kdy také kniha byla psána. Toto období je ale pouze orientačním údajem, jelikož záznamy v prameni uvedené jsou i o něco starší. V tomto materiálu jsou zaneseny veškeré informace ekonomického a hospodářského charakteru. Stejně jako v komparačních materiálech městských počtů z předbělohorské doby i zde jsou členěny jednotlivé městské obce a u nich se prováděly agendy jednotlivých účtů. Po obsahové i formální stránce je do jisté míry značná shoda s komparačními materiály, nicméně však jisté rozdílnosti zde jsou. Po obsahové stránce pramene zde najdeme stejný, či téměř stejný systém evidence každého účtu agendy u každé městské obce v určitém období. Pro zpřesnění se jedná o počty z peněz obecních, zádušních a špitálních. Další stejnorodá vlastnost je ve formě vyúčtování všech položek příjmů a vydání v každém účtu. Veškeré položky jsou vyčísleny v měně groše míšeňského a sumy jsou psány arabskými číslicemi. Po formální stránce první rozdílnou vlastností městských počtů z válečné doby je faktum, že agenda každé obce byla prováděna v rozmezí let 1641-1646 několikrát, např. agenda Přelouče je v prameni zmíněna celkem třikrát, a to v období 1641/1642, 1643/1644 a 1645/1646. Každá agenda jednotlivé obce se prováděla obvykle po uplynutí jednoho roku, ale někdy i třeba po delším časovém údobí. Dalším odlišným znakem je zavedení nového typu účtu, a to v městě Přelouči. Jedná se o účet kontribučních peněz. Tento odlišný typ účtu byl zaveden až během válečného stavu a jeho finance byly brány jako daň armádě, která obci obsadila, nebo naopak tyto finance sloužily na vyplácení vojenských posádek či menších skupin vojáků, kde jejich úkolem bylo zajistit ochranu obyvatel a obranu města. Nepochybně lze s velkou pravděpodobností říci, že tento počet z peněz kontribučních se stal důležitým a stálým prvkem ve vyúčtování města až do konce války. Dalším rozdílným faktem, který zde můžeme zaznamenat je absence účtu sirotčích peněz. Stejně tak stojí za zmínku i fakt, že oproti městskému účetnictví z předbělohorské doby, v těchto městských počtech ne vždy dominuje svou obsáhlostí po ekonomické stránce účet z peněz obecních.

Celková struktura celého městského finančnictví je rozdělena do čtyř částí. V úvodu každé agendy u jednotlivých obcí je uveden záznam, kdy byla agenda vykonána a je zde seznam všech členů

---

⁶⁷ Písemnosti městské správy – do těchto písemností spadaly tzv. knihy městské správy, kde v kategorii knih městské hospodářství figurovaly i knihy městských počtů, kde byly uvedeny příjmy a výdaje jednotlivých účtů

městské rady, kteří se agendy účastnili. Na konci tohoto zápisu byl dovětek o sumarizaci všech položek v celé agendě, která byla učiněna na groš míšeňský či rýnský zlatý. Ve druhé části byla zmíněna suma starého příjmu obecních peněz. V dalších částech byly velmi podrobně rozpracovány příjmy a výdaje jednotlivých účtů celé agendy, tj. peněz obecních, zádušních, špitálních a kontribučních. Na konci každé složky byla písařem sečtena daná suma. Tento systém zapisování se opakoval v celém prameni. Nutno podotknout, že kniha po provedení inventarizace v jedné obci putovala do další městské obce, kde se provedla v daném období agenda dotyčného městečka a poté putovala dále. Tudíž zpracování každé agendy prováděl vždy jiný písař.

Zde v této části práce se pokusím analyzovat dotyčný pramen městských počtů a zjistím, které typy účtů každé městské obce byly nejvíce v agendě zastoupeny a následně stanovím celkový výsledek hospodaření všech městských částí. Dosažený výsledek následně komparuji s předbělohorským městským vyúčtováním.

5.1 Týnec nad Labem

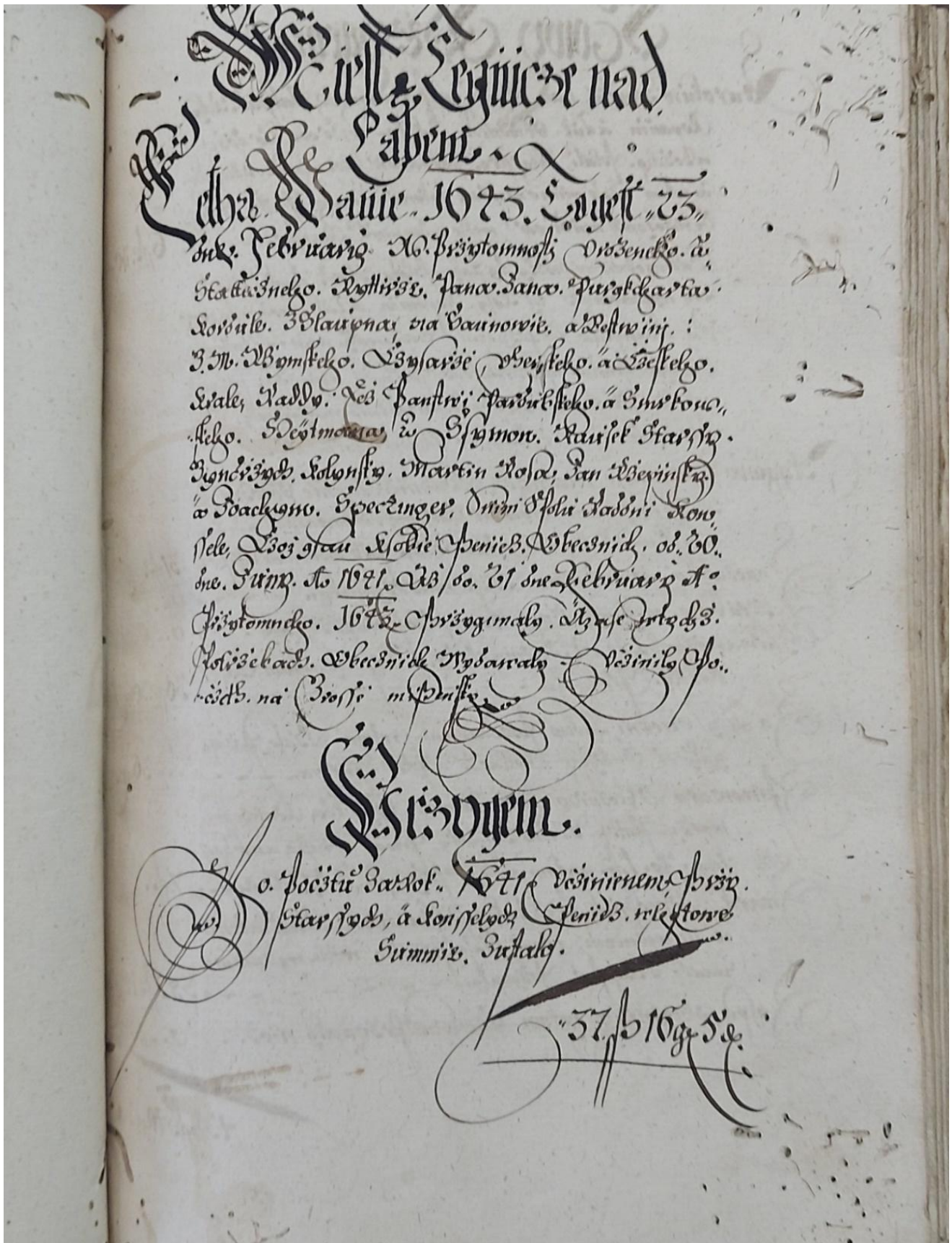
První obcí pardubického panství bylo městečko Týnec nad Labem. V této obci se prováděla agenda celkově čtyřikrát v rozmezí 5 let, a to konkrétně v letech: 1641-1643, 1643-1644, 1644-1645 a 1645-1646. Vyúčtování bylo prováděno u peněz obecních a zádušních. Na základě sumarizace všech daných účtů týnecké agendy byl vidět jasně zřetelný pokles příjmů a výdajů obecních peněz po každém roce vyúčtování. V případě zádušních peněz byly výsledné sumy velice proměnné a vytváří křivku, kdy hodnoty v každém roce byly buď stoupající nebo klesající. Ve všech čtyřech obdobích písař postupoval při vyúčtování vždy stejně. Nejprve byl v úvodu zápis, kdy vyúčtování agendy proběhlo, dále kdo jí byl přítomen a na jakou měnu bylo vyúčtování spočteno. Následoval údaj o starém příjmu z předešlých let a poté již přišly na řadu příjmy a výdaje peněz obecních a zádušních. Na konci každé složky příjmů a výdajů všech sumarizovaných položek byl písařem proveden celkový součet. Odlišným znakem od všech ostatních obcí byl nižší počet členů zasedajících v městské radě. V případě městečka Týnce nad Labem se počet pohyboval okolo 7-9 členů městské rady. V ostatních městských obcích jich nalezneme v počtu cca 12 osob.

5.1.1 1641-1643

První v pořadí je agenda, která byla vyhotovena v období od **20. června 1641 do 21. února 1643** a její zápis byl učiněn třináctého dne měsíce února léta Páně 1643. Na každé stránce byl písařem proveden mezisoučet daných položek a v závěru byla vyčíslena finální suma každého účtu. Přítomny tomuto vyúčtování byly níže zmíněné osoby radní. Veškerá sumarizace všech položek byla učiněna v měně groši míšeňském. V zápatí tohoto zápisu byl uveden starý příjem obecních peněz za rok 1641, jenž čítal 37 kop, 16 grošů míšeňských a 5 denárů.

Tabulka 35 - Složení městské rady obce Týnec nad Labem v období 1641-1643

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Starší městský	Šimon Kousek
Městská rada	Jindřich Kolínský, Martin Rosa, Jan Řepínský a Joachym Specinger a radní konšelé
Kostelníci	Jan Svoboda, Václav Kroupa

Týnec nad Labem.
 1643. 23. 23.
 dne. Februarie. W. přistomnost; Vrobenko. a
 Sta. tá. Snelgo. Vyliv. Franc. Sance. Puzgkca. ta.
 Korvile. Blaurpna. via. Vainorvie. a. B. S. W. in. i.
 J. M. W. omsteko. V. S. ar. se. V. S. k. k. o. a. V. S. k. k. o.
 Arale. Naddo. V. S. P. an. str. i. P. an. d. k. k. o. a. S. m. k. o. n. o.
 k. k. o. S. V. o. t. m. o. r. a. a. S. y. m. o. n. K. a. r. i. s. t. S. t. a. r. s. y.
 S. y. n. e. r. z. y. c. h. K. o. l. o. n. i. s. t. y. M. a. r. t. i. n. K. o. s. a. J. a. n. V. S. e. p. i. n. s. t. a.
 a. D. o. a. c. h. y. n. o. S. p. e. c. z. i. n. g. e. r. D. i. m. i. S. p. o. l. i. K. a. d. o. n. i. K. o. n. s. e. l.
 S. e. l. V. S. e. j. g. r. a. V. S. o. b. i. e. S. p. e. n. i. e. b. V. S. e. c. n. i. e. b. o. d. 60.
 dne. S. u. n. y. A. o. 1641. V. S. o. 61. dne. F. e. b. r. u. a. r. i. e. a. t. o.
 P. r. i. s. t. o. m. n. o. s. t. 1642. S. p. r. i. s. t. o. m. n. o. s. t. V. S. e. j. g. r. a. d. s.
 K. o. s. i. e. b. a. d. V. S. e. c. n. i. e. b. V. S. y. d. a. r. v. a. l. V. S. e. j. n. i. l. y. S. p. o.
 v. e. d. b. n. a. B. r. o. s. s. i. m. S. u. s. t. a. t. y.

Soudem.
 o. P. o. s. t. u. S. a. r. k. o. f. 1641. V. S. e. j. n. i. r. n. e. m. S. p. r. i. s. t. o. m. n. o. s. t.
 S. t. a. r. s. y. c. h. a. K. o. n. i. s. e. l. y. c. h. S. e. n. i. e. b. r. e. k. t. o. r. e.
 S. u. m. m. i. r. S. u. s. t. a. t. y.
 37. 1642. 23.

Obrázek 7 - Úvodní zápis městského počtu Týnce nad Labem z let 1641-1643, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty, Státní oblastní archiv Zámorsk

Nejpočetnějším účtem týnecké agendy byly **obecní peníze**. V příjmech byly zde zastoupeny „*úroky z domků na obci vystavených, ze zahrad, rolí, kopanin a luk obecních*“, či nájmy z prostor obecních, jako jsou „*krámy masné, chlebné, nájmy z lázní obecních, krčmy, kovárny, ze světniček na rathause či z Šenku od šenkýřů*“. Další příjem do městské kasy přicházel z pivovaru obecního, konkrétně za várky piva bílého, ale také z várek obecních, které byly k užitku a v tom čase přišlo těch várek nákladem v celkové hodnotě 357 kop a 14 grošů míšeňských, což byla také největší položka těchto příjmů. Jiný příjem byl za suroviny, které se zpracovávaly na výrobu nápojů, jako byl chmel či slad. V dobách jarmarků bylo vybíráno také „*jarmarečné, které činilo příjem ze 4 jarmarků*“. Jinou velkou položku příjmů obecních peněz tvořil „*nájem z mlýna obecního pod městečkem, který zahrnoval i příslušenství k mlýnu náležitých ve výši 218 kop, 35 grošů míšeňských a 1 denáru*“. Posledním výnosem byly i „*příjmy z pokut pro hry a svády či jiné neřesti*“.

Co se týkalo nákladů peněz obecních, tak zde najdeme převážně položky úroků, nákladů a útrat. „*Úroky J.M.C. byly odváděné do důchodů na zámek do Pardubic a jednalo se o úroky z pivovaru obecního, ze sladovny, mlýna, krámů masných a jiných míst obecních, jež každoročně odváděly 102 kop a také v tomto čase stejnou sumu odvádí*“. Veškeré náklady byly spojené s chodem města či opravami budov a městských částí. Do tohoto segmentu se řadily „*náklady na rathaus – tj. na řemínek ke dvěma petlicím od světničky radního a zámečnickům a tesařům za opravu dveří a střechy*“. Do stejné skupiny se řadil výdaj „*Václavovi Pacovskému, který natahuje hodiny*“, nebo byly vynaloženy určité „*náklady na opravu orloje*“. Jiné náklady byly vynaloženy na chod jiných budov v obci či na úpravu obecních prostor. Konkrétně se jednalo o „*pivovar, lázně obecní, krámy masné, šatlavu, kovárnu, starou školu, obecní rybníčky, krčmu, mlýn obecní, chmelnici, sladovnu a jiné prostory*“. Další v pořadí všech vydání stály útraty. Poměrně vyšší suma byla vykázána jako „*útrata na úřednický personál*“, tj všem lidem radním a ostatním, kteří se starali o chod městečka. V tomto personálu byli zahrnuti starší radní, konšelé a starší obecní a za služby obci byl zde zmíněn i písař obecní, servus či poslové. Jiné útraty byly poskytnuté „*na lid vojenský, který do města přichází, dále lidem pohořelým a chudým, kteří též přicházejí do městečka a almužnu žádají*“. A v poslední řadě městská rada vynaložila své finanční prostředky „*na potřeby rozličné*“, kde byli zaplaceni „*formani, kteří vozili zvěř černou do Prahy či za vožení žita*“. Na základě sumarizace všech položek příjmů a výdajů byla výsledná suma příjmů bez restu nepatrně vyšší než suma vydání.

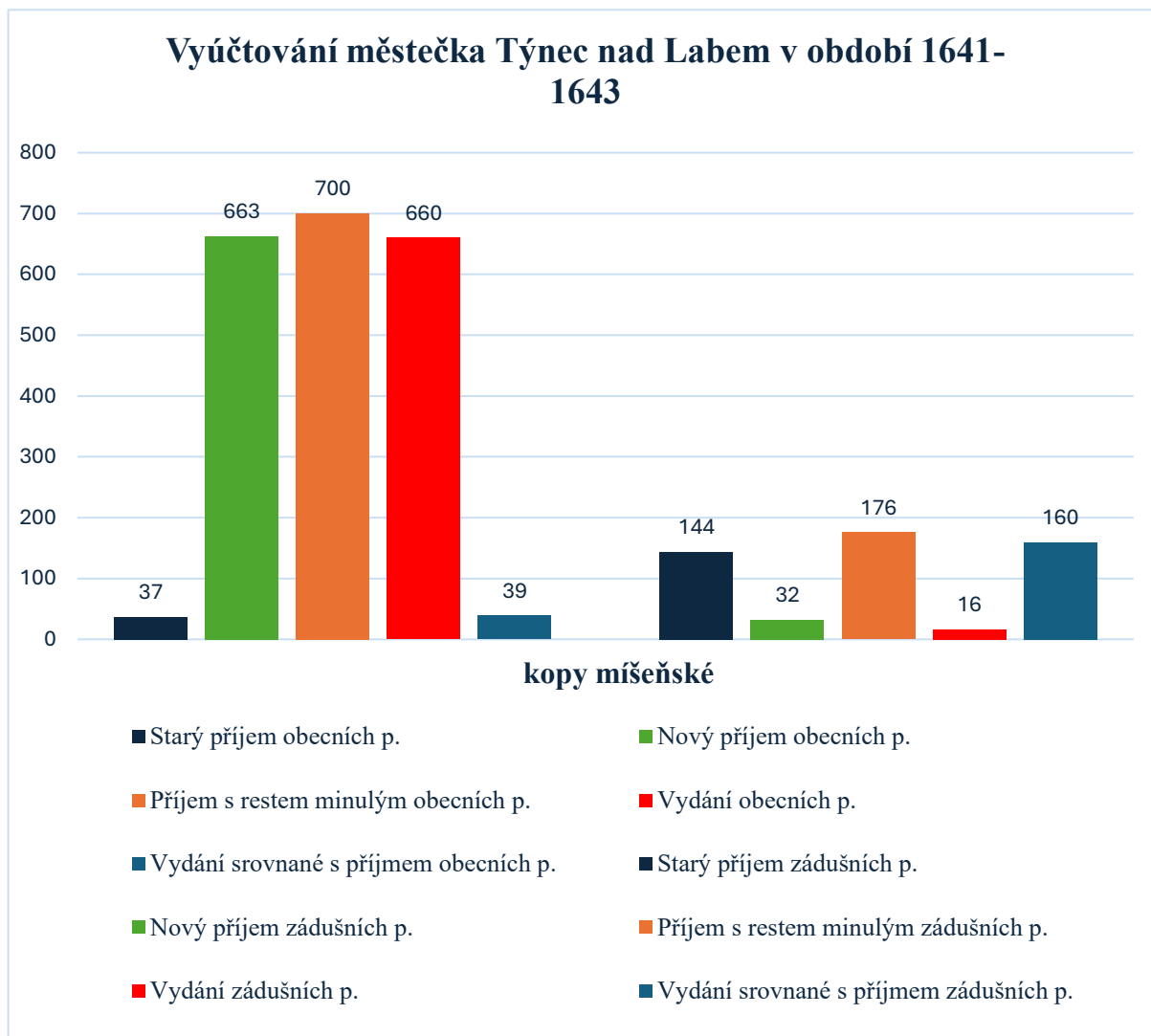
Druhým účtem zastoupeným v týnecké agendě pro období 1641-1643 byly **počty z peněz zádušních**. I v tomto účtu byl učiněn zápis, který proběhl za přítomnosti kostelníků Jana Svobody a Václava Kroupy a výsledné sumy byly učiněny v měně groše míšeňského. Pod zápisem byla uvedená zmínka starého příjmu za rok 1641, který činil 144 kop, 20 grošů míšeňských a 5 denárů.

Nové příjmy peněz zádušních byly spojeny s výnosy kolem záduší. Do tohoto účtu se řadily i „úroky z rolí, luk, kopanin kolem kostela a špitálu, či úroky z rybníka zádušního“. Další příjem byl za „dříví z lesa zádušního lidem na porůzno prodáváno“. V tomto účtu najdeme i „nájem ze špitálu nebo příjmy na poručenství z lásky odkázaných a darovaných od fyzických osob“. Největším příjmem byl počet „29 kusů krav zádušních, které byly v nájmu a jednou za rok při sv. Martinu se přijímalo od týneckých 30 grošů míšeňských“. Pro tento rok bylo přijato do městské kasy 14 kop a 30 grošů míšeňských.

Naopak vydání zádušních peněz bylo tvořeno položkami různého charakteru. Největší zastoupení v tomto účtu tvořily náklady. Jednalo se o náklady spojené se surovinami a věcmi do kostela, tj. „za víno k službám božím, za mouku k pečení hostií, za provazy, za mýdlo od praní roucha mešního či náklady na udělání velkých i malých svíci do kostela“. Další náklady byly vydány na „opravu kostela, fary, zvonice, školy a špitál“. Dodatkovou položku ve vydáních zádušních měli „potřeby rozličné“, které představovaly „poplacení poslů, kteří v potřebách vyjížděli se vzkazy, nebo zaplacení zvoníků, kteří zvonili ve svátky Boží nebo během procesů“. I v tomto případě položky příjmů zádušních peněz převažovaly nad výdaji.

Poznámka: ⁶⁸

Graf 22 - Vyúčtování městečka Týnec nad Labem v období 1641-1643

⁶⁸ Pozn.: Čtení legend je zleva doprava (vyúčtování obcí 40. léta 17. století).

5.1.2 1643-1644

Druhé vyúčtování téže obce se konalo pro období od **21. února 1643 až do 26. února 1644**. Zápis o jejím provedení byl učiněn v pátek šestadvacátého dne měsíce února léta Páně 1644. Vrchní dozor měly nad prováděnou agendou Týnce níže zmíněné osoby radní. Celková sumarizace všech položek příjmů a výdajů peněz obecních byla učiněna na groš míšeňský. Hned po zápise byl uveden starý příjem obecních peněz za rok 1642, který byl vyčíslen na 39 kop, 47 grošů míšeňských a 4 denáry.

Tabulka 36 - Složení městské rady obce Týnec nad Labem v letech 1643-1644

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Starší městský	Jan Kučera
Městská rada	Jindřich Kolínský, Matěj Fiala, Joachym Specinger, Jan Řepínský a radní konšelé
Kostelníci	Václav Kroupa, Václav Dub, Václav Zámečník

První část této agendy představovaly nové příjmy **obecních peněz**. Po úvodní zběžné kontrole se zdálo, že příjmy obecních peněz tentokrát vykazují menší sumární částku, jelikož z mnoha položek nebylo přijato do městské kasy nic. Nicméně v tomto účtu se vyskytovaly dvě nejvýše ceněné položky. Tou první byl příjem „z várek obecních, kterých se v daném roce momentálně více navařilo, protože celá týnecká obec kvůli loupežím vojenským zůstala několik neděl prázdná, a proto dle vyčíslení soupisů je do městské kasy přijato 135 kop“. Druhou nejvzácnější položkou příjmů byl „nájem z mlýna obecního pod městečkem vystaveným a míst k němu náležejících, od Jana Šusterky přijali 130 kop“. Další vysokou položku tvořily „vypůjčené peníze od týneckých radních Jana Kučery, Martina Rosy a Jindřicha Kolínského na důchod obecní, který je nepostačující“. Součet sum všech tří radních činil příjem ve výši 74 kop, 4 groše míšeňské a 3 denáry. Jiné příjmy byly za položky stávajícího charakteru, tj. „úroků z domků na obci vystavených, ze zahrad, rolí, kopanin a luk obecních“. Dále se jednalo o „nájem z krámu masných, chlebných, lázní obecních, obecní krčmy, kovárny a světniček na rathause“. Jistý příjem byl i „z uvařených 4 varů piva bílého a hořkého v místním pivovaru nebo za prodávanou sůl lidem městským“. A menší příjem byl také za vybírání „jarmarečného ze 3 jarmarků“.

Co se týče vydání obecních peněz, byla tato složka obsáhlejší. I zde opět najdeme položky stávajícího charakteru, jako byly „úroky J.M.C. do důchodu, které se odvádí na zámek do Pardubic a tyto úroky jsou odváděny z pivovaru obecního, sladovny, mlýna, krámů masných a jiných míst

obecních“. Kromě toho byla zde i zmínka v zápatí stránky, kolik úroků se ještě restíruje.⁶⁹ Vedle úroků byly zmíněny ve vydáních i „útraty, a to hlavně na úřednický personál, tj. starším radním, konšelům, starším obecním“ a byly zde zahrnuty i „vydání za služby písaře radního Václava Buzikána, servuse Petra Macka a poslů, kteří v potřebách města vyjížděli s důležitými zprávami“. Útraty zmíněné ve vydáních byly zahrnuty také na „J.M.C. lid vojenský, a to jak na jízdu, tak pěšáky či útraty na pohořelé, chudé a Turkem zajaté lidi, kteří žebrají a žádají almužnu v městečku“. Nejobsáhlejšími položkami vydání byly náklady. Ty byly různého významu. V první řadě se jednalo o „náklady na chod v budovách obecních, jako byl rathaus“. Následovaly náklady na opravu obecních míst a prostorů, tj. „spravení hodin a orloje, lázní obecních, krámů masných, sladovny, mlýna, stavu a chmelnice“. Na jiná obecní místa nevydala městská rada nic. V poslední řadě se jednalo o jiná vydání, konkrétně o „potřeby rozličné, při kterých byli vysíláni lidé s potravinami pro J.M. knížecí, tj. za ryby určené panu vachmistru do Pardubic“. Do jiných výdajů se řadily určité výdaje z přátelské vřídlosti. Mluvílo se „o počtě pánům a jiným dobrým lidem, ať vyššího nebo nižšího stavu, duchovního či světského, kteří do městečka přicházeli“. Menší výdaje padly i na vyplacení osob radních, konkrétně „Danieli Rabštejnskému, Jindřichovi Kolínskému, Rudolfovi Mensinjirovi a Václavu Buzikánovi na spravedlnost“. I zde příjmy obecních peněz převažovaly nad výdaji.

Počet z peněz zádušních se též dělil na příjmy a výdaje. Zápis byl učiněn za přítomnosti tří kostelníků Václava Kroupy, Václava Duba a Václava Zámečnicka a veškerá sumarizace byla za rok 1643 učiněna v groši míšeňském. V zápise byla zmíněna suma starého příjmu za rok 1642, který byl vypočten na 160 kop a 12 grošů míšeňských.

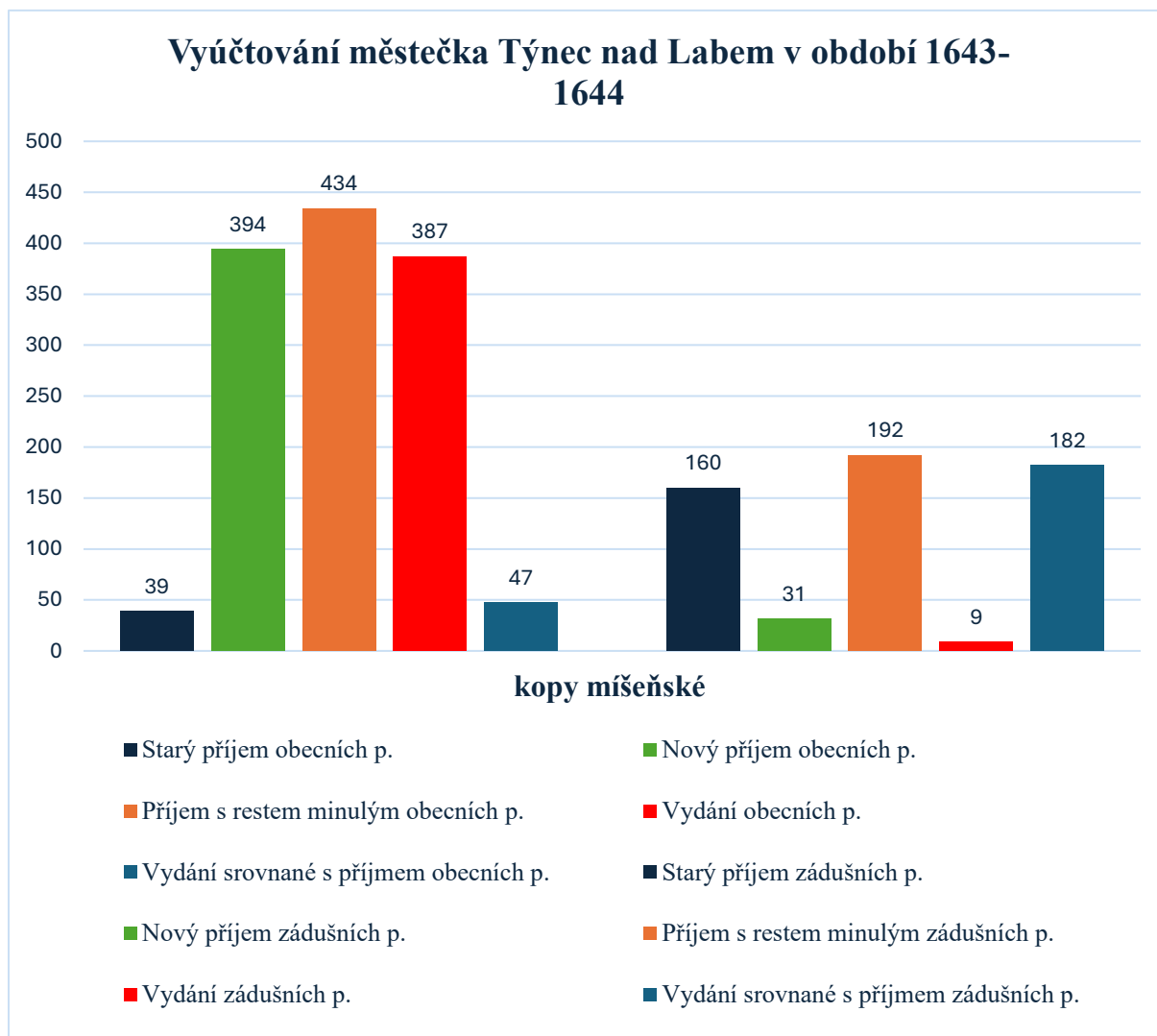
V nových příjmech byly zahrnuty veškeré služby obyvatelům, úroky a nájmy ze zádušních prostorů, nájmy a příjmy různého významu. Co se týče služeb obyvatelům, jediný příjem nalezneme v položce „proseb u kostela“. Ostatní zádušní služby obyvatelům, jako bylo „poručenství aneb odkázaný majetek sirotkům z lásky není přijato nic“. Nevykalkulovaná položka byla i za „pokuty od lidí, kteří nerespektují církevní nařízení a do chrámu Páně každou neděli a o svátcích chodit nechtějí“. Výdaje z městské kasy byly také kalkulovány z „úroků z rolí, luk, kopanin, špitálu, rybníku zádušních a též i nájem ze špitálu“. Nejvýše naceněná položka příjmů zádušního představovala „29 kusů krav, které měli v nájmu týnečtí na louce zádušní a z týchž krav odvádí jednou za rok při sv. Martinovi 30 grošů míšeňských“. V tomto čase bylo přijato 14 kop a 30 grošů míšeňských.

---

⁶⁹ Restírovat = když někdo někomu dluží (restíruje), tzn. kolik zbývá zaplatit do úplného dluhu

Naopak u vydání zádušních peněz převažovaly položky za materiál a suroviny potřebné v kostele na výrobu předmětů a věcí a ve druhé řadě se jednalo o náklady na budovy a prostory zádušní a rozličné potřeby. Do surovin a materiálů potřebných v kostele se řadily: „*víno k službám božím, mouka k pečení hostií, provazy k zvonům, mýdlo od praní roucha mešního, vosk a svíce*“, z těchto vyjmenovaných byl vosk jedinou zaplacenou surovinou, díky které byly vyrobeny svíce v kostele. Veškeré náklady se týkaly kostela, kde byly zahrnuty materiály k opravě a přípravě věcí v kostele, tj. „*vosk na výrobu svící, hřebíky k udělení oken a dalších*“. Další náklady padly na „*faru, zvonici, školu a špitál*“. Do „*potřeb rozličných*“ spadaly „*výdaje na posly, kteří byli vysíláni do Hory Kutné pro pátery a jiné věci*“. Jak u příjmů, tak u vydání nebyly sumární částky velké, ale stále převažovaly příjmy nad výdaji bez restu minulého.

Graf 23 - Vyúčtování městečka Týnec nad Labem v období 1643-1644

5.1.3 1644-1645

Předposlední vyúčtování týnecké agendy proběhlo od roku **1644 až do sv. Jiří roku 1645**. Zápis v úvodu tohoto vyúčtování proběhl za přítomnosti níže jmenovaných osob radních. Celé vyúčtování proběhlo v měně groše míšeňského. Před novými příjmy byl uveden starý příjem obecních peněz za rok 1643 a 1644, který činil 47 kop, 10 grošů míšeňských a 3 denáry.

Tabulka 37 - Složení městské rady obce Týnec nad Labem v letech 1644-1645

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Starší městský	Jan Kučera
Městská rada	Jindřich Kolínský, Jan Řepínský, Joachym Specinger, Martin Rosa, Václav Buzikán a radní konšelé
Kostelníci	Václav Kroupa, Václav Dub a Václav Pacovský

Následovaly nové příjmy **obecních peněz**. Stejně jako v loňském vyúčtování byly nové příjmy v daném roce nehodnoceny. V roce 1644-1645 nejvýraznější položku příjmů obecních peněz v městské kase tvořily výnosy z „*várek obecních, jejichž užitek i s nákladem na ně bylo přijato 235 kop, 19 grošů a 1 denár*“. Druhou nejvíce ceněnou položkou byl „*nájem z mlýna obecního pod městečkem a jiných prostorů k němu příslušejících, od Jana Libáňského je přijato 64 kop a 30 grošů*“. Poté již následovaly příjmy stálého významu. Mezi ně se řadily nájem z nemovitostí a obecních prostorů, tj. „*z domků na obci vystavěných, zahrad, rolí, kopanin a luk obecních, dále nájem krámů masných, chlebných, lázní, krčmy, kovárny obecní, pivovaru obecního a světniček na rathause*“. Do městské kasy také přicházel „*příjem z prodeje soli či příjem z třetiny obecního žita*“.

Na druhé straně byly položky vydání obecních peněz více hodnocené. V účtu vydání peněz obecních byly nejčastěji zmíněny úroky, náklady, útraty. Veškeré „*úroky jsou odváděny na zámek do Pardubic do důchodu J.M.C. z pivovaru, sladovny, mlýna, krámů masných a jiných obecních míst*“. Následovaly útraty na úřednický personál, který se staral o chod obce, tj. „*starší důchodní, konšelé, starší obecní, ale také písař městský, servus a poslové*“. Jiné útraty byly vykázány na „*lid vojenský J.M.C., tj. jízďe i pěšímu vojsku, které do obce přijíždějí*“. Další zastoupení zde měly náklady, které se ve větší míře týkaly chodu budov obecních či obecních prostorů, nebo náklady spojené s opravami městských prostorů. Do všech těchto nákladů byla zahrnuta „*chalupa pastušky, pivovar, krámy masné, sladovna, mlýn obecní a chmelnice*“. Jedním z vysoce hodnocených nákladů bylo „*vaření piva pro lid vojenský i obecní a stejné náklady pokrývají suroviny na pivo, jako je chmel, slad, pšenice a ječmen*“. Jistý výdaj zde zmíněný byl za suroviny a materiál, tj. „*za papír a vosk*“. Jiné menší

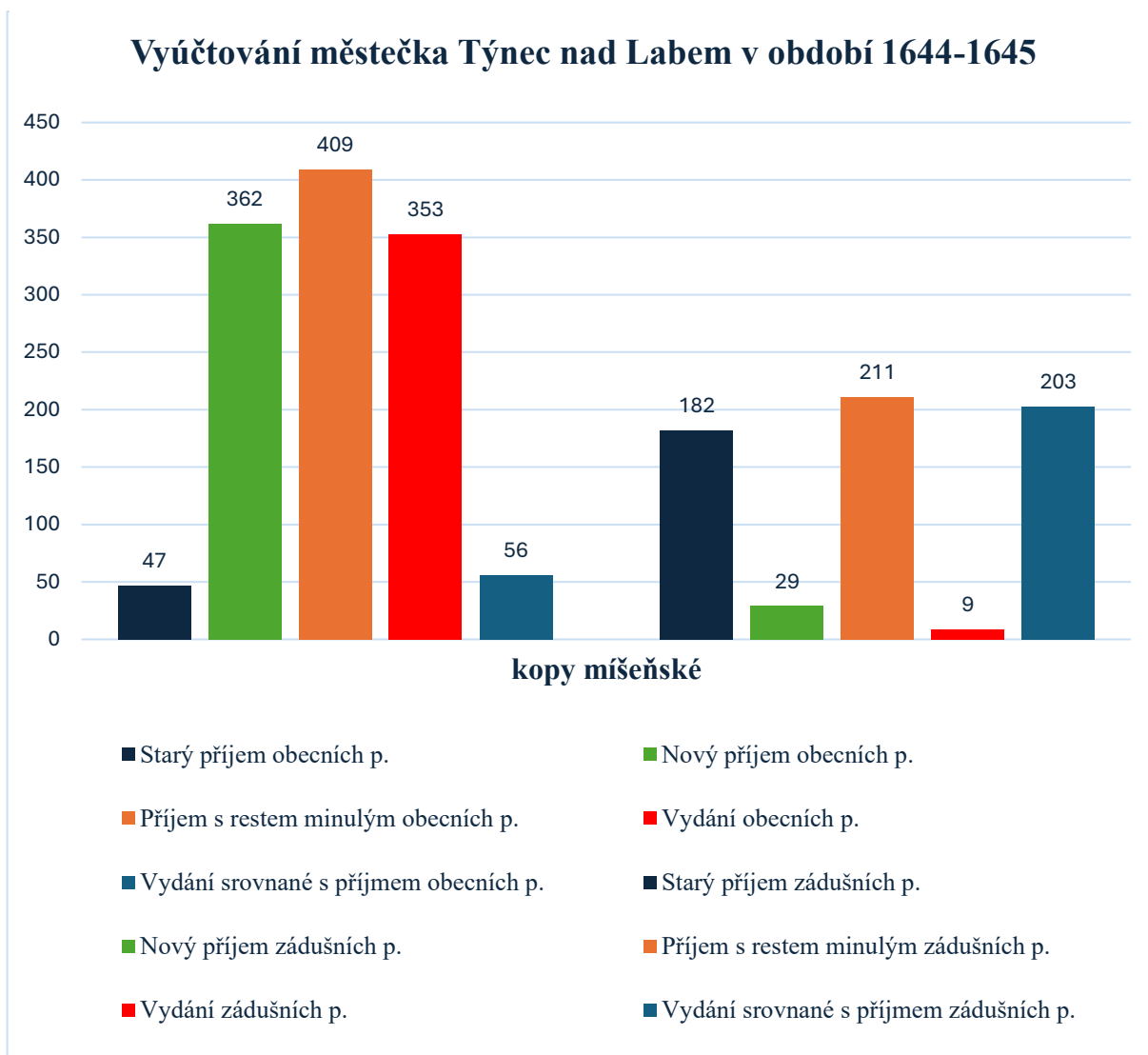
vydání bylo vykázáno na „*vyplacení osob vyššího a nižšího stavu, tzn. duchovní i světské a jedná se o pocty pánům a jiným lidem*“. A v poslední řadě byl zde vyšší výdaj městské rady, který byl vykázán pro dlužníky. V účtu byly zmíněny i rozličné potřeby, které nebyly tentokrát naceněny, stejně jako jiná ostatní vydání. Po celkové sumarizaci příjmy převažovaly nad výdaji.

Zápis učiněný v **účtu zádušních peněz** byl proveden za přítomnosti výše zmíněných tří kostelníků obce Týnce nad Labem a výsledné sumy vypočtených položek příjmů a výdajů byly učiněny v měně groše míšeňského. Stejně tak byl zmíněn i starý příjem tohoto vyúčtování za roky 1643, 1644 a 1645, který byl spočten na 182 kop, 20 grošů míšeňských a 5 denárů.

Na základě shrnutí všech nových příjmů zádušních peněz v daném období lze konstatovat značný finanční úbytek. Nicméně se jedná opět o služby zádušního lidem, či úroky a nájmy ze zádušních prostor. Do služeb záduší se řadily „*prosby u kostela, prodávané dříví lidem ze zádušního lesa, či počet 29 kusů krav, které měli týnečtí obyvatelé na nájmu na loukách zádušních*“. Úroky odváděné do počtu zádušního byly „*z rolí, luk, kopanin, a rybníka, který záduší náleží*“. Do zádušní kasy byl též odváděn „*nájem ze špitálu od Martina Siváka*“. V tomto účtu byly také zmíněny „*pokuty od lidí, kteří do chrámu Páně nechodí*“, ale tato položka nebyla naceněna. Do příjmů zádušních byla také přijata taxa „*4 kop za prodávané ovoce z vinice*“.

Do vydání zádušního spadaly položky za suroviny a materiál do kostela, tj. „*za víno k bohoslužbám, za mouku k pečení hostií, za mýdlo k praní roucha mešního, dále za vosk k výrobě svíci a dalších věcí*“. Kromě surovin a materiálů do kostela bylo vydání spojeno i s náklady na prostory zádušní, tj. „*kostel, fara, zvonice, ale také škola a špitál*“. Jiné výdaje byly určeny „*lidem, kteří vykonávali služby v chrámu Páně, dále lidem, kteří mlátili obilí z třetiny zádušní či za potřeby rozličné*“. Do těchto potřeb patřil i „*výdaj na zaplacení poslů, kteří byli vysíláni se vzkazy, nebo zaplacení zvoníků*“. I v tomto případě příjmy převažovaly nad výdaji.

Graf 24 - Vyúčtování městečka Týnec nad Labem v období 1644-1645

5.1.4 1645-1646

Závěrečná sumarizace agendy týnecké obce probíhala v době **od sv. Jiří 1645 až do sedmnáctého dne měsíce dubna roku 1646**, kdy také byl učiněn záznam o uskutečnění sumarizace agendy. Byly zde přítomny níže jmenované osoby radní. Celá vyhotovená agenda byla učiněna v měně na groš míšeňský. Pod zápisem byl udán starý příjem obecních peněz za rok 1645, jenž činil 56 kop, 1 groš míšeňský a 4 denáry.

Tabulka 38 - Složení městské rady obce Týnec nad Labem v letech 1645-1646

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Starší městský	Jan Kučera
Městská rada	Jindřich Kolínský, Joachym Specinger, Martin Rosa, Jan Řepínský a Václav Buzikán a radní konšelé
Kostelníci	Václav Kroupa, Václav Dub a Václav Tobiášů

Poté byly v agendě zaznamenány nové příjmy **obecních peněz**. Tyto příjmy byly tvořeny úroky z obecních prostor a nemovitostí, tj. „*úroky z domků na obci vystavených, zahrad, rolí, kopanin a luk obecních*“. Dále do příjmů přicházely peníze za „*nájem z krámu masných, chlebných či z lázní, krčmy a kovárny obecní a světniček na rathause*“. Další nájem vykázaný v příjmech byl z „*vinice od Pavla Rychlého, kde vinice patří pozůstalé Martě Sirotkové po nebožtíku Jakobovi Aronovi*“. Největší příjem byl tvořen „*nájmem z mlýna obecního a míst k mlýnu náležejícím, od dvou mlynářů za rok 1645 a 1646 přijala městská rada 55 kop, 28 grošů a 3 denáry*“. Poté následovaly jiné příjmy, do kterých se řadil např. „*příjem z pivovaru obecního, kde se bílé či hořké pivo vaří, dále z várek obecních a jejich nákladů na ně, které jsou užitkem pro všechny či příjem z třetiny obecní a 2 korců žita*“. Dalším příjmem byl z prodeje soli, kterou kupoval za své peníze Václav Pacovský a následně rozprodával dál a z nashromážděného výdělku odváděl peníze do městské kasy. Jistým příjmem v kase bylo „*jarmarečné z tří jarmarků v dobách jejich konání*“. Další položky příjmů nebyly ceněny a za daný rok z nich nebylo přijato nic.

V položkách výdajů obecních peněz se nejčastěji setkáváme s úroky, náklady a útratami. Úroky se odváděly z obecních prostor na zámek do Pardubic do J.M.C. do důchodu, a to konkrétně „*z pivovaru obecního, sladovny, mlýna, krámů masných a dalších prostorů*“. Poté byly zde zmíněny útraty, a to hlavně na úřednický personál a městskou radu, tj. „*na starší důchodní a obecní, konšelé, ale též písaři radnímu a servusovi za služby obci*“. Kromě těchto útrat byly zde i „*útraty lidí vojenských, tedy jízdy a pěších, kteří do obce přijížděli a přicházeli*“. Nejpočetnější výdaje tvořily

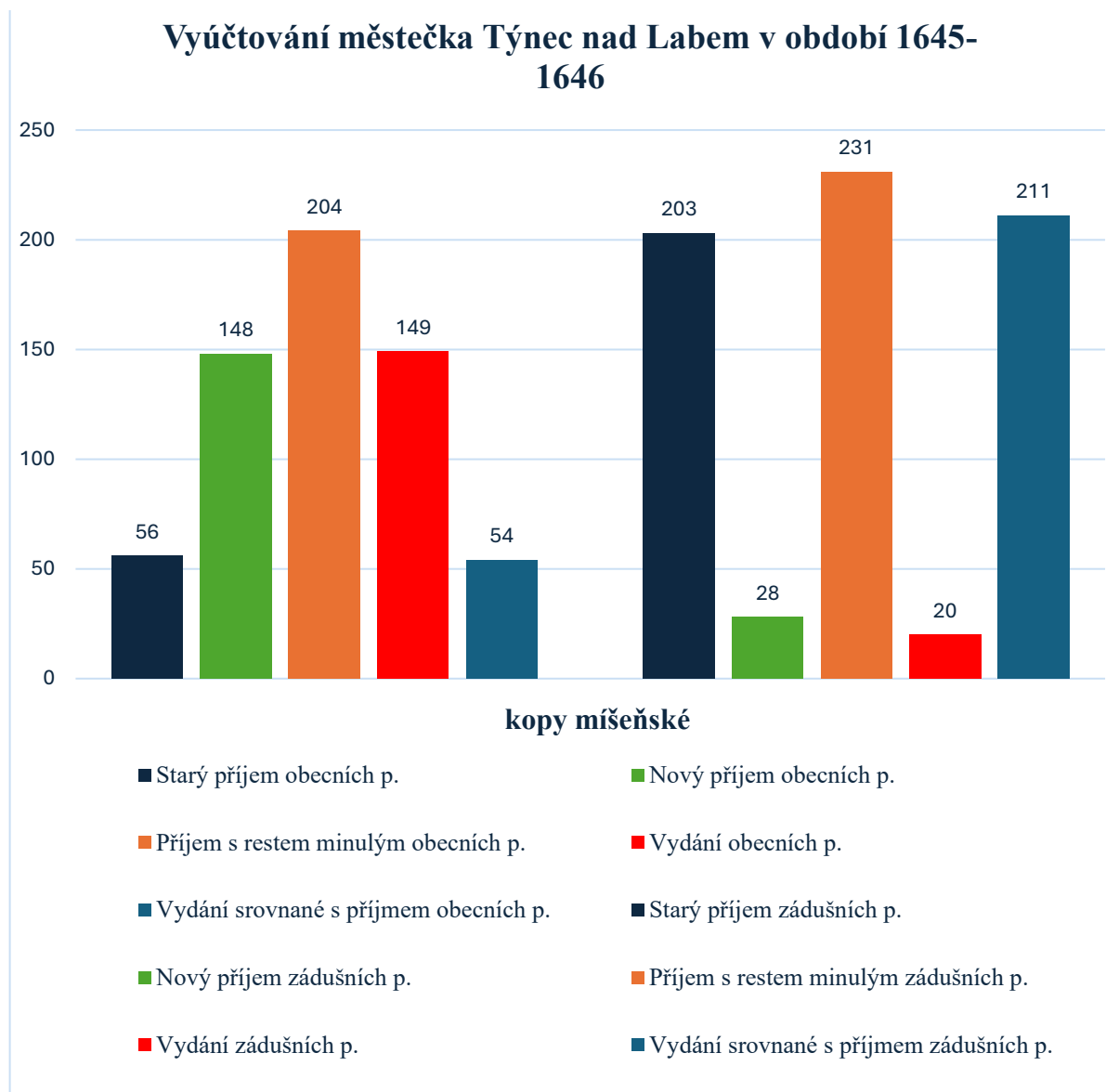
náklady, které se dělily na dvě kategorie. V první řadě se jednalo o náklady na opravu budov a městských částí, tj. „zaplacení Václavu Pacovskému za spravování hodin, náklad na orloj či náklady na pivovar, kde jsou zaplacení Jan Děkan a Václav Musil“, kteří spravovali a sháněli materiál na opravu pivovaru. Do této kategorie patřily i „náklady na krčmu, sladovnu, mlýn obecní a chmelnici“. Ostatní náklady spojené s opravami a chodem budov obce nebyly naceněny. Do druhé kategorie se řadily náklady na materiál či náklady na suroviny, tj. „za papír, karleš a vosk zelený, ale také náklady na vaření piva“. Jiné výdaje byly vykázány na zaplacení řemeslníků, potřebných lidí, ale také lidem chudým či vznešeným, tj. „poslům, kteří v potřebách obecních byli vysíláni se vzkazy či pohořelým a chudým lidem, kteří v městečku žebrají o almužnu“. A v poslední řadě menší výdaje byly za „rozličné potřeby, tj. na kontribuci půjčenou na ryby a pivo pro lid vojenský J.M.C“. Na jiná vydání, která byla v prameni dále uvedena, nebylo vydáno nic. V tomto případě vydání převažovala nad příjmy, ale pouze nepatrně.

Druhým účtem v letošní týnecké agendě byly **peníze zádušní**. Při vyhotovení zápisu byli přítomni výše zmínění tři kostelníci a veškeré vyúčtování proběhlo v měně groše míšeňského. Po tomto úvodu byl též uveden starý příjem peněz zádušních za rok 1645, který čítal 202 kop, 53 grošů míšeňských a 5 denárů.

Nové příjmy zádušních peněz byly stejně jako v předešlých letech tvořeny položkami stálého významu, tj. „zádušní služby prokazované lidem, úroky a nájmy ze zádušních prostor či nemovitostí, nájemné za dobytek“ a další. Mezi zádušní služby prokazované lidem se řadily „prosby u kostela, či určitý příjem na poručenství z lásky darovaný od Michala Čermáka“. Do zádušní pokladny také přicházely peníze „za lesy a dříví, jež je prodávané lidem“. Za zakoupené nemovitosti či prostory lidé platili „úroky z rolí, luk, kopanin či rybníčků, které k záduši náleží a stejně tak platí Martin Sivák a Václav Musil i nájemné ze světniček na faře a odvádí se nájemné ze špitálu“. Lidé též odváděli nájemné za „29 kusů krav, které měli v nájmu na louce zádušní“. Závěrem těchto příjmů byl i výnos z vinice od Pavla Rychlého.

V kategorii vydání bylo mnoho položek prázdných, jelikož městská rada v té době nevydala na ně nic. Z hodnocených položek vydání zde nacházíme náklady na budovy spojené s jejich opravou, tj. „kostel, fara a zvonice“. Jiné náklady byly spojeny s nákupem materiálů a surovin potřebných v kostele, tj. „za provazy k zvonům či za mýdlo k praní roucha mešního“. Jednou z dalších položek byl výdaj městské pokladny za „tři korce piva pro pány pátery na období o svátcích vánočních“. Na základě shrnutí všech položek příjmů a výdajů zádušního účtu příjmy převažovaly nad výdaji.

Graf 25 - Vyúčtování městečka Týnec nad Labem v období 1645-1646

Tabulka 39 - Souhrnné počty městečka Týnec nad Labem ve 40. letech 17. století

	Léta 1641-1643	Léta 1643-1644	Léta 1644-1645	Léta 1645-1646
Počet z peněz obecních	Počítáno na kopy, groše míšeňské a denáry			
Starý příjem	37-16-5	39-47-4	47-10-3	56-1-4
Nový příjem				
(bez restu)	663-15-4	394-18-4	362-33-3	148-11-6
(i s restem)	700-32-2	434-6-1	409-43-6	204-13-3
Vydání	660-44-5	386-55-5	353-42-2	149-41-1
(rovnaje příjem s vydáním)	39-47-4	47-10-3	56-1-4	54-32-2
Počet z peněz zádušních	Počítáno na kopy, groše míšeňské a denáry			
Starý příjem	144-20-5	160-12-0	182-20-5	202-53-5
Nový příjem	31-55-0	31-49-6	29-23-6	27-57-4
(i s restem)	176-15-5	192-1-6	211-44-4	230-51-0
Vydání	16-3-5	9-41-1	8-50-6	19-59-5
(rovnaje příjem s vydáním)	160-12-0	182-20-5	202-53-5	210-51-2

5.2 Holice

Druhou obcí zmíněnou v městských počtech pardubického dominia byly Holice. V případě Holic byla provedena agenda, stejně jako u Týnce nad Labem, celkem čtyřikrát, a to v rozmezí let 1641-1646. Každé vyúčtování se provádělo zpravidla za každý jeden rok a probíhalo u účtů peněz obecních a zádušních. Dle zjištěných údajů z pramene byly i zde výsledné hodnoty příjmů a výdajů obecních peněz v rozmezí pěti let značně klesající, ale převažující příjmy nad výdaji nalzáme pouze v prvním období holické agendy. Naopak v účtu zádušním byly hodnoty výnosů a nákladů klesající i stoupající. Pouze ve třetím období této agendy převažovaly výdaje nad příjmy. Každé vyúčtování mělo velmi propracovanou strukturu s ohledem na zaznamenané údaje. V první části každé agendy byl uveden zápis s počtem přítomných lidí, kteří stáli při sepsání a na konci seznamu byla uvedená měna, ve které byly položky účtovány. Pod zápisem se nacházel údaj o starém příjmu z minulých let a poté již následovaly důkladně rozpracované položky příjmů a výdajů peněz obecních a zádušních.

5.2.1 1641-1642

První vyúčtování městečka Holice probíhalo od roku **1641 až do třináctého dne měsíce února roku 1642**. Zápis byl učiněn léta Páně 1643 za přítomnosti níže jmenovaných osob radních. Celkové vyúčtování proběhlo v měně groše míšeňského. Pod zápisem byl uveden starý příjem obecních peněz za rok 1640 v celkové hodnotě 58 kop, 22 grošů míšeňských a 6 denárů.

Tabulka 40 - Složení městské rady obce Holice v letech 1641-1642

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Starší městský	Václav Bláha
Městská rada	Mikoláš Pecina, Jan Šupík, Jan Švihnos, Jan Kovář, Martin Buchal, Adam Pekař, David Balcar, Mikoláš Halda, Jan Pivnar, Jakub Pavel, Jakub Bělecký a radní konšelé

Velmi podrobně byly rozpracované nové příjmy **obecních peněz**. V těchto nových příjmech nacházíme platby úroků, jež platili sousedé jednou za rok vždy v období sv. Havla. Zmínění sousedé platili na úroky buď po 1 nebo 4 anebo 8 groších míšeňských a celkově vybraná částka činila 33 grošů míšeňských. Tato částka byla přidána do městské kasy k ostatní sumě, která činila 1 kopy a 6 grošů míšeňských. Další úroky platili jednou za rok při sv. Havlu sousedé z domků, které si postavili v obci. Celková částka tohoto příjmu v městské kase činila 4 kopy a 4 groše míšeňské. Kromě úroků byly do příjmů odváděny i nájmy. Nájmy byly odváděny z obecních prostorů, které lidé platili. Řadil se sem „*nájem z lázní obecních, třídy obecní, domu radního, z malé světničky a jedné komory*“. Nájemné

také platilo 6 sousedů, kteří měli v nájmu velikou louku obecní. Dále sousedé hradili také „*nájemné z kusu luk obecních, či rolí orných*“. Poté následovaly jiné příjmy. Zde byly zmíněny příjmy za prodávané suroviny, tj. „*za prodávanou sůl Jiřím Horníkem slanařem obecním či za prodej ryb z rybníčků obecních*“. Byl zde také zmíněn odvod nájemného holickými za 12 krav obecních. Menší kategorii zde v příjmech zastupovaly příjmy z gruntů, kde jediná ceněná položka byl příjem z gruntu Václava Krahulíka po 5 kopách míšeňských.

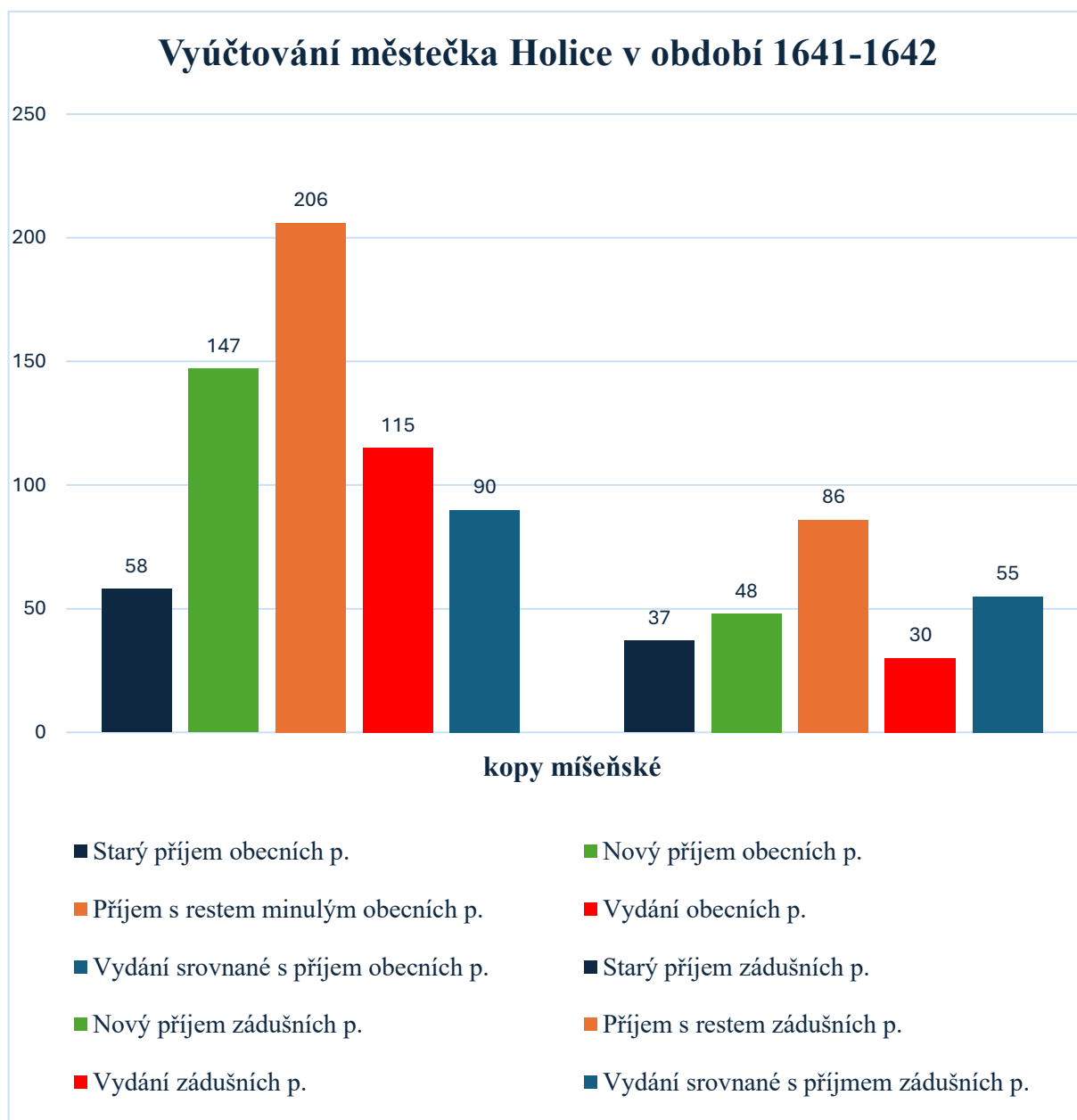
V kategorii vydání obecních peněz zde najdeme nejčastěji položky útrat, nákladů a jiných výdajů. Z útrat to byly hlavně „*útraty úřednické*“, tedy peníze osobám radním, které zastávaly svůj úřad a peníze vynakládaly na věci potřebné nebo na zaplacení osob, které v chodu městečka pomáhaly. V tomto úřednickém personálu byl zmíněn purkmistr a konšelé, dále Jindřich Šimůnek písař radní a Václav Španěl servus za jejich služby a Mikoláš Blažek za natahování hodin a mazání orloje. Poté byly zde náklady. Mezi ně se řadily „*náklady na hodiny a orloj*“, kde byla potřeba zaplatit materiál. V této složce byl zmíněn i menší „*výdaj na vosk a papír k potřebám obecním*“. V dalších nákladech byly zmíněny výdaje na další obecní budovy a prostory, jako byl „*dům radní, lázně obecní, chalupa pastušky, šatlava, rybníky obecní a škola*“, kde bylo potřeba peněz na materiál a zaplacení řemeslníků. A v poslední řadě se jednalo o „*potřeby rozličné*“. Po kontrole převažovaly položky příjmů nad položkami výdajů.

Následoval **účet zádušních peněz**. Jako první byly zde zmíněny příjmy z „*proseb u kostela*“. Vždy byl zde zmíněn datum a určitá částka přijatá do městské kasy. V celkové výši činily tyto prosby 8 kop a 4 groše míšeňské. Do příjmů se též řadily i „*příjmy z gruntů fyzických osob*“, kde bylo ceněno pouze pár položek. Dále zde nacházíme příjem nájemného od holických za 27 krav v nájmu na louce zádušní, kdy v období sv. Martina byl do městské kasy uveden příjem 27 kop. Druhou položkou byl příjem ze starého dříví, které bylo prodávané pro potřebu zádušní za 15 grošů míšeňských a 5 denárů. Třetí položkou byly pokuty od holických měšťanů za svou všetečnost po 2 kopách. Jiný příjem putoval do městské kasy od pana šafáře, který vydal částku k záduší z gruntu Jiříka Horníka 5 kop. Ze zbylých položek nebylo přijato nic.

Vydané peníze z účtu zádušního byly vynaloženy na suroviny a materiály do kostela, tj. „*za víno, za mýdlo k praní roucha mešního a jiných věcí*“. Dále jsou zmíněny náklady, které byly v účtu zaneseny jako „*náklady na dům farní*“, kde byli zaplaceni lidé, kteří opravovali části domu a starali se o jeho chod. Byla zaplacena jejich práce. Další byly „*náklady na kostel a krchov*“, kde byli opět zaplaceni lidé, kteří dělali jednotlivé úkony kolem kostela a také byl proplacen i materiál. Stejně tomu bylo i v „*nákladech na zvonici a zvony*“. A v poslední řadě padly náklady na „*potřeby rozličné*“, kde byli zaplaceni „*poslové, kteří do Pardubic se vzkazy vysílání byli*“, nebo byly zde zaneseny „*útraty*“

za první slouženou mši či útraty pana pátera“. V těchto potřebách bylo zaznamenáno více položek. Po sumarizaci zádušního účtu lze konstatovat, že příjmy převyšovaly výdaje.

Graf 26 - Vyúčtování městečka Holice v období 1641-1642

5.2.2 1643-1644

Nové vyúčtování holické agendy se konalo v období od **13. února 1643 až do 6. února 1644**. Veškerá kontrola a sumarizace celého vyúčtování proběhla ve čtvrtek po neděli Kejchavné⁷⁰, tj. třetího dne měsíce února léta Páně 1644, kdy také byl učiněn záznam o vykonání agendy. Agendě byly přítomny níže jmenované osoby radní a celková agenda byla vypočtena v sumě groše míšeňského. Za zápisem byl dán starý příjem obecních peněz za rok 1642, který byl vypočten v hodnotě 90 kop, 19 grošů míšeňských a 4 denáry.

Tabulka 41 - Složení městské rady obce Holice v letech 1643-1644

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Starší městský	Václav Bláha
Městská rada	Mikoláš Pecina, Michal Vorel, Jan Švihnos, Jan Kovář, Martin Buchal, Adam Pekař, Ondřej Čapek, Vavřinec Zářecký, Jakub Páral, Jakub Bělecký, Václav Pláten Barvíř a radní konšelé

Prvním analyzovaným účtem byly nové příjmy **obecních peněz**. Do těchto nových příjmů byly zahrnuty platby úroků sousedů jednou za rok a též platby úroků za vystavené nemovitosti na obci holické, kde v obou případech platili sousedé po různých částkách. V prvním případě bylo přijato do městské kasy 33 grošů míšeňských, ve druhém 1 kopa a 38 grošů míšeňských. Do nových příjmů se také řadily nájmy z různých obecních prostorů, tj. „*nájmy z lázní obecních, domu radního*“. Do téže kategorie patřily i nájmy z vnějších prostranství, tj. „*Václav Vlach odvádí nájemné z druhé polovice zorané louky, která mu byla pronajata pod plat nebo se nájemné vybírá od Jakuba Němečka a Václava Synka po 20 groších z pronajatých tří kusů luk obecních*“. Jelikož byl ale 3. díl louky nesklizený, bylo tak odvedeno do městské kasy pouze 40 grošů míšeňských za dva kusy pronajaté louky. Nájemné se vybralo i za role orná od sousedů. Další kategorií příjmů tvořil příjem ze surovin a jejich prodeje, tj. „*příjem od Jiříka Horníka slanaře obecního, který prodával sůl v bečkách lidem domácím i přespolečným*“. Do jiných příjmů se řadil příjem „*od sousedů za pastvy borů či nájem ze 14 krav obecních*“. Druhou kategorií ve výnosech obecních peněz byly „*příjmy z gruntů*“ jednotlivých osob, kde ani od jedné osoby nebylo vybráno nic.

⁷⁰ Neděle Kýchavná/Kýchavá = 3. postní neděle (lat. Oculi); své jméno si vysloužila podle moru, který vypukl v Římě v 6. stol.

Naproti tomu vydání obecních peněz bylo tvořeno útratami, náklady a jinými výdaji. První v pořadí celkového vydání byly „*útraty úřednické*“, kde byly zmíněny úkony osob radních, které vykonávaly. Další útraty byly vynaloženy na „*purkmistra, konšely a jejich práci, dále Jindřichovi Šimůnkovi, písaři radnímu a Martinovi Tomkovi, servusovi za služby*“. Útraty purkmistra a konšelů byly zde zmíněny dvakrát. V těchto druhých útratách najdeme i „*zaplacení sousedů, kteří v potřebách obecních byli vysíláni do Pardubic i jinam*“. Druhá kategorie výdajů se týkala nákladů. V první řadě to byly náklady na spravování věcí a budov obecních a zaplacení lidí za jejich práci. Jednalo se o „*náklady na spravování hodin a mazání orloje*“ a plat lidem, kteří se starali o tyto úkony. Jiné náklady byly za „*papír a vosk zelený k potřebám obecním, spravování haltýře, 2 okna do malé světničky*“. Do druhé kategorie se řadily náklady na chod budov obecních, kde byly naceněné položky pouze u školy. Třetí kategorií výdajů tvořily náklady na skupiny lidí v městečku. Jedná se o „*lid vojenský, který fedruňk⁷¹ v obci žádá, dále za jídlo a pití a v poslední řadě jistou finanční hotovost na cestu vojsku z regimentu Obrsta⁷² Filipa z Ředic, které zde v Holicích tři dny zůstalo*“. Do stejné kategorie patřily i výdaje „*na lid chudý a pohořelý*“. V závěru tohoto vydání byly zmíněny náklady na materiál ke spravování věcí, zaplacení osob a za „*rozličné potřeby*“. Po konečné sumarizaci všech hodnot je zde zřetelný pokles příjmů a nárůst výdajů peněz obecních.

Druhý účet zaznamenaný v této agendě je **účet zádušní**. V úvodu tohoto účtu byl zmíněn starý příjem za rok 1642, který činil 55 kop, 45 grošů míšeňských a 3 denáry.

V nových příjmech peněz zádušních nalezneme „*prosby u kostela*“, které se konaly vždy v určitém datu a celkový příjem byl z těchto proseb 1 kopa, 27 grošů míšeňských a 2 denáry. Další příjem byl v podobě naturálií neboli sousedských darů, tj. „*příjem z vajec, která sousedé z lásky darovali. Platby sousedů za pšenici či oprava fary, na kterou přispěli kostelníci z Ředic a Vysokého Chvojna či za zvonění velkým zvonem za mrtvé tělo*“ byly vykázány jako jiné příjmy. Druhou kategorií výnosů byly příjmy z gruntů, kde byl naceněn pouze příjem z gruntu Ondřeje Čapka a příjem ze 27 krav zádušních od sousedů, které se pásly na louce zádušní.

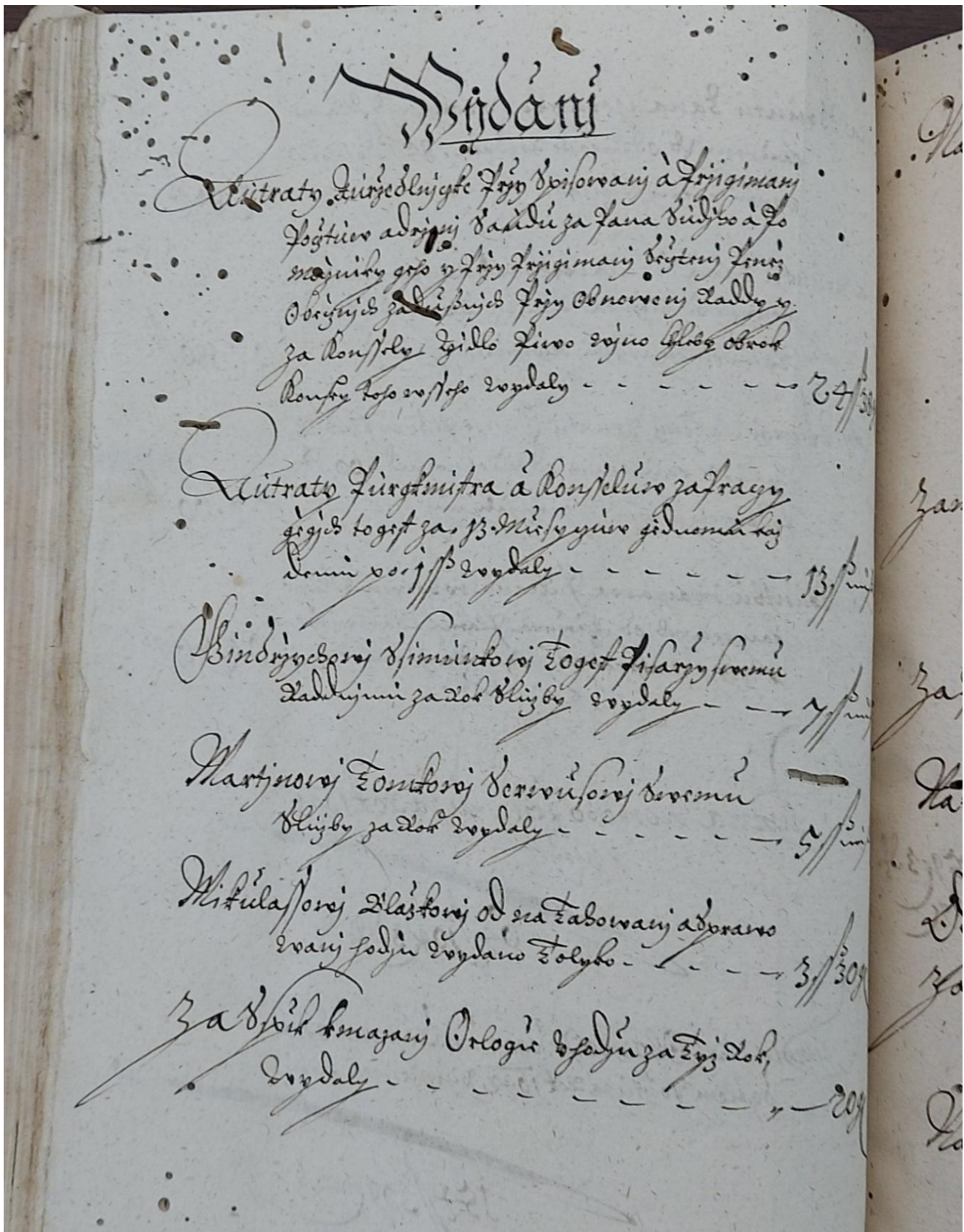
Stejně jako v předchozích letech byly výdaje zádušních peněz použity na suroviny a materiál do kostela, tj. „*za víno k bohoslužbám, za mýdlo k praní roucha mešního, špek za mazání čepů u zvonů a za vosk*“. Další menší výdaj byl určen „*provazníkům za upevnění provazů ke zvonu, který visí*“. A následovaly další náklady, tj. „*náklad na dům farní a zvonici*“. Na kostel a krchov nebylo vydáno nic. V poslední řadě byly zde vydány peníze „*za obědy pánům farářům a na potřeby rozličné,*

---

⁷¹ Fedruňk = finanční podpora

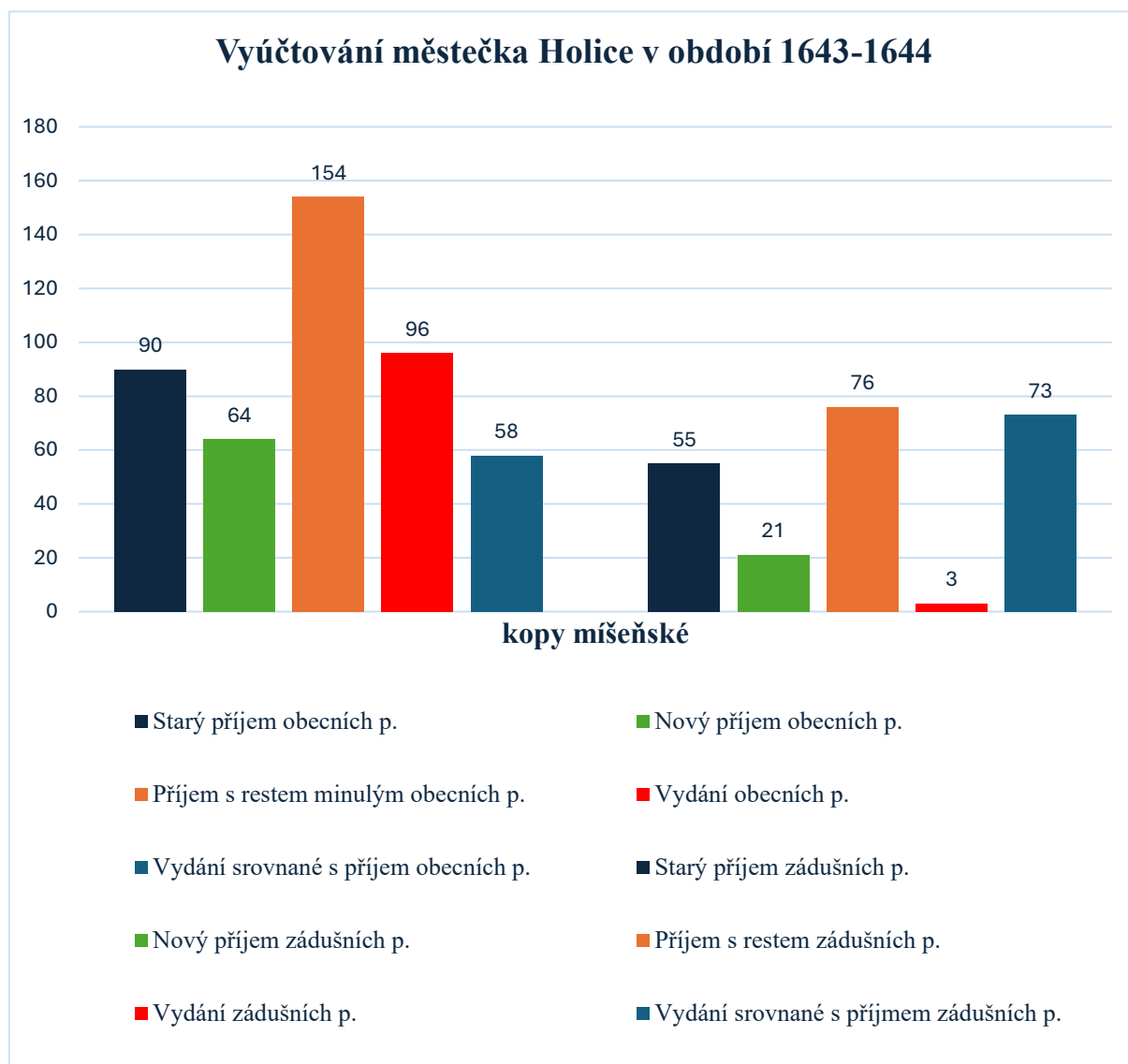
⁷² Obrst = plukovník (označení vojenské hodnosti v R-U armádě)

tj. za svaté křížmo do Chrámu Páně ke křtu malých dětí“. Po shrnutí a kontrole účtu zádušního byla vidět převaha příjmů nad výdaji.

Obrázek 8 - položky Vydání obecních peněz, druhé vyúčtovací období městečka Holice; Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městských počtů, Státní oblastní archiv Zámorsk

Graf 27 - Vyúčtování městečka Holice v období 1643-1644

5.2.3 1644

Třetí v pořadí holické agendy bylo vyúčtování za období jednoho roku od **6. února 1644 až do 31. prosince téhož roku**. Vyhotovená a předložená agenda se konala čtrnáctého dne měsíce října léta Páně 1644. Při sepsání tohoto zápisu byly přítomny níže jmenované osoby radní. Výsledné sumy obou účtů byly stanoveny v sumě groše míšeňského. V zápatí stránky se nacházel ještě uvedený starý příjem obecních peněz za rok 1643, který čítal 58 kop, 15 grošů míšeňských a 4 denáry.

Tabulka 42 - Složení městské rady obce Holice v roce 1644

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Starší městský	Václav Bláha
Městská rada	Mikoláš Pecina, Jan Švihnos, Michal Vorel, Ondřej Čapek, Jan Kovář, Vavřinec Zářecký, Adam Vojtěchů, Martin Buchal, Václav Pláten Barvíř, Jakub Bělčický, Jakub Páral a radní konšelé

Prvním z účtů třetího období holické agendy byly nové příjmy **obecních peněz**. V úvodu těchto výnosů byly opět, jako v předešlých obdobích, v městské kase zahrnuty dvojce „*platby úroků od holických sousedů*“. U té první se platby platily jednou za rok v období sv. Havla a celková částka přijatá v kase činila 33 grošů míšeňských. Druhou platbou byly úroky z domů a domků, které si holičtí sousedé postavili na obci a odváděli z nich příjem do městské kasy jednou za rok v období sv. Havla. Celková suma přijatých sousedských plateb byla stanovena na 1 kopu a 46 grošů míšeňských. Další kategorií byly odváděné nájmy z nemovitostí, a to jak z budov, tak i z prostor obecních. Do této části se řadil „*nájem z lázň obecních, z domu radního, z louky obecní, kterou 6 sousedů užívalo a toho roku tráva z téže louky je prodána Michalovi Vorlovi, tak příjem z té trávy činí 1 kop, 17 grošů a 1 denár*“. Další nájem byl placen „*ze tří kusů louky obecní, kde Jakub Němeček a Václav Synek odvedli oba po 20 groších do městské kasy. Třetí díl louky byl sklizen Havlem Tesařem, a tak není přijato nájmu z ní nic*“. Ve stejné skupině a po stejném způsobu od susedů byly „*odváděné příjmy z rolí orných*“. Třetí kategorie příjmů byla za prodávané komodity, jako je „*sůl, kterou Jiřík Horník slanař obecní prodával lidem domácím i přespolním a na obě skupiny bylo dáno 49 beček*“. Z ostatních položek v těchto zmíněných třech kategoriích nebylo přijato nic. Nejinak tomu bylo i u kategorie příjmů z gruntů fyzických osob, kdy od susedů nebylo přijato z gruntu nic.

Početnější část obecních peněz zastupovaly výdaje. Nejpočetnější položku výdajů představovaly „*útraty úřednické*“, kde byly vyjmenovány povinnosti a úkony, jež úředníci plnili, ale také za jídlo a pití pro ně. Celková suma činila 20 kop, 39 grošů míšeňských a 1 denár. Hned za nimi

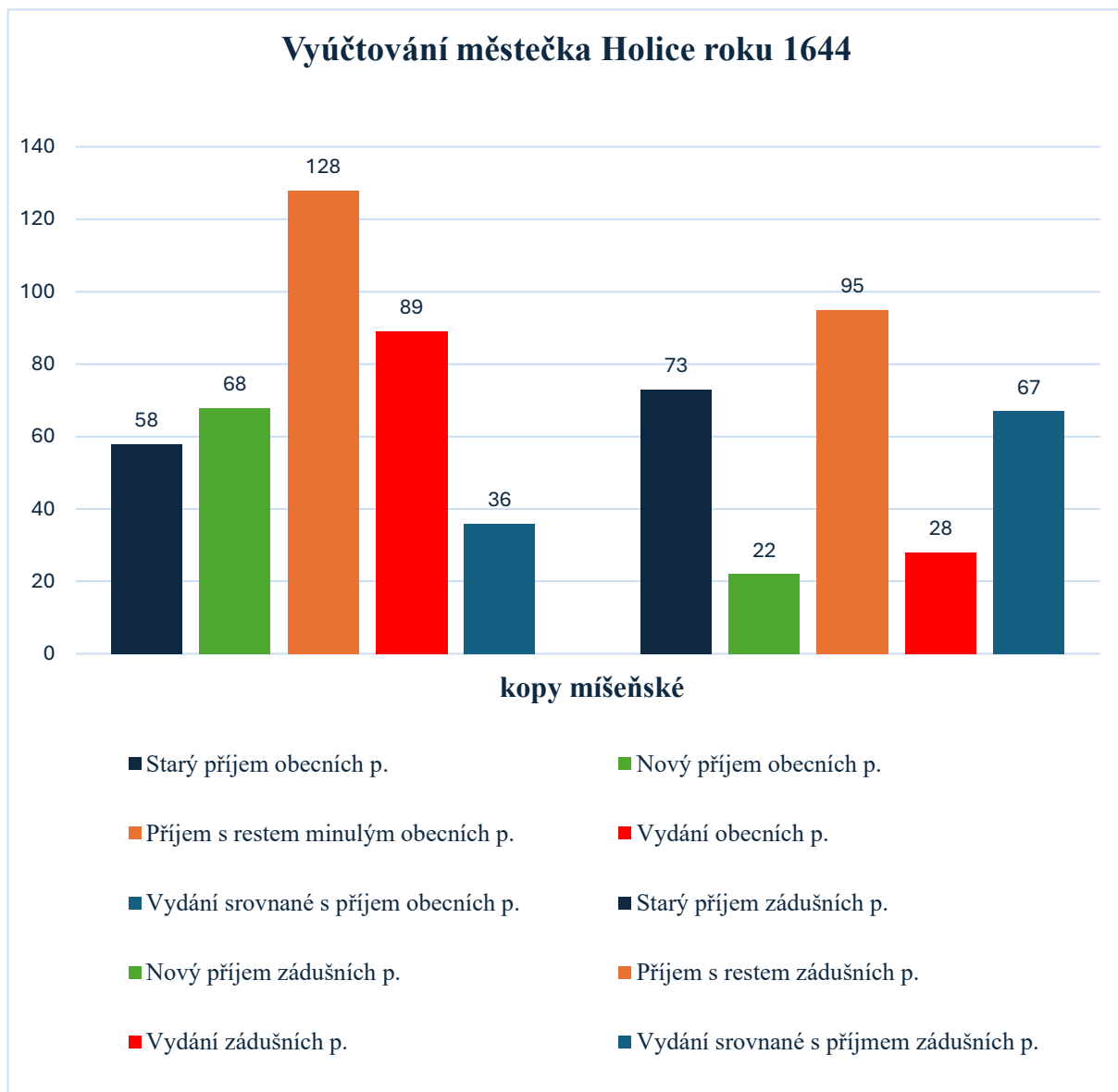
následovaly „útraty purkmistra a konšelů“ za jejich práci v celkové výši 19 kop míšeňských. Dále byly zde zahrnuty „výdaje za služby písaři radnímu Jindřichovi Šimůnkovi a servusovi Martinovi Tonkovi“. Jiné výdaje byly proplaceny fyzickým osobám za práci městu a na materiál k potřebám obecním, tj. „Mikulášovi Blažkovi od natahování a spravování hodin městských, za špek k promazání orloje a hodin či za papír a vosk zelený“. V útratách byla pak zastoupena kategorie nákladů na jednotlivé budovy městské, tj. „na dům radní a školu obecní“. Poslední kategorie výdajů se týkala zaplacení různých lidí a skupin, tj. „určité výdaje na pocty pánům a jiným poctivým lidem vyššího a nižšího stavu, dále výdaje na vojsko, které do městečka přichází a finanční pomoc žádá anebo podarování lidí chudých a pohořelých, kteří v městě almužnu žádají“. Posledním výdajem obecních peněz byly „potřeby rozličné“, kde byly zahrnuty platby lidem, kteří opravovali různé části městské, za materiál a jiné komodity. Po rekapitulaci účtu obecních peněz byly početnější výdaje nad příjmy.

Druhým účtem v holické agendě pro rok 1644 byly **zádušní peníze**, kde byly jednotlivé položky uvedeny též na sumu groše míšeňského. Pod zápisem byl uveden starý příjem zádušních peněz za rok 1643, který činil 73 kop, 21 grošů míšeňských a 2 ½ denáru.

Nové příjmy tohoto účtu byly z velké části tvořeny kategorií „příjmů z gruntů“ fyzických osob. Pouze u dvou položek byl odveden příjem. Navíc se nejednalo o příjem z gruntu, ale o výnos za „prodané staré dříví a šindel a za 27 krav, které měli lidé v nájmu na louce zádušní a ze kterých platili“. Jiné výnosy se týkaly služeb pro lidi od záduší, tj. „za prosby u kostela“; dále za suroviny a jiné komodity darované od sousedů z lásky do kostela, tj. „za vejce a pšenici“, anebo dary kostelníků z jiných obcí na správu fary, tj. „ze záduší z Ředic a z Vysokého Chvojna“.

Oproti příjmům zádušním byly výdaje početnější a též rozdělené na několik skupin. Do první skupiny patřily výdaje na suroviny a jiné komodity do kostela, tj. „za víno k bohoslužbám, za mýdlo k praní roucha mešního, za špek k mazání čepů u zvonů a za pásy řemenné, na kterých visí kostelní zvonky“. Ve druhé skupině byly výdaje použity na zaplacení lidí, kteří prováděli různé opravy, tj. „provazníkům za nové provazy ke zvonům a připevnění provazu k velkému i malému zvonu“. Třetí kategorie obsahovala seznam nákladů na opravu a chod budov, tj. „náklady na dům farní, kostel, krchov a malý kostelík“. Další kategorie výdajů zahrnovala pomůcky v kostele, které sloužily při obřadech, tj. „na křížmo ke křtu malých dětí“. Do poslední kategorie se řadily suroviny vydané na záduší, tj. „za obilí panu faráři a panu páterovi, kteří slouží mši svatou, anebo potřeby rozličné, tj. zaplacení poslů, kteří v potřebách zádušních vysílání se vzkazy byli či zaplacení útrat kostelníkům, kteří v potřebách zádušních do Pardubic i jinam vysílání byli a za jiné věci“. I v tomto případě po sumarizaci zádušního účtu převažovaly výdaje nad příjmy.

Graf 28 - Vyúčtování městečka Holice roku 1644

5.2.4 1645-1646

Poslední období holické agendy je datováno od **1. ledna 1645 až do 21. dubna roku 1646**. Vykonání sumarizace posledního vyúčtování proběhlo jednadvacátého dne měsíce dubna léta Páně 1646, kdy byl také učiněn zápis v knize městské početní. Vyúčtování probíhalo za přítomnosti níže jmenovaných osob radních a výsledné sumy obou účtů byly učiněny v měně groše míšeňského. Pod zápisem byl uveden údaj starého příjmu obecních peněz za rok 1644, jež byl vypočten na 36 kop, 45 grošů míšeňských a 2 denáry.

Tabulka 43 - Složení městské rady obce Holice v letech 1645-1646

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Starší městský	Vavřinec Zářecký
Městská rada	Václav Bláha, Michal Vorel, Jan Švihnos, Ondřej Čapek, Jindřich Šimůnek, Martin Buchal, Václav Pláten Barvíř, Tobiáš Sedlák, Jiřík Horník, Mikuláš Blažek, Jakub Horyna a radní konšelé

Prvním účtem této poslední holické agendy byly **počty z peněz obecních**, kde byly uvedeny nové příjmy a výdaje. V nových příjmech byly v úvodu opět zaneseny položky plateb úroků sousedy holickými v období sv. Havla a platby úroků za jejich vystavěné domky na obci, které se také odváděly o sv. Havlu. Do městské kasy bylo v prvním případě přijato 33 grošů míšeňských a ve druhém případě za úroky z domků na obci od každého souseda byla dohromady vybraná částka 1 kopa a 42 grošů míšeňských. Druhou skupinou v příjmech tvořily nájmy z nemovitostí na obci, a to jak obecních prostorů, tak i z vnějších prostranství, tj. „*nájem z lázní obecních, z domu radního, z louky velké obecní, kde sousedé holičtí za své pronajaté kusy té louky platí, dále nájemné od Jakuba Němečka a Václava Synka, kde každý po 20 groších platí za pronajatý kus louky obecní*“ a v poslední řadě byl v městské kase i „*příjem od sousedů z rolí orných*“. Z většiny položek v této kategorii nebylo přijato do městské kasy nic. Ve druhé kategorii výnosů najdeme údaj o „*příjmu z prodeje soli, kterou slanař obecní Jan Formánek prodával lidem domácím i přespolním*“. Další příjem byl ze 14. krav obecních, které měli sousedé na loukách obecních. Třetí kategorii výnosů tvořily příjmy peněz z gruntů jednotlivých osob, kde byla naceněna pouze jedna položka, a to příjem z gruntu Pavla Šimka a Jakuba Horyny, který činil 2 kopy míšeňské.

Početnější skupinu tvořily výdaje obecních peněz. V této složce největší část vykazovaly útraty. V této kategorii byly písařem zaneseny „*útraty úřednické*“, ve kterých byly zmiňované úkony a povinnosti, které úřední osoby plnili a za to bylo vydáno 8 kop, 1 groš míšeňský a 4 denáry. Ve

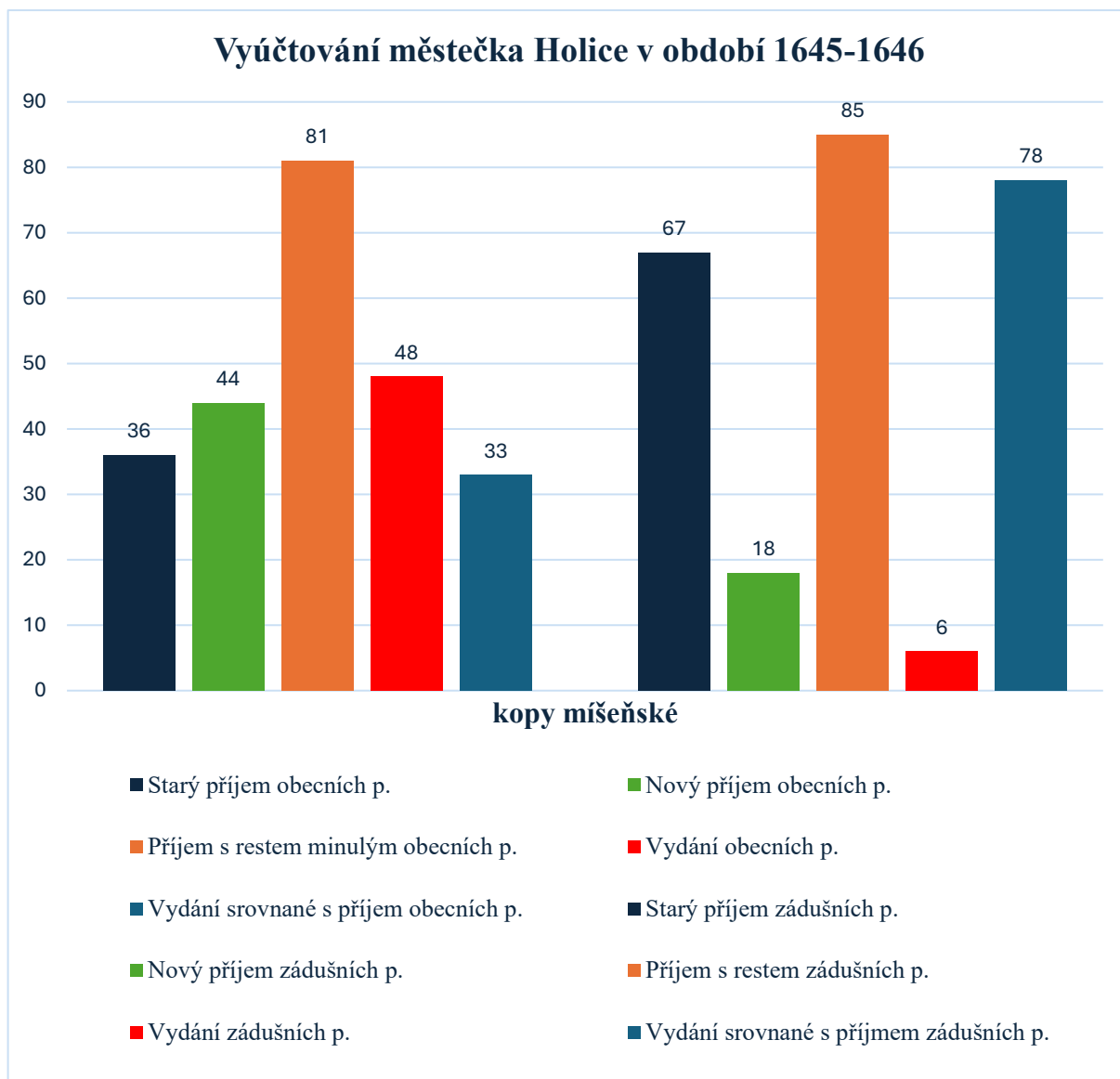
stejném duchu následovaly „útraty purkmistra a konšelů za jejich práci, za služby písaře radního Jindřicha Šimůnka a servuse Mikuláše Holuba“. Následovala druhá kategorie výdajů, kde byly peníze vydány lidem na opravu městských částí či věcí, ale také vydané peníze na materiál k potřebám obecním, tj. „Mikulášovi Blažkovi za natahování a spravování hodin městských či za papír a vosk zelený“. Poté následovala kategorie nákladů na obecní prostory. Z těchto nákladů nebylo přijato vůbec nic. Poslední skupinu vydaných peněz obecních tvořila jiná vydání. Do této skupiny patřily „peníze na vojsko, které do městečka přicházelo a fedruňk žádalo“, dále peníze „na počty pánům a jiným počtivým lidem, včetně hejtmána Pardubského a Smrkovského panství Jana Purkharta Kordule ze Sloupna, který obnovil úřad městský a je mu z lásky darováno 7 kop“. Kromě těchto výdajů zde byly zahrnuty i „potřeby rozličné“. Po rekapitulaci účtu obecního, výsledná suma výdajů převažovala nad příjmy.

Druhým účtem jsou **počty z peněz zádušních**, které též obsahovaly příjmy i výdaje. Starý příjem za rok 1644 činil 66 kop a 57 grošů míšeňských.

Nové příjmy účtu zádušního byly velice nízké. Přijaté peníze městskou radou byly obsáhlé pouze za službu kostela – tedy z „proseb u kostela“, dále za suroviny, které sousedé z lásky věnovali kostelu a plat za obilí, tj. „za vejce a pšenici“. V příjmech byla zahrnuta finanční výpomoc na opravu fary od obyvatel z nedalekých vesnic, tj. „od kostelníků ze záduší v Ředících a Vysokého Chvojna“. Ve druhé kategorii výnosů byly zaneseny příjmy peněz z gruntů jednotlivých osob, ale od žádného souseda nebylo přijato nic. V této skupině byla udána pouze přijatá částka za „27 krav zádušních, které měli v nájmu holičtí sousedé na louce zádušní a za prodané staré dříví lidem na šindel“.

Oproti příjmům byly výdaje zádušní velice malé. Mnoho položek nebylo naceněno. Ve výdajích najdeme peníze vydané na suroviny do kostela, tj. „za víno či za špek k mazání čepů u zvonů“. Poté byly ve výdajích zmíněny „náklady na kostel a zvonici“. Jistý výdaj padl i na „obědy pánům farářům za jeden rok anebo na potřeby rozličné“, kde byla zmíněná částka 10 grošů míšeňských vynaložena „na spravení motyky kováři, aby mohl dál spravovat hroby“. Dle předloženého účtu a následného shrnutí byly příjmy převažující nad výdaji.

Graf 29 - Vyúčtování městečka Holice v období 1645-1646

Tabulka 44 - Souhrnné počty městečka Holice ve 40. letech 17. století

	Léta 1641-1642	Léta 1643-1644	Rok 1644	Léta 1645-1646
Počet z peněz obecních	Počítáno na kopy, groše míšeňské a denáry			
Starý příjem	58-22-6	90-19-4	58-15-4	36-45-2
Nový příjem				
(bez restu)	147-42-0	64-10-3	68-12-3	44-30-4
(i s restem)	206-4-6	154-30-0	126-28-0	81-15-6
Vydání (*ostatní vydání)	115-45-2	96-14-3	89-42-5	48-7-0
(srovnaný příjem s vydáním)	90-19-4	58-15-4	36-45-2	33-8-6
(*Jiný) Počet z peněz zádušních	Počítáno na kopy, groše míšeňské a denáry			
Starý příjem	37-42-3	55-45-3	73-21-2 ½	66-57-0
Nový příjem	48-39-3	21-19-4 ½	22-17-2 ½	18-35-5 ½
(i s restem)	86-21-6	76-47-½	95-38-5	85-32-5 ½
Vydání	30-36-3	3-25-5	28-41-5	6-45-2
(rovnaje příjem s vydáním)	55-45-3	73-21-2 ½	66-57-0	78-47-3 ½

5.3 Dašice

Třetí městskou obcí, která se rozprostírá v jihovýchodní části komorního panství Pardubice, je městečko Dašice. Tato městská obec měla stejně podrobně vypracované účetnictví městských počtů, jako u výše zmíněných městeček. Dašická agenda městských počtů byla sepisována v období let 1641-1646. V celém účetnictví bylo vyúčtování zaznamenáno celkem čtyřikrát ve čtyřech obdobích. Každá sumarizace probíhala zpravidla po jednom roce, ale zde v prvním období se sumarizace počtů uskutečnila až po 2 letech trvání. Zbýlá období už byla vyúčtována po jednom roce. V účetnictví byly uvedeny dva účty, a to počty z peněz obecních a zádušních. Na základě zjištěných hodnot z pramene byly výsledné částky na obou účtech stoupající i klesající. Na účtu obecních peněz se v první a čtvrtém období projevilo zvýšení výdajů, a naopak ve druhém a třetím období zase převládaly příjmy. U druhého účtu zádušních peněz nacházíme vyúčtování pouze v prvních dvou obdobích. Ve třetím a čtvrtém období vyúčtování zádušního účtu neproběhlo. Systém ve vedení zápisu celkového účetnictví byl stejný jako u předchozích městských obcí. První v pořadí je v knize městských počtů uveden účet obecních peněz, kde v počátku každého období se nacházel zápis s přítomnými radními osobami, kdy vyúčtování proběhlo a na jakou měnu byly výsledné sumy převedeny. Poté následoval starý příjem za loňský rok a rozpracované příjmy a výdaje toho účtu. Druhý v pořadí byl účet zádušní, který byl sestaven úplně stejně.

5.3.1 1641-1643

První období dašického vyúčtování probíhalo mezi léty od **1. července 1641 až do 6. února roku 1643**. Zápis o vyhotovení vyúčtování pro dané období se uskutečnil v pátek po Hromnicích léta Páně 1643. Při zápisu byly přítomny níže jmenované osoby radní, včetně hlavního dozoru Pardubského a Smrkovského hejtmána. Veškeré výsledné sumy při účtu obecních peněz byly učiněny v měně groše míšeňského. Pod zápisem byla uvedena poznámka o starém příjmu za léta 1640 a 1641, který činil 27 kop, 7 grošů míšeňských a 5 denárů.

Tabulka 45 - Složení městské rady obce Dašice v letech 1641-1643

Hejtmán Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Starší městský	Matěj Chvála
Městská rada	Jan Patočka, Jakub Zářecký, Vavřinec Bible, Jan Chládek, Jan Nadlabský, Jakub Staněk, Jan Pelikán, Václav Čechtický, Jiří Sochovec, Matouš Udržal, Petr Kořínek a radní konšelé
Kostelníci	Tobiáš Svoboda starší, Jakub Soustružník, Jiřík Veselý a Matěj Sochovec

Nejpočetnějším účtem prvního vyúčtování byly **počty obecních peněz**, kde byly zaznamenány nové příjmy a výdaje. Nové příjmy se dělily do několika kategorií. První kategorie obsahovala úroky a nájmy obecních prostorů, včetně i vnějších prostranství, tj. *„úroky z rolí, luk a pastvin, které se pronajímaly sousedům, nájem ze světničky, nájem ze třídy obecní, nájem z osmi kusů luk obecních, nájem ze rolí orných od domu radního či krámů masných“*. Kromě toho byl v městské kase uveden příjem z *„úroku vystaveného domu Václava Ledviny pohodného pardubského“*. V další kategorií příjmů nalézáme příjem z jarmarků a trhů, tj. *„jarmarečného od lidí handlujících na jarmarku, dále příjem ze tří trhů v roce a tržného vybírané každou středu“*. Třetí kategorie obsahovala příjmy z prodeje potravin a surovin, tj. *„příjem ze zisku solného, jež slanař obecní prodával či příjem z šenkovaného vína v obci od šenkýřů“*. Jiný příjem byl vykázán *„za prodané dříví k palivu“*. Velkou složku příjmů tvořily příjmy z gruntů jednotlivých osob, kde byl pouze u čtyř položek vykázán příjem, a to *„z gruntu Jana Slavíka, Matouše Jeřábka, Jiříka Radouše a Davida Pelikána“*. V poslední řadě byl zde zmíněný *„příjem z pronajatých 14 krav obecních, jež se pasou na loukách obecních a ze kterých dašičtí sousedé platí a dále příjem z peněz, které jsou vynakládány k potřebě obecní“*.

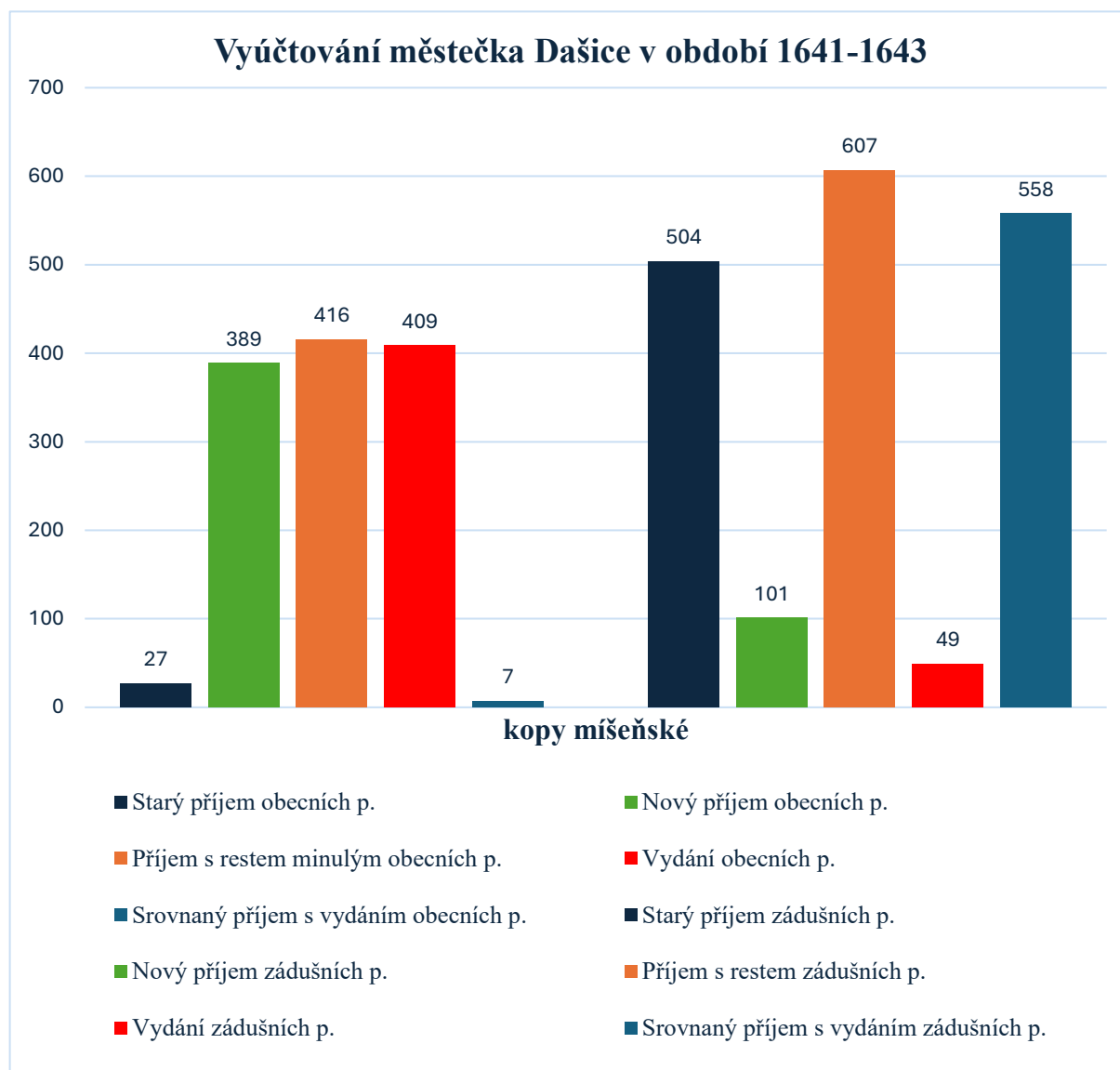
V účtu výdajů obecních peněz se setkáváme s úroky, útratami, náklady a jinými výdaji. První v pozici stál *„úrok z gruntu Bláhovského a Babinského do důchodu J.M.C., dále úrok z lesa Radiše či peníze vydané Janovi Nadlabskému za svedení vody“* a další věci. Druhé v pořadí byly *„útraty úřednické“*, kde byly zmíněné úkony a povinnosti, které úřední osoby plnily. Do této kategorie dále spadaly *„útraty purkmistra a konšelů“* za jejich služby. Za služby obci je vydaná částka i *„Martinovi Skalnickému písaři radnímu, Matouši Kalinovi servusovi svému, Jiříkovi Konečnému slanaři obecnímu, hlásným, Janovi Hořickému a Jiříkovi Zámečnickému za natahování hodin městských“*. Třetí kategorie výdajů zahrnovala veškeré úkony a opravy lidí na budovách a částech městských, ale také i za suroviny potřebné k opravám, tj. *„výdaje za spravování hodin, za špek k mazání hodin, za papír a vosk k pečetění a pryskyřici“*. Následovala kategorie nákladů, kde byly obecní peníze vynaloženy na opravy a chod budov městských, tj. *„na dům radní, třídu obecní, na domek, kde zámečnick bydlí, na opravu bran, mostu a laviček a na školu“*. V páté kategorii výdajů byly peníze vydány na zaplacení lidí a skupin lidí v městečku, tj. *„na lidi pohořelé a chudé, na počty pánům rytířům i jiném lidem světským nebo duchovním“*. A v posledním případě se jednalo o *„potřeby rozličné“*, které byly tvořeny různorodým charakterem, dále *„úroky z peněz na obdarování sirotků v letech 1637 a 1638“*, a jistá vydání byla vykázána od vypůjčených peněz nápadníkům nebožtíka Matěje Chvály a jiné. Po shrnutí celého vyúčtování obecních peněz výdaje převažovaly příjmy.

Následoval druhý účet v prvním vyúčtování – **počet z peněz zádušních**. Stejně jako u účtu obecních peněz, i zde je zápis o vykonání sumarizace účtu. Vyúčtování zádušních peněz při kostele Narození Blahoslavené Panny Marie probíhalo v období od **posledního dne měsíce června roku 1641 až do posledního dne měsíce ledna roku 1643**. Přítomni tomuto zápisu byli výše zmínění čtyři kostelníci a všechny sumy byly udány v měně groše míšeňského. Pod zápisem byl udán starý příjem těchto peněz za rok 1640 a 1641, který činil 505 kop, 44 grošů míšeňských a 0 denár.

První složkou zádušních peněz byly nové příjmy. Do nových příjmů se řadily služby obyvatelům, tj. „*prosby u kostela, příjem od velkého zvonu, který zvoní za mrtvá těla*“. Dále zde byly nájemy ze zádušních prostranství a prodávaný materiál z nich, tj. „*z louky zádušní či jejích kusů, či za staré dříví, třísky a proutí na loukách zádušních*“. Velkou skupinu v příjmech tvořily příjmy z gruntů jednotlivých osob, kde bylo přijato „*z gruntu pouze od Václava Nováka*“. V příjmech byl i uveden výnos ze závdavku Jiříka Veselého nebožtíka, který zaplatil Martin Mlejnek. Posledním příjmem bylo nájemné ze 47 krav zádušních odváděných dašickými a které se pásly na zádušní louce.

I vydání zádušních peněz bylo rozděleno do více kategorií. V první kategorii nacházíme výdaje za suroviny a materiál potřebné v kostele, tj. „*za víno k službám božím, za mouku k pečení hostií, za mýdlo k praní roucha mešního, za špek k mazání čepů u zvonu, za pásy k zvonům a přidělení kruhu a petlic, za provazy ke zvonům a za děláni sví potřebných v kostele*“. Druhá kategorie výdajů byla zaměřena na náklady, tj. „*náklady na faru, kostel a zvonici, náklady na sv. křížmo, oleje do lamp, kadidlo*“ a jiné věci. V poslední řadě byly ve výdajích zmíněny i „*rozličné všelijaké potřeby*“. Po rekapitulaci účtu zádušního příjmy převažovaly nad výdaji.

Graf 30 - Vyúčtování městečka Dašice v období 1641-1643

5.3.2 1643-1644

Vyúčtování pro druhé období dašické agendy se konalo **od 6. února 1643 až do ultima**⁷³ **února roku 1644**. Na počátku je uveden zápis, ve kterém bylo uvedeno, že sumarizace vyúčtování byla provedena v pátek po Středopostí⁷⁴ léta Páně 1644. V zápise byly dále uvedeny níže jmenované osoby radní, jež byly přítomny a celkové sumy byly uvedeny v měně groše míšeňského. Pod zápisem byl udán starý příjem za rok 1642 v celkové hodnotě 7 kop, 22 grošů míšeňských a 1 denáru.

Tabulka 46 - Složené městské rady obce Dašice v letech 1643-1644

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Starší městský	Vavřinec Bílek (místo Jana Patočky)
Městská rada	Jakub Zářecký, Jan Chládek, Jan Nadlabský, Jakub Staněk, Jan Pelikán, Jiří Konečný, Václav Čechtický, Jiří Sochovec, Matouš Udržal, Petr Kořínek a radní konšelé
Kostelníci	Jan Chomrák starší kostelník, Jeremiáš Kazda Pláten barvíř, Jakub Půhonný soustružník, Matěj Sochovec mladší

Prvním v pořadí byl **účet obecních peněz**, který se dělil na příjmy a výdaje. V nových příjmech nacházíme položky několika kategorií. V první kategorii najdeme úroky. V tomto případě se jednalo o úroky z vnějších prostranství, které sousedé platili, tj. „*úroky z rolí, luk, pastvin a pastuch, které jsou sousedům pronajímány*“. Do úroků se také řadil „*úrok odváděný do městské kasy od Jana Ledviny pohodného z Pardubic, který si na místě svých předků domek vystavěl*“. Druhou velkou kategorií byly veškeré nájmy sousedů, které se odváděly buď z obecních prostorů a budov nebo též z vnějších prostranství, tj. „*ze světničky, třídy obecní, nájem z osmi kusů luk obecních, z rolí orných u domu radního, z domu radního, krámů na městě vystavených či nájem z komůrky u šatlavy*“. Třetí kategorie obsahovala jiné výnosy. V této skupině byly příjmy v městské kase za „*jarmarečné, které se vybíralo v dobách konání jarmarků, dále příjem z váhy obecní, kde se vlna, konopí, lůj, mlíčné a jiné věci váží a v poslední řadě vybírání tržného třikrát do roka a tržného v nově ustavených trzích každou středu*“. Kromě toho bylo také od formanů vybíráno „*clo z vozů a z věcí, co do městečka přivážejí*“. Další kategorie výnosů byla „*za sůl, kterou prodával slanař obecní Jiřík Konečný a příjem z vyšenkovaného vína od sousedů*“. Ve výnosech byla zmíněna i kategorie příjmů z gruntů jednotlivých osob, kde byl udán pouze jediný příjem, a to „*z gruntu Matouše Jeřábka*“. Ze

⁷³ Ultima = posledního

⁷⁴ Středopostí/Středopostní = doba před Velikonocemi

zbylých zmíněných příjmů z gruntů od sousedů dašických nebylo přijato za daný rok nic. V poslední řadě byly ve výnosech zmíněny „*příjmy z pokut pro hry, sváry a různice, dále příjem z nájmu 14 krav obecních, které se na louce obecní pasou a ze kterých dašičtí odvádí určitou částku, či příjem z peněz vynaložených k potřebám obecní (konkrétně peněz sirotčích)*“. Na úplném konci vyúčtování nacházíme i „*příjem 4 kop, 12 grošů a 6 denárů za poštovského koně z městečka Sezemic na výpomoc*“.

Ve vydáních se setkáváme opakovaně s úroky, útratami a náklady. Úroky byly „*odváděny z gruntu Blahovského a Babinských do důchodu J.M.C., a z lesa Radiše*“. Druhý úrok byl „*z peněz, které slouží k obdarování Frydrycha Kropila a Jana Roubka mlynářů z nedalekých vesnic u Dašic*“. Poté přicházely na řadu útraty. Jednalo se o „*útraty úřednické*“, ve kterých peníze byly vydány na úkony úředníků, které museli plnit a na úředníky samotné. Další útraty byly vynaloženy na „*purkmistra za jeho služby, dále za služby obci písaři radnímu Martinu Skalickému, servusovi Matoušovi Kalinovi, rychtáři Simonovi Vrabcovi, slanaři obecnímu Jiříkovi Konečnému, všem hlásným a varhaníkovi Matějovi Čechtickému za hraní na varhany při službách božích v kostele*“. Následoval výdaj, kde byl zaplacen „*Václav Zámečník, který spravuje hodiny*“. Ve výdajích k potřebám obecním se objevuje také menší suma „*za papír a černý vosk k pečetění*“. Velkou kategorií výdajů tvořily náklady na prostory, budovy obecní a části městské, tj. „*na místo radní, kde je momentálně úřad, náklady na opravu bran městských, na školu a náklady na opravu šatlavy*“. Do této kategorie byly zahrnuty i náklady na zaplacení „*poct pánům rytířským a jiným vzácným duchovním i světským lidem a zaplacení pohořelých a chudých lidí*“. Poslední velkou skupinou výdajů tvořily „*potřeby rozličné*“. Po přepočítání celého účtu obecních peněz bylo zřetelné, že položky příjmů převažovaly výdaje.

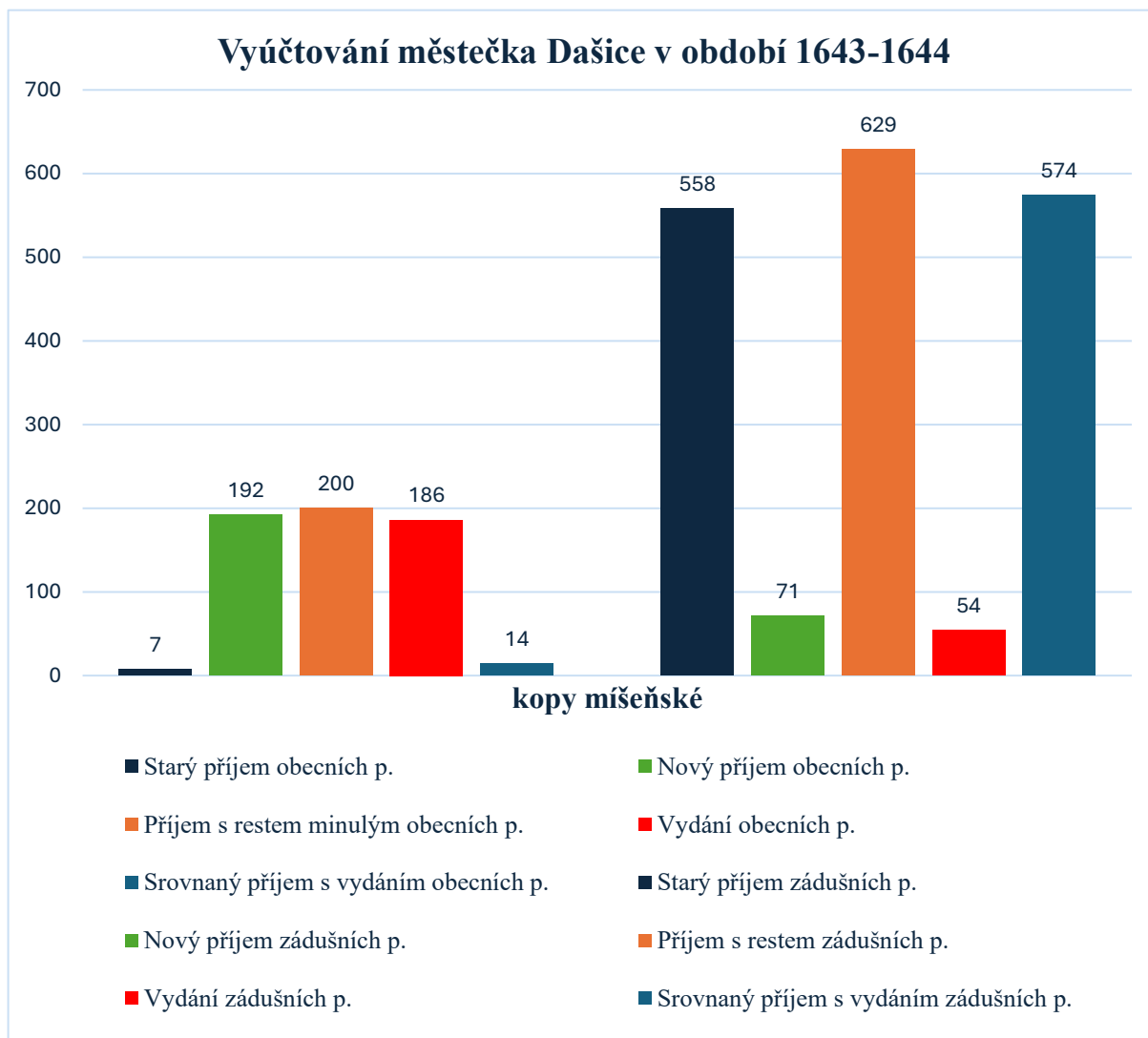
Druhým účtem ve druhém období dašické agendy byl **Jiný počet z peněz zádušních**. I zde byl učiněn zápis o vyhotovení vyúčtování při kostele Blahoslavené Panny Marie v období od **31. ledna roku 1643 až do 29. února roku 1644**. Vyúčtování proběhlo za přítomnosti výše uvedených kostelníků a výsledné sumy byly vykázány v měně groše míšeňského. Starý příjem za loňský rok činil 557 kop, 57 grošů míšeňských a 3 denáry.

Nové příjmy zádušních peněz se skládají též z více kategorií. V první kategorii byly příjmy ze služeb obyvatelům od záduší, tj. „*prosby u kostela a příjem za zvonění velkým zvonem za mrtvá těla*“. V další kategorii byly nájmy ze zádušních prostorů a prostranství, tj. „*nájem z louky a druhé louky, v Reprechtovci, či nájemné ze sedmi kusů luk*“. Třetí kategorie výnosů byla tvořena příjmy z gruntů jednotlivých osob, kde byla přijata částka „*od urozeného pána Albrechta Frodla z Tatenic správce pivovaru dašického a ve zbytku není přijato od nikoho nic*“. Nicméně do této kategorii byl

ještě odveden příjem z peněz, které jsou odkázány poslední vůlí k záduší. Po 5 kopách je odveden „příjem z pokut k záduší obrácených, tedy pokuty od lidí za jejich činy proti záduší“. V poslední řadě byl vybrán příjem z pronajatých 47 krav zádušních dašickými a k příštímú roku 1644 byly přikoupeny ještě 3 kusy krav, a tudíž tak zůstalo v nájmu 50 kusů krav.

Stejně jako přijaté tak i vydané peníze sloužily k zádušním věcem. Vydané peníze zádušní pokrývaly věci potřebné v kostele, tj. „za víno k službám božím, za mouku k pečení hostii, za mýdlo od praní roucha mešního, za 9 ½ libry vosku potřebného v kostele, za dělení svíc potřebných v kostele, za špek k mazání čepů u zvonů a za provazy ke zvonům“. Druhou kategorií vydání tvořily náklady, a to „náklady na faru, kostel a zvonici a náklady na udělání rámečku k obrazu Panny Marie“. Za peníze na získaných gruntech nebylo vydáno nic. Poslední kategorií byly útraty, kde byly zmíněny pouze „útraty osob, které v potřebách zádušních byly vysílány pro křížmo k panu děkanu do Chrudimi a za všelijaké jiné potřeby, hlavně za spravování šindele a náklady na vyzdvihování a přistěhování pana pátera“. Po shrnutí zádušního účtu převažují příjmy nad výdaji.

Graf 31 - Vyúčtování městečka Dašice v období 1643-1644

5.3.3 1644-1645

Předposlední vyúčtování dašické agendy proběhlo v období **od posledního dne měsíce února roku 1644 až do jednadvacátého dne měsíce dubna roku 1645**. Zápis o vyhotovení sumarizace agendy se uskutečnil s odstupem času ve středu po neděli provodní, tj. 14. dubna léta Páně roku 1649. Uvedení zápisu do knihy počtů řídila Magdalena Staňková, vdova po manželovi městském primátorovi Jakobovi Staňkovi, který v potřebách obecních peníze přijímal a vydával. Celkovému vyúčtování byly přítomny níže jmenované osoby radní a veškeré vyčíslené sumy byly učiněny v měně groše míšeňského. Starý příjem za rok 1643 činil 14 kop a 1 denár.

Tabulka 47 - Složení městské rady obce Dašice v letech 1644-1645

Bývalý primátor a jeho žena	Jakub Staněk a Magdalena Staňková
Nynější primátor	Simon Vrabc
Městská rada	Vavřinec Bílek, Jan Pelikán, Jiřík Konečný, Václav Čechtický, Jiřík Sochovec, Jan Chomráka, Jiřík Vlkovský a radní konšelé

Nejobsáhlejším účtem tohoto vyúčtování byl **počet z peněz obecních**, který se dělil na příjmy a výdaje. V nových příjmech opět nalézáme zaznamenané úroky z nemovitostí, které dašičtí odváděli. Jednalo se o „*louky, role, pastuch a jiných míst obecních*“. Druhá kategorie nových příjmů byla tvořena nájmý z obecních prostor, tj. „*z třídy obecní, osmi luk obecních, z rolí orných u domu radního, z rolí orných u lesa Radiše, z komůrky při šatlavě a krámů masných*“. Do příjmů za „*nájem z domu radního a nájem vystavených krámů v městečku lidmi přespolními nebylo vybráno nic*“. Třetí kategorie výnosů se týkala příjmů ze všech trhů a jarmarků v městečku a za služby na nich konané, tj. „*příjem jarmarečného, příjem z váhy, kde se suroviny váží, jako je vlna a lůj, dále vybírání tržného ze tří trhů konaných třikrát do roka a nově i výběr tržného z trhu konající se každou středu*“. Poslední položku této skupiny tvořil i „*příjem z výběru cla z formanských vozů a ze zboží, které do městečka vezou*“. Následující kategorie výnosů se týkala prodeje surovin, tj. „*příjem ze soli, kterou slanař obecní Jiřík Konečný prodával k obecnímu dobrému či příjem z vyšenkovaného vína*“. Menší suma 15 grošů míšeňských a 3 denáry byla přijata do městské kasy „*za dříví a paseky k palivu*“. V příjmech byl také uveden výnos „*z pokut pro hry a různice po 1 kopě či příjem ze dvou osad na útraty a jednání bytného kněze*“. Rozsáhlou skupinu výnosů představovaly příjmy z gruntů jednotlivých osob, kde byl však pouze „*nájem z gruntu Duškovského od podruha Martina [Loukoty?] a příjem z rolí a luk sousedům odprodané*“. V poslední řadě jistý příjem do městské kasy připadl „*z peněz za mrtvé lidi, konkrétně po nebožtíku Janovi Andresovi a Magdaleně sestře jeho*“. V závěru byl zde zmíněn vybraný nájem z 16 krav pronajatých lidem domácím a přespolním.

Oproti vedení agendy v jednotlivých městských obcích, máme zde poprvé změnu v dosavadní struktuře. Změna byla zobrazena v prameni Partikulář⁷⁵, kde byly rozepsány příjmy peněz sirotčích a purkrechtních.⁷⁶ Tento výkaz byl veden od **posledního dne měsíce února roku 1644 až do 21. února roku následujícího**, tedy ve stejné době jako účet obecních peněz.

Na začátku byly udány příjmy z peněz sirotčích, kde byly vybírány částky od dašických obyvatel a jejichž celkový součet činil 57 kop, 23 grošů míšeňských a 1 denár.

Poté následoval příjem z peněz purkrechtních, kde byly také od dašických sousedů vybrány různé částky a celkový výběr tak činil 56 kop, 29 grošů míšeňských a 4 ½ denáru.

V závěru tohoto výkazu byl ještě uveden tzv. jiný příjem peněz, kde dašičtí sousedé ještě dopláceli různé částky nebo ti, co nezaplatili hned, si nesli s sebou rest. Suma vybraných peněz čítala 8 kop, 50 grošů míšeňských a 2 denáry a v celkové výši všech vybraných peněz sirotčích a purkrechtních bylo přijato 122 kop, 43 grošů míšeňských a 1 denár.

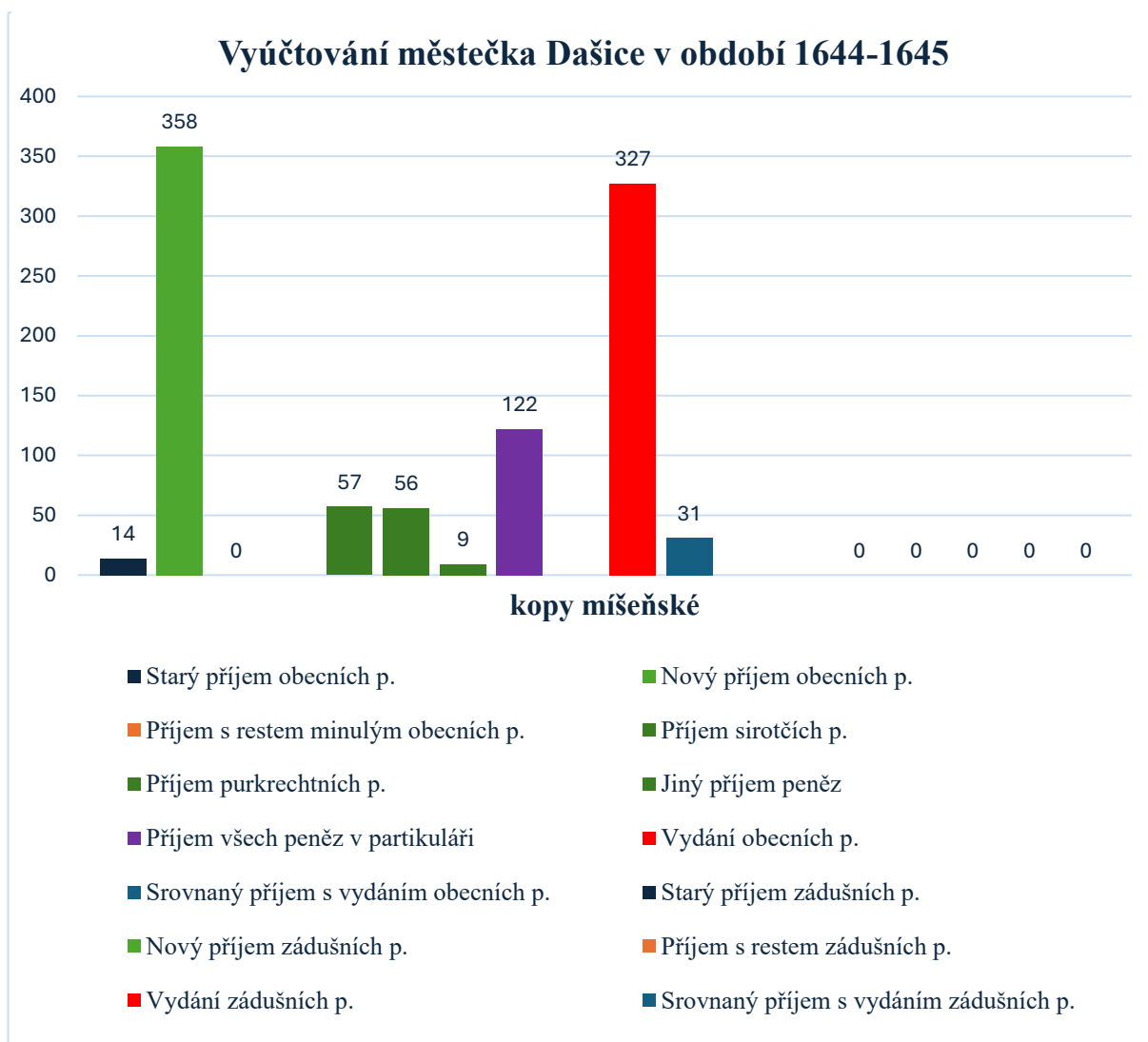
Poté už byl dále v agendě veden účet obecních peněz, kde po příjmech následovaly i výdaje. Jako první byl zde zmíněn „*úrok z gruntu Blahovského, který je odveden do důchodu J.M.C., dále úrok z lesa Radiše, který byl předky přikoupen k obci a úroky z vedení vody z vodárny J.M.C. do kašny obecní*“. Tento úrok byl odváděn ve svatojiřském a svatohavelském termínu. Jako další byly zde zastoupeny útraty, a to hlavně na „*úřednický personál*“, kde byli zaplacení nejen členové městské rady, ale i „*písař, servus a slanař obecní za jejich služby*“. Další výdaje byly vynaloženy na materiál k opravám budov a lidem, kteří opravy prováděli. Velkou kategorií výdajů představovaly náklady na opravy budov a městských částí, kde na mnoho položek nebylo vydáno nic. Do výdajů byly také zahrnuty peníze pro skupiny lidí v městečku, tj. „*na pocty pánům rytířům a jiným světským či duchovním lidem, dále peníze pro lidi pohořelé a chudé a sirotky*“. V poslední řadě byly zde zmíněny výdaje za „*potřeby rozličné, peníze za služby pana pátera, či převedení sumy 20 zlatých rýnských na groš míšeňský za zisk solný, jež byl zapůjčen na kontribuci poručíkovi Brojovskému*“. V této složce byly též vykázány i jiné výdaje. Po přepočítání účtu obecních peněz převažovaly příjmy nad výdaji. Veškeré tyto počty byly přijaty v kanceláři sirotčí na zámku v Pardubicích 14. dubna léta 1649 a pro obec Dašice byly součty publikovány až 18. listopadu. Vše zapsal Václav Najmon, písař sirotčí panství J.M.C. pardubského.

---

⁷⁵ Partikulář = výkaz

⁷⁶ Dle Fischerova spisu se „*partikulární počty měly předkládat pravidelně v týdenních intervalech...*“; Pavla SLAVÍČKOVÁ, *Účetnictví mezi tradicí a racionalitou. v českých zemích od středověku do počátku 18. století*, Praha 2018, s. 64

Graf 32 - Vyúčtování městečka Dašice v období 1644-1645

5.3.4 1645-1646

Závěrečná sumarizace pro poslední období se konala **od jednadvacátého dne měsíce dubna roku 1645 až do stejného dne roku příštího**. Zápis byl proveden s odstupem času, a to ve stejný den jako předešlé vyúčtování, tedy 14. dubna léta Páně 1649. Novým primátorem Dašic se stal Kryšpín Kořínek bratr zesnulého Petra Kořínka, který za svého života přijímal a vydával peníze obecní. U zápisu byly přítomny níže jmenované osoby radní a všechny částky byly uvedeny v měně groše míšeňského. Za rok 1644 čítal starý příjem z peněz obecních 31 kop, 39 grošů míšeňských a 2 denáry.

Tabulka 48 - Složení městské rady obce Dašice v letech 1645-1646

Bývalí primátoři	Petr Kořínek a Kryšpín Kořínek (jeho bratr)
Nynější primátor	Simon Vrabec
Městská rada	Jan Pelikán, Jiřík Konečný, Jiřík Vlkovský a radní konšelé

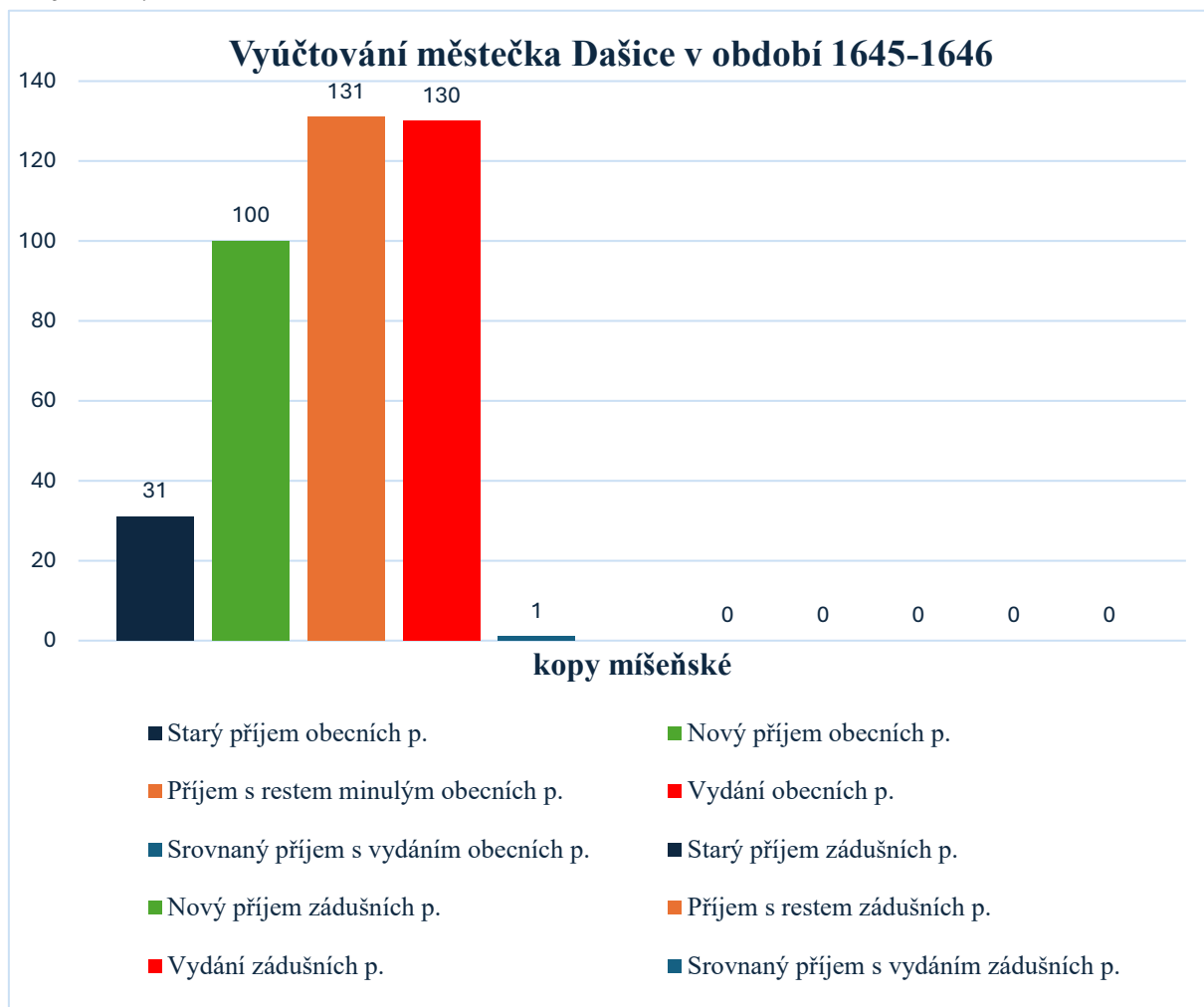
První zmíněný účet byl nový příjem z **peněz obecních**. V nových příjmech byly zaznamenány úroky z vnějších prostranství, tj. „z rolí, luk, pastuch a jiných obecních míst, ze kterých sousedé platí“. Druhou skupinu příjmů tvořily nájemy sousedů z obecních prostor či vnějších prostranství, tj. „ze světničky na rynku vystavené od zámečnicka Jiříka Vinklera, dále z třídy obecní, z osmi kusů luk obecních od sousedů, kterým bylo osm kusů pronajato, z rolí orných u domu radního, z rolí orných u lesa Radiše, poté nájem z domu radního, z krámů v obci vystavených a z krámů, které si vystavili v obci lidé přespolní“. Třetí kategorie příjmů zahrnovala vybírání „jarmarečného, tržného třikrát ročně a tržného z každé středy proběhlého trhu“. Do této kategorie též patřil „příjem z váhy obecní, kde se zboží váží, tj. vlna a lůj“, ale také „výběr cla od formanů z bran městských“, kudy se zbožím do města přijížděli a samozřejmě z jejich vozů a zboží, které na vozech vezli. Ve výnosech byly dále zahrnuty příjmy „z prodané soli, kterou slanař obecní a bývalý primas Petr Kořínek skoupili a nato dále rozprodávali“ a ve druhé řadě „příjem z vyšenkovaného sudu bílého piva“. Jinou četnou skupinu výnosů tvořily příjmy z gruntů jednotlivých osob, kde ale bohužel od nikoho nebylo přijato za daný rok nic. Mezi poslední položky nového příjmu byl zaúčtován „výběr nájemného ze 16 krav obecních, které byly pronajaty lidem domácím i přespolním a za ně byla přijatá částka 8 kop, dále přijaté peníze odúmrtí za nebožtíky Jana Andrese a jeho sestry Magdaleny po 16 kop a 39 groších, či nebožtíkovi Janovi Volákovi“. Kromě toho byl zde na závěr uveden ještě „příjem z úroků od Jana Ledviny pohodného z Pardubic, který odvádí z místa, na kterém kdysi jeho předci domek vystavili“.

Oproti příjmům byly výdaje téhož účtu značně rozmanitější. I zde máme několik kategorií pro třídění výdajů. První kategorii výdajů představovaly úroky, a to hlavně „*úrok z gruntu Blahovského, z lesa Radiše, vedení vody do kašny v městečku a též z gruntu Babinských do důchodu J.M.C.*“ v odvedených v obdobích svatojiřském a svatohavelském. Do této skupiny byl dán i „*úrok z peněz na obdarování sirotků v letech 1632 a 1638*“. Druhou skupinu tvořily útraty. Jednalo se o „*útraty na úřednický plat*“, kde byly zaplacený za úkony a služby obci nejen radní osoby, purkmistr a konšelé, ale také další úředníci jako např. Martin Skalnický bývalý písař radní a Václav Trojan nový písař radní, dále Matouš Kalina servus, Jan Pelikán rychtář, Petr Kořínek slanař obecní a Matěj Čechtický varhaník. Do této kategorie se řadily i „*útraty osob radních, kteří byli vysíláni v potřebách obecních do Chrudimi i jinam*“. Třetí kategorie obsahovala náklady na opravy budov obecních či částí městských a na materiál potřebný, tj. „*náklady za papír a vosk černý k potřebám, na opravy bran městských, náklady na školu, náklady na dům zámečnicka Jakuba soustružníka a nákladu na šatlavu*“. Kromě toho byly zde také zaneseny výdaje na lidi či skupiny lidí, tj. „*pohořelým a chudým lidem, kteří almužny žádají či výdaje na pocty pánům rytířským a jiným významným, důležitým a vzácným lidem*“. V poslední řadě byly zde zahrnuty i „*potřeby rozličné*“. Po shrnutí tohoto posledního období byla skupina výdajů vyšší než příjmy.

Druhý účet v tomto rozúčtování tvořily **peníze sirotčí a purkrechtní**. Rozúčtování tohoto počtu bylo přijato v sirotčí kanceláři na zámku v Pardubicích dne 14. dubna léta Páně 1649. Výsledek v dašické obci přijali 18. listopadu téhož léta. Vyhotovení zápisu a sumarizaci sirotčího a purkrechtního účtu provedl Václav Najmon písař sirotčí panství pardubského J.M.C.

V těchto účtech je učiněný počet z výše zmíněných peněz za rok 1644 a 1645, kde byl zmíněn přesun peněz. V prvním případě byla částka obecních peněz převedená do účtu sirotčího a purkrechtního. Následně byla jiná položka odvedena pozůstalé po nebožtíkovi Jakobovi Staňkovi, bývalému primasovi Dašic. Ale protože za bývalého primase došlo k nějakým nesrovnalostem ve finanční sféře, tak od vdovy Staňkové požadovali o navrácení částky v převedení na rýnské zlaté ve výši 160 zlatých rýnských a 9 krejcarů. Celkový záznam byl vyhotoven v kanceláři sirotčího písaře Václava Najmona na zámku J.M.C. v Pardubicích 18. dubna léta Páně 1649.

Graf 33 - Vyúčtování městečka Dašice v období 1645-1646

Tabulka 49 - Souhrnné počty městečka Dašice ve 40. letech 17. století

	Léta 1641-1643	Léta 1643-1644	Léta 1644-1645	Léta 1645-1646
Počet z peněz obecních	Počítáno na kopy, groše míšeňské a denáry			
Starý příjem	27-7-5	7-22-1	14-0-1	31-39-2
Nový příjem				
(bez restu)	389-27-5	192-48-6	358-30-2	99-56-2
(i s restem)	416-35-3	200-11-0		131-35-4
Příjem z peněz sirotčích			57-23-1	
Příjem z peněz purkrechtních			56-29-4 ½	
Jiný příjem peněz			8-50-2	
Sumárum všeho příjmu peněz v partikuláři			122-43-1	
Vydání (* ostatní vydání)	409-13-2	186-10-6	326-51-0	130-37-3
(stovnaný příjem s vydáním)	7-22-1	14-0-1	31-39-2	0-58-1
(*Jiný) Počet z peněz zádušních	Počítáno na kopy, groše míšeňské a denáry			
Starý příjem	505-44-0	*557-57-3		
Nový příjem	101-47-2	*71-10-1		
(i s restem)	607-31-6	*629-7-4		
Vydání	49-34-3	*54-24-6		
(rovnaje příjem s vydáním)	557-57-3	*574-42-5		

5.4 Sezemice

Čtvrtou obcí na pardubickém dominiu zaznamenanou v knize městských počtů jsou Sezemice. Sezemická agenda byla vedena obdobně, jako předchozí obce. Sezemické účetnictví bylo opět rozděleno na 4 vyúčtovací období a každá sumarizace se konala vždy po uplynutí jednoho roku. Toto účetnictví je tak poslední, u kterého se prováděla agenda ve 4 etapách. Celé účetnictví bylo tvořeno účty obecních a zádušních peněz a každý účet obsahoval položky příjmů a výdajů za daný rok. Po analýze celé sezemické agendy je jasné, že sumární částky příjmů a výdajů byly rostoucí i klesající a vytvářely jakousi sinusoidu výsledných hodnot. Struktura obsahu agendy ve vyúčtování je podobné jako v ostatních obcích. U každého rozúčtování obou účtů v daném roce byl nejprve uveden zápis s údaji, kdy bylo rozúčtování a sčítání vykonáno, kdo byl celé kontrole přítomen a v jaké měně byly uvedené všechny položky. Poté byl vždy uveden starý počet za loňský rok a následně už jsou v prameni rozpracovány položky v sekci příjmů a výdajů.

5.4.1 1641-1642

První období vyúčtování se konalo v období **od 21. června roku 1641 do 31. prosince roku 1642**. Záznam o vykonání agendy byl sepsán ve středu po památce Hromnic jinak Očišťování Blahoslavené Panny Marie, tj. čtvrtého dne měsíce února léta Páně 1643. Při sepisování zápisu byly přítomny níže jmenované osoby radní a celé vyúčtování bylo udáno v měně groše míšeňského. Ve starém příjmu obecních peněz za loňský rok 1640 zůstalo 47 kop, 37 grošů míšeňských a 6 denárů.

Tabulka 50 - Složení městské rady obce Sezemice v letech 1641-1642

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Primátor městský	Jan Bašta
Městská rada	Jan Doubrava, Jan Kamenický, Mikoláš Šterba, Stanislav Pokorný, Jan Všetečka, Jan Štefan, Matěj Kučera, Jan Šafář, Jindřich Spanilý, Jiřík Urban, Pavel Pastrnak a radní konšelé
Kostelníci	Václav Chvála, Jan Kučera, Burian Chmelík mladší

První ze zmíněných účtů byly **peníze obecní** a jejich nové příjmy. Nové příjmy obsahovaly položky, které se dělily do několika kategorií. Hned v počátku se jednalo o úroky, které odváděli sezemičtí sousedé z nemovitostí, obecních prostorů a vnějších prostranství, tj. „úroky z 9 stodol na obci vystavěných, z domů na obci vystavených, z domu jednoho a druhého Bendovského“, dále „úroky z rolí a luk u domu dříve Bendovského, úroku z 4 haltýřů u mlýna obecního“ a v poslední řadě „úroky

a nájmů odváděné z 2 kusů zahrady a z obce“. Po odváděných úrocích byl v příjmech zmíněn „výnos z cel, která byla vybírána z vozů formanských, hříbat a jiného dobytka. V dobách jarmarku nebylo vybráno z jarmarečného nic“. Druhou skupinu příjmů, která obsahovala pouze jednu položku, tvořily výnosy za prodané suroviny a jiné komodity, tj. „za prodanou sůl lidem domácím i přespolním slanařem obecním Stanislavem Pokorným“. Následující skupinu ve výnosech zastupovaly nájmů z obecních prostorů, kde byly vybrány peníze pouze ve dvou případech, a tj. „z nájmu ze střech obecních po 1 kopě a 30 groších a nájmu z lázní obecních“. Ze zbylých položek nájmu nebylo přijato do městské kasy nic. Jiné výnosy byly „za proutí z luk obecních, z vyšenkování cizího piva i vína“ a jiných věcí. Četnou kategorií výnosů tvořily nájmů z gruntů jednotlivých osob, kde byly zahrnuty i přijaté peníze za materiály k stavbám či opravám. Jako poslední ve výnosech nacházíme „příjem z mlýna obecního“, konkrétně od mlynáře Jiříka Lůňka za léto 1641 a za rok 1642 od Doroty Tiché mlynářky.

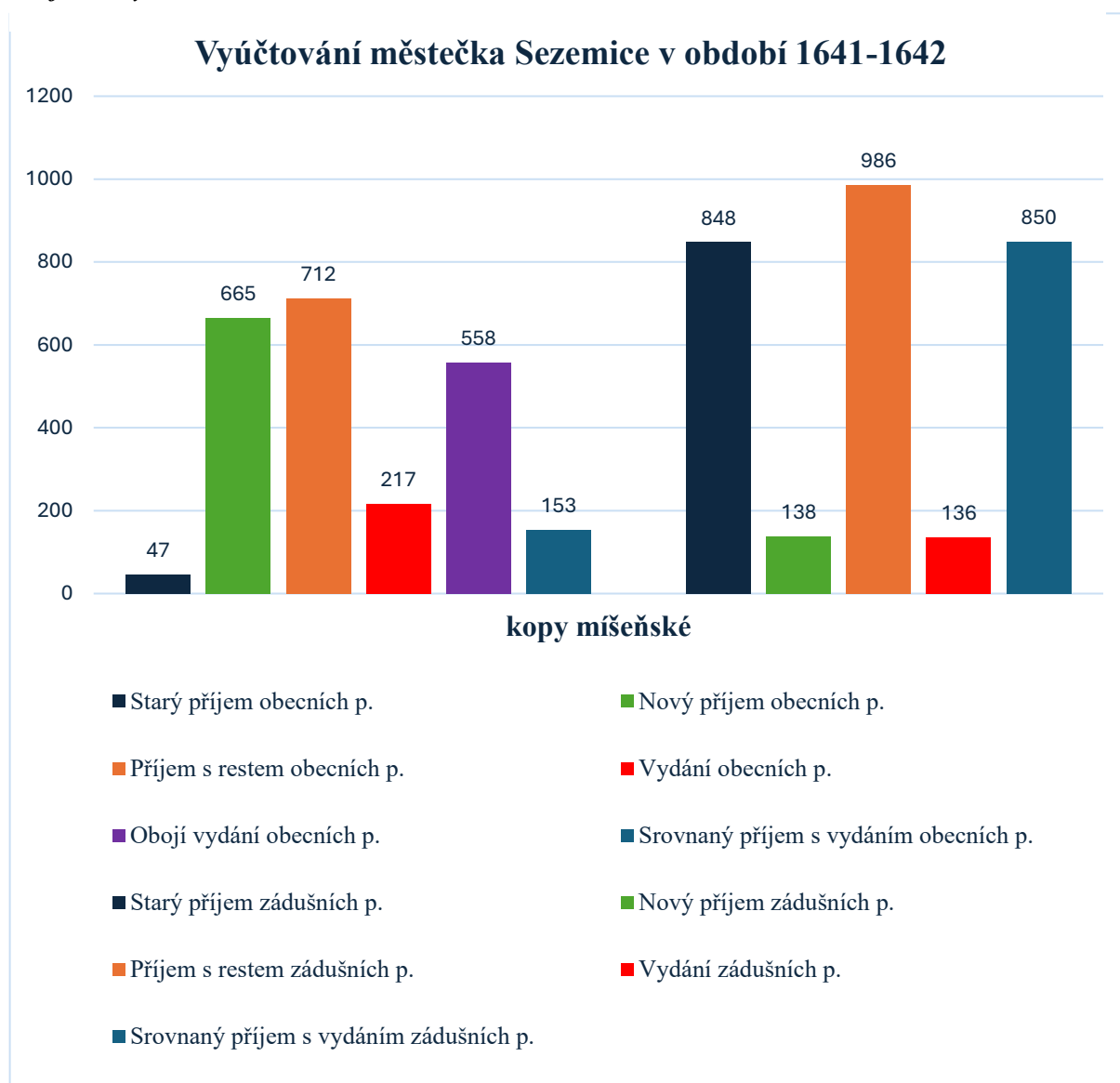
Za novými příjmy jsou zmíněna vydání, která se též dělila do několika skupin. Do první skupiny vydajů se řadily „úroky J.M.C., které jsou odváděny do důchodu na zámek do Pardubic z pivovaru obecního, dále ze zahrady Hrdinovské, ze dvora Hladovského a z lázní obecních“ v období svatojiřském a svatohavelském. Další skupinou byly útraty. V této skupině jsou zahrnuty „útraty úřednické, tj. purkmistra a konšelů a také starších obecních za jejich služby obci“. Kromě toho byly vydány peníze „purkmistrům za stravu servuse“, další peníze připadly za služby obci „rychtáři městskému, starším radním obecním, panu faráři, písaři radnímu, servusovi obecnímu a slanaři obecnímu Stanislavu Pokornému“. Třetí skupina vydání zahrnovala výdaje na úkony provedené v obci a lidem s nimi spojenými, tj. „za spravování hodin a orloje, za špek k mazání orloje a za papír a vosk k potřebám obecním“. Následuje kategorie nákladů spojených s opravami budov a materiál na ně použitý, a to „náklady na dům radního, náklady na školu, lázně obecní, na chalupu pastuchy, šatlavu a náklady na opravu mostů“. Jiné výdaje byly rozepsány jako peníze „na počty pánům rytířským a jiným důležitým lidem, či pohořelým a chudým lidem, kteří v městečku almužnu žádají“. Samostatnou skupinu představovaly „náklady na mlýn obecní“, kde byly rozepsány veškeré materiály, jež sloužily k opravě mlýna a jeho chodu. Druhou samostatnou skupinu představují „výdaje na rozličné potřeby“, kde byly vyjmenovány výdaje jiného charakteru, ale také „odváděné úroky sirotčích peněz“. Dle mého shrnutí příjmy převažovaly nad výdaji.

Druhý účet představuje **počet z peněz zádušních**. I zde byl pořízen zápis, který se konal při sumarizaci zádušního počtu v kostele Blahoslavené a Nerozdílné Trojice svaté městečka Sezemic za rok 1642. přítomni tomuto zápisu byli výše zmínění kostelníci a počty byly udány v měně groše míšeňského. Starý příjem za rok 1640 činil 848 kop a 32 grošů míšeňských.

V novém příjmu se též dělily položky do kategorií. V první řadě sem patřily peníze přijaté ze služeb záduší, jako byly „*prosby u kostela, přijaté peníze z desátek a jiných služeb*“. Dále se do příjmů řadily nájemy a úroky ze zádušních prostorů a vnějších prostranstvích, tedy „*nájemy z rolí a luk zádušních či úroky z domku zádušního*“. Kromě jiných byly zde i jiné příjmy. Velkou skupinu představovaly „*úroky z peněz zádušních*“, jež se vybíraly od každého sezemického souseda a celková vybraná částka činila 229 kop a 30 grošů míšeňských. Určitý příjem do městské pokladny byl vykázán za 53 pronajatých krav sousedům, kteří je měli v nájmu zádušním a ze kterých platili určitou částku. Za tyto krávy bylo přijato 53 kop. Zbylé příjmy byly různorodého charakteru, tj. „*peníze za dříví, peníze za náklady v Chrámu Páně či přijaté peníze od šafáře k záduší*“ apod.

Naproti tomu u výdajů byly peníze vydávány na suroviny a materiál potřebný v kostele, tj. „*za víno k službám božím, za mouku k pečení hostií, za mýdlo k praní roucha mešního nebo za křížmo ke křtu malých dětí*“. Větší skupina výdajů byla vykázána jako náklady, tj. „*náklady na kostel a s ním spojené opravy věcí a lidí, jež opravu provádí, tedy tesařům, kovářům a jiným lidem*“. V této kategorii byly vypsány i náklady na materiál, tj. „*za hřebíky, šindel, provazy, špek k mazání čepů*“ a za další komodity. Jisté výdaje byly vydány i za „*služby kněžské v tom čase*“. Stejně jako v případě příjmů i zbylé položky výdajů byly různorodého charakteru. Na základě sčítání tohoto účtu byly položky příjmů lehce převažující nad výdaji.

Graf 34 - Vyúčtování městečka Sezemice v období 1641-1642

5.4.2 1643-1644

Druhé zmíněné období sezemické agendy probíhalo **od 1. června 1643 až do 29. února roku 1644**, kdy byl také učiněn zápis do knihy městských počtů. Zápisu se osobně účastnily níže jmenované osoby radní a celková sumarizace byla učiněna na měnu groše míšeňského. Pod zápisem byl zaznamenán starý příjem obecních peněz za léta 1641 a 1642 v celkové hodnotě 153 kop, 49 grošů míšeňských a 3 denáry.

Tabulka 51 - Složení městské rady obce Sezemice v letech 1643-1644

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Primátor městský	Jan Bašta
Městská rada	Jan Doubrava, Jan Kamenický, Mikoláš Štěrba, Stanislav Pokorný, Jan Všetečka, Jan Štefan, Matěj Kučera, Jan Šafář, Jindřich Spanilý, Jiřík Urban, Pavel Pastrnak a radní konšelé
Kostelníci	Václav Chvála starší, Bohuslav Pražák, Jan Kučera mladší

Po zaznamenaném zápise a uvedení starého příjmu **obecních peněz**, přicházelo na řadu rozúčtování peněz obecních, konkrétně nového příjmu. První v pořadí nového příjmu stály úroky z nemovitostí, tedy z míst obecních a vnějších prostranství, které byly vybírány od sousedů sezemických, tj. „*úroky z 9 stodol na obci vystavěných, úroky z jednoho a druhého domu radního, dále úroky z 9 domků na obci vystavěných, úroky a nájem ze 2 kusů zahrady a z obce, úroky z rolí a luk u domu dříve Bendovského a úroky ze 4 haltýřů při mlýně obecním*“. Další příjem v městské kase byl vykázán „*za vybrané clo z vozů formanských, hřibat a jiného dobytka*“. V této kategorii nacházíme i „*zisk z prodávané soli lidem domácím i přespolním od slanaře obecního Jana Kučery*“. Další skupinu příjmů tvořily nájem z obecních míst a prostranství, tj. „*nájem ze střeš obecních a lázní obecních*“. Ze zbylých položek nájmů nebylo přijato v daném roce nic. V příjmech byl také zahrnut výběr nájemného od sezemických sousedů za 9 kusů krav obecních, jež se pásly na louce zádušní a z každé krávy se platila menší částka. Ve výsledku byly tak přijaty 4 kopy a 30 grošů míšeňských. Ostatní položky byly vykázány jako jiné příjmy, tj. „*za dříví přijali 7 kop, za vyšenkování cizího piva i vína, či příjem ze sbírek podruhů*“. Další četnou skupinou byly příjmy z gruntů jednotlivých osob, tj. „*z gruntu Matěje Kaliny, Anny Blatnické, Bohunky Pekařské, Jindřicha Spanilého*“ a dalších sousedů. Na úplný závěr byly zde zmíněny položky „*nájmu z mlýna obecního za roky 1642 a 1643 a nájem z 14 krav sirotčích*“.

Stejně to bylo i u vydání, kde byly v první řadě zmíněny úroky. Jednalo se konkrétně o „*úrok z lázní obecních*“. Na ostatní úroky nebylo v tom čase vydáno nic. Další na řadě byly položky útrat. V útratách byla zahrnuta „*vydání na úředníky*“ a jejich prováděné úkony ve prospěch obce a za jejich služby, tj. „*purkmistru a konšelům, starším obecním, též purkmistru a konšelům za stravu a vychování servuse obecního, rychtáři, panu faráři, slanaři obecnímu, písaři radnímu a onomu servusovi za služby obci*“. Jiná vydání byla vykázána ve formě oprav a reparací v městečku a za materiál poskytnutý na opravy, tj. „*za spravování hodin, náklady na orloj, za špek k mazání orloje, za papír a vosk k potřebám obecním, za dříví k palivu k spotřebě obecní a za svíčky kupované do domu radního*“. Četnou skupinu výdajů tvořily náklady, a to „*náklady na dům radní, na lázně obecní, na mlýn obecní a na čelnou*“ – tedy za nová okna a spravování kamen. Na zbylé náklady nebylo vydáno nic. Poslední kategorii výdajů tvořily vydané peníze na různé skupiny lidí v městečku, tj. „*zaplacení poct pánům rytířským a jiným vzácným a dobrým lidem* nebo také *peníze pro pohořelé a chudé, kteří v městečku almužnu žádají*“. Závěrem této složky byly i výdaje na „*potřeby rozličné*“, konkrétně „*dalším osobám radním vyslaným v potřebách obecních na zámek do Pardubic či vysílání poslů s patenty též v obecních potřebách*“ a v dalších jiných záležitostech. Po kontrole účtu obecního převažovaly výdaje nad příjmy.

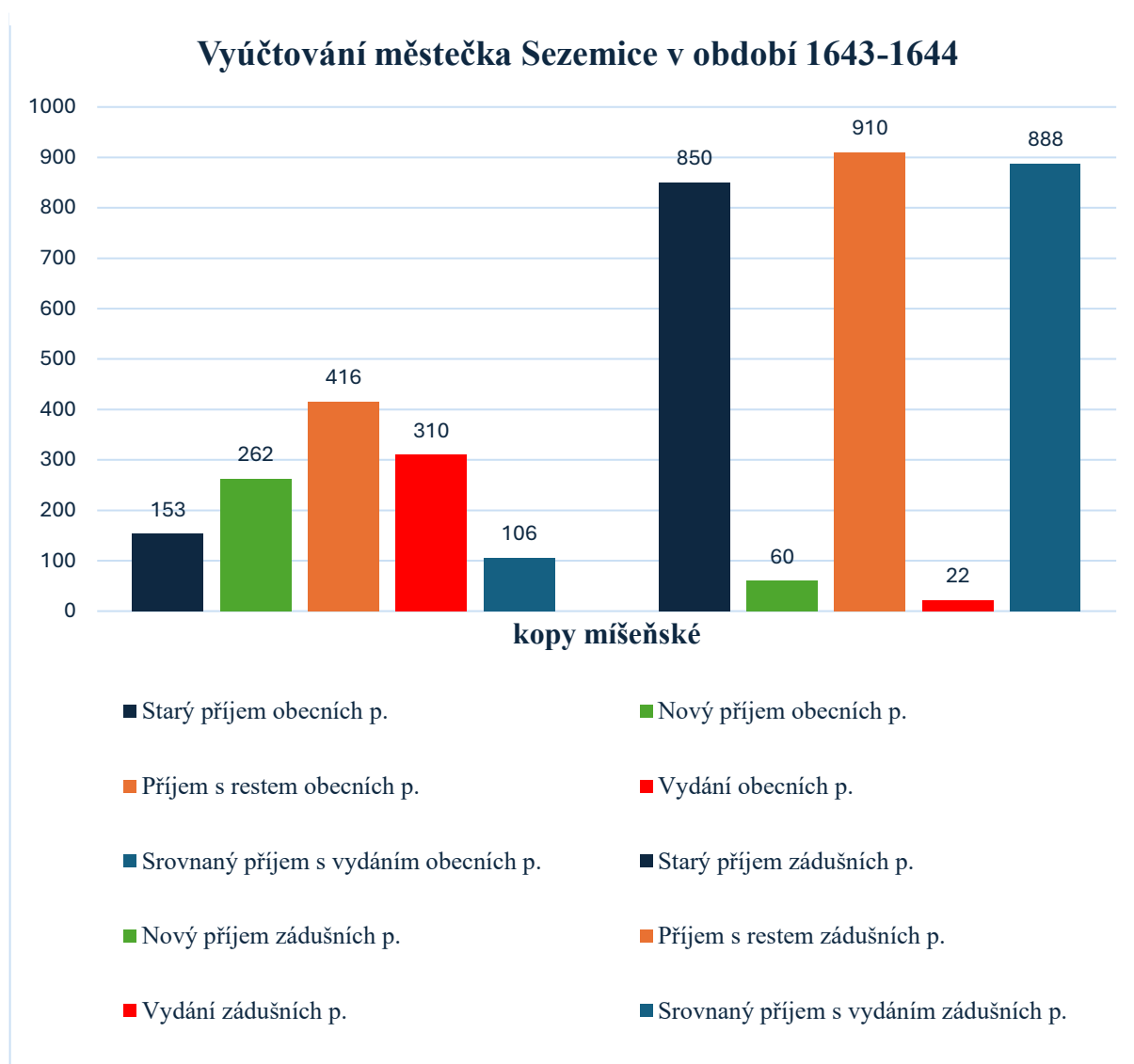
Druhým účtem byl **počet z peněz zádušních**. I zde byl učiněn zápis o provedení vyúčtování, a to při kostele Blahoslavené a Nerozdílné Trojice svaté pro rok 1643, za přítomnosti výše zmíněných kostelníků sezemického záduší. Loňský příjem za léta 1641 a 1642 činil 850 kop, 10 grošů míšeňských a 6 denárů.

Příjmy zádušních peněz se též skládají z více kategorií. V první kategorii byly služby záduší lidem domácím a služby lidí k záduší, tj. „*příjmy z proseb u kostela, příjmy ze sbírek sousedských, kteří desátku neplatí, a tudíž tento příspěvek k záduší přichází nebo od zvonění tělům mrtvým velkým zvonem*“. Další kategorii tvořily placené nájmy a úroky sousedů ze zádušních prostorů a prostranství či jiných věcí, tj. „*nájmy z rolí a luk zádušních, úrok z domku zádušního či úroky ze zádušních peněz*“, které odváděli sezemičtí sousedé. Ostatní úroky a nájmy nebyly oceněny. Jedním z výnosů byl i příjem z 53 kusů pronajatých krav zádušních, které měli sezemičtí sousedé v nájmu na louce zádušní a ze kterých odváděli menší částku. Další čtené zastoupení zde měly příjmy z gruntu jednotlivých osob. Zde ani od jednoho souseda nebylo v tomto čase přijato nic.

Celková suma veškerého vydání byla značně nižší oproti příjmům, a proto tak příjmy zádušních peněz převažovaly. Nicméně i vydané peníze se týkaly služeb, materiálů, nákladů a útrat kolem záduší. V této kategorii byly zmíněny vydané peníze na suroviny a materiál potřebný v kostele, jako je „*vino ke službám božím, mýdlo k praní roucha mešního, za vosk do kostela či za svaté křížmo*

ke křtu malých dětí“. Pak zde byly zmíněny i náklady, a to „*náklady na kostel*“, kde byly vydané peníze použity na opravy v něm a na zaplacení řemeslníků a dalších lidí. Ve stejném duchu následovaly „*náklady na zvonici a zvony a náklady na dům farní*“. Poté již následovaly výdaje rozmanitého charakteru, tj. „*za obědy kněžské, za přepisování počtů pro léta 1641 a 1642, za papír k potřebám zádušním*“ a za jiné věci. Za výdaji byl ještě vložen list s položkami, které zůstaly v restu, tj. „*kolik liber zůstalo po předešlém počtu (za rok 1642) vosku, kolik liber vosku je přikoupeno k tomu starému, kolik liber se spálilo a spotřebovalo v chrámu Páně a kolik liber pobral lid vojenský. Celkem zůstalo zůstalo 5 liber vosku.*“

Graf 35 - Vyúčtování městečka Sezemice v období 1643-1644

5.4.3 1644-1645

Předposlední období vyúčtování sezemické agendy se konalo **posledního dne měsíce února roku 1644 až do jedenáctého dne měsíce května roku 1645**. Uskutečnění zápisu proběhlo ve středu po sv. Diviši, tedy 11. října léta Páně 1645, za přítomnosti níže jmenovaných osob radních. Celé vyúčtování peněz obecních a zádušních bylo udáno v měně groše míšeňského. Starý příjem obecních peněz pro rok 1643 činil 106 kop, 26 grošů míšeňských a 6 denárů.

Tabulka 52 - Složení městské rady obce Sezemice v letech 1644-1645

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Primátor městský	Mikuláš Štěrba
Městská rada	Jiří Bašta, Jan Kamenický, Jan Všetečka, Jan Štefan, Matěj Kučera, Jan Šafář, Jindřich Spanilý, Jiřík Urban, Pavel Pastrnak Jankovský, Václav Chvála a radní konšelé
Kostelníci	Bohuslav Pražák, Václav Holický, Jan Červenka a Jan Vokoun

Vyúčtování nového příjmu **peněz obecních** mělo stejně jako v předchozích obdobích rozmanitý charakter. První v pořadí byly úroky z nemovitostí, které sousedé platili. Jednalo se o obecní prostory nebo vnější obecní prostranství, tj. „*úroky z 9 stodol na obci vystavených, úroky z jednoho a druhého domu Bendovského, dále úroky z 9 domků na obci vystavených, úroky a nájem ze dvou kusů zahrady, úroky z rolí a luk u domu dříve Bendovského a úrok ze 4 haltýřů obecních*“. Další příjem byl z „*výběru cla z vozů formanských, hříbat a jiného dobytka*“. Jistý příjem byl také vykázán „*za prodej soli slanařem obecním Stanislavem Pokorným lidem domácím i přespolním*“. Jako další byly zde uvedeny nájemy, které sousedé platili z obecních prostorů a prostranství, tj. „*nájem ze světničky a ze sklepů v domě radního, nájem ze střech obecních, nájem z lázni obecních a mlýna obecního*“. Z jiných nájmů nebylo přijato nic. Četnou skupinu výnosů tvořily i příjmy z gruntů jednotlivých osob, tj. „*od Jana Drábka, Jana Svobody a Martina Křivky, dále od Matěje Kaliny, Jana Kvapila, Jana Šafáře*“ a dalších osob. Mezi příjmy je také uvedena suma, kterou odváděli sezemičtí za pronajatých 9 krav obecních, které se pásly na louce obecní. A stejné tomu bylo i v případě příjmu ze 14 krav sirotčích. Následně se v účtu nacházely položky různorodého charakteru, tj. „*za staré dříví a třísky, za dříví prodávané, z vyšenkovaného piva a vína*“ a jiných věcí.

Naproti tomu kategorie vydání obecních peněz byla finančně vyšší. V úvodu vydání byly „*úroky odváděné do důchodů J.M.C. ze zahrady Hrdinovské, či ze dvoru Hladovského nebo z lázni obecních*“. Druhou skupinu tvořily útraty. Vy vydáních byly zmíněny „*útraty úřednické, tj.*

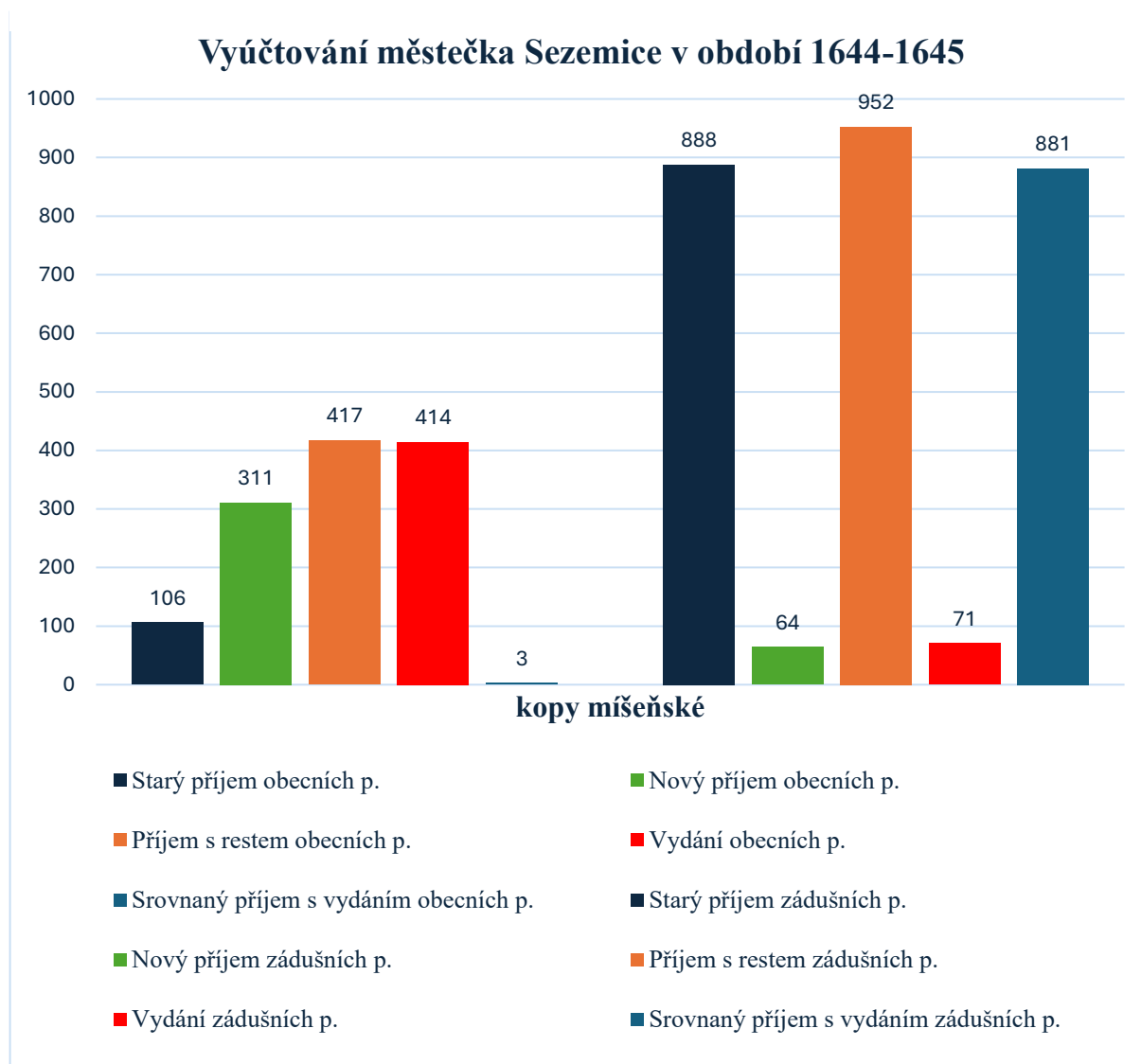
purkmistra a konšelů za jejich služby, kde je zahrnut výdaj za stravu vychovaného servusa“. Dále byly výdaje vynaloženy na služby jednotlivých úředních osob, tj. *„starším obecním, rychtáři, panu faráři, písaři radnímu a témuž servusovi“*. Druhá kategorie výdajů obsahovala náklady na opravy městských budov a částí, za materiál a lidem, kteří opravy provedli, tj. *„od spravování hodin Janovi zámečnickovi vydali 5 kop, za špek k mazání orloje po 12 groších, za papír a vosk zelený k potřebám obecním vydali 3 kopy, 47 grošů a 3 denáry“*. Třetí kategorii tvořily náklady obecních prostor, tj. *„náklady na školu, na lázně obecní, na dům radního, na chalupu pastuši, na šatlavu, mlýn obecní a třídu obecní“* a dalších prostorů. Jistá vydání putovala i na zaplacení jednotlivých skupin lidí, tj. *„za pocty pánům rytířským a jiným vzácným dobrým lidem či pohořelým a chudým lidem, kteří v městečku almužnu žádají“*. A v poslední řadě byla zde zmínka o *„potřebách rozličných“*, kde vydání činilo 133 kop, 21 grošů míšeňských a 3 denáry za různorodé věci a služby obci.

Co se týče **úctu peněz zádušních**, i zde byl vytvořen zápis do úvodu vyúčtování v daném roce. Vyúčtování bylo učiněno pro rok 1644 v kostele Blahoslavené a Nerozdílné Trojice svaté za přítomnosti výše zmiňovaných kostelníků a veškeré položky zde udané byly uvedeny v měně groše míšeňského. Starý příjem za loňský rok 1643 činil 887 kop, 54 grošů míšeňských a 6 denárů.

První v pořadí byl nový příjem peněz zádušních. V příjmech byly zahrnuty služby lidem a služby lidí záduší, jako byly *„prosby u kostela“* konané v určitém datu či *„příjmy ze sousedských sbírek anebo příjem za zvonění velkým zvonem za mrtvá těla“*. Jisté výdaje byly vykázané jako nájmy a úroky ze zádušních prostorů, tj. *„nájmy z rolí a luk zádušních nebo úroky z domu radního“* a do této skupiny patřily i *„úroky z peněz zádušních“*, které odváděli jednotliví sezemičtí obyvatelé. Na zádušním účtu byl také příjem z 53 kusů krav na louce zádušní, které měli sezemičtí v pronájmu v období jednoho roku a ze kterých platili menší částku. Do kategorie výnosů také spadaly příjmy z gruntů jednotlivých osob. Zapsán však byl pouze jeden příjem, a to částka *„od Anny Nymburské z města Pardubic, kterou darovala sezemickému záduší za Jana Brandýského“*.

Oproti příjmům byly výdaje zádušních peněz výraznější. Ve výdajích opět nalézáme peníze vydané městskou radou za suroviny a materiály potřebné v kostele, jako např. *„za víno k službám božím, dále za mýdlo k praní roucha mešního, za svaté křížmo ke křtu malých dětí, za kotlíček pro svěcenou vodu nebo za 25 prken na okenice do kostela“*. Jako další byly zde zmíněny peníze za vykázanou práci okolo záduší, tj. *„od překládání jedné stužky do okna v kapli, za vosk do kostela kupovaný, či udělání svíci malých a velkých do kostela“* s dalšími úkony. Ostatní položky vydání byly uvedeny v prameni jako *„náklady na dům farní“* a práci kolem domu i v něm, tedy i za materiály a lidi, kteří opravy prováděli. Po kontrole tohoto účtu byla skupina výdajů vyšší než příjmy.

Graf 36 - Vyúčtování městečka Sezemice v období 1644-1645

5.4.4 1645-1646

Poslední rozúčtování sezemické agendy se konalo **od 11. května 1645 až do 18. dubna roku 1646**. Před sumarizací agendy byl učiněn zápis do knihy městských počtů, a to ve středu po neděli Misericordia⁷⁷, tedy 18. dubna léta Páně 1646. Při provádění agendy a sepsání úvodního zápisu byly přítomny níže jmenované osoby radní a kompletní vyúčtování bylo udáno v měně groše míšeňského. Starý příjem pro rok 1644 činil 3 kopy, 31 grošů míšeňských a 2 denáry.

Tabulka 53 - Složení městské rady obce Sezemice v letech 1645-1646

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Primátor městský	Jiří Bašta
Městská rada	Mikuláš Štěrbá, Jan Kamenický, Jan Vsetečka, Jan Štefan, Matěj Kučera, Jan Šafář, Jindřich Spanilý, Jiřík Urban, Pavel Pastrnak, Václav Chvála, Stanislav Chvála a radní konšelé
Kostelníci	Václav Chvála starší, Bohuslav Pražák, Jan Červenka a Václav Holický

Pod zápisem byly v knize rozepsány položky nového příjmu **peněz obecních**. V těchto výnosech lze položky, stejně jako v předešlých vyúčtováních, rozdělit do několika kategorií. První větší kategorií byly úroky a nájmy z nemovitostí, které sezemičtí odváděli do městské kasy. Konkrétně šlo o obecní prostory a prostranství, tj. „*úroky z 9 stodol na obci vystavěných, úroky z jednoho a druhého domu Bendovského, úroky z 9 domků na obci vystavěných, úrok a nájem ze 2 kusů zahrady a z obce, úroky z rolí a luk u domu dříve Bendovského a úroky ze 4 haltýřů u mlýna obecního*“. Jistý příjem v městské pokladně byl vykázán „*za vybírání cla z vozů formanských, hříbat a jiných zvířecích dobytků od lidí přespolních*“. Další příjem v městské kase byl „*za prodávanou sůl slanařem obecním Janem Červenkou pro lidi domácí i přespolní*“. Druhou kategorií byly příjmy z nájmu z nemovitostí či obecních prostorů a prostranství, které byly též vybírány od sezemických, tj. „*nájem ze střeš obecních, nájem z lázní obecních nebo nájem z mlýna obecního*“. Z ostatních položek téhož charakteru nebylo přijato nic. V městské kase také nalézáme příjem od sousedů, kteří měli pronajatých 9 kusů krav obecních na téže louce obecní a z nichž v období sv. Martina platili nájemné. A stejně tak to bylo i v případě 13 kusů krav sirotčích. Poslední větší kategorií výnosů byly příjmy z gruntů jednotlivých osob, tj. „*nájem z gruntu Matěje Kaliny, Jana Kvapila, Jana Vsetečky,*

⁷⁷ Svátek Misericordia = svátek Božího milosrdenství

Jindřicha Spanilého“ a dalších lidí. Zbylé položky příjmů byly „*rozličného charakteru, např. příjem z vyšenkovaného cizího piva a vína či příjem za staré dříví a třísky*“.

U méně početných výdajů lze položky též rozdělit do několika skupin. Jako první skupinou výdajů byly úroky, které byly odváděny do důchodu J.M.C. na zámek do Pardubic a odváděly se z obecních prostorů. V tomto období byl odveden pouze „*úrok z lázní obecních, který byl vydán v svatojiřském a svatohavelském termínu*“. Na ostatní úroky nevydala městská rada nic. Druhou velkou složku výdajů zastupovaly útraty. Obecní peníze, použité na skupinu útrat, pokryly převážně „*útraty úřednické, tedy na purkmistra, konšely a starší obecní*“, za jejich služby obci. Speciálně „*purkmistrovi byly vydány peníze i za stravu a vychování nového servuse obecního*“. Do téže kategorie byly přiznány peníze za služby obci dále zmíněným: „*rychtáři Janovi Vokounovi; starším obecním Janovi Holickému, Davidovi Pelikánovi a Janovi Všetečkovi; panu faráři, kterému také z lásky vydali zaplacenou jednu bečku soli; dále písaři radnímu Jiříkovi Brandýskému; servusovi Martinovi a slanaři obecnímu Janovi Červenkovu*“. Ve třetí početné kategorii byly peníze použity na materiál a opravy městských částí a budov, tj. „*za spravování hodin, za špek k mazání orloje a za papír a vosk k potřebám obecním*“. Do obdobné kategorie byly zařazeny i nespecifikované práce v obci, tj. „*peníze na dělání dříví k palivu k potřebám obecním či za svíčky kupované do domu radního*“. Peníze ze čtvrté kategorie výdajů se použily na náklady jednotlivých budov v městečku, tj. „*náklady na dům radního, náklady na čelnou, tedy za šindel od vyzdvihování téže čelné, dále náklady na chalupu pastuši, náklady na mlýn obecní či náklady na třídu obecní*“. Poslední skupina výdajů byla na zaplacení lidí či skupin lidí v městečku za různé věci, tj. „*výdaje na pocty pánům a jiným dobrým a vzácným lidem, nebo na pohořelé a chudé lidi, kteří v městečku almužnu žádají*“. A v poslední řadě určitý výdaj byl použit „*na potřeby rozličné*“. Po následném shrnutí obecního účtu v tomto období byly převyšující příjmy nad výdaji.

Druhým zmiňovaným účtem v posledním vyúčtování sezemické agendy byl **počet z peněz zádušních**. Zápis o vykonání tohoto rozúčtování byl uskutečněn v kostele Blahoslavené a Nerozdílné Trojice svaté za rok 1645 a v přítomnosti výše zmíněných 4 kostelníků. I toto vyúčtování bylo učiněno v měně groše míšeňského Starý příjem vybraný za rok 1644 činil 881 kop, 1 groš míšeňský a 4 denáry.

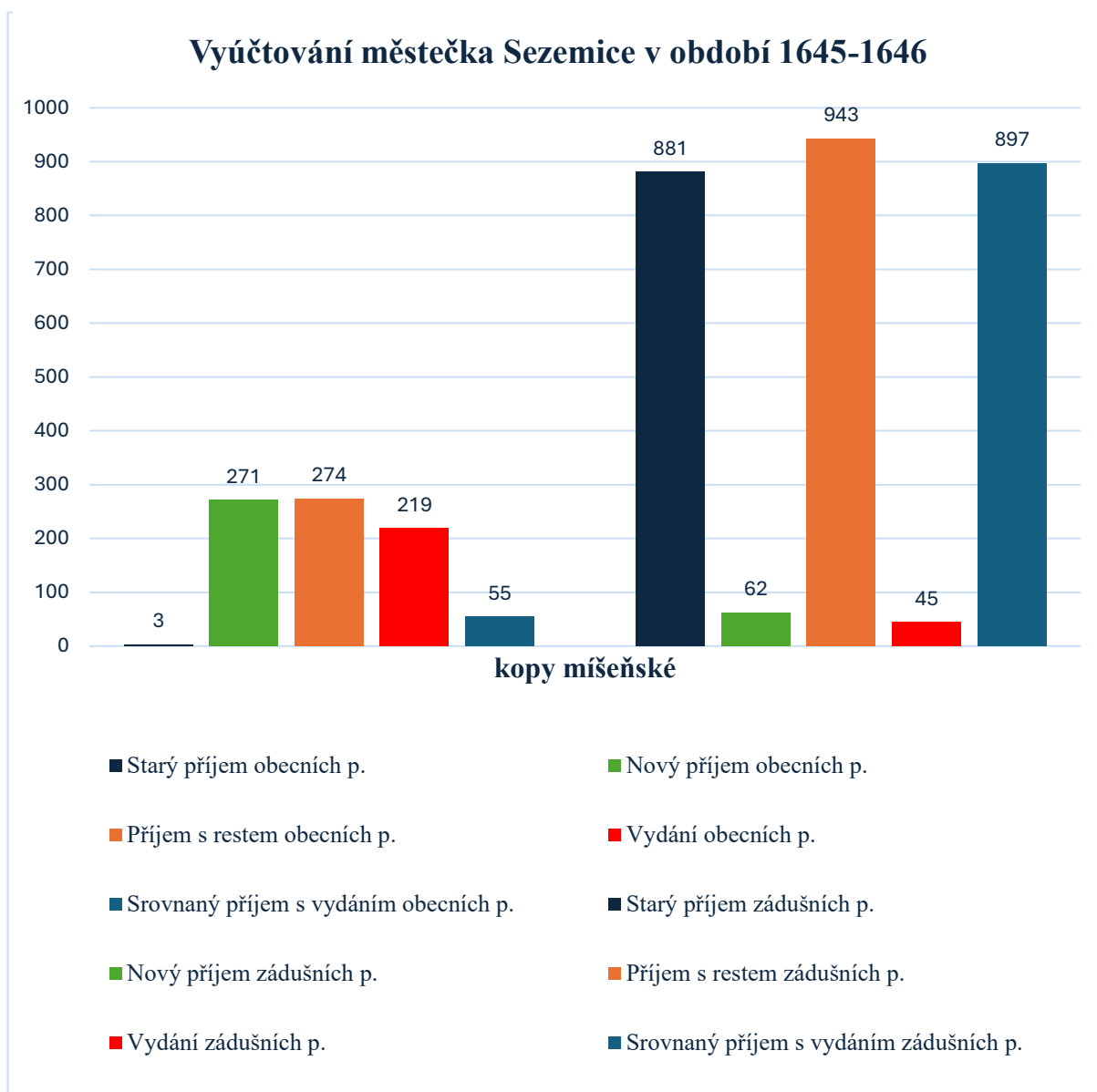
Jak v novém příjmu, tak i ve výdajích nalézáme položky spojené se záduším. Příjmy zádušních peněz obsahovaly položky služeb lidem anebo naopak služby záduší, tj. „*prosby u kostela*“, konané v různých dobách, dále „*příjem ze sbírek vybíraných od sousedů, kteří desátku neplatí či jistý příjem je vykázán za činnost zvonění tělům mrtvým*“. Následně byly v příjmech zmíněny též úroky a nájmy ze zádušních prostorů a prostranství, které sezemičtí platili, tj. „*nájem z rolí a luk zádušních, úroky z domků zádušních*“, ale též „*i příjem z úroků peněz zádušních*“ od

obyvatel městečka. Sezemičtí také v tomto období odvedli nájemné za pronajatých 53 kusů krav, které se pásly na loukách zádušních v období jednoho roku. Za příjmy z gruntů jednotlivých osob nebylo přijato do městské kasy nic.

V kategorii vydání byla vypočtena nižší výsledná suma. V této skupině nacházíme peníze vydané kostelní radou za suroviny a jiné materiály potřebné v kostele, tj. *„peníze vydané za víno k službám božím, za mýdlo k praní roucha mešního či za svaté křížmo potřebné ke křtu malých dětí“*. Další výdaje byly *„náklady na kostel“*, kde byly v nákladech zahrnuty i peníze za materiál k opravám kostela i věcí potřebných v něm a lidem, kteří opravy vykonávali. Stejně tomu bylo i v případě *„nákladů na zvonici a dům farní“*. Ostatní zbylé položky vydání byly již rozdílného, nijak nspecifikovaného charakteru, tj. *„vydané peníze za obědy kněžské či za papír k potřebám zádušním“*. Dle zkontrolovaných hodnot na účtu byl příjem zádušních peněz vyšší.

Za výslednými sumárními částkami výdajů a výdajů s restem nacházíme dopsaný dodatek o množství vosku, který zůstal za minulý rok 1644, jaké množství bylo přikoupeno, kolik bylo v následném roce spotřebováno a kolik liber vosku zůstalo k budoucím časům v chrámu Páně.

Graf 37 - Vyúčtování městečka Sezemice v období 1645-1646

Tabulka 54 - Souhrnné počty městečka Sezemice ve 40. letech 17. století

	Léta 1641-1642	Léta 1643-1644	Léta 1644-1645	Léta 1645-1646
Počet z peněz obecních	Počítáno na kopy, groše míšenské a denáry			
Starý příjem	47-17-6	153-49-3	106-26-6	3-31-2
Nový příjem				
(bez restu)	665-1-3	262-29-0	311-18-1	271-4-1
(i s restem)	712-19-2	416-18-3	417-45-0	274-35-3
Vydání (* obojí vydání)	217-36-2 (*558-29-6)	309-56-4	414-13-5	219-19-6
(srovnaný příjem s vydáním)	153-49-3	106-21-6	3-31-2	55-16-3
(*Jiný) Počet z peněz zádušních	Počítáno na kopy, groše míšenské a denáry			
Starý příjem	848-32-0	*850-10-6	887-54-6	*881-1-4
Nový příjem	138-15-3	*60-29-6	64-45-6	*62-20-3
(i s restem)	986-47-3	*910-40-5	952-40-5	*943-22-0
Vydání	136-36-4	*22-45-6	71-39-1	*45-38-4
(rovnaje příjem s vydáním)	850-10-6	*887-54-6	881-1-4	*897-43-3

5.5 Přelouč nad Labem

Předposledním místem, kde byla vykonána agenda a sumarizace městských počtů ze 40. let 17. století, bylo město Přelouč nad Labem. Přelouč, na rozdíl od výše zmiňovaných obcí, byla v celém komorním panství jediným městem hned po samotných Pardubicích. I přesto, že se od ostatních městeček lišila svým správním označením, systém ve vedení přeloučské agendy byl totožný se systémem a strukturou ostatních vyúčtování u zmiňovaných obcí. Tudíž nejprve je vždy proveden soupis v daném období a sestavení vyúčtování s přítomnými osobami radními s uvedením měny, ve které rozúčtování proběhlo. A poté již přicházela na řadu sumarizace jednotlivých účtů. Jedním z odlišných znaků systému byl ten, že město mělo místo čtyř období vyúčtování pouze tři. Rozúčtování se tedy v daném městě provádělo pouze třikrát a po uplynutí jednoho roku s výjimkou posledního období, kdy se konala sumarizace peněz po dvou letech. Druhým odlišným znakem bylo, že v agendě, kromě účtů peněz obecních, zádušních a špitálních, přibyl ještě jeden specifický účet. Byly to počty z peněz kontribučních, které byly uváděny v měně na zlaté rýnské. Toto specifické konto se ze všech městských obcí vedlo pouze v zde a až během válečného období. Finance, které byly městskou radou přijímány od přeloučských, sloužily jako daň pro ubytovaná vojska v zimním období a měly chránit místní obyvatele od jiných nepřátelských armád. Druhý význam tohoto účtu by se dal též vysvětlit jako použití finančních prostředků na stravování armády.⁷⁸

5.5.1 1641-1642

Vyúčtování přeloučské agendy v prvním období probíhalo **od 12. srpna 1641 až do 30. listopadu roku 1642**. Zápis o průběhu byl učiněn ve středu v den Přenesení sv. Václava, tedy čtvrtého dne měsíce března léta Páně 1643. U zmíněného soupisu byly přítomny níže jmenované osoby radní. Vyúčtování obecních peněz bylo vykázáno v měně groše míšeňského. Pod zápisem byl udán starý příjem obecních peněz za rok 1641, který byl vyčíslen na 203 kop, 46 grošů míšeňských a 5 ½ denáru.

Tabulka 55 - Složení městské rady města Přelouče nad Labem v letech 1641-1642

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Primátor městský	Jan Reinwetter
Městská rada	Štěpán Drahorád, Jan Vosenský, Mikuláš Ježek, Adam Mydlář, Mikuláš Urbanský, Matěj Kolář, Michal Svoboda, Jan Dvorský, Jan Čermák, Eliáš Bilský, Jan Jelínek a radní konšelé
Starší důchodní peněz zádušních a špitálních	Daniel Čermák
Výběrčí kontribuční	Jan Famfrlík a Jiří Ptáček

⁷⁸ P. VOREL, *Dějiny města Přelouče 2*, s. 37

Prvním rozúčtováním byly nové příjmy **obecních peněz**. Jako vždy byly v první řadě odváděny nejprve úroky z nemovitostí, tedy příjmy z úroků z obecních prostorů a prostranství, tj. *„úroky z domků a stodol na obci vystavěných, nebo vybrané peníze od pohodného z kusu místa obecního“*. Jako další byly v agendě zaznamenány nájmy z obecních prostorů a prostranství, které byly vybírány od přeloučských, tj. *„nájmy z rolí a luk obecních, z verštatů kovářského, nájem z domu radního, nájem z rybníka pod lázňi pustého“*. Největším příjmem v této kategorii byl *„nájem z mlýna obecního, ze kterého městská rada přijala 222 kop, 17 grošů a 1 denár“*. Jistý příjem byl v městské kase *„od hokyní za suché dny“*. V dobách konání jarmarků bylo *„vybíráno jarmarečné“*, konkrétně ve dvou obdobích, tj. *„při sv. panně Kateřině v úterý po neděli Provodní“*. Stejně tomu bylo i v dobách trhů, kdy bylo *„vybíráno tržné“* z hlavních trhů. Další kategorie příjmů byly výnosy z prodeje surovin, tj. *„za sůl v daném roce, která se rozprodává dál a přijatá částka 16 kop, 4 groše a 2 denáry jsou z načatého vína“*. Po 3 kopách v městské kase byl příjem *„z pokut pro hry, svády a různice od Jakuba Procházky a Vavřince Kopydlanského“*. Četnou skupinu výnosů tvořily příjmy z gruntů jednotlivých osob. Další příjmy byly již různorodého charakteru, např. *„příjem z potřeb rozličných anebo výnos z prodeje koláčů a lidí jež je pečou“*.

Oproti příjmům byla vydání obecních peněz vyšší. I zde lze rozdělit položky do různých kategorií. V první řadě to byly *„úroky z obecních prostorů, které se odváděly do důchodů J.M.C. na zámek do Pardubic, tj. z mlýna obecního Výrova ze Stupníku, z pily u mlýna, dvou pivovarů, sladovny, lázňi a rybníčků a dalších prostorů, které lehly požárem“*. Kvůli předchozímu dluhu v restu městská rada tak nevydala z peněz obecních nic. Na co ale byly peníze vydány, byly *„útraty úřednické, tj. purkmistru a konšelům za jejich práci – např. za spravování regimentu nebo za všelijaké věci viktualní“*. Do stejné kategorie se řadily také útraty na ostatní radní osoby a úředníky za jejich služby, tj. *„písaři radnímu Jindřichovi Chlumeckému nebo servusovi Janovi Menšíkovi“*. Druhou kategorií výdajů obsahovaly výdaje na suroviny k potřebám obecním, tj. *„za papír a vosk černý“*. Třetí skupinu tvořily náklady nejen na opravu budov v městě, ale také na materiál a zaplacení lidí, kteří opravy prováděli, tj. *„náklad na dům radní, na verštat obecní, mlýn obecní, sladovnu, též sládkovi Martinovi Chamradovi za každý slad“*; a dále *„náklady na kolese šrotýřská“*. Jiné náklady byly evidovány jako výdaje na dobytek a suroviny, tj. *„za vepř hospodářský přikoupený do stáda, náklad na vaření piva a na pivovar a náklady na fortny a brány“*. Poslední skupina výdajů byla určena na zaplacení lidí nebo skupin lidí v městě či za potraviny pro lidi, tj. *„na počty pánům a jiným dobrým lidem, kteří do města přijíždějí, panu páterovi a faráři Sylveriusovi jest dána z lásky jedna bečka soli a sud piva, zaplacení lidí pohořelých a chudých, zaplacení Mikuláše Vosenského slanaře obecního“* a jiným

lidem. Ve výdajích byly též uvedeny částky na „*rozličné potřeby obecní*“. Na základě rekapitulace tohoto účtu obecního byly výdaje vyšší než příjmy.

Druhým účtem přeloučské agendy v prvním období byly **počty z peněz zádušních**. Vyhotovení agendy provedl za přítomnosti výše zmíněných osob radních Daniel Čermák starší důchodní. Starý příjem zádušních peněz za rok 1640 činil 119 kop, 38 grošů míšeňských a 4 denáry.

Následovala složka nových příjmů zádušních peněz. Zde v této složce se setkáváme se službami záduší, tj. „*příjmy z proseb u kostela a v něm*“. Jako další byly zde zmíněny nájemy z nemovitostí, tedy ze zádušních prostorů a prostranství, tj. „*nájem z rolí a luk profrejmarčených*⁷⁹, *který odvedl Jindřich Chlumecký a nájem z rolí zádušních od pana faráře*“. Jistý příjem zádušních peněz byl také vykázán za příjem ze surovin a materiálu potřebného k záduší, tj. „*za vosk a udělání větších a menších svící do kostela*“. Stejně jako u obecních peněz i zde nacházíme příjmy z gruntů jednotlivých osob, kde byla naceněna pouze jedna položka, a to „*příjem z gruntu Vavřince Kopydlanského*“. Ze zbylých položek téže skupiny nebylo přijato nic. Ostatní položky v příjmech byly různorodého charakteru, tj. „*příjem z pokut od lidí, kteří do Chrámu Páně nechodí, příjmy z proseb v Chrámu Páně shořelém* či *přijatý nájem ze 78 kusů pronajatých krav zádušních přeloučskými* anebo *příjem ze závdavku ze dvora Krčilovského na opravu Chrámu Páně*“.

Vedle přijatých peněz byla v rozúčtování sepsána také vydání. V této složce nacházíme výdaje kostelníků za suroviny a materiál potřebných v kostele, tj. „*za víno k bohoslužbám, za mouku k pečení hostií, za mýdlo k praní roucha mešního nebo za vosk k udělání velkých a malých svící do kostela*“. Druhou četnou kategorií představovaly náklady na opravu budov zádušních, kde byl zahrnut jak materiál, tak práce lidí, tj. „*náklady na kostel*“ – tedy za dříví borové na krovy, či tesařům, kteří dělali vazby ke kůru a na dalších věcí. Na jiné náklady budov zádušních nebylo vydáno nic. Výdaj 8 kop, 18 grošů míšeňských a 6 denárů byl vydán „*za potřeby rozličné*“, kam byly zahrnuty „*peníze na křížmo potřebné ke křtu malých dětí* či *za kadidlo*“. Oproti příjmům zádušních peněz byly výdaje výrazně nižší.

Třetí účet přeloučského vyúčtování představoval **počty z peněz špitálních**. Vyhození zápisu a provedení sumarizace učinil výše jmenovaný starší důchodní Daniel Čermák a výsledné částky tohoto účtu byly uvedeny v měně groše míšeňského. Starý příjem tohoto účtu pro rok 1641 byl vypočten na 324 kop, 1 groš míšeňský a 5 denárů.

---

⁷⁹ Od slova „*frejmarčit*“ – jednat o koupi, kupčit/kupovat

Nově přijaté peníze špitálního účtu se vybíraly převážně za nemovitosti špitálské a za služby či práci kolem a uvnitř místního špitálu. V první řadě to byly příjmy z nemovitostí, tedy „*nájmy z rolí v hájku*“. Dalším příjmem byl „*výnos za svršky po lidech zemřelých*“. V kategorii příjmů byly zmíněny i výnosy z gruntů jednotlivých osob, ale od vyjmenovaných osob nebylo přijato pro toto období nic. Nicméně byl odveden do městské kasy „*malý symbolický dar z gruntu Jana Reinwettera*“. Podobně jako u příjmů zádušních peněz i zde bylo odvedeno přeloučskými nájemné 10 kop za pronajatých 10 kusů krav, které se pásly na louce špitální.

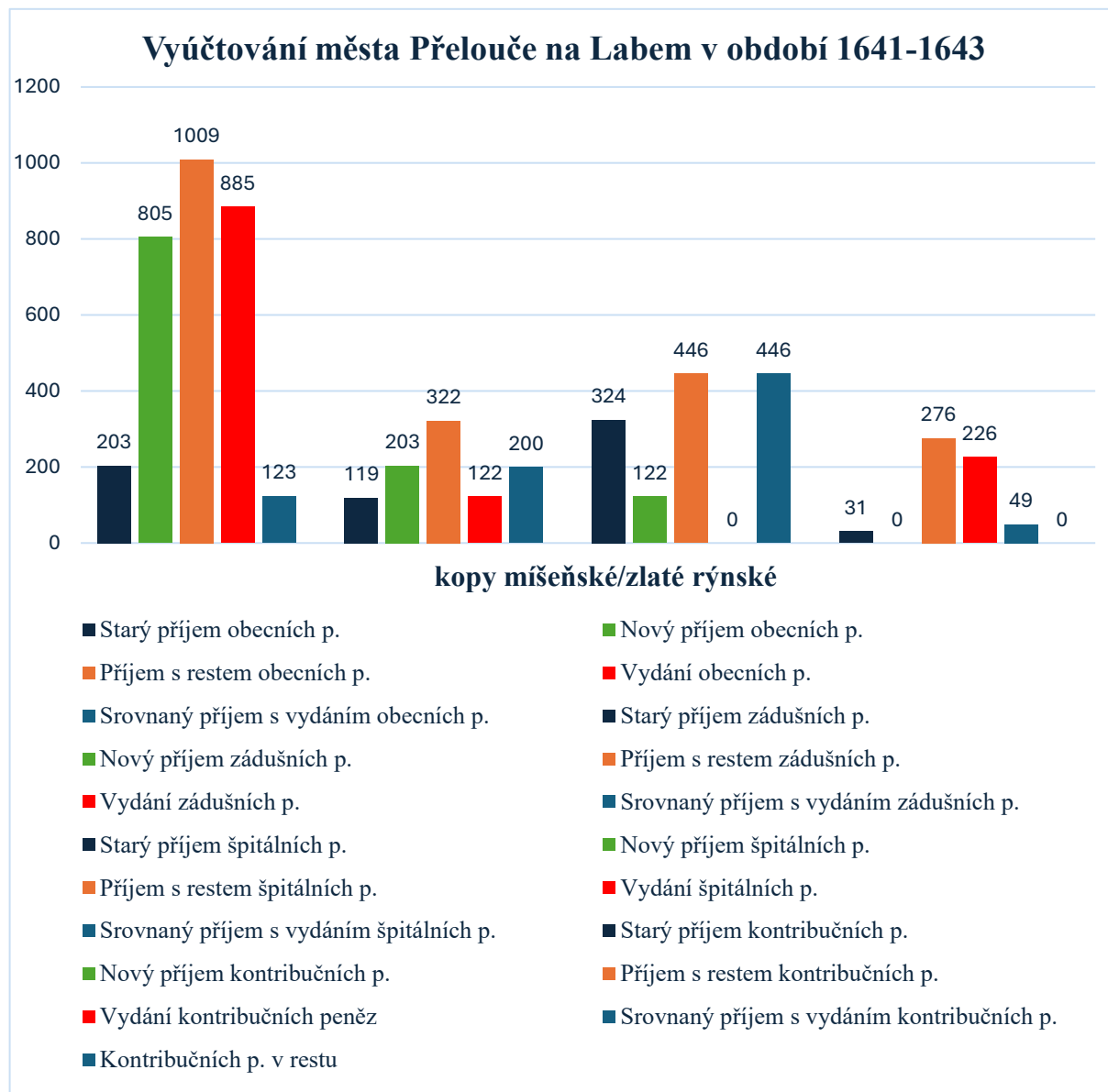
V tomto období nebylo vyúčtováno žádné vydání, a proto činil srovnaný příjem s vydáním 446 kop, 44 grošů míšeňských a ½ denáru.

Posledním účtem prvního rozúčtování Přelouče byly **počty z peněz kontribučních**. Vyhotovením této agendy byli pověřeni Jan Famfrlík a Jiří Ptáček výběrčí sbírek sousedských a také učinili zápis do knihy městských počtů. Výsledná suma byla stanovena na rýnský zlatý. Starý příjem kontribučních peněz pro rok 1641 činil 31 zlatých rýnských, 28 krejcarů a 3 denáry.

Nový příjem kontribučních peněz byl tvořen pouze jedinou položkou, a to byl „*příjem kontribučního platu od sousedů přeloučských od září 1641 do 14. prosince léta 1642 v hodnotě 244 zlatých rýnských a 55 krejcarů*“. Konečná částka nového příjmu zde nebyla udána, ale dohromady s restem minulým činil příjem kontribucí 276 zlatých rýnských, 23 krejcarů a 3 denáry.

Naproti tomu měla vydání více rozpracované položky. Na zámek do Pardubic v tomto čase nebylo vydáno nic. Další výdaje padly na „*zaplacení Salvagardií (posádek) od různých regimentů, které po obležení města v Přelouči zůstaly*“. Další výdaje byly „*za oves pro posádky ve městě a dalším jiným vojákům, kteří do města přijížděli*“. Také jiné výdaje byly proplaceny ve formě „*útrat na oficíry a vojáky, kteří do města každodenně přijížděli*“ a v těch útratách byly zmíněny i suroviny pro vojáky, tj. „*za víno a pivo, maso pálené a ryby*“. A samozřejmě byly vydány peníze i na „*pocty pánům oficírům J.M.C. panství Pardubského, komisařům vojenským, kvartýrmistrům, forýřům a jiným oficírům*“. Jisté výdaje byly vynaloženy i na „*potřeby obecní, tedy rozličné potřeby*“. Celková suma všeho vydání dosáhla 226 zlatých rýnských a 34 krejcarů.

Graf 38 - Vyúčtování města Přelouče nad Labem v období 1641-1643

5.5.2 1643-1644

Přeloučské rozúčtování v druhém období probíhalo **od 4. března 1643 až do 1. února roku 1644**. Při vyhotovení vyúčtování byl sepsán zápis v den sv. Řehoře papeže, tedy dvanáctého dne měsíce března léta Páně 1644. Soupisu této fakturace byly přítomny níže jmenované osoby radní a celé vyúčtování bylo spočítáno v měně groše míšeňského. Pod zápisem byla zmínka o starém příjmu obecních peněz pro rok 1641 a 1642, který činil 123 kop, 19 grošů míšeňských a 4 denáry.

Tabulka 56 - Složení městské rady města Přelouče nad Labem v letech 1643-1644

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Primátor městský	Jan Reinwetter
Městská rada	Jan Vosenský, Adam Mydlář, Mikuláš Urbanský, Matěj Kolář, Michal Svoboda, Eliáš Bílský, Václav Heller, Petr Charvát, Melichar Rob, Matěj Kohout a radní konšelé
Starší důchodní peněz zádušních a špitálních	Daniel Čermák
Výběrčí kontribuční	Jan Famfrlík, Vojtěch Drahorád

Nové příjmy **obecních peněz** obsahovaly položky různorodého typu. V první řadě do městské kasy přicházely peníze z úroků z nemovitostí, které přeloučští platili. Zejména se jednalo o „úroky z domků a stodol na obci vystavěných a úrok z kusu louky obecní, na níž pohodný chalupu vystavěl“. Další příjem byl založen na nájmech z nemovitostí, obecních prostorů a prostranství, které přeloučští též platili. Jednalo se tak o „nájem z lázní obecních, nájem ze školy a luk obecních, nájem z verštatů kovářského, nájem z domu radního“ a v poslední řadě největším příjmem byl „nájem z mlýna obecního po 120 kopách“. Další příjmy se týkaly věcí okolo provozování jarmarků a trhů. Vybrané a odvedené peníze byly „od hokyní za suché dny, výběr jarmarečného ze 3 jarmarků“: první se konal v úterý po neděli Provodní, druhý proběhl při Památce proměnění Pána Krista a třetí se uskutečnil v termínu v čase sv. Panny Kateřiny. Třetí příjem byl z „vybraného tržného při hlavních trzích“. Další kategorie příjmů vznikla z prodeje surovin, tj. „za 24 beček soli, které byly rozprodány lidem a jistý příjem byl vykázán z načatého vína, konkrétně z 10 věder“. Četnou skupinu výnosů tvořily i příjmy z gruntů jednotlivých osob, kde jsou zmíněni celkem 4 sousedé, kteří z gruntu platili. V poslední řadě byla zde zmínka i o „příjmech z pokut pro hry, svády a různice“, které přeloučští též odváděli. Ostatní zbylé položky příjmů byly různorodého charakteru.

Vyšší částku městská rada vykázala ve výdajích obecních peněz. Tyto peníze lze rozdělit podle položek do několika skupin. První v řadě byla jediná položka „úroky, které se odváděly do

důchodů na zámek do Pardubic a svedené byly z mlýna obecního Výrova ze Stupníku, dále ze dvou pivovarů, sladovny, lázní obecních a dvou rybníčků“. Jako další byly ve výdajích uvedeny „*útraty úřednické*“, které byly vynaloženy na zaplacení osob radních, tj. „*purkmistra, konšelů a starších obecních za jejich práci a služby*“. Dále jsou v této skupině jmenováni: „*Jindřich Chlumecký písař radní, Jan Menšík servus obecní*“ a další lidé. Do třetí kategorie výdajů patřily náklady na materiál k potřebám obecním, tj. „*za papír a vosk černý k pečetění*“. Převážná většina výdajů byla tvořena náklady na obecní prostory, tj. „*náklad na dům radní, verštat obecní, mlýn obecní, sladovnu, lázně, koleša šrotýřská*“ a jiné prostory. Rozpracovanější skupinu výdajů tvořily i platy pro určité lidi či skupiny lidí ve městě, tj. „*zaplacení poct pánů rytířských a jiných dobrých lidí, jistý výdaj připadl i na pohořelé a chudé lidi, kteří ve městě almužnu žádají, Janovi Rokosovi slanaři obecnímu do handle solného či žákům na cvičení do školy*“. Zbylé položky byly různých charakterů, např. za „*potřeby rozličné*“ vydali 14 kop, 21 grošů míšeňských. Dle zjištěných hodnot byly převažující výdaje nad příjmy.

Druhým účtem byly **počty z peněz zádušních**. Zápis o uskutečnění agendy sepsal výše zmíněný Daniel Čermák starší důchodní a všechny částky byly udány v měně groše míšeňského. Loňský příjem těchto peněz byl spočítán na 200 kop, 12 grošů míšeňských a 6 denárů.

Veškeré nové příjmy zádušního účtu přicházely do městské pokladny většinou za služby záduší či za různé nájmy a pronájmy nemovitostí či z jiných věcí. Máme zde příjmy z „*proseb u kostela*“ nebo příjmy za materiál potřebný do kostela, tj. „*příjem z vosku k udělání malých i velkých svící do kostela*“. V příjmech byly také zahrnuty výnosy z gruntů jednotlivých osob, kde byl odveden pouze „*příjem z gruntu Vavřince Kopydlanského*“. V závěru tohoto vyúčtování nacházíme příjem, který zaplatili přeloučští za pronajatých 78 kusů krav zádušních a přijatou „*sumu 15 kop za pokuty od sousedů, kteří nechtějí chodit do chrámu Páně*“.

Ve vydáních nacházíme zaznamenané sumy, které byly vydány městskou radou na suroviny do kostela, tj. „*za víno k bohoslužbám, za mouku k pečení hostií, za mýdlo k praní roucha mešního, za vosk k udělání malých i velkých svící*“. Dále sem patřily „*náklady na kostel a faru*“. A na závěr byla menší suma vydaná na potřeby rozličné.

Předposledním účtem byl **počet z peněz špitálních**. Za ním následoval zápis do městské knihy od Daniela Čermáka staršího důchodního a veškeré částky byly spočteny v groši míšeňském. Pod zápisem se nacházel starý příjem, který činil 446 kop, 44 grošů míšeňských a ½ denáru.

Nové příjmy tohoto účtu se skládaly pouze ze dvou položek, a to byl „*příjem nájemného z rolí v hájku od sousedů a příjem nájemného z 10 krav špitálních, které měli sousedé pronajaty*“. Celková částka nového příjmu byla 5 kop a 10 grošů míšeňských.

Za dané období nedošlo k žádným vydáním, a proto městská rada nevydala nic.

Poslední účtem byl **počet z peněz kontribučních**, který se také dělil na příjmy a výdaje. Soupis provedli výše zmínění výběřčí kontribucí a výše částek byla udána v měně na rýnské zlaté. Starý příjem za roky 1641 a 1642 činil 49 zlatých rýnských, 49 krejcarů a 3 denáry.

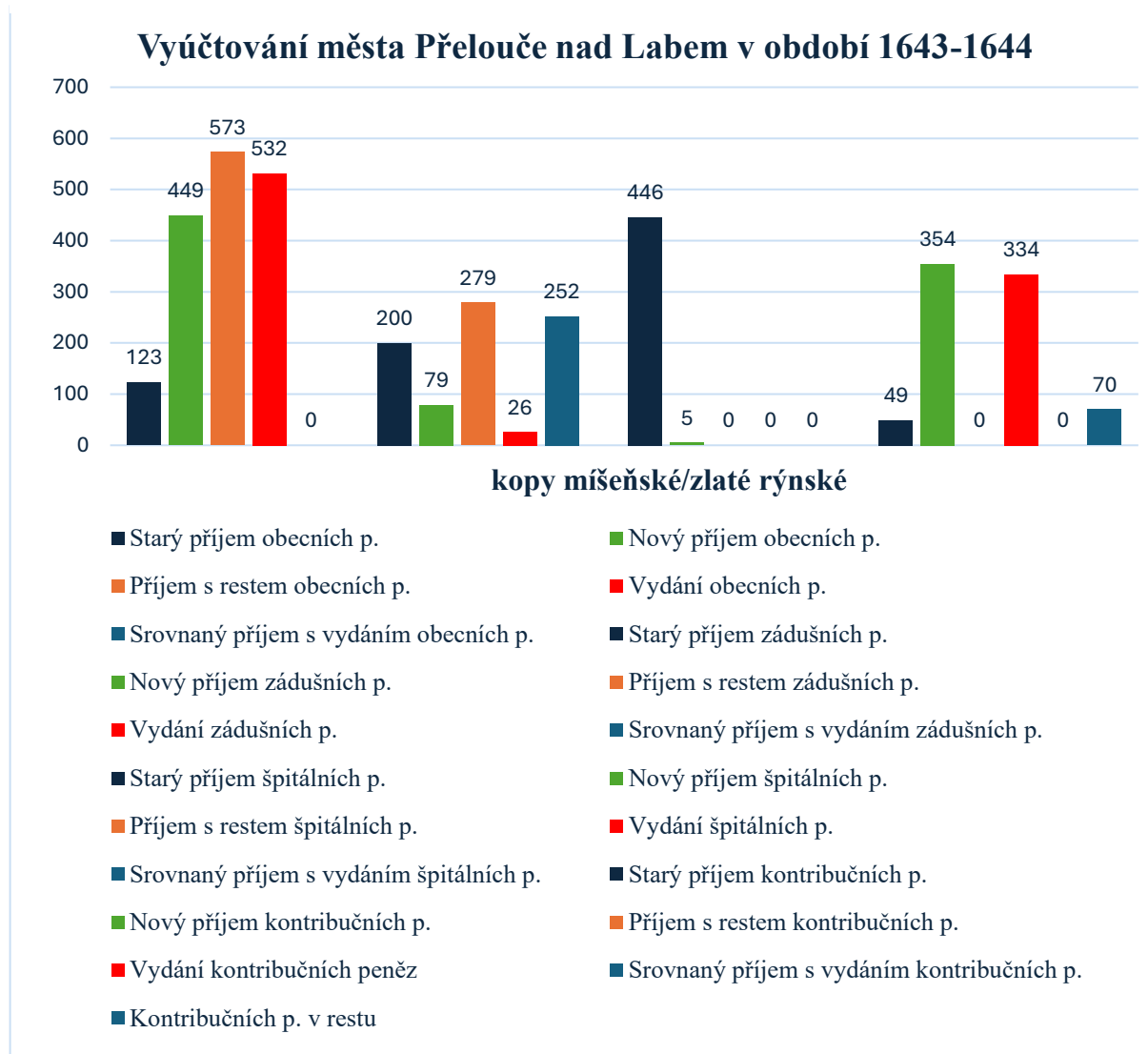
V nových příjmech jsou zaznamenány „*výběry sousedských kontribucí*“, které byly v městské pokladně vykázány na 331 zlatých rýnských a 27 krejcarů. A 23 krejcarů bylo přijato „*od sedláků, kteří zůstávají při daném městě Přelouči*“. Celý příjem byl vypočten na 354 zlatých rýnských a 27 krejcarů.

U menších výdajů se v seznamu setkáváme s vydanými penězi „*na salvagardie, kteří v městě zůstávají*“ a chrání obyvatele. Dále jsou zde zmíněny výdaje „*na útraty vojenské, tj. na oficíry a jiné vojáky, kteří dennodenně do města přicházejí a dostávají pivo, maso pálené a jiné suroviny*“. A v poslední řadě dostávají větší sumu „*kvartýrmistři, forýři⁸⁰ a komisaři, ale také poslové, kteří každodenně vyjíždějí s rozkazy či jinými vojenskými záležitostmi*“. Výsledná částka výdajů se tak pohybovala ve výši 334 zlatých rýnských a 3 krejcarů.

---

⁸⁰ Forýr = osoba u vojska, která měla na starosti zásobování a ubytování vojáků

Graf 39 - Vyúčtování města Přelouče nad Labem v období 1643-1644

5.5.3 1645-1646

Poslední vyúčtování města Přelouče probíhalo **za roky 1644 a 1645 od 7. února do 14. dubna 1646**, kdy byl také zapsán záznam o konání agendy. V tomto rozúčtování již nebyl zaznamenán účet kontribuční. Soupisu byly přítomny níže jmenované osoby radní a veškeré sumární částky účtu obecního byly učiněny v měně groše míšeňského. V úvodu počtu obecních peněz byl vyznačen starý příjem, který byl vyčíslen na 40 kop, 58 grošů míšeňských a 4 denáry.

Tabulka 57 - Složení městské rady města Přelouče nad Labem v letech 1645-1646

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Primátor městský	Jan Reinwetter
Městská rada	Adam Mydlář, Mikuláš Urbanský, Matěj Kolář, Michal Svoboda, Jan Dvorský, Matěj Kohout, Petr Charvát, Václav Rob, Mikuláš Vosenský, Jan Famfrlík a radní konšelé
Starší důchodní peněz špitálních	Daniel Čermák
Starší kostelníci peněz zádušních	Jan Rokos, Jan Ventourek, Jan Šnobl, Václav Procházka

Nové příjmy **obecních peněz** se skládají s více kategorií. Každá kategorie obsahovala rozpracované typy položek. Přijaté peníze do městské kasy přicházely z úroků, které odváděli přeloučtí z nemovitostí. Do této skupiny se řadily „*úroky z domků a stodol na obci vystavěných, nebo přijatý úrok od pohodného za kus místa obecního, kde si vystavěl chalupu*“. Ve stejné skupině nalézáme i odváděné nájmy z nemovitostí, tj. „*nájem z lázní obecních, nájem z rolí a luk obecních, nájem z verštatů kovářského, z domu radního či z mlýna obecního*“. Další kategorie příjmů vykazovala vybírání jarmarečného a tržného v dobách konání jarmarků a trhů. Specifickým příjmem byl „*výběr peněz za suché dny od hokyní*“. V příjmech byly dále zapsány výnosy z prodeje surovin a zůstatku surovin, tj. „*příjem ze soli, jež se prodávala lidem domácím i přespolním k dobrému užitku či příjem z načatého vína, konkrétně z 19. věder*“. Jiné výnosy byly vykázány jako příjmy z gruntů fyzických osob, např. „*z gruntu Jana Klaudusa, Diviše Krupičky nebo Lydmily Ježkové*“ a dalších. V příjmech byly také zaznamenány finanční postihy za služby přeloučským, ale také přijaté peníze za jejich práci, tj. „*pokuty od pekařů, kteří malý chleba nepečou, nebo naopak koláče pečou či příjem z varného z pivovarů*“. V této kategorii jsou zmíněny i další položky. V poslední řadě byly ve výnosech uvedeny „*příjmy z potřeb rozličných*“.

Oproti příjmům byly výdaje vyšší. Jednotlivé položky výdajů byly rozděleny do několika kategorií. V úvodu výdajů byly „*úroky, které se odvádí do důchodů J.M.C. na zámek do Pardubic ze*

mlýna obecního Výrova ze Stupniku, dvou pivovarů a sladovny, lázní a z rybníka pod mostem“ a dalších prostorů. Druhá kategorie v pořadí obsahovala „útraty úřednické“, kde byly zapsány vydané peníze na osoby radní za jejich služby v daném čase, které konaly pro město, tj. „výdaj na purkmistra, konšely a starší obecní“. Do těchto útrat byli zařazeni i další úředníci, jako byli „Jindřich Chlumecký písař radní a Jan Menšík servus obecní, Mikuláš Vosenský slanař obecní a další radní osoby, které v potřebách obecních vyjžděly na zámek do Pardubic i jinam“. Další kategorii výdajů tvořily peníze za materiál potřebný v úřadě, tj. „za papír a vosk červený“. Velmi početnou kategorii tvoří náklady jednotlivých městských budov a částí a za jiné věci, tedy „náklady na dům radní, na verštat obecní, na pivovar obecní, náklad na chalupu pastuchy, na sladovnu obecní“ a samozřejmě největší výdaje byly „náklady na mlýn obecní v celkové sumě 66 kop, 35 grošů a 3 denáry“. Další náklady byly za jiné věci, tj. „náklad na kola šrotýřská, náklad na vaření piva“ a jisté výdaje připadly „na zaplacení bečky soli a sudu piva, které darovala městská rada z lásky páteru Silveriusovi“. Poslední kategorie výdajů spočívala v zaplacení různých skupin lidí ve městě, tj. „zaplacení poct pánům vznešeným a jiným dobrým lidem“, dále menší výdaje přišly „na pohořelé a chudé lidi, kteří ve městě almužnu žádali“, ale také jistá částka obecních peněz byla vynaložena „na žáky a jejich cvičení ve škole“. Závěrem byly zde zmíněny „potřeby rozličné“, kde byly obecní peníze použity na „zaplacení poslů, kteří každodenně vyjžděli s psanými a patenty J.M.C.“ Na základě mnou provedené kontroly výdaje převyšovaly příjmy.

Druhý účet v posledním vyúčtování byl **počet z peněz špitálních** a jeho zápis a shrnutí se uskutečnilo v přítomnosti výše zmíněných osob radních a zápis sepsal Daniel Čermák starší důchodní. Zapsané položky byly uvedeny v měně groše míšeňského. Starý příjem tohoto účtu za rok 1643 činil 451 kop, 54 grošů míšeňských a ½ denáru.

Nové příjmy špitálních peněz jsou jako v předešlých letech rozdělené do více skupin. Nacházíme zde „nájmy z rolí v hájku, tedy z rolí špitálských, dále odváděný nájem sousedů za 10 krav špitálních, které měli pronajaté na určitou dobu a z každé krávy platili“. A zbylé dvě položky byly „příjmy od sousedů přeloučských, konkrétně od Matouše Dašického pohodného z Přelouče, který z lásky věnoval finanční obnos 10 kop na výstavbu špitálu a od Matouše Bělocha, který učinil zrovna tak a přijala od něj městská rada 6 kop“. Celková výše příjmů špitálních peněz činila 26 kop a 20 grošů míšeňských.

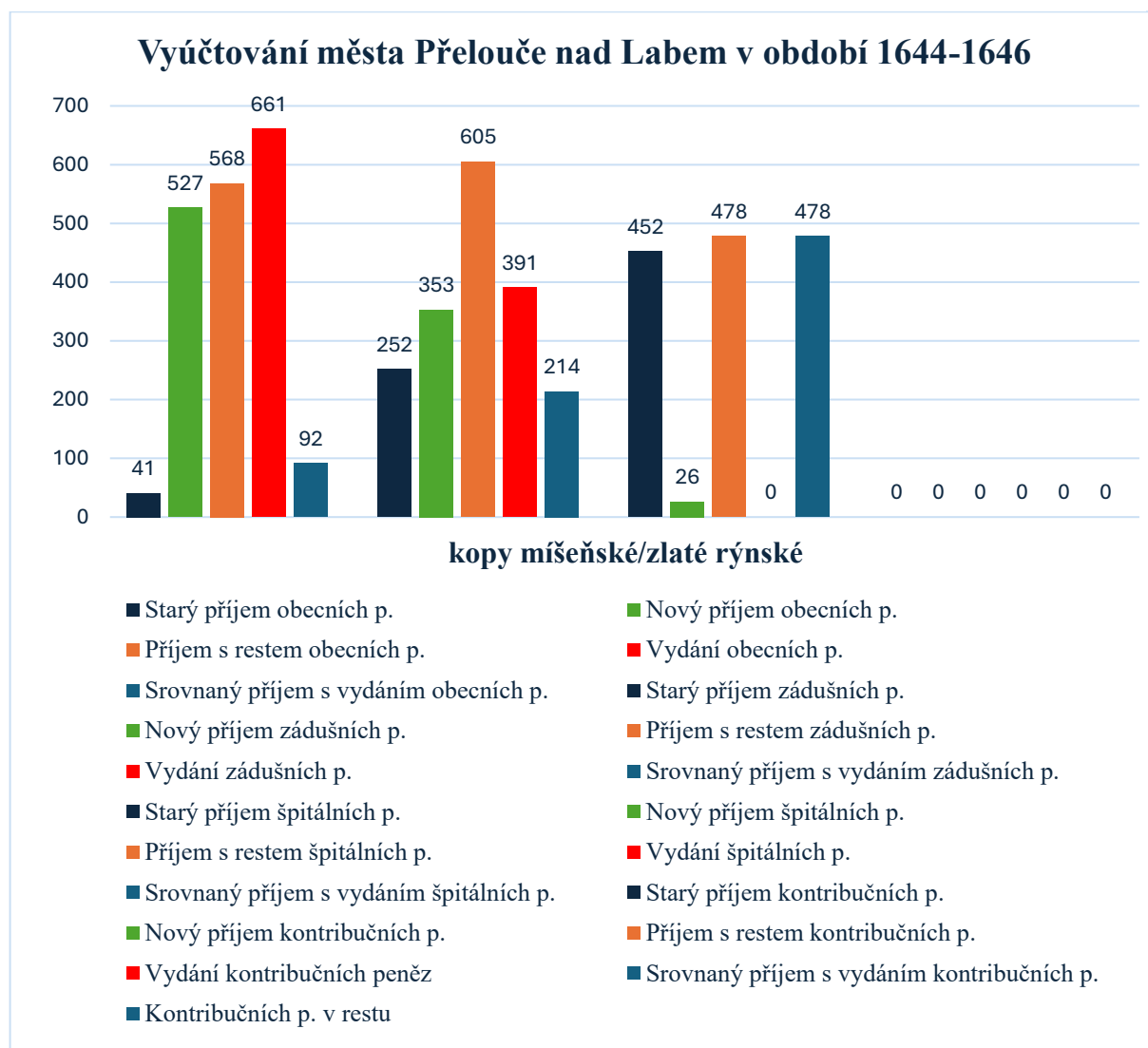
Byly zde zmíněny i jiné položky vydání, ale městská rada na žádnou z nich nevydala nic. Součet ve vydáních byl nulový a příjmy tak převyšují výdaje.

Posledním účtem byl **počet z peněz zádušních**, jehož zápis se konal za přítomnosti osob radních a který provedli výše zmínění kostelníci a vyúčtování bylo učiněno v měně groše míšeňského. Starý příjem těchto peněz pro rok 1643 činil 252 kop, 39 grošů míšeňských a 5 denárů.

Mezi vyjmenované příjmy zádušních peněz se řadily „*prosby u kostela i v něm*“, které byly spočteny na 33 kop, 8 grošů míšeňských a 3 denáry, dále „*výnosy z rolí zádušních*“ bylo přijato po 1 kopě, 4 groších míšeňských a 7 denárech. Další přijaté peníze do městské kasy byly za „*koupi vosku a udělání svící velkých i malých do kostela*“. Byly zde vyjmenované také příjmy z gruntů jednotlivých osob, ale peníze byly vybrány pouze ve třech případech. Závěrem byly na účtu zmíněny položky různorodého charakteru, jako je „*příjem z nájmu 78 krav zádušních či finanční příspěvek od Matouše Bělocha k záduší*“ a jiné.

Převážně vyšší složka výdajů byla opět vykázána za suroviny potřebné v kostele, jako je *víno, mouka, mýdlo a vosk*. Dále byly vydány peníze na veškeré náklady, tj. „*na kostel a faru*“. A v poslední řadě vyúčtování obsahovalo vydání všech skupovaných gruntů přeloučskými a za „*rozličné potřeby*“. Celková suma výdajů činila 393 kop, 43 grošů míšeňských a 2 denáry.

Graf 40 - Vyúčtování města Přelouče nad Labem v období 1644-1646

Tabulka 58 - Souhrnné počty města Přelouče nad Labem ve 40. letech 17. století

	Léta 1641-1642	Léta 1643-1644	Léta 1644-1646
Počet z peněz obecních			
Starý příjem	203-46-5 ½	Počítáno na kopy, groše míšeňské a denáry 123-19-4	40-58-4
Nový příjem			
(bez restu)	805-6-5 ½	449-41-1	527-31-2
(i s restem)	1008-53-4	573-1-0	568-29-6
Vydání	885-34-0	532-2-3	660-59-2
(rovnaje příjem s vydáním)	123-19-4	neuveдено	92-29-3
Počet z peněz zádušních			
Starý příjem	119-38-4	Počítáno na kopy, groše míšeňské a denáry 200-12-6	252-39-5
Nový příjem	202-57-6	78-54-1	353-1-0
(i s restem)	322-36-3	279-7-0	605-40-5
Vydání	122-23-4	26-27-2	391-43-2
(rovnaje příjem s vydáním)	200-12-6	252-39-5	213-57-3
Počet z peněz špitálních			
Starý příjem	324-1-5	Počítáno na kopy, groše míšeňské a denáry 446-44-½	451-54-½
Nový příjem	122-42-2 ½	5-10-0	26-20-0
(i s restem)	446-44-½	neuveдено	478-14-½
Vydání	0-0-0	neuveдено	0-0-0
(rovnaje příjem s vydáním)	446-44-½	0-0-0	478-14-½
Počet z peněz kontribučních			
Starý příjem	31-28-3	Počítáno na rýnské zlaté, krejcarj a denáry 49-49-3	
Nový příjem (vybráno od sousedů)	244-55-0	354-27-0	
(oboji příjem i s restem)	276-23-3	neuveдено	
Vydání	226-34-0	334-3-0	
(srovnané s příjmem)	49-49-3	neuveдено	
(mimo vydání zůstává v restu)	neuveдено	70-13-3	

5.6 Bohdaneč

Poslední městskou obcí zmíněnou v prameni městských počtů čtyřicátých let 17. století je městečko Bohdaneč. Oproti všem dosavadním obcím byla Bohdaneč jediná, kde se prováděná vyúčtování konala vždy po uplynutí dvou let a bylo tomu tak ve dvou případech, tedy v prvním a třetím období. Druhé vyúčtování bylo zase za jeden rok. V celé agendě se opět nacházela rozúčtování peněz obecních, zádušních a špitálních. Specifickým znakem této obce jsou dva účty peněz zádušních v každém období. Jeden účet zádušní si vedl kostel velký a druhý zase kostel sv. Jiří v Bohdanči. Způsob vedení celé bohdonečské agendy byl stejný jako ve všech předchozích případech. Vše začínalo sepsáním zápisu v městské knize početní, ve kterém byl zmíněn datum, kdy se vyúčtování konalo, dále kdo byl při fakturaci přítomen a v jaké měně byly udány veškeré částky. Následně byly rozepsány všechny položky peněz obecních, zádušních a špitálních.

5.6.1 1641-1643

První záznam bohdonečského vyúčtování se konal v období **od 18. června 1641 až do 29. ledna roku 1643**, kdy také písař radní učinil zápis do městské knihy. Zápis se konal ve čtvrtek po památce Obracení sv. Pavla na víru křesťanskou. Při rozúčtování byly přítomny níže jmenované osoby radní a celkové shrnutí proběhlo v měně groše míšeňského. Pod úvodním zápisem byl zapsán starý příjem obecních peněz pro rok 1641, který činil 2322 kop, 2 groše míšeňské a 2 ½ denáru.

Tabulka 59 - Složení městské rady obce Bohdaneč v letech 1641-1643

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Primátor městský	Jan Chocoňský
Městská rada	Jan Slepíčka, Mikoláš Oliva, Šimon, Šalanda Jan Kopriva, Vít Vokoun, Jakub Sýkora, Jan Čermák, Jan Čabera, Jakub Oliva, Jan Šišáň a radní konšelé
Kostelníci kostela velkého	Václav Máslo, Václav Beran, Pavel Sládků
Kostelníci kostela sv. Jiří	Martin Tégl, Václav Srna

Nové příjmy **obecních peněz** jsou tentokrát tvořeny položkami, které se shodují s novými příjmy u výše zmiňovaných městských obcí, jen se zde začalo poněkud netradičně. První v pořadí zde nacházíme příjmy, které byly spojeny s konáním trhů, jarmarků a vážení zboží, tj. „z výběru cla za 103 kop a 24 grošů či výnosy jarmarečného z konání jarmarků“. Jistý výnos byl též „vybrán od hokyní a z krámů pekařských a jiných nově vystavěných v obci“. Jiný příjem byl vykázan za prodej potravin a surovin, tj. „z načatého a vyšenkovaného vína“. Následovala početná kategorie nájmu

z obecních prostorů a úroky, jež bohdonečtí platili, tj. „*nájem z jedné a druhé světničky u brány, nájem z místnosti na rathause, z domu radního, z verštatů kovářského a zámečnického či úroky z rolí a luk obecních*“. V příjmech také nacházíme výnosy za různé prodeje materiálu a surovin, tj. „*za lesy a dříví prodávané lidem nebo za sůl*“. Nejrozšířenějším výnosem byl příjem z gruntu jednotlivých osob bohdonečských, které do městské kasy odváděly peníze a bylo celkově vybráno okolo 226 kop a 18 grošů míšeňských. Samostatnou část představoval „*příjem z třech mlýnů obecních, kde jsou z nich odváděné nájemy*“, ale také jisté příjmy byly vykázány „*z várek od sousedů, navařeného piva či za prodávané cihly lidem domácím i přespolním*“. Druhou samostatnou část příjmů představoval počet z cihelny obecní, kde byl nejprve uveden starý počet cihel za rok 1641, kdy zůstalo celkem 6350 kusů cihel. Ve druhé části této kapitoly bylo vypsáno vydání cihel, ve kterém byl rozepsán počet cihel na kostel, školu, pivovar a na mlýn obecní a kolik jich bylo rozprodáno lidem přespolním a kolik domácím. Celková suma činila 6350 kusů a k budoucím časům nezůstalo tak v restu nic.

Menší skupinu obecních peněz tvořily výdaje. Veškeré položky zde byly rozepsané do jednotlivých kategorií. Na prvním místě zde byly zmíněny „*úroky do důchodů, odváděné na zámek do Pardubic, a to z rathausu, váhy a mlýnů obecních*“. Na druhém místě to byly „*útraty radních*“, tedy platy za služby obci, a to konkrétně purkmistru, Václavu Šotnarovi písaři radnímu, Janovi Felixovi sevusovi a hlásným. Hned za nimi následovaly útraty úřednické, kde jsou vyjmenovány úkony, které městská rada vykonávala. Další skupinu výdajů tvořily platy lidem, kteří prováděli opravy v městečku i mimo něj, ale také za materiál k potřebám obecním, tj. „*Janovi zámečnickovi za spravení a natahování hodin, náklady na orloj, za spravování cest, za papír a vosk k pečetění, za vápno k potřebám obecním*“ a za jiné věci. Následovaly položky nákladů, tj. „*náklad na verštat kovářský, dům radní, chalupu pastuchy, na pivovar a sladovnu, šatlavu, mlýny obecní a školu*“. Jiné výdaje se týkaly peněz za materiál a práci kolem městečka, tj. „*za čištění příkopů obecních, za lesy k potřebám obecním kupované, za prkna, hřebíky a šindel*“ a jiné materiály. Určitou skupinu též představovaly výdaje na specifické skupiny lidí, tj. „*žákům do expensí – tedy kantorům a správčům školním, dále na pocty pánům a jiným dobrým lidem, kteří do městečka přicházejí, výdaje na pohořelé a chudé lidi, kteří almužnu v obci žádají*“ a jiným lidem. V poslední řadě byly tu též zmíněny „*potřeby rozličné, tj. výdaje na formany, kteří dle nařízení vrchnosti jsou vysíláni do městeček pustých, suma vodákům za svedení vody do nové kašny*“ a za další věci. Příjmy obecních peněz byly převažující.

Druhým rozsáhlým účtem byl dvojí **počet z peněz zádušních**. První vyúčtování počtu z peněz zádušních byl učiněn v kostele Velkém za přítomnosti tří výše zmíněných kostelníků a

sumarizace částek byla dána v měně groše míšeňského. Starý příjem tohoto prvního počtu za rok 1641 činil 386 kop, 8 grošů míšeňských a 2 denáry.

Nový příjem první fakturace se skládal z více položek. Byly zde zahrnuty „*příjmy z proseb u kostela, nájmy z rolí a luk zádušních či příjem peněz odúmrtních za jednoho nebožtíka, konkrétně za jistého Košťála*“. Suma 58 kop byla odvedena do městské pokladny bohdonečskými „*za pronajatých 58 krav zádušních*“. Menší suma byla vybrána „*za zvonění tělům mrtvým zvonem velkým*“. Do městské kasy byl také vybrán „*příjem z pokut od sousedů, kteří nechodí do chrámu Páně*“.

Naproti tomu u nižších výdajů nalézáme položky za suroviny a materiály potřebné v kostele, jako je „*víno, mýdlo, mouka, vosk, špek, provazy*“ a jiné věci. Do této skupiny byly zahrnuty také „*náklady na kostel a faru*“, tedy peníze lidem konajícím opravy a za materiál k opravám. V poslední řadě byly zde zmíněny výdaje na jednotlivé osoby fungující kolem záduší, tj. „*panu páterovi za sv. křížmo ke křtu malých dítek, dále poslům, kteří jsou v příčinách obecních vysíláni z městečka*“ a jiným lidem. Po rekapitulaci byly příjmy vyšší než výdaje.

Druhý počet z peněz zádušních probíhal při kostele sv. Jiří za přítomnosti výše zmíněných dvou kostelníků a celková sumarizace byla učiněna v měně groše míšeňského. Starý příjem tohoto účtu za rok 1641 byl vykázána na 535 kop, 53 grošů míšeňských a 2 denáry.

Nový příjem tohoto vyúčtování byl učiněn pouze u dvou položek, a to výnos z „*proseb u kostela a za nájemné z pronajatých 10 krav zádušních bohdonečskými*“. Celková výše příjmů byla vypočtena na 10 kop 45 grošů míšeňských a 2 denáry.

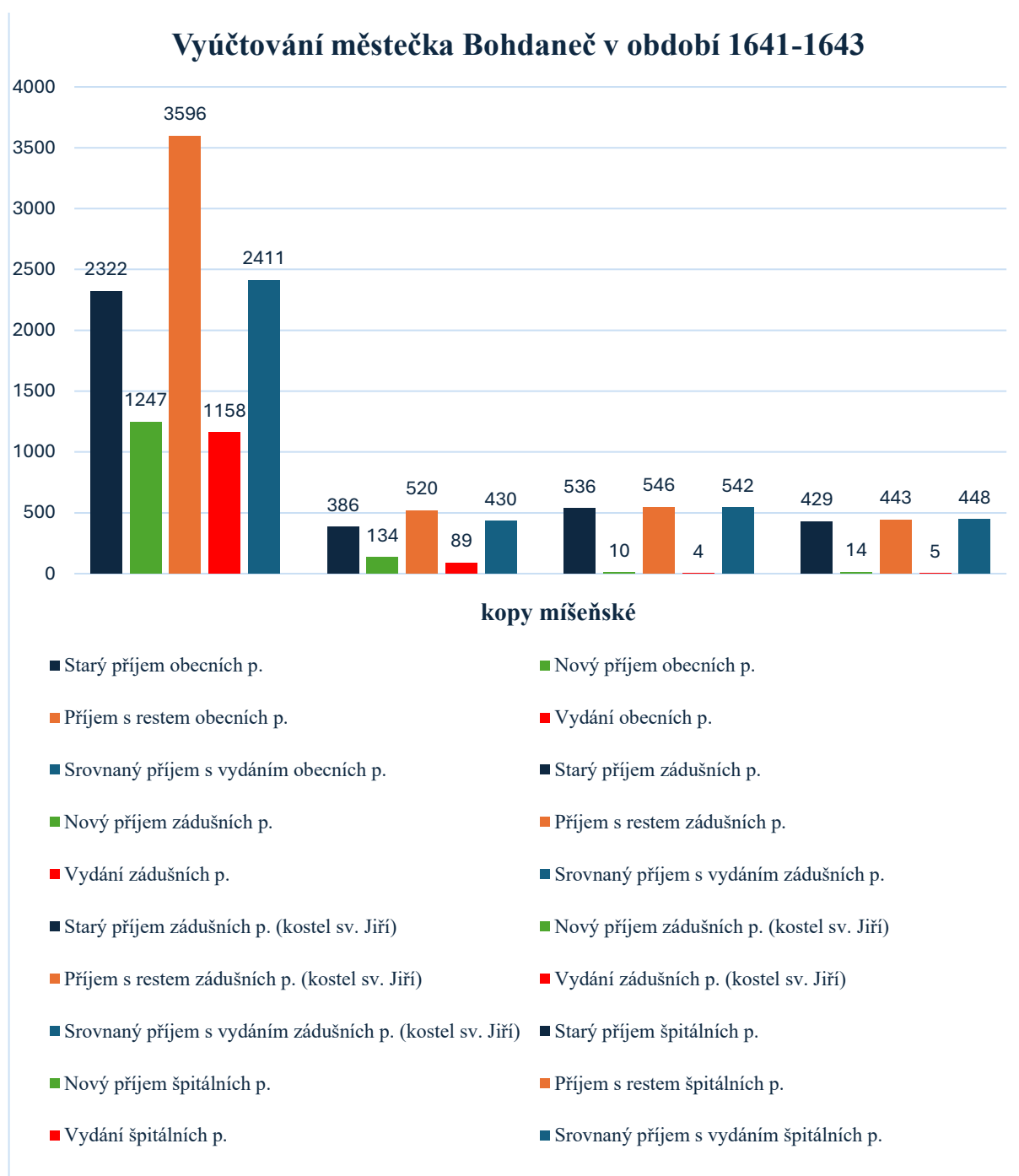
Výdaje druhého počtu zádušního byly ještě nižší, jelikož bylo oceněno pouze 5 položek. Vydané peníze pokryly „*nákup špeku k promazání čepů u zvonu, pokácení borovic na klády, 6 prken, šindele a hřebíky*“. Výsledná suma všeho vydání činila 4 kopy, 31 grošů míšeňských a 5 denárů.

Posledním účtem v tomto období byl **počet z peněz špitálních**, který vyhotovili starší důchodní v měně groše míšeňského. Po roce 1641 byl zapsán starý příjem těchto peněz ve výši 428 kop, 50 grošů míšeňských a 6 ½ denáru.

Stejně jako v případě zádušních peněz tak i na tomto počtu byl nový příjem složen pouze z 5 položek. Příjem byl vykázán pouze z „*vybraných 6 kop z gruntu Jiříka Kavky a nájemné 8 kop, které zaplatili bohdonečští za pronajatých 8 krav špitálních*“. Celková suma příjmů činila 14 kop.

Obdobné to bylo i u výdajů, kde byly naceněné pouze tři položky, a to „*za spravení střechy, za šindel k pokrytí střechy a hřebíky k přibíjení onoho šindele*“. Celková výše výdajů byla nižší než suma příjmů, tedy 4 kopy, 58 grošů míšeňských a 1 denár.

Graf 41 - Vyúčtování městečka Bohdaneč v období 1641-1643

5.6.2 1643-1644

Druhá fakturace bohdanečské agendy byla učiněna v údobí **od 29. ledna 1643 do 8. března roku 1644**, kdy se také agenda konala. Při jejím průběhu byly přítomny níže jmenované osoby radní a celé vyúčtování bylo uvedeno v jedné měně, a to v groši míšeňském. Loňský příjem obecních peněz za rok 1642 byl vypočten na 2411 kop, 25 grošů míšeňských a 6 ½ denáru.

Tabulka 60 - Složení městské rady obce Bohdaneč v letech 1643-1644

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Primátor městský	Jan Chocenský
Městská rada	Jan Slepíčka, Mikoláš Oliva, Šimon Šalanda, Jan Kadeřávek, Jan Kopřiva, Vít Vokoun, Jakub Sýkora, Jan Čabera, Jakub Oliva, Jiřík Kavka, Jan Šišán a radní konšelé
Kostelníci kostela velkého	David Náhlík, Filip Motela, Daniel Mastík a Václav Komárek
Kostelníci kostela sv. Jiří	Martin Tégl, Jan Dvořáček

Prvním analyzovaným účtem byl nový příjem **peněz obecních**. Jednotlivé položky zde rozepsané lze rozdělit do více kategorií. Na prvním místě stály příjmy, které se týkaly „výběru cel a jarmarečného v dobách konání jarmarků, tedy příjem z cel byl odváděn za 14 purkmistrů a jarmarečné bylo vybráno v době probíhajícího jarmarku, konkrétně při památce rozeslání 12 apoštolů“. Ve stejné skupině byl i „příjem z míst od hokyní a z krámů pekařských i jiných“. Další výnosy do městské pokladny byly z prodeje surovin, tj. „z načatého a vyšenkovaného vína a piva“, kde příjem byl pouze z vína, dále „příjem z prodeje soli k užitku obecnému po 74 kopách, 7 groších a 5 denárech a po 12 kopách a 40 groších přijala městská rada od Kryštofa Vaise slanaře obecního“. Rozsáhlejší kategorii výnosů tvořily úroky a nájmy z nemovitostí, které bohdanečtí platili. Řadily se sem výnosy z obecních prostorů a prostranství, tj. „nájmy z bran obecních, z vah obecních, z rathause, z verštatů kovářského a úroky z rolí a luk obecních“. Nejrozšířenější skupina výnosů představovala příjmy z gruntů jednotlivých osob. Samostatnou skupinu příjmů obsahovaly položky „výnosů ze třech mlýnů obecních, nájmy ze sladovny, příjem za vykrmený dobytek“ a další věci. Stejně tomu bylo i v případě samostatného počtu z cihelny obecní, kde v tomto počtu za rok 1642 nezůstal v restu žádný kus cihly.

Na druhé straně u vyšších výdajů zde opět nalzáme vydané peníze městskou radou na „úroky J.M.C. do důchodů, jež jsou odebrány na zámek do Pardubic a jedná se o úroky z rathausu, z váhy obecní a tří mlýnů obecních“. Další výdaje v podobě útrat se vydaly na „platy úřednické“, tedy

za práci v úřadu. Byli tak zaplacení purkmistr, konšelé a starší obecní, a dále Václav Šotnar písař radní či Jan Felix servus obecní. Kromě zaplacení osob radních a úředníků, jistou částku také městská rada vydala všem lidem, kteří se starali o opravu města, tedy za jejich práci, ale také byly peníze použity na zaplacení materiálu. Tudíž „*Janovi zámečnickovi byla zaplacena práce za spravení a natahování hodin, 25 grošů a 5 denárů připadlo na opravu orloje*“, dále byli zaplacení „*dva hlásní za své služby, za papír a vosk k pečetění bylo vydáno po 4 kopách a 36 groších*“ a v poslední řadě se peníze použily i na „*dělání dříví určeného k topení či na spravení cest a mostů*“. V kategorii výdajů však ve velkém množství nalézáme náklady na opravy budov a městských částí či jiných věcí, tj. „*náklady na dům radní, na chalupu pastuchy, na čelnou, na pivovar, sladovnu, školu, šatlavu a na dva mlýny obecní*“. Na zbylé náklady se nevydalo nic. Ve třetím případě výdaje byly vynaloženy na zaplacení důležitých lidí v městečku či specifických skupin lidí, tj. „*výdaje ve formě daru od městské rady, který dostal z lásky pan farář Silverius, a to konkrétně 1 bečku soli na rok 1643, 1 džber kaprů a 1 sud piva*“. Podobný výdaj byl vydán „*slanaři obecnímu Kryštofu Veisovi za jeho služby*“. Nyní zbyly již výdaje na skupiny lidí, a to „*žákům do expensí, tj. kantorům a správcům školním, dále na počty pánům rytířským a jiným dobrým lidem či pohořelým a chudým lidem, kteří v obci almužnu žádají*“. Do této skupiny jsou zařazeny i „*náklady na posly, jež vyjížděli v potřebách obecních*“. V poslední řadě byla největší položka ve vydání za „*rozličné potřeby*“. Po následné rekapitulaci příjmů i výdajů peněz obecních se počty shodovaly a převažující byly výdaje.

Druhým účtem byl rozdvojený **počet ze zádušních peněz**. První počet tohoto účtu se konal při velkém kostele za přítomnosti výše zmíněných kostelníků, kteří počet vyčíslili v měně groše míšeňského. V loňské příjmu kostela velkého za rok 1642 zůstalo 520 kop, 11 grošů míšeňských a 5 denárů.

V nových příjmech tohoto počtu nalézáme opět jako v loňském vyúčtování „*příjmy z proseb u kostela*“. Jako další služba záduší byla vykázána v „*příjmu za zvonění mrtvým tělům velkým zvonem*“. S touto službou souvisel i „*příjem z peněz odúmrtých*“, jež připadly městu za mrtvé nebožtíky. Kromě „*pronajatých rolí a luk zádušních*“, ze kterých sousedé platili, měli též sousedé „*pronajatých 58 krav zádušních, ze kterých dávali 29 kop*“. Zbylé zmíněné položky příjmů nebyly spočteny.

Výdaje tohoto počtu byly oproti příjmům nižší s méně položkami. Nicméně v této skupině nacházíme jako vždy položky vydání spojené s nákupem surovin a materiálů do kostela, tj. „*za víno k službám božím, za mouku k pečení hostií, za vosk k dělání svíci malých i velkých, za mýdlo k praní roucha mešního, za provazy ke zvonům, za špek k mazání čepů u zvonů a za vápno k bílení*“. Menší výdaj připadl „*panu páterovi za křížmo posvátné, potřebné ke křtu malých dítek, dále za kámen na*

oltář a za kadidlo“. A na závěr připadla též menší částka jako „*náklad na faru*“. V tomto případě výnosy převažovaly nad výdaji.

Druhý počet zádušních peněz se uskutečnil v kostele sv. Jiří za asistence dvou výše zmíněných kostelníků a konečný počet stanovili v měně groše míšeňského. Před novým příjmem byl uveden i loňský pro rok 1642, který byl vyčíslen na 542 kop, 6 grošů míšeňských a 6 denárů.

Vyúčtování nového příjmu bylo velice krátké a byly zde zaneseny 4 položky, z nichž příjem do městské kasy byl pouze ve dvou případech. Jednalo se tak o „*příjem z proseb u kostela a nájemné bohdanečských za 10 krav zádušních, jež měli pronajaté*“. Celková suma byla nízká, ale byla o něco vyšší než v případě vydání.

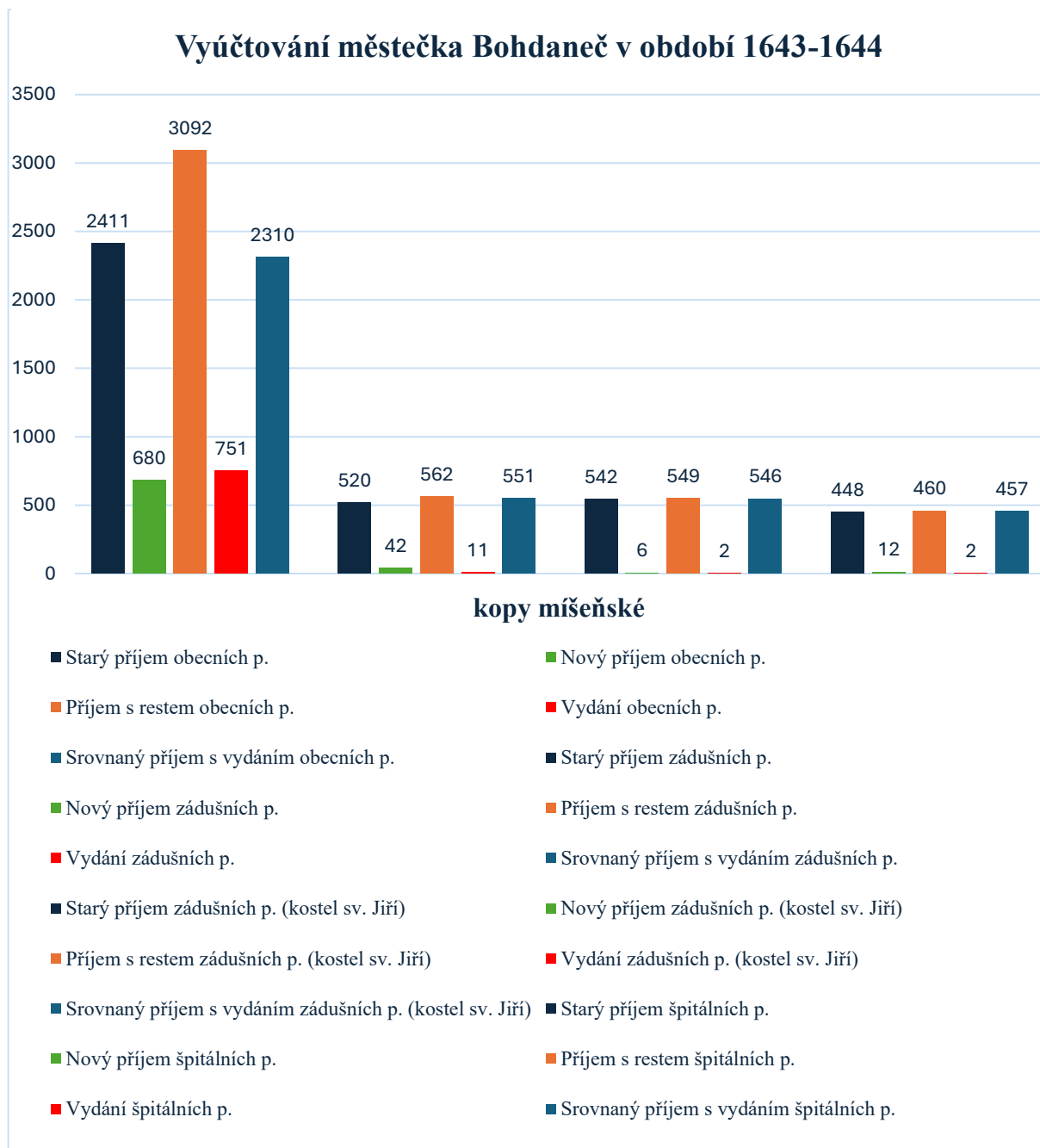
Z osmi zmíněných položek u vydání, byly oceněny pouze 4. Jednalo se o výdaje „*na koupi hrnce do kamen, za spravení kamen, za vybíjení šindele a spravení střechy a také za udělení dvou okýnek do světnice*“. Příjmy tak převyšovaly výdaje.

Posledním účtem agendy byl **počet ze peněz špitálních**, který se konal v přítomnosti starších důchodníků, kteří stanovili výsledné částky v měně groše míšeňského. Starý příjem byl stanoven ve výši 447 kop, 52 grošů míšeňských a 5 ½ denáru.

V novém příjmu tohoto účtu byly „*vybrané peníze pouze z gruntů jednotlivých osob, a to od Jana Svatoně a Jiříka Kavky a také příjem nájemného od bohdanečských za pronajatých 8 krav špitálních*“. Celková suma činila 12 kop míšeňských.

Ve vydáních byla zapsána pouze jedna položka, a to za „*18 kop šindele, který sloužil k pobíjení střechy na špitále*“ v hodnotě 2 kop a 18 grošů. Celková suma vydání tak odpovídala této sumě.

Graf 42 - Vyúčtování městečka Bohdaneč v období 1643-1644

5.6.3 1644-1646

Závěrečné vyúčtování bohdanečské agendy bylo uskutečněno v údobí **od 8. března 1644 až do 3. května roku 1646**, kdy se také prováděla agenda samotná. U jejího sepsání stály níže jmenované osoby radní a shrnutí celého vyúčtování bylo uvedeno v měně groše míšeňského. Po úvodním zápise byl v knize udán loňský příjem za rok 1643, který činil 2310 kop, 6 grošů míšeňských a 2 ½ denáru.

Tabulka 61 - Složení městské rady obce Bohdaneč v letech 1644-1646

Hejtman Pardubského a Smrkovského panství, pán a rytíř na Saunové a Běstvině	Jan Purkhart Kordule ze Sloupna
Primátor městský	Václav Šotnar a Šimon Šalanda
Městská rada	Mikuláš Oliva, Jan Slepíčka, Jan Kopřiva, Jakub Sýkora, Daniel Rada, Jan Čabera, Jakub Oliva, Jiřík Kavka, Jan Šišáň a radní konšelé
Kostelníci kostela velkého	Jiřík Malina, David Náhlík, Filip Motele, Daniel Mastík a Václav Komárek
Kostelníci kostela sv. Jiří	Martin Tégl, Jan Dvořáček

Stejně jako u loňského příjmu, tak i zde v nových příjmech obecních peněz, se jednalo o položky různorodého charakteru. Na prvé pozici byly příjmy vykázány „z výběru cel a výběru jarmarečného v době konání jarmarku“. Kromě toho byl „vybrán výnos z míst, kde hokynáři prodávají a z krámů pekařských i jiných nově vystavěných“. Za prodej potravin a surovin nepřijala městská rada nic. Častější příjmy byly vykázány v podobě nájmu a úroků z nemovitostí, tedy z obecních prostorů a prostranství, které odváděli bohdanečští. Patřily sem „nájem z brány, rathausu, verštatů kovářského, sladovny obecní a úroky z rolí a luk obecních“. Jiné výnosy byly vybírány z prodeje materiálu a jiných surovin, tj. „za lesy a dříví rozprodávané lidem a za prodanou sůl k dobrému užitku“. Druhou velmi častou skupinou výnosů tvořily příjmy z gruntů jednotlivých osob, ale tentokrát byl příjem pouze od 7 sousedů bohdanečských. Ze zbylých příjmů od ostatních nebylo vybráno nic. V závěru příjmů obecních peněz nacházíme též „vybrané částky z mlýnů obecních a z várek od sousedů“. Ostatní zbylé položky příjmů nebyly oceněny.

U vyšších výdajů se setkáváme se stejným obsahem jako v roce loňském. Přes „úroky do důchodů J.M.C., jež jsou odváděny na zámek do Pardubic z obecních prostorů, jako je rathaus, váha a mlýny obecní“. Za služby obci a za veškeré prováděné úkony bylo zapláceno osobám radním, jako byl purkmistr, konšelé a starší obecní, dále písař radní Václav Šotnar, Jan Felix a Tomáš Kosina servisové a dva hlásní. Dále byly peníze použity na „útraty úřednické“. Další výdaje byly vynaloženy

za práci kolem města lidem, kteří práci konali, ale také za materiál potřebný k obecním potřebám, tj. „*Janovi zámečnickovi za spravení a natahování hodin, výdaje na opravu orloje, za papír a vosk k pečetění, za udělání dříví k topení*“ a v poslední řadě byly peníze vydány „*na opravy cest a mostů*“. Dále byly ve výdajích rozvinuté náklady na opravy budov a městských částí, tj. „*náklady na opravení dláždění a lámání kamene, na opravy bran, na čištění příkopů obecních, na dům radní, na chalupu pastuchy, na cihelnu, na pivovar, sladovnu, šatlavu, školu a mlýny obecní*“. Další kategorii výdajů lze označit jako finanční příspěvek na lidi v městečku či na specifické skupiny lidí, tj. „*panu faráři dává městská rada z lásky 2 latě, 2 džbery, kapry a 2 sudy piva za 22 kop, 30 grošů a 6 denárů*“, další výdaje putují „*žákům expensí, tj. kantorům a správcům školním, Kryštofu Veisovi slanaři obecnímu za jeho služby, na pocty pánům rytířským a jiným dobrým lidem, poslům, kteří v obecních potřebách vyjíždějí s nařízeními a vzkazy a v poslední řadě putují výdaje na pohořelé a chudé lidi, kteří v městečku almužnu žádají*“. Ve výdajích byly také zahrnuty peníze „*za potřeby rozličné*“. Skupina výdajů dále obsahovala položky různých charakterů. V tomto období převažovaly výdaje nad příjmy.

Druhým účtem této poslední bohdonečské agendy byl dvojitý **počet zádušních peněz**. Vyúčtování prvního z počtů proběhlo ve velkém kostele, kde vše zapsali výše jmenovaní kostelníci a výsledné počty vyjádřili v měně groše míšeňského. V případě loňského příjmu za rok 1641 byla vypočtena částka 551 kop míšeňských.

Nový příjem prvního počtu se jako u předešlých let skládal z více charakterových položek. V první řadě to byly „*příjmy za prosby u kostela nebo příjem za zvonění velkým zvonem za mrtvá těla*“. Bohdanečtí dále odváděli „*nájmy z rolí a luk zádušních a stejně tak i nájemné za 58 pronajatých krav zádušních, které činilo 58 kop*“. Ze zbylých vyjmenovaných položek nového příjmu nepřijala městská rada v tom čase nic. Nicméně příjmy tohoto počtu byly vyšší než vydání.

Druhou část tohoto účtu tvořily peníze vydané městskou radou. Peníze byly vydány na suroviny a materiál potřebný v kostele, tj. „*za víno k službám božím, za vosk k udělání malých a velkých svící, za mýdlo k praní roucha mešního, za provazy ke zvonům, za pásy k velkému zvonu, za špek k promazání čepů u zvonů, za vápno k bílení*“ a v poslední řadě malá částka byla vyplacena „*na svaté křížmo pro pana pátera do kostela ke křtu malých dítek*“. Ve výdajích byl zmíněn i „*náklad na faru*“. Zajímavou a zvláštní položkou ve vydání byla „*krádež 5 liber vosku, který rozkradla švédská armáda a lid bohdonečský v hodnotě 2 kop, 22 grošů a 2 denárů*“.

Druhý počet zádušních peněz se uskutečnil v kostele sv. Jiří, kde výše zmínění kostelníci provedli součet celého počtu v měně groše míšeňského. Před novým příjmem byl udán starý příjem za rok 1643 ve výši 546 kop, 46 grošů míšeňských a 5 denárů.

Nový příjem této druhé části zádušních peněz je do jisté míry v souladu s prvním počtem. Tento počet se skládal ze čtyř položek, ale příjem peněz byl odveden pouze ze dvou položek, a to v případě „*příjmů z proseb u kostela a odváděné nájemné bohdanečskými za pronajatých 10 krav zádušních*“.

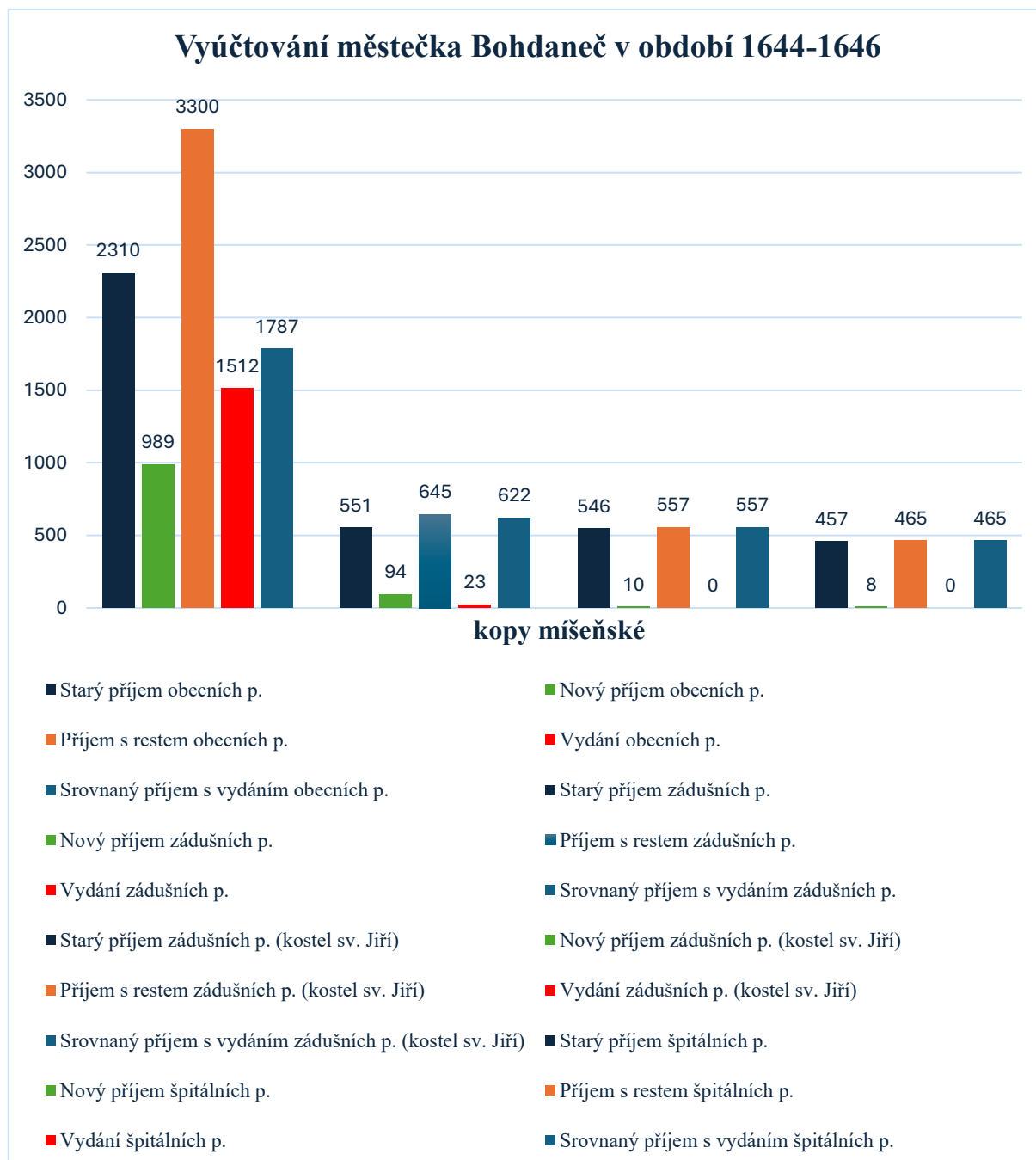
Nižší částky byly obsaženy v položkách vydání. Tento účet byl velice krátký, kde bylo zde zaznamenáno pouze šest položek. Byly proplaceny jen dvě položky, a to „*jeden koupený hrnec do kamen poustevníkovi a koupené vápno*“. Po rekapitulaci tohoto krátkého vyúčtování převažovaly lehce výdaje nad příjmy.

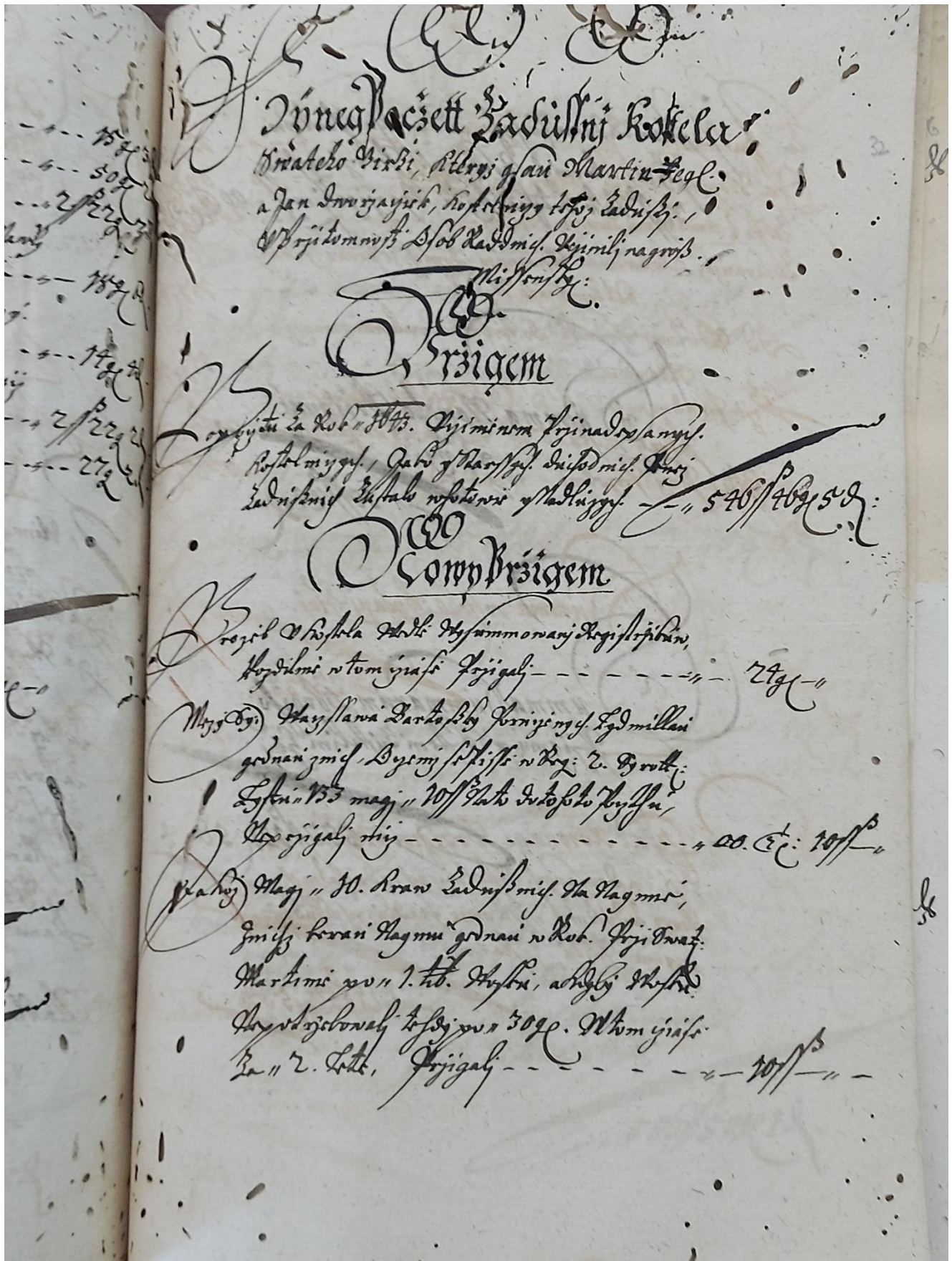
Závěrečným účtem této agendy byl **počet z peněz špitálních**, který sepsali starší důchodní v přítomnosti starších radních a spočítali vše na měnu groše míšeňského. Loňský příjem za rok 1643 byl vypočten na 457 kop, 33 grošů míšeňských a 6 ½ denáru.

Nový příjem byl podobný druhému počtu zádušních peněz. Ve vyúčtování bylo uvedeno šest položek, ale příjem peněz byl odveden pouze z jedné, tedy konkrétně „*odvedení nájemného bohdanečskými za pronajatých 8 krav špitálních a nájemné tak činilo 8 kop*“. Výsledný součet všeho nového příjmu byl 8 kop míšeňských.

A jelikož skupina výdajů zde nebyla uvedena, pak již nebyla žádná vydání a byla tak převažující velká skupina příjmů.

Graf 43 - Vyúčtování městečka Bohdaneč v období 1644-1646

Obrázek 11 - Starý a nový příjem zádušního počtu kostela sv. Jiří bohanečské agendy ve třetím vyúčtovacím období, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty, Státní oblastní archiv Zámorsk

Tabulka 62 - Souhrnné počty městečka Bohdaneč ve 40. letech 17. století

	Léta 1641-1643	Léta 1643-1644	Léta 1644-1646
Počet z peněz obecních	Počítáno na kopy, groše míšenské a denáry		
Starý příjem	2322-2-2 ½	2411-25-6 ½	2310-36-2 ½
Nový příjem			
(bez restu)	1247-37-3	680-45-5	989-25-2
(i s restem)	3569-39-5 ½	3092-11-4 ½	3300-1-4 ½
Vydání	1158-13-6	781-35-2	1512-48-0
(srovnaný příjem s vydáním)	2411-25-6 ½	2310-36-2 ½	1787-13-4 ½
(*Jiný) Počet z peněz zádušních	Počítáno na kopy, groše míšenské a denáry		
Starý příjem	386-8-2	520-11-5	551-0-0
Nový příjem	134-3-3	42-30-6	94-30-5
(i s restem)	520-11-5	562-42-4	645-30-5
Vydání	89-38-2	11-42-4	23-33-0
(srovnaný příjem s vydáním)	430-33-3	551-0-0	621-57-5
Počet z peněz špitálních	Počítáno na kopy, groše míšenské a denáry		
Starý příjem	*428-50-6 ½	447-52-5 ½	457-33-6 ½
Nový příjem	*14-0-0	12-0-0	8-0-0
(i s restem)	*442-50-6 ½	459-52-5 ½	465-33-6 ½
Vydání	*4-58-1	Dle položky: 2-18-0	0-0-0
(srovnané s příjmem)	*447-52-5 ½	457-33-6 ½	465-33-6 ½

ZÁVĚR

Na základě všech dosažených hodnot bych rád, zde v této části mé práce, shrnul získané poznatky a informace v obecné rovině. Ve své diplomové práci s názvem „Hospodaření městských obcí na pardubickém panství v 1. polovině 17. století“ bylo mým hlavním cílem provést hloubkovou analýzu městských počtů pardubického dominia v předbělohorském období a během válečných let, kde jsem se zaměřil konkrétně na čtyřicátá léta 17. století, tedy závěr třicetileté války. Obě období jsem mezi sebou vzájemně komparoval a z těchto porovnání mně vyšly různé výsledky a stanoviska. Celé toto bádání je zahrnuto v kontextu dějin a správy komorního panství Pardubice.

K první části mého výzkumu jsem využil komparační archivní pramen městských počtů měst a městeček na panství Pardubice z předbělohorské doby, konkrétně léta 1601 a 1612. V prameni uloženém v Archivu Národního muzea jsem našel účetnictví všech městských obcí pardubického dominia, které obsahovalo příjmy a výdaje různých účtů a každé vyúčtování proběhlo za jeden uvedený rok. Ve velké míře se ve všech městských obcích objevovaly počty z peněz obecních, zádušních a v případě Přelouče nad Labem a Bohdanče byl též vedený počet z peněz špitálních. Téměř ve všech zmiňovaných obcích se vedly i účty sirotčích a purkrechtních peněz. Na základě dosažených poznatků z pramenů skoro ve všech případech byl nejobsáhlejším účtem počet z obecních peněz, kde v obou letech vždy dominoval příjem nad vydáním. Nicméně pouze v jednom případě bylo vyúčtování peněz zádušních vyšší než u peněz obecních, a to v případě městečka Dašic v letech 1601 i 1612.

Největší příjmy obecních peněz představovaly aktiva, které obyvatelé měst a městeček odváděli do městské kasy. Jednalo se hlavně o úroky a nájmy z nemovitostí, které si za peníze obyvatelé městských obcí najímali anebo skupovali. V široké škále se jednalo o domy a domky, chalupy, role, louky, pastviny, ale také i o obecní prostory, kam se řadily např. verštat kovářský, pivovar, sladovna, krámy masné a další místa. Další četné příjmy v městské pokladně byly vykázány jako výnosy z gruntů jednotlivých osob obce. Jiné zisky obecních peněz plynuly z prodeje potravin obci a za služby obyvatelům. Do této kategorie patřili lidé, kteří vykonávali svou profesi a byli užiteční obci, jako byli pivovarníci, kteří prodávali pivo a víno, slanaři, kteří rozprodávali sůl v bečkách domácím i přespolním obyvatelům. Od obchodníků bylo vybíráno clo za vážení potravin či v dobách jarmarků a trhů bylo vybíráno jarmarečné a tržné. Menšími výnosy do městské kasy přispěly i příjmy různého charakteru. Na druhé straně v případě všech vydání obecních peněz městská rada vynakládala peníze na velmi potřebné i méně důležité věci. Jak v roce 1601 tak v létu 1612 jsem se nejčastěji a opakovaně setkal s výdaji vynaloženými na důchody Jeho Milosti Císařské, které se

odváděly na zámek do Pardubic z obecních prostorů a obecních míst, jako byly: pivovar, sladovna, mlýn obecní, krámy masné, rybníčky obecní a jiné prostory. Hned za úroky pokračovaly nejčastěji položky útrat, které byly obsáhlé. Tyto útraty byly vynaloženy na úřednický personál včetně městské rady, který se staral o chod obce. Další výdaje, které se častokrát opakovaly v agendách všech obcí v letech 1601 a 1612, byly peníze vydané městskou radou na opravy budov a městských částí, dále na materiál sloužící k opravám a na plat lidí, kteří opravy konali. Jiné výlohy padly i na zaplacení skupin lidí v obci, kam se řadili např. pohořelí a chudí, nebo na zaplacení poct pánů a jiných vznešených lidí. Ve druhé části výdajů byly již položky různorodého charakteru, např. vydání za rozličné potřeby.

Druhým vždy opakovaným účtem v předbělohorských vyúčtováních byl počet z peněz zádušních, který se též dělil na příjmy a výdaje. Obdobně jako u obecních peněz byl zádušní příjem v obou letech vždy vyšší, ale oproti obecnímu účtu byl poměr téměř stejně vysoký anebo spíše výrazně nízký. A bylo tomu tak i v případě městečka Bohdanče, kde si městská rada vedla 2 účty zádušní. Charakteristickými znaky tohoto účtu byly vyšší příjmy nad výdaji. Do této kategorie se řadily příjmy ze služeb pro obyvatele obcí, jako byly prosby u kostela či poručenství. Dalšími častými položkami byly odváděné příjmy z úroků či nájmu z nemovitostí, konkrétně ze zádušních prostorů a prostranství, jako byl kostel, fara, louky zádušní a jiné. Takovou opakovanou méně finanční položkou byly příjmy za zhotovení věcí potřebných v kostele. Ostatní položky příjmu zádušního účtu již byly různorodé v každé obci, např. v městečku Sezemicích byly v příjmech zahrnuty i nájmy z gruntů od fyzických osob. Podobný charakter zastávaly i výdaje zádušního účtu, kde byly peníze vydávány městskou radou hlavně za materiál k zhotovení věcí potřebných v kostele. Další peníze putovaly na opravy zádušních prostorů, jako byl kostel, fara, ale i škola a samozřejmě také na materiál k opravám a lidem, kteří opravy vykonávali. Posledním společným znakem tohoto účtu v obou letech byl na konci vyobrazen seznam jmen a u každého jména byl stanoven počet kusů krav, které si vždy obyvatelé obcí najímali a dobytek se pásal na loukách zádušních a z toho dobytka lidé platili jednou za rok určitou částku.

V případě městských obcí Přelouče nad Labem a Bohdanče si městská rada vedla i účet špitální, kde veškeré příjmy i výdaje se shodovaly s obdobnými položkami jako u zádušního účtu. Jednalo se o služby kolem špitálu i v něm, odváděné nájmy ze špitálských prostorů, nebo v případě výdajů byly peníze vynaloženy na rozličné potřeby, kde byl např. zahrnut výdaj obce na vyřízení pozůstalostních věcí po zemřelých lidech ve špitále. A stejně jako u zádušního účtu i zde byl veden seznam osob s počtem dobytka na špitálských loukách.

V závěru tohoto předbělohorského vyúčtování pro léta 1601 a 1612 byly téměř u všech obcí uvedeny také výčty peněz sirotčích a purkrechtních, které se kolikrát pohybovaly i v řádech tisíců kop míšeňských grošů. Sirotčí peníze, jak již bylo výše zmiňováno, sloužily jako majetek sirotků nebo celých rodin, který spravovala městská rada do doby, než nabydou zletilosti. Purkrechtní peníze se skládaly z finančních příspěvků měšťanů, kteří si chtěli koupit grunt do svého vlastnictví.

Lze tedy říci, že v předválečné době trh s nákupem či prodejem nemovitostí fungoval, tudíž se za vše řádně platilo a příjmy byly značně vysoké. Stejně tak tomu bylo i u příjmů ze služeb pro obyvatele, z nákupu materiálu či příjmu z jiných věcí. Na druhé straně u menších výdajů tomu bylo obdobně.

Druhý archivní pramen, který se stal hlavním přínosem v mé diplomové práci a kde jsem analyzoval městské počty výše uvedených městských obcí pardubického dominia v závěru třicetileté války, jsem našel ve státním oblastním archivu v Zámrsku ve fondu Velkostatku Pardubice. Oproti srovnávacímu materiálu předbělohorských počtů, kde měla každá obec vyúčtování za jeden rok, tak zde v tomto prameni prováděl městský písař vyúčtování každého městečka a města vícekrát v rozmezí let 1641-1646. Z celkového hospodaření za 5 let jsem se setkal s vyúčtováním peněz obecních, zádušních, špitálních a v případě města Přelouče nad Labem i nově zřízeným počtem z peněz kontribučních. Stejně jako u počtů z let 1601 a 1612 se veškeré položky u všech zápisů dělily na příjmy a výdaje. V některých případech však položky jednotlivých účtů nebyly rozepsány, a tudíž městská rada nic nepřijala ani nevydala. Na základě sumarizace jsem dospěl k stanovisku, že vypočtené a zaznamenané závěrečné sumy příjmů i výdajů u všech účtů mezi sebou značně kolísaly i stoupaly a vytvářely jakousi pomyslnou křivku. Nicméně bylo potvrzeno faktum, že účet obecních peněz byl ve větší míře nejrozsáhlejší z hlediska příjmů i výdajů. Nejčastějšími a opakovanými položkami výnosů obecních peněz u všech městských obcí představovaly aktiva, které byly vykázány v městské pokladně. Šlo hlavně o úroky z nemovitostí, které skládali obyvatelé obcí. V této kategorii se jednalo hlavně o domy, chalupy či prostranství, jako byly role, louky, domky a chalupy na obecních loukách vystavěné, ale také nájmy z obecních prostorů, jako byl např. verštat kovářský, pivovar, sladovna, lázně obecní, mlýn obecní a jiná místa. Dalšími výnosy byly např. služby obyvatelům obcí, kam se daly zahrnout i uvařené várky piva, které se prodávalo dál, dále příjmy z prodeje potravin, materiálu a jiného zboží. Jistým výnosem byl i příjem z gruntů fyzických osob. Stálý a opakovaný příjem byl z cel, jarmarečného v době jarmarků a příjem tržného z ustanovených trhů. Následně již byly v obecních peněžích zaznamenány položky různého charakteru, kam se řadily např. i příjem z pokut od obyvatel za hazard.

Souběžně šly s příjmy i výdaje obecních peněz, kde jsem se nejčastěji setkal s odváděnými úroky do důchodu Jeho Milosti Císařské na zámek do Pardubic z obecných prostorů. Opakovaně městská rada vydávala peníze na úřednické platy, ale také na opravy budov a městských částí, kde byly zahrnuty peníze na koupi materiálu a zaplacení řemeslníků. Takovou stálou skupinou výdajů, jako v předbělohorských počtech, byly také peníze (symbolický dar) na velké skupiny lidí v obcích, kde šlo o výdaje na pohořelé a chudé, peníze na pocty pánů a jiných dobrých lidí, peníze na žáky a pedagogy či na vojsko nebo posádku operující poblíž obce. Další položky výdajů již byly různého charakteru.

Kromě nejpočetnějšího účtu obecních peněz si městské rady v obcích také vedly účty zádušní a v případě Přelouče nad Labem a Bohdanče i účet špitální. I v těchto účtech byly vykázány přijaté i vydané peníze. Položky zaznamenané v těchto kategoriích obsahovaly nejčastěji peníze na zhotovení materiálních věcí nebo na potraviny do kostela či špitálu, dále se často objevovaly peníze přijaté z placených nájmu ze zádušních či špitálních prostorů, anebo příjmy ze služeb zádušního. V případě výdajů se jednalo i o náklady na opravu budov zádušních, jako byly: kostel, fara, zvonice, ale také škola a zmíněný špitál. V případě města Přelouče nad Labem začala městská rada vést i tzv. účet kontribuční, který byl zde veden pouze v období války a peníze v něm uložené sloužily na vyplácení daní pro vojska císařská i nepřátelská a placení vojáků (někdy i naturáliemi) za ochranu obyvatel ve městě.

Na základě všech poznatků s účetnictvím obcí pardubického dominia čtyřicátých let 17. století, komparovaným s vyúčtováním z předbělohorské doby, jsem došel k závěru a odpověděl si tak na otázku, že hlavní rozvrat v ekonomice přinesla třicetiletá válka. Během válečného období došlo k rozpadu systému, zkolaboval tak trh s domovními penězi, protože domy, které nebyly zpustošeny a vyrabovány armádou, tak mohly podlehnout přírodním živlům, jako byly požáry a domy se tak nesplácely a zůstávaly pusté. Kromě toho se v každé obci při probíhání vyúčtování za dané období převáděly peníze z období minulého, které byly v restu a po onom vyúčtování se převáděly opět do dalšího roku a dluh tak rostl. Vedle úbytku domovních peněz lze vidět i kolísavý finanční průměr výnosů z výběru tržného, jarmarečného a cla. V případě předbělohorských počtů se výnosy z jarmarečného, tržného a cla pohybovaly v řádech desítek kop míšeňských a byly stálým a opakujícím se příjmem v městské kase. Tyto výnosy byly vybírány z městeček Týnce nad Labem, Dašic, Sezemic, Bohdanče a z města Přelouče. Městská obec Holice těmito výnosy nedisponovala, a to ani v případě válečných let. Oproti těmto předbělohorským výnosům by se dalo naznačit, že během války tyto příjmy v průměru mírně poklesly, což také částky těchto příjmů každé obce dokládají. Mírný pokles a nárůst tam opravdu byl, ale někde se dokonce příjem vyšplhal až ke 100 kopám

míšeňským. Ve všech obcích komorního panství v první polovině čtyřicátých let 17. století tyto příjmy byly nadále součástí účtů obecních peněz. Pouze v období let 1643 a 1645 byl vidět úbytek těchto příjmů. Bylo to z důvodu vpádu švédských vojsk na pardubické dominium. Další takový obdobný ukazatel jsem našel v případě účtu kontribučního vedeného ve městě Přelouči nad Labem, kde příjmy i výdaje značně stoupaly a rapidně rostl tak i dluh na splácení těchto výnosů a nákladů. Městská rada Přelouče tak v posledním období vyúčtování již neměla peníze na kontribučním účtu a byla tak nucena sáhnout do počtu obecního, kde byly peníze určené na důchody. Všechny tyto důvody výrazně zesílily právě na přelomu třicátých a čtyřicátých let 17. století. Do té doby, i přes již probíhající středoevropský konflikt, pardubické dominium dosud nebylo terčem vojenských konfliktů. Proto se domnívám, že největší škody, ať už finanční nebo materiální prodělaly lokality, které ležely při hlavní cestě. Mohlo to být tak z důvodu těch průtahů císařských či nepřátelských vojsk, která se čas od času v krajině objevila, vtrhla do obcí a rozkradla vše, co se dalo. V zimním období se zase pro změnu vojenské pluky usadily v některých obcích, kde byly nuceny přezimovat a byly ubytovány po domech místních obyvatel, kde se vojáci stravovali a přebývali po celou dobu. Tyto případy jsou známy z Přelouče nad Labem a Dašic. Celkově lze říci, že ekonomický systém byl zhroutil natolik, že i několik let po třicetileté válce se teprve začala ekonomika a její systém ve vedení účetnictví znovu pomalu ale jistě rozbíhat.

Kromě provedené hloubkové analýzy a komparace obou obsáhlých stěžejních pramenů městských počtů jsem využil i pramen trhových knih. Nahlédl jsem do všech fondů Archivů daných obcí, kde jsem našel záznamy jednotlivých obyvatel každé lokace, kdy oni od sebe na přelomu třicátých a čtyřicátých let odkupovali grunty. Tyto zápisy jsem zaznamenal v případě města Přelouče nad Labem, konkrétně v trhových knihách č. 300-332, dále v případě městečka Holic v Knize přepisů gruntovních trhů č. 199 a v případě městečka Dašic v Knize městské nové č. 134. Pro příklad uvedu 3 záznamy ve zmíněných knihách. V prvním případě se jednalo o postoupení dvou spálenišť k vystavení nového gruntu od bývalého primátora města Přelouče Štěpána Drahoráda novému primátorovi a svému zeťovi Janu Reinwetterovi a jeho manželce Zuzaně roku 1638. Druhý případ byl zaznamenán v trhové knize městečka Holice, kdy roku 1640 prodal Mikoláš Holub svůj domeček za sumu 50 kop míšeňských svému synovi Jakubovi. Třetí případ je vyobrazen v trhové knize městečka Dašic, kdy se roku 1643 uskutečnil prodej chalupy Jana Rozsypala Janovi Bubeníčkově sousedovi svému za 52 kop a 30 grošů míšeňských.

Na úplném konci bych rád vyjádřil jisté přání s otazníkem do budoucna, zda by se má práce mohla stát další inspirací pro její rozšíření. Ono rozšíření by se mohlo dotýkat právě těch trhových knih, kdyby se v jednotlivých obcích dalo zjistit, do jaké míry v těch kritických čtyřicátých letech 17.

století byl zruinován domovní trh, kolik gruntů během válečných let zpustlo a zdali se i přesto grunty nadále prodávaly a postupovaly dalším lidem.

Resumé

On the basis of all the values obtained, I would like to summarize here, in this part of my thesis, the findings and information gained in general terms. In my master's thesis entitled "The Economy of Smaller Urban Municipalities in the Pardubice Estate in the First Half of the 17th Century" my main aim was to make an in-depth analysis of the urban accounts of the Pardubice dominion in the pre-Battle of White Mountain period and during the war years, where I focused specifically on the 1640s, i.e. the end of the Thirty Years' War. I compared the two periods with each other, which gave me different results and opinions. All this research is included in the context of the history and administration of the Pardubice chamber estate.

For the first part of my research, I used a comparative archival source of town and city accounts of the Pardubice estate from the pre-Battle of White Mountain period, namely the years 1601 and 1612. In the source, stored in the National Museum Archives, I found the accounts of all the towns and villages of the Pardubice dominion, which contained the income and expenditure of various accounts, and each statement was for one year. To a large extent, in all the urban municipalities, there were accounts from municipal and ecclesiastical money, and in the case of Přebouč nad Labem and Bohdaneč, there was also an account from hospital money. Almost all the mentioned municipalities also kept accounts of orphan and estate money. Based on the knowledge gained from the sources, the most comprehensive account was the statement of municipal money, where in both years, the income always dominated over the expenditure. However, in one case, the account of the ecclesiastical money was higher than that of the municipal money, and that was in the case of the town of Dašice in both 1601 and 1612.

The largest source of municipal money was represented by the assets that the inhabitants of cities and towns paid into the municipal treasury. These were mainly the interests and rents from the real estate rented or bought by the inhabitants of the municipalities. This included a wide range of houses and little houses, cottages, fields, meadows, pastures, but also municipal premises, such as a blacksmith's workshop, brewery, malt house, meat shops, and other places. Other numerous revenues in the municipal treasury were reported as income from the land of individual persons of the municipality. Next profits for the municipal treasury came from the sale of food to the municipality and from services to the inhabitants. This category included people who practised their profession and were useful to the village, such as brewers who sold beer and wine, and salt-makers who sold salt in barrels to local and non-local residents. A duty was collected from the merchants for weighing foodstuffs or, in times of fairs and markets, a fair and market tax. Revenues of various kinds also

contributed to the town coffers. In the case of all municipal spending, the City Council spent money on both very necessary and less important things. Both in 1601 and 1612, the most often and repeatedly expenditures were spent on His Imperial Grace's pensions, which were paid to the castle in Pardubice from the municipal premises and municipal places, such as: the brewery, the malt house, the municipal mill, the meat shops, the municipal ponds and other premises. Interests were mostly followed by very extensive expenditures. These expenses were spent on the administration staff, including the town council, which took care of the running of the municipality. Other expenditures that were often repeated in the records of all the boroughs in 1601 and 1612 were money spent by the town council on repairs to buildings and parts of the towns, as well as on materials used for repairs and the salaries of the people who did the repairs. Next expenditures went to pay for some groups of people in the municipality, such as the poor and those whose property was burnt, or to pay tribute to lords and other noble people. In the second part of the expenditures, there were items of a diverse nature, e.g., expenses for various necessities.

The second, always-repeated account in the pre-Battle of White Mountain period's statements was the ecclesiastical account, which was also divided into income and expenditure. Similarly to the municipal money, the ecclesiastical income was always higher in both years, but compared to the municipal account, the ratio was almost as high or much lower. This was also the case in the town of Bohdaneč, where the town council kept 2 ecclesiastical accounts. The characteristic features of this account were higher revenues than expenditures. This category included income from services to the residents of the municipalities, such as prayers at the church or guardianship. Other frequent items were income from interests or rents paid on real estate, specifically on ecclesiastical premises and spaces such as the church, presbytery, ecclesiastical meadows, and others. Such a recurring, less financial item was income from the making of things needed in the church. Other items of income of the ecclesiastical account were varied in each municipality, e.g., in the town of Sezemice, rents from land from individuals were included in the income. The expenses of the ecclesiastical account were of a similar nature; the money was spent by the town council mainly for materials to make things needed in the church. Other money went towards repairs to the ecclesiastical areas, such as the church, the rectory and the school, and of course, the materials for the repairs and the people who did the repairs. The last common feature of this account in both years was a list of names at the end of the account, and at each name, there was both the number of hired cows and the cattle grazed in the ecclesiastical meadows; and from these cattle, once a year, the people paid a certain amount of money.

In the case of the municipalities of Přelouč nad Labem and Bohdaneč, the municipal council also kept a hospital account, where all income and expenditure coincided with similar items as in the ecclesiastical account. These were services around and in the hospital, rents paid from the hospital premises, or in the case of expenses, money spent on various needs, including, for example, the municipality's expenditure on the settlement of the estate of people who had died in the hospital. And, as well as in the ecclesiastical account, there was a list giving the names of people who grazed their cattle on the hospital meadows.

At the end of these statements for the years 1601 and 1612, almost all the municipalities also listed orphan and ground money, which often amounted to thousands of kopecks of Meissen groschen. Orphans' money, as mentioned above, served as the property of orphans or entire families, which was administered by the town council until they came of age. The ground money consisted of financial contributions from townsmen who wanted to buy land for their own possession.

Therefore, it can be said that in the pre-war period, the market for buying or selling real estate worked, everything was properly paid for, and the income was considerably high. The same was true of income from services to the public, from the purchase of materials, or income from other things. And the situation was similar for smaller expenditures.

The second archival source, which became the main contribution to this thesis and where the urban accounts of the above-mentioned municipalities of the Pardubice dominion at the end of the Thirty Years' War are analysed, was found in the State Regional Archive in Zámorsk in the file on the manor farm estate (Velkostatek Pardubice). In contrast to the comparative material of the pre-Battle of White Mountain period's accounts, where each municipality had a single year's account, between 1641-1646, a town clerk made accounts of each town and city more times a year. During these 5 years, in the total accounts, we can come across the municipal, ecclesiastical and hospital accounts, and, in the case of the town of Přelouč nad Labem, the newly established account of war contributions. As with the accounts of 1601 and 1612, all items were divided into income and expenditure. In some cases, however, the entries in particular accounts were not itemised, and therefore nothing was received or issued by the town council. On the basis of the summarisation, we have come to the opinion that the calculated and recorded final sums of income and expenditure in all accounts considerably fluctuated among themselves, forming a kind of imaginary curve. However, the fact that the municipal money account was by far the most comprehensive in terms of both income and expenditure was confirmed. The most frequent and recurring items of municipal money income for all the municipalities were the assets that were reported in the municipal treasury. These were mainly interest on real estate deposited by residents with the municipality. In this category, these were mainly

houses, cottages, or open spaces such as fields, meadows, and houses or cottages built on the municipal meadows, but also rents from municipal premises such as the blacksmith's workshop, brewery, malt house, municipal baths, municipal mill, and other places. Other revenues came from, e.g., services to the inhabitants of the municipalities, which could also include brewed batches of beer that were sold on, as well as revenues from the sale of food, materials, and other goods. Revenue from the land of natural persons was also a certain income. A regular and recurrent income was the income from customs duties, the income from the fairgrounds at the time of fairs, and the income from the market fees from the established markets. Subsequently, items of a different nature were already recorded in the municipal money, including, for example, the income from fines from residents for gambling.

In parallel with the income went the expenditure of municipal money, where we most often meet the interest from the municipal premises paid to His Imperial Grace's pensions to the castle in Pardubice. Repeatedly, the town council spent money on clerk's salaries, but also on repairs to buildings and districts, including money to buy materials and pay craftsmen. As constant a group of expenses, as in the pre-Battle of White Mountain period, there was also money (symbolic donations) for large groups of people in the municipalities, where the expenses were for the people whose property was burnt and for the poor, money for tributes to noblemen and other good people, money for pupils and teachers or troops or garrisons operating near the municipality. Other items of expenditure were of various kinds.

In addition to the largest account of municipal money, the municipal councils kept an ecclesiastical account and, in the case of Přebouč nad Labem and Bohdaneč, a hospital account, too. These accounts also showed the money received and spent. The items recorded in these categories most often included money for making material things or for food for the church or hospital, and money received from rent paid for the ecclesiastical or hospital premises, or income from the church services. In the case of expenses, these included the cost of repairs to the buildings of the parish, such as the church, the rectory, the bell tower, but also the school and the aforementioned hospital. In the case of the town of Přebouč nad Labem, the town council also began to keep a so-called war contribution account, which was kept there only during the war and the money deposited in it was used to pay taxes to the imperial and enemy troops and to pay soldiers (sometimes in kind) for the protection of the town's inhabitants.

Based on all our findings on the accounts of the municipalities of the Pardubice dominion in the 1640s, compared with the accounts from the pre-Battle of White Mountain period, we concluded, and thus answered the question, that the main disruption in the economy was brought about by the

Thirty Years' War. During the war period, the system broke down, collapsing the market for house money, because houses that had not been ravaged and looted by the military could succumb to the elements, such as fires, and so houses stayed defaulted and remained vacant. Moreover, in each municipality, when the accounts for a given period were settled, the money from the previous period was carried over, and after the settlement was made, it was carried over again to the next year, and the debt grew. In addition to the decline in house money, we can see the fluctuating financial average of the revenue from the collection of market, fair, and customs duties. In the case of the pre-Battle of White Mountain period's accounts, the revenues from the fair, market, and customs duties were in the plus or minus order of tens of kopeks and were a constant and recurrent income in the city coffers. These revenues were collected from the towns of Týnec, Dašice, Sezemice, Bohdaneč, and the town of Přelouč. The municipality of Holice did not have these revenues, even in the case of war years. Compared to these pre-Battle of White Mountain period's revenues, it could be indicated that during the war, on average, these revenues slightly decreased, which is also evidenced by the amounts of these revenues of each municipality. There was indeed a slight decrease, but in some places, the income even climbed to 100 kopeks of Meissen groschen. In all the municipalities of the chamber estate, in the first half of the 1640s, these revenues continued to be part of the municipal money accounts. Only between 1643 and 1645, the revenues declined. This was due to the invasion of the Pardubice dominion by Swedish troops. A similar indicator was found in the case of the account of the war contributions kept in the town of Přelouč nad Labem, where both revenues and expenses increased considerably, and the debt for the repayment of these revenues and expenses grew rapidly. Thus, in the last accounting period, the town council of Přelouč no longer had any money in the account of war contributions and was forced to resort to the municipal account, where the money was intended for pensions. All of these reasons were greatly intensified at the turn of the 1630s and 1640s. Until then, despite the ongoing Central European conflict, the Pardubice dominion had not yet been the target of military conflicts. Therefore, we guess that the greatest damage, both financial and material, was suffered by the localities that lay along the main road. This may have been so because of the incursions of imperial or enemy troops, which from time to time appeared in the countryside, invaded the municipalities and stole everything they could. Moreover, in the wintertime, the military regiments settled in some municipalities where they were forced to spend the winter. They were quartered in the houses of the local inhabitants, where the soldiers also took their meals and stayed all the time. These cases are known from Přelouč nad Labem and Dašice. All in all, the economic system had collapsed to such an extent that, even a few years after the Thirty Years' War, the economy and its accounting system were only slowly beginning to take off again.

In addition to conducting an in-depth analysis and comparison of the two comprehensive master sources of urban accounts, the source of market books was also used. We consulted all the holdings of the Archives of the given municipalities, where we discovered records about individual residents of each location and the information on when they bought land from each other in the late 1630s and early 1640s. We found these entries in the case of the town of Přebouč nad Labem, specifically in the market books No. 300-332. In the case of the town of Holice, it was in the Book of Transcripts of the Land Markets No. 199, and in the case of the town of Dašice in the New Town Book No. 134. For the sake of example, we will give 3 entries in the mentioned books. In the first case, it was the cession of the land of the former mayor of Přebouč, Štěpán Drahorád, to the new mayor and his son-in-law, Jan Reinwetter, and his wife, Zuzana. The second case was recorded in the market book of the town of Holice – in 1640, Mikoláš Holub sold his house for the sum of 50 kopeks to his son Jakub. The third case is depicted in the market book of the town of Dašice – in 1643, the cottage of Jan Rozsypal was sold to Jan Bubeníček, his neighbour, for 52 kopeks and 30 groschen.

At the very end, we would like to express a certain wish, with a question for the future, whether this thesis could become an inspiration for its further extension. That extension could touch on those above-mentioned market books. The question is whether, in individual municipalities, it would be possible to ascertain to what extent the house market was ruined in those critical 1640s, how many homesteads and land estates fell into disrepair during the war years, and whether, despite this, land estates continued to be sold and passed on to other people.

Seznam použitých zdrojů:

Prameny nevydané (archivní):

Archiv Národního muzea Praha, topografická sbírka F, F157 Počty měst a městeček na panství Pardubice z let 1601 a 1612

Státní oblastní archiv v Zámrsku, fond Velkostatek Pardubice, kniha č. 556.

Státní okresní archiv v Pardubicích, fond Archiv města Dašice, kniha č. 134

Státní okresní archiv v Pardubicích, fond Archiv města Holice, kniha č. 199

Státní okresní archiv v Pardubicích, fond Archiv města Přelouče, kniha č. 330-332.

Prameny vydané (vydané v edici):

Václav LÍVA (ed.), *Prameny k dějinám třicetileté války – Regesta fondu militare, III.-VIII.*, Praha 1951-1957

Seznam použité literatury:

- Pavel BALCÁREK, *Ve víru třicetileté války: politikové, kondotiéři, rebelové a mučedníci v Zemích české koruny*, Praha 2011.
- Marek ĎURČANSKÝ, *Česká města a jejich správa za třicetileté války*, Praha 2014.
- Radek FUKALA, *Sen o odplatě: dramata třicetileté války*, Praha 2005.
- Josef LEDR, *Dějiny města Přelouče nad Labem*, Brno 2012.
- Eduard MAUR, *Český komorní velkostatek v 17. století: příspěvek k otázkám "druhého nevolnictví" v českých zemích*, Praha 1975.
- Zuzana MIŠKOVSKÁ – Kateřina PEJŠOVÁ, *Inventář Archiv města Týnce nad Labem 1584-1945 (1966)*, Kolín 2010
- Josef NECHVÍLE, *Dašice a přífařené obce*, Pardubice 1882
- Josef NECHVÍLE, *Holice a přífařené osady*, Pardubice 1882
- Josef NECHVÍLE, *Sezemice, Dříteč, Kunětice a Hora Kunětická*, Pardubice 1882
- Geoffrey PARKER, *The Thirty Year's War*, London 1984.
- Antonín REZEK, *Děje Čech a Moravy za Ferdinanda III. až do konce třicetileté války (1637–1648)*, Praha 1890
- František ROSŮLEK, *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko: dějinný a místopisný obraz. Díl III, Místopis*, Brno 2015.
- Josef SAKAŘ, *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl 1., část 1, Dějinný přehled města, zámku a bývalého panství do r. 1648*, Pardubice 1920.

- Josef SAKAŘ, *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl 3., část 1, Život náboženský do roku 1900.*, Pardubice 1926.
- Josef SAKAŘ, *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl 3., část 1, Život náboženský do roku 1900.*, Pardubice 1926.
- August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze Království českého, I.-XV.*, Praha 1993-1999, zde 1993.
- Tereza SIGLOVÁ, *Úvěr a zadlužení obyvatel městeček pardubického panství v 16. a 17. století.* Pardubice 2017.
- Tereza SIGLOVÁ, *Sirotci a vdovy v městečku Dašicích v letech 1563-1618*, Východočeský sborník historický 11, 2002.
- Tereza SIGLOVÁ, *Zadlužení usedlostí městeček pardubického panství za třicetileté války a poválečná obnova*, *Theatrum historiae* 16, 2015.
- Pavla SLAVÍČKOVÁ, *Účetnictví mezi tradicí a racionalitou. v českých zemích od středověku do počátku 18. století*, Praha 2018.
- František ŠEBEK a kol., *Dějiny Pardubic I*, Pardubice 1990.
- Zuzana VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí: Správa komorních panství Pardubice, Poděbrady a Kolín v letech 1614–1702*, Červený Kostelec 2023.
- Miloslav VOLF, *Dvorská komora a české finance před Bílou horou a po ní (1610-1640)*, *Sborník archivních prací* 30, 1980, č. 1.
- Petr VOREL, *Dějiny města Přelouče 1*, Přelouč 1999.
- Petr VOREL, *Dějiny města Přelouče 2*, Přelouč 2002
- Petr VOREL – David RICHTER – Zuzana VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, Pardubice 2024
- Josef PÍSAŘ, *Výběr kontribucí v městě Přelouči v letech 1641-1646*, Pardubice 2023, Bakalářská práce, Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta, Ústav historických věd, prof. PhDr. Petr VOREL, CSc.
- Jaroslav KOŘÍNEK, *Pardubice a Chrudimský kraj roku 1639*, Pardubice 2023, Bakalářská práce, Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta, Ústav historických věd, PhDr. František Šebek